

S E S D E R E Y S

Van de

ENGELSCHE MAATSCHAPPY,

Na

OOST-INDIEN,

Door den Generaal,

HENDRIK MIDDELTON,

Vervattende sijn Tocht na Socotora en door de Roode-Zee na Moha, alwaar hy verraderlijk van de Turken, met eenige van sijn Volk, wierd gevangen genoomen, na Zenan gevoert, en eyndelijk ontquam; dwingende de Turken hem sijnge geleedene schade te vergoeden, &c.

Als mede

DAG-REGISTER

Van Kapiteyn,

NICOLAAS DOUNTON,

Uytgevaren, voor Luytenant in dese Reys, op het Schip de *Peper-corn*; handelende van de vrugtbaarheyd van *Sal-dania*, met des selfs Gediertens, de meeste Steeden en Zee-Havens, aan en omtrent de *Roode-Zee* gelegen, en eenige verdere bysonderheeden, die in de Reys van *Middelton* maar kort zijn aange-roerd, of overgeslagen.

Beyde gedaan in het Jaar 1610 en vervolgens.

Nu alder-eerst uyt het Engels vertaald.

Met noodig Register en Konst-Printen verrijkt.

TE LEYDEN,

By PIETER VANDER Aa, Boekverkooper 1707.

Met Privilegie.

KORTE INHOUD DER AFDEELINGEN IN DESE TWEE REYSEN BEGREEPEN.

REYS van MIDDLETON.

I. Hun reys tot <i>Moba</i> in de <i>Roode Zee</i> toe.	Pag. 1
II. De <i>Turkse</i> valsheyd omtrent de <i>Engelfe</i> tot <i>Moba</i> en <i>Aden</i> .	13
III. <i>Hendrik Middleton</i> met 34. van fijn volk worden gefonden na den <i>Baffa</i> van <i>Zenan</i> . Beschrijving van dat gewest, en hun wedervaa-
ren tot dat fy weder tot <i>Moba</i> quamen.	24
IV. Het koomen der <i>Indiaanfche</i> Scheepen tot <i>Moba</i> : <i>Middeltou</i> ont-
vlugt de <i>Turken</i> , en dwingt hen, hem genoegte geeven.	46
V. Hun vertrek na en van <i>Suratte</i> , en verſcheyden voorvallen tuffen
hen, de <i>Cambayers</i> en <i>Portugyfen</i> .	64
VI. Sijn vertrek na <i>Dabul</i> , en van daar na de <i>Roode-Zee</i> , en ge-
dwongen handeling met de <i>Guzuratters</i> .	82

REYS van DOUNTON.

I. Hun komfte tot <i>Saldania</i> , en vandaar tot <i>Socotora</i> .	Pag. 93
II. Van <i>Abba del Curia</i> , 't gelukkig <i>Arabien</i> , <i>Aden</i> en <i>Moba</i> , en
hoe verraaderlijk op de twee laatſt-gemelde plaatfen met hen gehan-
deld is.	110
III. Hun vertrek van <i>Moba</i> na <i>Affab</i> , dieper in, daar na uyt de <i>Roo-
de-Zee</i> , na <i>Socotora</i> , en verder na <i>Suratte</i> .	149
IV. Troftheeden aan hen getoond van de <i>Portugyfen</i> , en <i>India-
nen</i> .	156
V. Hun vertrek na <i>Dabul</i> , <i>Socotora</i> , en de <i>Roode Zee</i> , en wat aldaar
is voor gevallen.	179
VI. Hun handel met de <i>Indiſche</i> Scheepen, en vertrek na <i>Sumatra</i> ,
en van daar na huys.	198

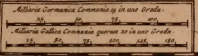
nd-
me

n
ore

are
ks

De Hoede Zee in een Zee-
 SCHEEPSTOET
 der
 ENGELER
 MANTSCHATTIE
 onder
 H. MITHELTON
 tot aan
 MOEKA
 etc. byvaeren.

SE S D E R E Y S
N A
O O S T - I N D I E N ,

Gedaan van de
ENGELSE MAATSCHAPPY.

I. A F D E E L I N G .

Hun reys tot Moha in de Roode Zee toe.

D't Jaar onses Heeren 1610. quam
men wy den 1. Mey ten Anker op de
kree van Capo Verde, onder een Ep
land / alwaar wy een Fransman van
Diepe vonden / die op het Epland
doende was met het maken van een klepne Pi
nas.

*Hend. Mid-
delton komt
tot Capo
Verde.*

Den 2. dito quam en alle de Scheeps-Tim
merkedden by my aan boord / besagen mijn groote
mast / die sy seer slegt bevonden / also dize voeten
hoben het bobenste verdek / meer als de helft ge
broken was / so dat by hard weer deselbe seker
lyk soude ober boord geraakt sijn. Ik sond een
van hen aan land / om na bequame Boomen te
soeken / die tegen den avond weder komende /
sepe Boomen / die ons wel dienen souden / ge
vonden te hebben.

*Daar hy
gebrek
vond aan
sijn groote
mast.*

Den 3. begonden wy de Samuel te ontladen /
en sonden Timmerkedden aan Land / om Boomen
te kappen / na dat alborens verlof daar toe ge
kregen had van den Alcayde, die aan mijn boord
quam / en het middagmaal met my hield. Ik
bereerde hem een stuk Roans Iptwaat (dat van
den Fransman gekogt had) en eenige andere klep
nigheden.

*En een an
der maaks*

Den 15. hadden wy onse Vaten met water ge
Middelton, - A vuld

Hier is een bequame werverfing-plaats.

Scheepsraad, over de kours, die sy nemen sou- den.

Saldania.

Oly of Traan van See-honden. Vind hier tekenen van *Keeling* en zijn broeder.

Slaan hier een tent op.

buld: wy haalden onse Booten in / en maakten ons beerdig / om daags daar aan te vertrekken. Dese plaats van Capo Verde is de beste / die ik weet booz onse uitbarende Schepen / also daar een seer goede reys is / bequaam om sijne saken te verrigten / en men daar overbloed van versse Vis bekomen kan / te meer / om datse niet upt de weg is. Ik hield met Capiteyn Dounton en de Schippers / Scheeps-raad / wat kours men best houden soude / tot dat wy onder de linie quamen / daar be- sloten wierd sestig mylen Zuyd-Zuyd-Westen / en dan Zuyd-Zuyd-Oosten aan te setten / tot dat wy by de Linie souden gekomen sijn / en verbol- gens Oostelyk aan te varen. Wy lieten de Sa- muel weder te rug varen.

Den 24. July quamen wy op de Ree van *Sal- dania*, daar wy den Hollandfen Admiraal met vyf Kanon-scheuten begroeteden / die ons eben so beantwoorde: Hier waren ook twee andere Hol- landse Scheepen / die hier gekomen waren / om Oly / Traan van Zee-honden te maken / gelijk sy dan reeds 300. Pijpen daar mede gebuld had- den. Aan Land komende / vond ik de namen van Capiteyn Keeling en andere / die in Januarius 1609. hier van daan na hups gebaren waren / als ook die van mijn Broeder David, die den 29. Augusti 1609. hier van daan na Indien gebaren was. Ook vond ik een Byes van hem volgens onse afspraak in Engeland, begraven onder de aard / maar die was so vergaan / dat ik'er niets van lesen konde.

Den 26. sloegen wy een tent booz ons siek volk op / bragten die alle aan Land / en verlugteden ons Schip. Van die tijd af tot ons vertrek viel niets schrybens waardig booz.

Den 6. September waren wy op de breedte van 23. graden / 30. minuten / hadden doorgaans Zuydelyke wind met een fraase hoelte. Da den eeten sagen wy Land / en quamen nog dien avond

In de Baay van St. Augustijn of op Madagascar De Baay
ten Anker / daar wy 't Schip de Union, dat van St. Au-
door gebreke van levens middelen by verlegen gustijn op
was / bonden en te hulp quamen. Madagas-
car.

Den 7. ging ik in mijn Pinas aan Land / om
te sien of 'er eenige verberffing te bekomen was /
maar daar was niets te halen / so dat wy hout
en water ingenomen hebbende / weder na onse
Scheepen lieerden. 't Schip
d'Union was
daar verleg-
gen.

Den 10. Seplden wy met een fraaije koelte
langs het Land heen / hebbende de wind uyt het Hun kours,
Zuyd-Oosten; Wy maakten staaten minsten 26. en sterke
mijlen te voerden / maar door dien de stroom stroomen,
Zuydelijk liep / wonden wy maar 22. mijlen.

Den 11. Seplden wy van de middag tot in den
avond / Noord-Noord-Oost aan langs de kust /
die Noordelijk en een halve streek Oostelijk aan-
lag / voorts voeren wy van den avond tot mid-
dernacht toe Noord-Noord-Westelijk / en in de na-
nacht Noord-Westelijk / dog in den morgenstond
tot middag toe Noord-waards aan / so dat de
rechte streek was Noord-Noord-West / en een hal-
ve streek Noordelijk / hebbende gevoerd maar
27. mijlen / also wy een grooten stroom tegens ons
hadden / daar ik anders rekening op 35 mijlen
gemaakt had. Ik merkte aan / dat wy thans
op 21. graden / 5 minuten Zuyder breedte wa-
ren. De wind was Oost Zuyd-Oost.

Den 12. stierden wy tuffen Noord-Noord-Oost/
en Noord ten Oosten aan; de rechte streek was
Noord Westelijk met een derden deel van een
streek: Wy hadden de breedte van 19. gra-
den / 48. minuten / en voerden 27. mijlen.
In dit etmaal merkten wy dat de stroom
Noordelijk aan liep / en de wind begon te
veranderen. Den 13. stierden wy meest Noord
ten Oosten aan / hadden weynig wind / sijnde als
baags te voeren; De stroom settede ons over na

4 SESDE REYS NA OOST-INDIEN,

het Noorden; Na mijn aanmerking waren wy op de breedte van 19. graden / 10. minuten.

Den 20. dito op de middag hadden wy de breedte van 11. graden / 10. minuten / de wind Oostelyk met kalmte; Volgens de verandering hadden wy 12. graden / 40. minuten. Op de namiddag sagen wy land / welk waren de Eplanden van Queriba, sijnde laage gebaarlyke Eplanden (na de kust van Africa) rondom met klippen en banken beset.

De Eylan-
den van
Queriba.

Den 1. October seplden wy Noord-Oostelyk aan / 27. mijlen ver / en hadden meesten tijd een Zuid-Oosten wind. Den 2. setteden wy onse hours als voren; Dog de stroom had ons in dese 2. etmalen ontrent 28. mijlen Noordelyker aangefet / als wy dagten / gelijk wy bevonden yf de Supder bzeete / die wy nu hadden / van dize graden / 30. minuten.

Den 3. stelden wy onse hours na het Noord-Oost ten Oosten / dog wierden door de stroom by sterk Noordelyk aan geset meer als wy dagten; Wy waren nu op 2. graden breedte / en hadden veranderlyke wind tuffen Zuiden en Zuid-Oosten. Den 4. dito setteden wy onse hours als gisteren / en quamen door de stroom na het Noorden aangefet op de Zuidder breedte van 14. minuten (na de verandering gerekend op 13. graden;) De wind was variabel tuffen Zuid-Oost en Zuiden; Op die middag passeerden wy de even-nagts-linie.

Passeeren
de linea
Equino-
ctialis.

Den 5. seplden wy 12. uren Noord-Oost ten Oosten / en 12. uren Oost Noord-Oost / en hadden de regte hours na het Noord-Oosten / een weynig Noordelyk 47. mijlen voorwaards / dog wierden door de stroom ten minsten 20. mijlen Noordelyk voort geset; Nu hadden wy eene graad en 30. minuten Noorder breedte / en meest Zuid-Zuid-Oosten wind / met stilte tuffen beyden.

Den

Den 6. stierden wy Oost ten Noorden / en Oost-Noord-Oost ; De hours was Noord-Oost ten Oosten / 38. mijlen Oostelyk / en wierden dooz de stroom 18. mylen Noordelyk aangefet. Wy waren nu op de Noorder breedte 2. graden 30. minuten / (na de verandering 14. graden 2. minuten) en een Zuyd-Zuyd-Oosten wind.

Den 7. hielden wy ontcnt deselve hours / hadden doozgaans Zuydelyke wind / en waren op de breedte van 3. graden 5. minuten.

Den 8. quamen wy met een Zuyd-Westen wind op 4. graden / 27. minuten. Den 9. Noord-Oost ten Oosten varende / waren wy op 5. graden / 23. minuten. Den 10. dito hadden wy stille / en waren op 5. graden 21. minuten. Hier begaf ons de stroom die ons Noordelyk aan settede / en wierden 2. mijlen Zuydwaards gedreven. Den 14. dito voeren wy Noordelyk aan met een West-Zuyd-Westen wind / en quamen op de breedte van 7. graden 15. minuten. Den 15. hielden wy deselve hours / en quamen op de breedte van 8. graden / 55. minuten / de wind als voren. Den 16. de hours als voren / de wind Zuyd-Zuyd-West.

Den 17. dito sagen wy vseg in den morgenstond de Duas Irmanas of de twee Sisters 6. mijlen in het Noord-Westen van ons. Den 18. quamen wy tegen den avond ten anker in een sandige Baay van het Epland Zacotora, leggende op 12. graden / 25. minuten ; daar wy nog dien avond met ons net ontcnt het strand gingen / en seer veel vis bongen. Den 21. haalden wy onse Ankers op / om te komen op de Riee van Tamerin, de Hoofd-plaats van dat Epland / maar also wy de wind Oost en Oost ten Zuyden / bebonden / welk ons regt tegen was / konden wy gemelde plaats niet bekomen booz den 25. dito. Tamerin legt op de breedte van 12. graden / 30. minuten (volgens de verandering op 19. graden / 18. mi-

Duas Irmanas
Eylanden.
Zacotora.

De Hoofd-plaats daar op is Tamerin.

6 SESDE REYS NA OOST-INDIEN;

nuten) aan de voet van een hoog en ruw gebergte. De Reede is open in het Oosten ten Noorden / en in het West-Noord-Westen. Hier ankerden wy op tien badem water / goede anker grond. Op de namiddag sond ik Mr Femelwel bergeselschap aan Land / met een vertoring aan den Koning / bestaande in een Lakens kleed / een stuk gemaakt silber / en een Lemmer van een deesgen; die van den Koning beleefde beloften kreeg.

Den 26. dito ging ik neffens de Opper-kooplieden / en een goede lystwagt van gewapende mannen aan land; ik werd ten eersten gelepd na het huys van den Koning / die wy aan de deur van sijn Kamer ontfing en binnen bragt. Op een stoel by hem nebersittende / wierden wederzijds beele complimenten gebzuykt / die ik hier obersta. Ik vzaagde hem na den koophandel op de Goode Zee; hy preez beselbe wy geweldig aan / en seyde: Die van Aden en Moha sijn een goed volk, en sullen blijde sijn om met ons te kunnen handelen. De Ascension heeft daar al sijn koopmanschap seer wel verkogt, en was hier komende so ligt, dat sy veel ballast moesten innemen. Dese tijding behaagde wy seer wel; Ik versogt hem mijn Pinas op sijn Epland te mogen opmaken / maar hy wilde wy sulks op die Reede niet toelassen: maar mogt wel lyden / dat wy te rug keerden en dat deeden ter plaatse daar wy eerst ten Anker gekomen waren / alsoo hy vreesde / dat wy deselbe op de Reede van Tamerin opmakende alle menschen een vrees souden aansjagen. Hy seyde oock al sijn Aloë na Tartaque aan sijn Vader den Koning van dat gedeelte van Arabien, die tot Chushem of Caixem sijn Hof had / gesonden te hebben. Ik vzaagde hem vorder na verlos / om hout en water te mogen halen; Hy stond wy toe water vryelijck te mogen halen / maar wilde ik hout hebben / ik soude het wy duur moeten betalen; Alle andere natien / seyde hy vorder / die

Daar hy met den Koning spreckt.

Over den Koophandel.

En andere saken.

Die hier komen / moeten booz hun water betalen /
 maar van u begeer ik'er niets booz. Hy verse-
 kerde my / dat de Ascension en desselfs Pinas ver-
 ongelukt was / welk ik met groote droefheyt
 hoorde : ik vraagde / of sy daar geen Bries of
 bescheyd gelaten hadden ; ik heb'er / antwoorde
 de hy / een gehad / maar die was ver-
 mist : ik was seer begeerig om deselve te sien /
 maar men wist se niet te vinden. Hy moedigde
 my aan om na de Roode Zee te gaan / maar
 ried my den koophandel in Tartaque te soeken / af /
 also hy niet geloofde dat sijn Vader sulks soude
 toelaten. Ik en mijn geselschap hield het mid-
 dagmaal by den Koning ; Na den eeten namen
 wy ons afscheyd / en gingen na ons boozd.

Die hem de
 reys na de
 Rode Zee
 aanprijst.

Den 7 November setteden wy onse hours We-
 stelyk ten Zuyden en West-Zuyd-West langs de
 kust ; Omtrent 10. uren sagen wy een hoog land /
 welk wy geloofden het hooge Land van Aden te
 sijn / welk sig op doet gelyk Abbadel-Curia, en
 by ver kan gesien worden. 's Abonds ten 6. uren
 quamen wy in 't gesigt van de stad ten Anker op
 20. badem water / met een sandigen grond.
 De stad legd in een laagte aan de voet van een
 Berg / en verтоond sig wel ; Sy is omringd met
 een steene muur / en heeft op verscheyde plaatsen
 sterktens en bolwerken / maar hoe die voorszien
 sijn / kan ik niet seggen. In de nagt quam een
 kleyne boot uyt de stad / om ons te besien / dog
 niet aan ons boozd. Wy dagten te naderen /
 met een Oost-Zuyd-Oosten wind / maar dze-
 ben met de stroom ten minsten 20. mijlen
 Oostwaards aan / regt anders als wy dagten /
 also wy gisten met de stroom West-waards te sul-
 len aan drijven

Aden.

Hoe sig
 verтоond ;

Den 8. dito quam eenkleyne Boot aan ons boozd /
 in hebbende drie Arabiers ; Dese seyden van den
 Lieutenant dier stad gesonden te sijn / om te ver-
 nemen wat natie wy waren / en waarom wy daar

Daar sy
 door afge-
 sondenen
 gevraagd
 worden
 wie sy wa-
 ren en.

quamen: met last / om te seggen / dat wy / Indien wy Engelse waren / van herten souden welkcom sijn; Dese berigteden ons / dat 's jaars te voren Capiteyn Sharpeigh aldaar geweest / en vandaar na Moha geboren was / daar hy al sijn goed verhogt had. Ik vzaagde een van hen na den naam van den Bassa, of Gouverneur / en of hy een goed man was / en kreeg tot antwoord: dat sijn naam was Jeffer Bassa, en dat de voorgaande Bassa een seer boos mens was geweest / maar dat dese een weinig beter was / dog dat de Turken in 't gemeen niet veel deugen. Ik vzaagde / of Moha een goede handel-plaats was? 2 p antwoorden / dat tot Moha een man was / die al ons goed wel koopen soude. Ik sond mijn Pinas aan Land / en met deselve een onser Factoors Johan Williams die Arabisch spreken konde; Dese aan Land gekomen / wierd beleefdelyk onthaald.

Den 9. dico sond ik mijn Pinas na Land / om een stuurman na Moha, te halen / ondertussen maakten wy ons gereed / om te kommen seyl gaan: Maar sy quamen sonder Piloot te rug; also sy'er ons geen wilden toestaan / of wy souden dze van onse voornaamste kooplieden tot Gpselaars moeten laten; Sy versogten ook / dat wy met alle onse Schepen niet souden vertrekken / maar een derselven daar laten / met belofte van alle de inhebbende goederen te koopen / Wy alles overwoogen en niet anders als hoophandel soekende / vonden raadzaam het Schip de Peper-corn daar te laten / en met de twee andere na Moha te gaan; waar op wy ons beste deden / om weder op de Ree te komen / maar konden niet / also wy door de stroom sy-waards aan gedreven waren / ankerden ten Zuiden van de stad. Ik sond Mr. Fowler en Johan Williams aan Land / om hen te seggen: dat ik een van onse Schepen / om met hen te handelen / wilde daar laten / en te versoeken dat sy my een Piloot wilden laten toekomen.

Verfoeken
een stuur-
man na
Moha.

Dog ver-
geefs.

Op scheenen blijde te sijn / dat een Schip daar
blyven soude / en beloofden my des anderen daags
een Piloot te laten toekomen.

Den 12. dito, als ik geen hoop sag van een
Piloot te krijgen / welk meermaals beloofd / dog
niet agtervolgd wierd / bestelde omtrent de Peper-
corn wat te bestellen was / en ging omtrent den
middag neffens het Schip de Darling onder sepl
na Moha? De wind Oost-Zuyd-Oost sijnde /
namen onse hours West-Zuyd-West en West
ten Noorden / langs het land henen / en hadden 28.
vadem water: Dooz ons uyt sagen wy een kleyn
sepl / welk wy volgden / tot dat het in de nacht
uyt ons gesigt quam. Dese geheele kust is hoog
land met verscheyde uytstekende hoofden.

Laar hee
Schip de
Peper-Corn
voor Aden,
En ver-
trekt na
Moha.

Den 13. hielden wy deselve hours / en stuurden
de geheele nacht tuffen West ten Noorden / en
veeltijds West ten Zuyden. Des volgenden daags
sagen wy het Land / dat in de Roode Zee uyt-
streckt / en sig opdoet als een Epland; Omtrent
11. uren waren wy regt booz den ingang / sijnde
deselve maar drie mijlen breed; Aan de Noord-
sijde is een oneffen land / dat wel een Epland ge-
lykt / en aan de andere sijde is een vlak laag land/
genaamd Babelmandel of Bab, en aan de Zuyd
zijde van dat Epland schijnd een breed kanaal
of ingang te sijn. Als wy het nauw van Babel-
mandel dooz waren / bonden wy aan het Noor-
der strant in een sandige Baay een diek / wer-
waards ik mijn Boot om een Piloot af sonda / die
sonder lang toeben met twee Arabiers, die booz-
gaben het stuurmanschap wel te verstaan / te rug
quam. Het gemelde naauw is 30 mijlen van
Aden af / in het selve hadden wy tuffen 8. en 11.
vadem water / vervolgens setteden wy het Noor-
delijken ten Westen / en Noord-Noord-West-
lyk aan / hebbende de diepte van 18. en 20.
vadem water. Omtrent 4. uren kregen wy
de stad Moha in het oog; Omtrent 5. uren scheur-

De mond
van de
Roode Zee.

Babel-mand-
del of Bab.

Moha in 2^e /
geligs.

10 SESDE REYS NA OOST-INDIEN;

de / terwijl wy loefden / ons groot top-seyl / en
 een ander raakite ober boord; Onse Tootsen brag-
 ten ondertussen ons Schip op een Sand-bank
 aan grond / daar wy / also'er een sterke wind en
 een holle Zee was / breefden niet ligt te sullen af
 raken. In den laten avond quam een Boot by
 ons aan boord van de stad / met een Turk, dog
 een bequaam man / van den Gouverneur der
 stad gesonden / om te vernemen wie wy waren /
 en tot wat eynde wy derwaards quamen. Ik
 seyde hem / dat wy Engelse kooplieden waren /
 en daar sogten te handelen; waar op hy antwoor-
 de: dat wy, indien wy Engelse waren, hertelijk
 wellekom waren, en sekerlijk souden vinden het
 geen wy sogten, also Alexander Scharpeigh daar
 al sijn goed vertierd had, welk wy ook souden
 kunnen doen: Hy maakte ook geen swarigheyt
 dat wy aan de grond saten / also groote Scheepen
 uyt Indien komende / gemeenelijc daar vast raak-
 ten / en noopt gehoord wierd / datse daar door
 schade geleden hadden. Hy spoepde weder na
 Land / om den Aga te berichten wie wy waren /
 en beloofden des volgenden daags met Booten te
 komen / om ons Schip te ligten. (Dese man /
 gelijk ik naderhand hoorde / word genaamd Heer
 of Meester van de Zee, also sijn ampt is aan boord
 van alle aankomende Scheepen te baaren / Lig-
 ters tot het ontladen der Schepen te senden / en
 toe te sien / dat de tolln niet benadeeld worden /
 waar voor hy 'teen en 't ander ontfangd / daar
 hy enkelijc van leven moet) in gevolge van sijn
 woord quam hy vroeg in den morgen stond weder
 met drie of vier Turken neffens hem / onder wel-
 ke twee waren / die Italiaans spraken; Sy brag-
 ten my een kleyne present van den Aga, die my
 alles wat hun Land uytleverde / liet aanbieden / en
 hertelijc verwelkome in sijn Haven / met ver-
 sekering / dat wy daar so by en onbelemmerd
 souden kunnen handelen als tot Stambol (dat is

Con-

Raakt op
 een Sand-
 plaar vast.

Daar die
 van Moba
 seyden
 geen swa-
 righeyt in
 te sijn.

Word van
 een (ge-
 naamden)
 Meester der
 Zee onder-
 vraagd.

En alle
 dienst van
 den Aga
 aangebo-
 den.

Constantinopolen,) Aleppo, of in eenig ander gedeelte van het Turks gebied / en andere schoone beloften meer. Sy hadden vier of vijf Luyters by sig / waar in wy alles / dat ons eerst in de hand quam / wterpen / om het Schip te ligen; In een derselver ging Mr. Fewel buyten mijn weten na Land / en nam alles dat hy had ingenomen mede. Wy sonden al ons geld / Olfantens tanden en reken-boeken na het ander Schip de Darling, en bragten onse Ankers uyt / en poogden tegen den avond ons Schip los te winden / maar tot onse groote droefhuyd konde het niet het minste bewegen.

Die ook het Schip helpt ligen en lossen.

Den 15. deeden wy alles wat wy konden om ons Schip te lossen / en sonden een gedeelte van ons goed aan Land / en een ander gedeelte na de Darling; Ondertussen kreeg ik een brief van Mr. Femell, waar in hy my van een goed ontjaal by den Aga versekerte / en dat hy had geaccordeerd wegens den tol op 5. van het 100. vooz al het geen wy souden verkoopen / en dat wy het geen wy niet konden verhoopen / tol-byz weder souden mogen t'scheep brengen. Ook sond de Aga my een brief onder sijn hand en segel / presenterende hem selven en al 't geen het Land uytleverde tot mijn dienst / en diergelijke; Omtrent byz uren begon den wy met onse haap-standers het Schip doort te winden / en kregen het dooz Gods genade los / welk ons niet wepnig verblijde.

Schoone beloften van den Aga.

Het Schip raakt los.

Den 19. dito quamen 2. Booten gesonden van Meester Femell om Wser / welk ik vooz hen uyt de Darling liet halen; dog schreef niet eenen dat hy geen goed meer ontbieden soude / also ik eerst wilde sien / dat het geen hy reeds aan Land had verhoogt was / eer ik meer sond. Ik kreeg ook een brief van hem / dat ik / indien in 't sin had aldaar hoornanschap te drijben / volgens gewoontee dier plaats soude moeten aan Land komen / of sy souden sekerlyk gelooven / dat wy krigs-liden

Hy word verlogt aan Land te komen.

heden waren. Insgelyks liet my den Aga, dooz onsen tolk versoeken om aan Land te komen / in- dien ik een koopman en vrient van den grooten Turk was / en koopmanschap doen wilde; by- zingende / dat Kapiteyn Sharpeigh en alle Indi- aanse Kapiteynen so gedaan hadden.

Den 20. dito ging ik na het Land / en wierd aan de waterkant dooz verscheyden boozname Mannen ingehaald / en onber Musijk-spel na het huys van den Aga gebragt / alwaar de booznaam- ste van de stad vergaderd waren: Ik wierd van den Aga en alle andere met groote beleefdheyt onthaald / en digt by hem nederageset / dog alle de andere bleben staan; Hy maakite beele compli- menten / sepdre meermaals dat ik by hem welkom was / en bood hemselben en het geheele Land tot mijnen dienst aan. Ik leverde hem de briez van sijn Majestejt aan den Bassa ober / neffens een geschenk / en versogt dat deselve hem op het spoedigste mogten toegesonden worden. Ik deed ook een vereering aan den Aga, welk hy beleefdelyk aannam / met verskering / dat ik en mijn volk so breedsaam en onbelemmerd aldaar soude mo- gen handelen / als iemand van onse natie in eent- ge plaats van het Turks gebied opt gedaan had; en dat indien iemand in de stad my of te- mand van de minste / het minste ongelijk deed / by deselve strengelyk soude doen straffen; Hy deed my op staan / en liet my dooz een van de booz- name mannen een Carmosijne slyde en silber kleed omhangen / seggende: dat ik nu booz geen quaad behoefde te breefen / also dat een bescherming van den grooten Sultan of Heer was. Na eenige we- dersydse complimenten nam ik mijn afscheyd / wierd op een schoon en kostelyk opgeschikt paard / van een aanzienlyk man geleyd / geset / en so on- der Musijk-spel na de Engelse logie gebragt; Hier hield ik myn middagmaal / en ging na den seten ten eersten weder na myn boord / maar

wierd

Gelyk hy
doet.

En seer be-
leefd ont-
haald word.

Met alle
mogelijke
verskering
van veylig-
heyd.

Wierd wegens den Aga ernstelijk versogt aan land te blijven / welk ik om mijn Pinas op te maken / deed / gelijk ook eenige dagen daar na om het quaad weder doen moest.

En blijft op verfoek aan Land.

II. AFDEELING.

De Turkse valsheyd ontrent de Engelse tot Moha en Aden.

Daar ging geen dag voorby / of de Aga sond my het eene of het ander tot een vereering / en liet my vragten of ik iets van noden had.

Op den 28. liet hy my tweemaal seggen / dat ik soude vrolijk sijn / en dat hy / so dza hun vasten-tijd ten eynde was / welk haast wesen soude / met my na buyten in sijne Cuppen / en andere plafsierige plaatsen wilde rijden / en een vrolijken dag maken. Op dien selven dag na de middag quam Meester Pemverton aan Land om Kokosnoten / ik liet hem met my het avondmaal houden ; en hy nam na den eeten afscheyd om na Boord te gaan / maar hy wierd daar in ogehouden van de Turken , die seydten : dat het nu te laat was / en hy in den naasten morgenstond so vroeg soude kunnen gaan als hy wilde. Ik liet versoeken dat hy mogt na Boord baren / maar het wierd afgeslagen. In al die tijd dagten wy op geen quaad / en meenden dat het van de te groote nettigheyt des Officiers quam / en hy daar toe geen last gehad had / weshalven ik des volgenden daags ober dagt te klagen.

Verder schijn van beleeft-heyd.

Na dat de Zon was onder gegaan / liet ik volgens mijn gewoonte stoelen voor de deur setten / alwaar ik / Fewel en Pemberton , om de avond-lugt te hebben / gingen nederzitten / geen de minste gedagte hebbende / dat ons het quaad so naby was. Omtrent agt uren in den avond quam een Janitzaar van den Aga afgesonden met

een hoodschap aan my / maar / door dien wy geen
 Tolck by ons hadden / konden hem niet verstaan /
 weshalven ik een van mijn volck / die de Turcke
 taal spreken konde / komen liet / en dus door hulp
 van mijn Tolck verstond / dat de Aga door dien
 Janitzaar my goeden avond seggen liet / en ver-
 sogt dat ik soude wel te vrede sijn / also hy goed
 bescheyd van den Bassa bekomen had. Terwijl
 nu dese Turk van iets anders met den Tolck sprak /
 quam mijn knecht verbaasd aanlopen / en seide /
 dat wy alle verraden waren / also de Turken en
 ons volck agter onse loge aan malkander waren.
 De Turk vragde wat'er te doen was / welk hem
 gesegd synde / hy ten eersten oprees / en versogt
 dat hem soude gewesen worden / waar het te doen
 was / gelyk geschiede ; Met hen liepen d'een en
 d'ander van ons volck / en ik selfs liep agter aan /
 roepende hen met luyder stem te rug / en tot het
 bewaren van ons hups ; Terwijl ik sorte / kreeg
 ik van agteren een slag op mijn hoofd / waar door
 ik ter aarde neder viel / en so lang als dood bleef
 leggen / tot dat sy mijne handen sodanig op den
 rug gebonden hadden / dat ik door de ongemeene
 pijn van dat binden weder by my selfs quam :
 So dza sy sagen / dat ik my begon te bewegen /
 wierd ik op mijn beenen geset en tuffen twee van
 hen na den Aga gebracht / alwaar ik verscheyde-
 ne van ons volck eben so gesteld vond : Onder we-
 gen plonderden my de Soldaten / en namen my
 af / al het geld / dat ik by my had / en drie gou-
 de ringen / waar van de eene mijn Segel-ring /
 de tweede met seven kostelyke Diamanten / en de
 derde een dubbelde ring / was. Als nu alle / die
 uyt de bloed-dorstige moord nog levendig overge-
 bleven waren / by malkander waren gebracht /
 begonnden sy ons in de pferse te slaan ; Ik en se-
 ven andere wierden aan een keten om onse hals
 vast gelegt / sommige wierden aan hunne voeten /
 en andere aan hunne handen geboeyd ; Dit ge-
 daan

De Turken
 vallen ver-
 raderlijk op
 d' Engelse
 een.

Middelton
 word ter
 aarde gesla-
 gen.

Geboeyd,
 geplon-
 derd, en
 neffens de
 andere in
 yfer gesla-
 gen.

Met groote
 wreedheyd.

daan sijnde / wierden twee Soldaten gelaten om ons te bewaren / en de andere vertrokken; De geblebene hadden medelijden niet ons / en maakten de handen wat rupmer / also de meeste met de handen op den rug so stijf gebonden waren / dat het bloed ten eynde hunner vingeren vreygde eyt te barsten / welk een onberdzaaglyke pijn veroorzaakte / maar wy waren so gebonden / dat wy het lyden konden. In dese droevige staat was ik niet alleen bedroefd over mijn en der mijnen ongebal / maar ook bekommerd booz de behoudenis onser Scheepen / en vreesde dat de gierige Turken sekerlyk alle valshepd en snoodhepd sou den te werk stellen / om deselve te overballen; Ondertussen begon den wy onder malkanderen te ondersoeken / om wat reden men so boosaardig met ons mogt handelen / en ik vzaagde / hoe het was begonnen / en of iemand van ons volk om hals geraakt was: Zy die het gesien en ter nauwer nood ontkomen waren / wisten my booz de waarhepd te seggen / dat Frans Slanny, Johan Lanslor en ses andere vermoord / en 14. van onse maats swaar gequetst waren; Dat ons hups met gewapende Soldaten omringd wierd / die op dat selve oogenblik als ik onder de voet raakte / op de onse aangeballen / en hun onbarmhertige wreedhepd tegen hen / die niets hadden / om sig selben te verdedigen / veel min om op hen te konken aanballeu / te werk gesteld hadden: Maar dit schelmstak verrigt hebbende / waren sy met dat Christen-bloed niet te vreden / en maakten een aanslag op onse Scheepen en goederen: Want omtrent 10. uuren vernanden sy drie gzoote Boosten met 150. Soldaten / om 't Schip de Darling, welk wat nader by het land lag / te vermeesteren; De Turken hadden hunne witte mutsen afgedaan / om booz Christenen te woorden aangesien / voeren geelyk af / quamen teffens aan Boord / en setteden hun meeste manschap in de Darling over / welk

Agte wierden in die furie vermoord, en 14. swaar gequetst.

Sy valleren op de Darling aan.

Daar fcharp
gevogten
wierd.

fo fchielijk toeging / dat 'er drie van ons volk dood
bleben / eer ſp konden beneden komen / dog de ober-
stege maakten ſig gereed om hen van beneden te
bevegten: en het behaagde God de onse in gena-
de aan te ſien / en niet toe te laten / dat meer
Chriſten-bloed vergoten wierd: Want hun Kap-
teyn / genaamd Emier-bahare, of Heer van de
Zee, riep ſijne Soldaaten toe / dat ſp de tafels of
de planken van het hups of hut / ſouden aan ſtuk-
ken hakken / waar op veele van hen ſijn meening
qualijk verſtaande in de Booten ſprongen / de
touwten van de Booten aſthaapte en wog dzeben ;
Onderwijlten kregen de onse hun geweer by de
hand / en begonden van beneden te begten / en
een van hen wierp onder de Turken (die dicht by
malkander op den oberloop ſtonden / en met hun-
ne degens op het verdek ſieten) een baatjen met
krupd / daar een brandend hout aan vaſt was /
welk ſo goeden uytwerking deed / dat 'er verſchey-
de Turken dooz verbranden / waar op de ober-
stege / om / ſo ſp meenden / bepligter te ſijn / na ag-
teren en het half dek waken / dog daar wierden
ſp met muſquet-ſcheuten / en booz de tweedemaal
met het werpen van krupd onder hen ſo begroet /
dat ſp uyt vrees in Zee ſprongen ; ſig aan de ſij-
den van het Schip vaſt hielden en om genade
reſpen : maar die was 'er niet te vinden / want
de onse ſloegen alle / die ſp bonden / dood / en de
overige verdronken / een alleen wierd het leven
gegund / die hemſelven verborzen had tot dat de
furie ober was / en daar na te boorzſchijn komen-
de verſchoond wierd. Dus verlosſte God dooz
ſijn goedhepd en genade ons Schip en volk
uyt de handen onser vijanden / waar booz ſijn H.
naam in eeuwighepd moet geloofd en geprefen ſijn.
Amen.

Welk men
in de Stad
yerſweeg.

De Booten aan Land gekomen ſijnde / brag-
ten ſp de tijding / dat het Schip genomen was /
welk aldaar een groote blijdschap verwekte. De

Gone

Gouverneur sond daar op de Booten weder uyt met ordze om het Schip op te halen; Als dese nu ter plaats quamen daar het Schip gelegen had/ bonden sy dat het onder seyl was/ om vorder af te gaan leggen/ so dat sy te rug keerden/ en den Aga bootschapten/ dat het Schip vertrokken was/ en geloofden dat Emier Bahar en sijne Soldaten gebangen waren; Dese tyding stond hem heel niet wel aan. Ter het nog dag was liet hy my booz onsen Colk weten dat het Alepne Schip genomen was/ welk ik wel konde gelooven waar te sijn. Als het dag getwozen was/ wierd ik ontboden om by den Aga te komen/ waar op ik neffens seben andere/ alle met een keten om den hals booz hem gebragt wierden. Hy met een fors gelaat (sonder een gevepsden opslag der ooggen/ gelijk te boren) vzaagde my: hoe ik so stout had durven sijn, om in dese hunne Haven van **Moha**/ so naby hun heylige stad van **Medina** te komen? Ik antwoorde: hem niet onbekend te sijn, waarom ik derwaards gekomen was, also hem voor lang daar van verslag gedaan had, en dat ik niet was aan Land gekomen als op sijn ernstig verzoek en menigvuldige beloften van goed onthaal: hier op gaf hy wederom tot antwoord, dat het geen **Christen** geoorlofd was so na by hun heylige stad **Medina**/ waar van dit de Haven of deur is, te komen, en dat de **Bassa** uytdrukkelijke last van den grooten **Turk** had, om alle **Christenen** die in dese Zee komen, schoon sy een pas van hem selfs hadden, gevangen te nemen: Ik seyde, dat de schuld by hem was, also hy my sulks ten eersten niet bekend gemaakt, en in tegendeel met schoone beloften bedrogen had. **Vervolgens** gaf hy my een **Brief** te lesen van **Kapiteyn Dounton**, geschreven tot **Aden** en die reeds oud was; De inhoud was dat twee van sijne **Kooplieden** en de **Boekhouder** te Land gehouden wierden/ en men deselve niet wilde ontslaan/ of

Middelton
word met
een keten
om den
hals by den
Aga ge-
bragt.

Die hem
fors aan-
spreekt.

En beant-
woord was.
Hy krijgde
een brief en
vals rap-
port van
Dounton.

sy fouden hunne koopmanschappen aan Land
 brengen / of 1500. stukken gelds / Venetianos ge-
 naamd / booz Anker-geld betalen ; en dat hy raad
 van my versogt / wat hy hier in best soude doen ;
 Als ik gedaan had met lesen / gebod hy my hem
 den inhoud te seggen / gelijk ik deed ; Hier op ber-
 haalde hy my / dat het Schip na het schryven
 van den brief daar van daan geraakt / en tegen
 een kisp met verlies van al ons goed en volk ge-
 strand was ; Dit te hooren was booz my een be-
 droefde tijding. Hy wilde dat ik een brief na
 mijn Schip soude schryven / om te laten weten /
 hoe veele Turken op het kleyne Schip waren. Ik
 seyde dat onnodig te sijn / nadien de Turken het
 selve reeds genomen hadden / maar hy antwoorde,
 dat het eens genomen en vermeerderd , maar daar
 na door het groote Schip ontset , en hernomen
 was , en daarom begeerde hy , dat ik aan die van
 het groote Schip schrijven soude , om alle aan Land
 te komen , en het Schip in sijne handen te leveren,
 also hy aldan ons het kleyne Schip wilde laten
 houden , om daar mede na huys te varen. Ik sey-
 de dat het soude dwaasheyd sijn sulks te schrijven,
 also die in het Schip waren en hun vryheyd had-
 den , sulke sotten niet waren , dat sy op mijn brief,
 Schip en goed verlaten , aan Land komen , en
 Slaven worden fouden , Hy seyde wel verskerd
 te sijn , dat sy , indien ik so schreef , my niet durf-
 den ongehoorsaam sijn : maar ik antwoorde so niet
 te willen schrijven. Hy vraagde verder , hoe veel
 geld wy t' Scheep hadden ? Ik seyde , niet veel ,
 en dat wy dat hadden niet tot den koophandel ,
 maar om levens-middelen voor te koopen ; Hy
 vraagde wyders , hoe veel leef-togt en water wy
 in hadden ? Genoeg , seyde ik , voor twee jaren ,
 welk hy seyde niet te gelooven. Hier op hield hy
 op nieuw aan , dat ik gelijk gemeld is , schrijven
 soude , of hy soude mijn laten onthoofden. Ik
 versogt dat hy so soude doen , het soude my seer
 aan-

Verder
 woordwif-
 seling tuf-
 sen hen.

Waar in de
 Aga een
 onre. elijke
 saak vergd,

Of dreygd
 te doen
 Onthoof-
 den.

aangenaam sijn, also ik mijn leven moede was ; want so te schrijven soude ik nooyt doen.

Mijn keten en halsband wierd my afgedaan / en men ley my twee groote boepen aan mijn beenen / en braseletten aan mijn handen / en van al mijn volk afgesonderd den geheelen dag gelegd in een mozzig honden-gat onder de trappen. Tegen den avond wierd ik op het verzoek van Shermall ; Consul der Banjanen, daar van daan op een beter plaats gebragt / hebbende een van mijn volk / die Turks spraken konde / by my. Mijn bed was de harde grond / en een steen mijn hoofd-kussen ; 't geselschap dat my het slapen belettede / was de droefheid van mijn hert / en een menigte van Ratten / die wanneer ik mogt in slaap raken / my haast met ober mijn lijf te loopen souden wakker maken. Omrent middernagt quam de Lieutenant van den Aga, en onse Colk / my ernstelijk verzoekende na scheeps-boord te schrijven / om te vernemen hoe veel Turken gebangen waren / en hoe deselve gendeemd waren / maar dat ik niet een woord moest schrijven van het verlies van ons volk aan land / nog van de ongemakkelijke handeling met my en mijn volk / en alleen seggen / dat wy tot nader ordze van den Bassa in het huyjs van den Aga, daar wy geen gebrek hadden be- waard wferden. Dit deed ik / en vermaande hen op hunne Schepen en Boot wel toe te sien / en sozj te dragen / dat niemand van hen aan land quam / om niet verraden te worden. Deseu brieven namen sy mede / en onderbzaagden twee of drie van mijn volk / of ik so / als sy versogt hadden / geschreven had : Maar se wierd niet weg gesonden / also sy niemand konden krijgen / die deselve wilde aan boord brengen ; Cyndelijk vonden sy een man / die het aannam / indien ik wilde schrijven / dat sy hem wel handelen en geen quaad doen souden (Dese man was geboren tot Tunis in Barbaryen, en sprak goed Italiaans.)

Wordswaer
gebœyd in
een honden
gat gelegd.

Word een
weynig
verligt.

Moet na
sijn Schip
niet schrij-
ven van sijn
ongemak.

Maar alleen
vernemen
hoe veete
Turken by
hen gevan-
gen waren.

Ik schreef dan een bryef so als sy begeerden / die gelijk de voorgaande wterd nagesien en des anderen daags na het Schip gesonden / waar op ik weder antwoorzd kreeg : dat alle de Turken dood geslagen en verdzonken waren / uytgenomen een / wiens naam was Ruffwan, een gemeen Soldaat; en dat sy blijde waren te horen / dat ik nog leefde / also de gebangen Turk hen gesegd had te gelooven / dat wy alle reeds gedood waren.

In dese dzoebige staat bleven wy tot den 15. December toe / sonder iets van de Schepen / of sy van ons te hooren. Meermaals quam de Aga by wy / somtijds met dzyngementen / en somtijds met schoone woorden / om wy te doen schryven / dat al ons volk aan Land komen / en hunne Schepen souden overgeven : Maar ik antwoorde hem als te voren : Hy was begeerig te weten hoe veel geld / en hoe veel voorraad van water wy aan boorzd hadden : Ik antwoorde / dat wy wepnig geld / maar boorzd twee jaren lebens middelen genoeg hadden. Hy had de hoop / dat wy boorzd gebrek van vers water en leefdrogt de Schepen souden moeten aan hem overgeven / also hy wel wist / dat boorzd de Mey de wind niet soude dienen / om uyt dat naauw te komen : Hy seyde verwonderd te sijn / dat so gzoote kosten met so wepnig geld konde gedaan worden; dog ik gaf hem tot antwoorzd / dat wy onse Comptotren in verschepte plaatsen van Indien hadden / die boorzd raad genoeg hadden / al schoon wy niet boorzd een penning aan waaren mede bzygten / om ons te bebzygten / en dat het geen wy by ons hadden / genoeg was / om onse Schepen in Indien met Peper / die daar goed koop is / te konnen laden.

Over de voorraad van hunne Schepen.

Het Scheepsvolk was vry verlegen.

Ondertuffen was ons Scheepsvolk niet wel daar aan / also sy op een open en wijde Ree lagen te rijden / de wind doorgaans sterk uyt het Zuid-Zuid-Oosten waapde / rondom hen veel ondiep-

ten waren / en het water hen begon te ontbreken /
 door dien men / als het Schip aan de grond raakte /
 50. tonnen / om het Schip te ligten / geleedigt had ;
 Te meer / om dat sy van ons / die aan Land waren /
 niets hoorden / welk hen raadeloos maakte /
 so dat sy niet wisten wat te doen ; Dus verlegen sijnde /
 was 'er in het Schip een eerlijk boest Jan Chambers, die sig aanbood na land te gaan /
 en te vernemen hoe het met ons was / zeggende lieber sijn leven en
 byzheyd te willen wagen / als dit droevig leven langer aan te sien ;
 Dit boerde hy ook uyt : want hy liet sig op den 15. December met een
 vrede-blag op een kleyn Eplandsjen / een weynig aan de wind sijde van de stad /
 te Land setten / (hebbende een van onse Indianen by hem tot een Tolk)
 en wierd teneersien by den Aga gebragt / die hem vzaagde : hoe hy durfde so stout sijn,
 dat hy sonder verlof aan Land quam ? Hy antwoorde, dat hy met een vrede-
 vaan quam, en maar een Afgesondene was, en dat sulks onder vyanden
 geoorloofd was. De Aga vzaagde, wat boodschap hy had ? Een brief,
 sey de ander, aan my, en om met sijn verlof te mogen sien hoe wy voeren.
 Hy en de Indiaan wierden scherp ondervzaagd om te seggen wat
 boozraad van leefstogt en water in de Schepen was / en gaven beyde tot
 antwoord / gelijk als ik te voren gedaan had / dat sy nog booz twee
 jaren levens-middelen genoeg hadden. Dit gedaan sijnde /
 bragten sy hem in mijn donkeren hok ; Hy uyt het licht komende /
 konde my ten eersten niet sien / maar eerlang my gewaar wordende / gaf hy / siende my
 aan handen en voeten in yseren boepen / met tranen in sijne
 oogen / my den byzef ober. Ik vzaagde hem / hoe hy aan Land
 gekomen was ? Waar op hy my verhaalde / wat ik gedaan had /
 en hoe ik van den Aga ondervzaagd was. Ik seyde te vreesen /
 dat sy hem niet souden na 't Schip laten weder keeren / also een van

Een van hen gaat aan Land, op perikel van sijn leven.

Sijn wedervarren.

Komt by Middeltou in 't gevangen-huys.

het Schip de Peper-corn onlangs van Aden met een brief aan my van Aden gekomen sijnde/ was gebangen geset/ en men hem niet wilde laten terug trekken/ nog verlof geben/ om aan boord van onse Schepen te varren: Hy seyde met die resolutie aan Land gekomen te sijn/ om/ indien sy so buyl mogten sijn/ dat sy my/ die maar als een bode en afgesondene quam/ wilden aan Land houden/ deel te willen hebben aan alles dat my over quam.

En krijg
vryheyd
om te gaan
en te ko-
men.

Den 16. December beantwoorde ik den ontfangen brief/ en gaf dien in handen van Chambers, dien sy/ buyten mijn verwagting/ neffens den Indiaan na de Boot lieten gaan/ met verlof/ om des anderen daags/ indien het hen gelegen quam/ te mogen weder komen: Op den volgenden dag quam Chambers weder aan Land/ maar alleen/ also de Indiaan so bevreest was/ dat hy het boord de tweede maal niet durfde wagen: Chambers bragt het een en 't ander boord my mede: maar de Aga nam het na sig/ en diende sig selven daar van/ also het na sijn oordeel te goed boord my was: Hy ging weder na boord/ en liet ons in onsen vorigen droebigen staat; wy sagen elke uur niet anders te gemoet als des Bassa's bonnis/ om ons te dooden/ of in een eeuwige gevangenis te setten; God egter/ die nooit verlaat die op hem betrouwen/ handelde genadig met ons: want

Ordre om
hem en an-
dere gevan-
genen na
den Bassa te
brengen.

Op den 20. December quam van Zenan een Aga, Kapiteyn of hoofd van de Chiawssen met ordze van den Bassa, om ons alle by hem te brengen. So dza hy van sijn paard was afgestegen/ was hy begeertig my en mijn arm volk te sien; In mijn gebangenhuis of vertrek werden drie stoelen gebragt/ waar op Regib Aga, Ismael Aga (dese was de afgesondene van den Bassa) en Jaffer Aga sig nedersetteden. Regib Aga begon my te vragen hoe ik so stout durfde sijn, om in het Land, dat so naby hun heylige stad was te

Deffels
Chiaux on-
dervraagd
hem.

ko-

komen sonder een vry-geley-brief van den **Grooten Heer** te hebben? Ik gaf tot antwoord, dat de Koning mijn Meester, vriendschap en verbond met den **Grooten Heer** had, en dat in de vredens-artikelen ons de vrije handel in alle deffels Landen was toegestaan, en wy dienvolgende geen vry-brief van noden hadden, also dit een gedeelte van deffels Landen is. Hy antwoorde, dat dit de deur of poort van hun heylige stad was, en daarom geen **Christen** derwaarts komen mogt. Hy vragde vorder of ik niet wist, dat de **Grooten Heer** een langen deegen had; waar op ik antwoorde: niet met den deegen, maar door bedrog en verradery genomen te sijn, en dat ik, indien ik met mijn volk binnen mijn Scheeps boord was, na deffels deegen, nog na die van hen allen, niet vragen soude: Hy seyde dat sulks trots en stout gesproken was. Hy hield my ook voor, gelijk hy te voren meermaals gedaan had, dat ik na boord schrijven, en al ons volk op de Schepen gebieden soude aan Land te komen, en sig aan den **Bassa** over te geven; dog hy kreeg deselve antwoord als voren. **Ismael Aga** brak dese ydele praat af, en seyde my, gekomen te sijn met uytgedrukte ordre van den **Bassa** / om my en al 't volk na **Zenan** te brengen, en vermaande my om warme kleederen van mijn Schip te ontbieden, also wy het in 't gebergte vry koud souden vinden te sijn. Ik bad hem, dat, indien het mogelijk was, mijn arm volk mogt te Scheep gefonden, en ik met eenige weynige neffens my derwaards gebragt, worden: Hy antwoorde daar omtrent niet te kunnen doen: also de ordre van den **Bassa** was, dat sy alle moesten opgebragt worden: Maar **Regib Aga** seyde, dat volgens mijn verzoek, ik neffens vijf andere soude opgaan na den **Bassa** / maar de andere souden moeten blijven daar sy waren tot nader ordre van den **Bassa**.

Daar hy ons
beschrooms
op ant-
woord.

Den 20. dito quam Kapiteyn Dounton met het

B. 4

Schip

Schip de Peper-corn van Aden op de See / aan wien ik schreef / wat na mijn oordeel best behoort de gedaan te worden.

III. AFDEELING.

Henrik Middelton met 34. van zijn volk worden gevonden na den Bassa tot Zenan. Beschrijving van dat gewest, en hun wedervaren tot dat sy weder tot Moha quamen.

Middelton
en 34. ande
re worden
na Zenan
gebragt.

Den 22. December wierden de boepen van onse beenen afgenomen / uytgenomen de Timmerlieden en Smeeden / neffens eenige sieken / die niet in staat waren / om te konnen reysen ; De eerste wierden daar gehouden / om de Pinas te maken. Ik en 34. van ons volk moesten de reys aannemen na Zenan, de hoofdstad van dat Rijk / alwaar de Bassa sijn verblijf heeft. Om trent vier uren trokken wy uyt Moha, alle op Esels / uytgenomen ik en Mr Femel, die te paard saten. Om trent 10. uren in den avond / sijnde reeds 10. of 12. mijlen van Moha, sloop Mr. Pemberton heymelijck weg ; wy misten hem aanstonds / maar seyden niet een woord ; de beste hulp die wy hem konden doen / was God te bidden / dat hy behouden mogt aan boord komen / also het een stout en hagchelijck bestaan was. Om trent een uur na middernacht quamen wy in een Herberg tot Mowfi, alwaar sy ons by het Inkomen telden / dog sy misten hem niet. Hier bleven wy tot vier uren na de middag van den volgenden dag. Als wy hupten de deur waren / wierden wy wederom geteld / en sy merkten dat 'er een ontbrak : De Aga braagde my / hoe veel wy in getal waren geweest / als wy uyt Moha vertrokken. Ik seyde deselve niet wel te hebben konnen tellen / maar geloofde dat wy 34. waren sterk geweest : hy seyde / dat wy waren 35. sterk geweest / en dat 'er nu een min-

Pemberton
ontkomt
hen, en
komt wonderlijk
aan boord.

Sy komen
tot Mowfi.

minder was; Dat is meer / antwoorde ik / als ik weet. Het geen Mr. Pemberton meest tot sulken onderneming bewoog / was / dat hy so veele van ons aan de handen geboepd / met een Kapiteyn en waegt van Soldaten sag wegboeren / welk hy geen ander upslag als de dood of gebankenis geloofde te sullen hebben / welk ook de gedagten van ons allen waren. Ik had een goed vriend aan Hammet Aga, die my verschepte presenten sond / en seggen liet dat ik goeden moed soude hebben / also mine saken wel stonden; Hy sond my en mijn volk boozraad van brood op onse reys / en te gelyk een brief aan den Bassa Caya. Insgelyks had de Consul der Banjanen my veel vriendschap bewesen / want hy quam my alle daag bezoeken / en noopt met ledige handen / gelyk ook Tokehar, die / so lang wy gebangen saten / elk een van ons (sijnde 51. in getal) dag op dag witte-broods Koekjens / en een menigte van Dadelen of Plantans sond; hy vertrok twee dagen booz ons na Zenan van Moha, en beloofde my hy sijn vertrek alles wat hy konde tot beste van ons by den Bassa te doen / gelyk ik geloof hy ook gedaan heeft: want my wierd tot Zenan van verscheptenen berigt / dat hy booz ons by den Bassa en sijn Caya, een seer beschepden man / die het rijk regeerd sterck gearbeyd had.

Vriend-
schap in sijn
gevangenis
en onder-
wegen ge-
nooten.

Op Korsdag quamen wy tot Ties, een stad / vier dag-reysens van Moha, alwaar wy twee en twee na binnen gebragt wierden / gelyk men tot Constantinopolen met de krigsgevangenen doet; Onse Aga reed als een groot oberwinnaar als in segepraal booz up; een myl van de stad quamen de booznaamste der stad te paard ons te gemoet / en de geheele weg ober was een menigte van menschen / die ons met verbaasthepd en verwondering quamen sien: So handelde men met ons in alle steden en vlekken / daar wy door kwamen. Hier wierd een jongen van Mr. Pemberton sijn;

Ties een
Stad.
Hoe schim-
pelyk sy
daar binnen
gebragt
wierden.

Pembertons
Jongen
moest sick
sijnde daar
blijven.

Koude en
ongemak
onder we-
gen.

en niet in staat sijnde om te kunnen voozt reysen
by den Gouverneur aldaar gelaten. Dervolgens
hield ik geen dag-register meer / maar heb seer
wel onthouden / dat het op onse reys van Ties tot
Zenan seer koud was / en dat wy op de koude
grond onse rust moesten nemen. Ik hogt vooz
de meeste van ons volk / die dun gekleed waren /
bonte rokken vooz de koude / die ik geloof anders
van koude souden gestorven sijn. Als men my
tot Moha van de koude / die wy onderwegen krij-
gen souden / sprak / geloofde ik het niet / en dat
was de reden / dat ik selfs maar dun gekleed was /
maar de onderblindig leerde my anders / en wen-
ste / hoewel te laat / dat ik my beter besorgd had.
Zenan legd 180. mijlen of daar ontreut van Mo-
ha, na mijn gissing na het Noord Noord-Westen /
op de bzeete van 26. graden 15. minuten / gelijk
ik bebond dooz een instrument / dat ik aldaar
maakte. Alle morgen was de grond hard en ruw
bevozen / en in Zenan hadden wy op eene nacht
een vinger dik *Is* / welk ik niet soude geloofd
hebben / indien ik het niet selfs gesien had. Wy
waren 15. dagen tussen Moha en Zenan onder
wegen.

Worden tot
Zenan met
een schim-
pelijke sta-
rie binnen
gebragt.

1611. Den 5. January twee uren vooz den dag
quamen wy op twee mijlen aan de stad / daar
wy op de grond gingen leggen tot dat het fraay
dag was / daar wy sulken koude leden / dat wy
ter nauwer nood op onse beenen staan konden.
Omtrent een mijl van de Stad quam de onder-
Bassa, of Schout ons te ontmoet / te minsten met
200. Musquetters / Trommels en Trom-
petten: Men deed ons een vooz een redelijc wijze
agter malkander gaan / om te grooter vertoning
te maken; Ons volk moest hunne bonte rokken
afleggen / en met hunne dunne en gescheurde
kleederen te voet marcheeren; De Soldaten gin-
gen vooz upt / agter hen quamen de onse een vooz
een; De Trompetters wierden geplaatst effen
vooz

dooz my / en van den Aga belast te blasen / welk
 ik egter verbood; Nigter de Trompetters quam
 Mr. Femel en ik te Paard / en ten laastten quam
 onse Aga, rijdende in triumph / en wierd dooz
 hem een kostelyk opgeschikt Paard heen gelepd.
 In dese oordze wierden wy dooz het beste van de
 stad gelepd tot aan het Kasteel / en het was alom
 so vol menschen / dat wy de weg qualijk gebruy-
 ken konden; Aan de eerste poozt van het Kasteel
 was een goede wagt van gewapende Soldaten;
 aan de tweede poozt stonden tegen den ingang twee
 groote stukken Kanon geplant; Binnen deselve
 quamen wy op een binnen-hof / tweemaal so lang
 als de Beurs tot Londen; De Soldaten schoo-
 ten by het treden binnen dese poozt hunne Mus-
 quetten af / en boegden sig tussen veele andere / die
 reeds daar waren / een gedeelte aan de eene / en
 andere aan de andere sijde / tussen welke een gang
 dooz ons open gelaten wierd. Binnen gekomen
 sijnde / trad ik van mijn Paard af / en wierd met
 mijn volk aan de eene sijde geplaatst / dog niet
 lang daar na wierd ik en Mr. Femel na den Bas-
 sa gebragt; Het was hun Divano of raads-dag:
 Aan het boben eynde van het pleyn klommen wy
 twaalf trappen op / alwaar twee kloeke Karels
 my quamen by den arm wel stijf vatten / die my
 na den Bassa leyden. De plaats daar hy sat was
 een lange ruyne Gaalderp; aan het opper-eynd
 desselfs sat hy alleen / en stonden veele Grooten aan
 beyde sijden van hem / en andere stonden aan bey-
 de sijden van de Gaalderp van 't een eynd tot het
 ander / welk een groote vertooning maakte. Als
 wy omtrent twee roeden van hem af waren / deed
 men ons stil staan: Hy met een stuurs en tooz-
 nig gesigt vzaagde / wat Lands-man ik was, en
 wat ik in dese gewesten deed? Ik antwoorde, dat
 ik een Engelsman / een Koopman, een vriend
 van den Grooten Heer / gekomen was, om koopman-
 schap te doen. Hy seyde, dat geen Christen in
 dat

Hoc hy op
het Kasteel
quam,

En met
Femel na
den Bassa
gebragt
wierd.

Daar hy
onder-
vraagd
word.

En ant-
woord.

dat Land komen mogt, en Capiteyn **Sharpetgh** gewaarschouwd had, dat niemand van onse natie meer soude daar komen. Ik seyde, dat Kapiteyn **Sharpetgh** op de kust van **Indien** gestrand, en niet in **Engeland** gekomen was, om ons dit te kunnen seggen, welk indien wy geweten hadden wy ons selven, in die moeyelijkheid, daar wy nu in waren, niet souden gesteken hebben: Ik seyde dat **Regib Aga** my misleyd had, seggende dat wy daar welkom waren, en daar so vry souden handelen als onse Natie in eenig ander gedeelte van **Turkijen** doet, met veele andere schoone beloften, dog dat hy tegen sijn woord en belofte ons met gewapende Soldaten overvallen, verscheyden van de onse dood gellagen, en my met de overige gevangen genomen had. Hy seyde, dat **Regib Aga** sijn Slaaf was, en buyten sijn verlof my sulks niet had moeten belooven; Verder seyde hy dat 't geen my en mijn volk was overgekomen, op sijn ordre aan **Regib Aga**/geschied was, en dat hy selfs last van den **Grooten heer** had alle **Christenen**/ die in dese gewesten komen, so te straffen. Ik seyde, dat wy groote schade geleden hadden, en indien het hem beliefte ons weder na onse Schepen te laten keeren, onse natie genoeg soude gewaarschuwd sijn, om nooyt weder in dese gewesten te komen. Hy seyde: Neen, en dat hy ons so niet konde laten vertrekken, maar dat ik eerst aan onsen Gesant tot **Stambol** * schrijven moest, en hy insgelijks aan den **Grooten heer** schrijven soude, om te vernemen wat hy omtrent ons beliefte gedaan te hebben, en of hy den koophandel wilde vry stellen of niet.

Dooz

* *Stambol*, of *Stambola*, of *Stamboli*, is een bekort en verdorven woord, uyt de Griekse woorden εις την of τὰς πόλιν, van de Grieken gebruykt, om te seggen dat sy na *Constantinapolen* gingen, want het is gesegd: *Na de Stad*. want so noemden sy deselve wegen de uytremendheyd boven alle andere Steden; even eens gelijk *Athenen* 'Αθήναι, bekort heden *Satine* genaamd word, als of men seyde εις 'Αθήνας. *Po: stell. Comp. Cos. & Tract. Port. Cret.*

Dooz die tijd liet hy my gaan / en gebood my Middelton
 na de plaats / booz my geordonneerd / te gaan / word by
 en by my te nemen bier of byf andere / daar ik den Cipier,
 de meeste fin toe had ; Hier op wierd ik en die ik gebragt.
 upkooos / gebragt aan het huys van den Cipier /
 en alle de andere na het gemeen gebangen-huys /
 daar sy tot wellekomst in sware *Ufers* geslagen
 wierden. Een van onse jonge maats als hy my
 sag na den Bassa brengen / en dagt dat men my
 daar het hoofd soude afflaan / begon met een groo-
 te schrik luyds-keels te schreeuwen / (want hy dagt
 dat het sijn beurt ook haast worden soude) wierd
 siek / en stierf hoort daar na.

Een van de
 maats word
 door schrik
 siek en
 sterft.

Den 6. dito wierd ik ontboden by den Bassa Spreekt
 Caya, of *Lieutenant Generaal* van het *Konink-*
rijk / om by hem te ontbijten ; Na den ontbijt voor en na
 verhaalde ik hem alle bysonderheden, hoe verrader- mer de
 lijk en schandelijk *Kegib Aga* met my gehan- Lieutenant
 deld had ; Hy gebood my goeds moeds te sijn, en Bassa Caya.
 aan het voorledene, welk niet konde herdaan wor-
 den, niet meer te denken ; En seyde geen twijfel
 te hebben, of alles soude ten laatsen wel uytval-
 len, en dat hy niet soude nalaten alles wat in sijn
 vermogen was om my goed te doen in 't werk te
 stellen. (*Shermall de Benjaner van Moha* (daar
 van te booren van gewaagd is) had desen man
 tot onsen vriend gemaakt) hier op ging ik met
 mijn bewaarder na mijn gebangen plaats / dog
 was nu beter gemoed als te voren.

Den 7. dito wierd ik ontboden in den tuyn van Daar door
 den Cayha, daar hy my en Mr. Femell wel ont- hem goede
 haalde / en seyde: dat ik en mijn volk binnen kor- moed gege-
 ten onse vryheyd hebben, en na *Moha* gefonden ven word.
 fouden worden, daar ik voor al mijn hoon soude
 vergoedet worden ; en beloofde met eenen, dat hy
 mijn vriend soude sijn, betuygende in tegenwoor-
 digheyd van veele groote personagien, so *Turken*
 als *Arabiers* / dat al de vriendschap die hy my
 bewees, enkelijk was om Godes wil ; *Ondertus-*
 sen

fen wist ik wel / dat hy sulks deed in hoop van een groote vereering van my te bekomen ; en de brieven van Hamet Aga deed ons veel goed.

Een Moor
van Cairo
doet hen
veel goeds
by den
Bassa.

Op die selve dag quam in de stad een Moor van Cairo, een oude bekende van den Bassa, en had hem te boren / als hy van Stambol quam / en behoeftig was / een groote somme gelds geleend ; Dese man was tot Moha te boren en ten tijden als wy verraden wierden / onse naaste nabuur geweest / en had een Schip op de Rie van Moha om na Indien te varen / leggende gehad / welk hy breefde dat van onse Schepen / wegens het ongelijk ons aangedaan / soude sijn genomen geweest / maar sy hadden het tegen sijn verdragging ongemoept laten betrekken ; Hier dooz was hy ons een goed vriend geworden ; Hy had reeds booz ons aan den Bassa geschreven / en hem berispt over sijn harde bejegening omtrent ons / also hy dus doende daar op uyt was / om het Land en den koophandel in de grond te helpen : Hier sijnde en by den Bassa komende / herhaalde hy het geen hy geschreven had / en seyde nog byz meer ; bysonder dat hy had toe te sien / dat dooz sijn toedoen de koophandel van de Roode Zee niet in de grond raakte ; en vermaande hem tot dien eynde / dat hy my al mijn goed weder geben / en my met al mijn volk tot ons genoeg soude laten betrekken. Sijn Brieven had reeds veel vermogt by den Bassa ; want als hy ons had laten op ontbieden / was sijn oogmerk geweest / om ons te laten dooden / en al ons volk / dat over quam / tot Slaven te maken ; Maar sijne woorden deden niet minder / en niemand was 'er in het Land / die so stout durfde spreken als hy. Dit quam ik te weten dooz Shermal en Hamet Waddy , die 'er tegenwoordig waren / als die brieven gelezen wierd / en die de redenen tuffen gemelden Moor en den Bassa gehoord hadden. Dese Hamet Waddy was een Arabisch , en seer rijk koopman / woonende tot
Zenan ;

Zenan, daar hy genaamd wierd des Bassa's hoopman; Dese roonde sig een goed vziend van ons te sijn / en rade den Bassa dat hy ons wel soude handelen / en toelaten te vertrekken.

Den 8. dito maakte ik een versoek-schryft aan den Bassa, waar in ik te kennen gaf / dat ik by mijn vertrek van Moha de Commandeurs van onse Schepen belast had in den tijd van 25. dagen geen byandlijkhed te toonen; en na verloop van die tijd / indien sy niets van my hoorde / te doen so als hen goed dacht; en also die tijd nu haast ten eynde was / versogt dat de Bassa mijn saak geliefde af te doen / of my eenige hoop dien aanjaande te geven / op dat ik sulks aan hen mogt schryven / en hen beletten eenige schade te doen; daar toe sy ligtelijk / door dien sy geen Opperhoofd of Gouverneur hadden / souden konnen overhellen.

Hy leverd een versoek-schryft by den Bassa in.

Den 11. dito wierd ik ontboden by den Caija, die my seyde alles nu afgedaan te sijn / en dat ik nog daar gehouden wierd tot dat ons ander volk van Aden soude gekomen sijn / wanneer wy alle na Moha souden gesonden worden.

Den 17. quamen Mr. Fowler met 18. van sijn volk tot Zenan, die ten eersten by den Bassa gezagt wierden / daar men hen sulke vragten als hy voorstelde; waar op Mr. Fowler, Joh. Williams en Robert Mico, gesonden wierden / om my geselschap te houden / en alle de andere in het gevangen-huys by mijn volk gezagt en in de yfers estagen wierden; De Bassa ordonneerde hen byzyn dood en water te geven / so dat sy / ten ware ik en beter besogt had / van honger en koude souden hebben moeten sterben.

Fowler en 18. andere wierden ook daar van Aden gebracht.

Hun onthaal.

Den 25. wierd ik by den Caija in sijn tuyn ontboden; daar eenige uren met wederzijds woorden toerden toegezagt. Hy seyde aanstonds met my na den Tuyn van den Bassa te willen gaan, daar de Bassa met my wilde spreken; Hy vermaande my: den Bassa met goe-

Middelton by den Caija.

de woorden te vleyen, en nergens in tegen te spreken: ik vraagde hem, wat hem dogt, of hy my al mijn goed weder soude willen overgeven; hy seyde dat niet te kunnen seggen: Ik vraagde verder, of ik mijn Pinas soude wederom hebben; waar op hy insgelijks seyde, dat niet te kunnen seggen, maar hy wilde geensins dat ik daar van tot den Bassa soude spreken, maar wel dat ik tot Mocha gekomen sijnde aan hem soude schrijven, en beloofde voor my ten besten te spreken, geensins twijfelende of hy soude dat voor my uytwerken: Ik seyde, dat het mijns oordeels beter was sulks nu te verfoeken, als daar na: hy antwoorde dat ik dan soude voorfichtig sijn

Die sijn
vriend was,
en waarom.

De boornaamste reden van deses mans gene-
genthepd tot my quam uyt hoofde van een som-
me gelds/ die ik hem te geven beloofd had: hy
wilde de schijn niet maken/ om met my daar o-
ver te handelen/ maar had Shermal, den Con-
sul der Banjanen opgemaakt/ om daar van met
my te spreken; Dese nu deed een grooten epsch/
ik in tegendeel wilde van geen geld scheid-
den; wy hadden drie of vier dagen werk eer wy het eens
wierden/ dog eyndelyk wierd ik genoodsaakt hem
genoegen te geven/ en na mijn verlossing
1500: Venetianos te beloven. Het accoord ge-
troffen sijnde/ ging de Caija te Paard suten/ en
reed na den Cupn van den Bassa, en beval onsen
Colk/ my en Mr. Femell daar te brengen: Van
de deur van den Cupn gekomen sijnde/ moesten
wy wel een uur lang wagten/ eer ons toegelaten
wierd by den Bassa te komen; wy vonden hem
in een somerhuys op een stoel sitten/ sijn Caija
stond aan sijn rechterhand/ en vijf of ses andere
agter sijn stoel. Ik wierd van twee mannen/ die
by my de rok vast hielden/ na binnen gelepd tot
op twee passen na by hem; agter my quam Mr.
Femell sonder gelepd te worden: Hy vraagde my,
hoe het met my was, en gebod my wel te vre-
den

Hy en
Femel wor-
den by den
Bassa ge-
bragt.

den te zijn, also ik en al mijn volk binnen korten onse vryheyd souden hebben, en na *Moba* gesonden worden, daar ik met 29 van ons volk soude blijven, tot dat alle de Scheepen uyt *Indien* tot *Moba* souden gekomen zijn, en de overige souden te Scheep gaan mogen; dat so dra alle de Scheepen uyt *Indien* souden zijn aan-gekomen; en de wind Westelijk waayde, ik en mijn volk souden mogen aan boord varen, om de Reys na *Indien* voor te setten. Ik versogt hem, dat'er niet so veel van ons mogten aan land gehouden worden, waar op hy antwoorde: ik heb van 30 gesproken, en 30 fullen daar blijven. Ik vraagde hem, of ons goed ons soude worden weder gegeven? Neen, antwoorde hy, want dat is altemaal op de rekening van den *Grooten Heer* gesteld; ik sprak van mijn *Pinas*, maar kreeg het selve bescheyd. Ik seyde, dat verscheyden saken tot de Scheepen behoorende tot *Moba* aan land waren, en versogt deselve te mogen weder hebben: dit stond hy my toe. Ik seyde tegen *Femell*, dat hy nog eens om ons goed soude spreken, welk hy deed, dog kreeg het selve bescheyd. Hier op bad ik den *Bassa*, dat hy my eene saak wilde verskeren, te weeten, of al ons volk na het aankomen van gemelde Scheepen soude vryheyd hebben om aan boord te varen, waar op hy op sijn woord beloofde, dat niet een eenige opgehouden, maar alle met al het gereedschap aan boord gesonden souden worden, en al had ik een *Turk* tot mijn Slaaf, hy die niet soude laten ophouden. Voor dese sijne beleefdheyd bedankte ik hem: hier op begonde hy hem selver te verontschuldigen, en sijn eygen goed-aardig humeur te prijsen, seggende, dat het ons geluk was in sijne handen geraakt te zijn, also hy genadig en goed - gunstig met ons gehandeld had; indien dit, seyde hy, ten tijde van eener sijner Voor-saten, voorgevallen was, souden wy alle hebben moeten sterven, om dat wy so ver-

Daar hy
wijdloopig
mede
spreekt.

Op wat wijs
hy hersteld
soude
werden.

1611

De Bassa
geeft reden
van 't geen
hen over
gekomen
was.

metel waren geweest, en de heylige Stad so na-by gekomen waren; al het geen ons nu overgekomen was, was door order van den *Grooten Heer* geschied, die daar toe gedrongen was, door de klagten van de *Bassaas* van *Cayro*, en *Suachen*, en den Hoofd-Officier van *Mecca*, die den *Grooten Heer* versekerd hadden, dat het Schip de *Ascension* en desselfs *Pinas* hier zijnde, alle de uytgelesenste waaren uyt *Indien* gekogt en overgenomen hadden, tot groot nadeel van desselfs tolleren, en dat het verder toelaten van sulks, tot verderff van den handel in die Zee strekken soude, waar op sy versogthadden, dat nauwkeurig gelegd mogt worden; hier om, vervolgde hy, heeft de *Groote Heer* my een brief gesonden en belast, dat indien na desen eenige *Engelse*, of andere *Christenen* in dese gewesten komen, hunne Scheepen sullen aangellagen, en alle, die men in handen kan krijgen, gedoot of gevangen geset worden: maar hy wilde so met ons niet handelen, en ons gunst bewijzen, also hy ons sonder verder schade na onse Scheepen wilde laten weder keeren, met die hoop, dat het tot een waarschouwing soude zijn, dat wy nog yemand anders van onse natie ooyt weder derwaards komen souden.

De Bassa
word een
Vizir.

Den 1 February wierd ik en Mr. Femell ontboden by den *Cayha*, die my raade / den Bassa met sijn bekomen eer-amp te wenschen / want de *Grooten Heer* had hem tot sijn *Vizir* gemaakt / en een brief van sijn gunst met een *Sweerd* en kostelyke kleederen en *Cabberden* / so als een *Vizir* draagd / tot verskering / dat hy tot sulken aansienlijken plaats en bediening beboorderd was / toegesonden: dese geschenken van den *Grooten Heer* waren booz 2 dagen met groote statie ontfangen; die deselve bragten / waren 6 mijlen buyten de Stad van den Bassa met alle de voornaamste van de Stad / neffens alle de Soldaten te voet en te paard te gemoet gegaan / alwaare *300 Cent* was opge-

Plegtighe-
den daar
omrent.

sta.

slagen / waar in de Bassa sijne kleederen afleg / en die hem van sijn Meester gesonden waren / aantzok ; en dus quam hy met een groote statie door de Stad na sijn huys ryden. Als neffens andere van mijn volk kzeegen door oorde van den Cayha een plaats / daar wy hem konden sien in de Stad komen. Onse Colk gelepde ons door beleyd van den Cayha dus na het huys vanden Bassa , daar wy niet lang waren / of wierden tot sijn regentwoozdighhepd toegelaten : „ Ik seyde ; dat onse komst enkelijk was , om hem te sien , en met sijn nieuwe eer en ampt geluk te wenschen , God biddende , dat hy hem veel vermaak daar in wilde geven : hy bedankte ons , en beval ons wel te vreden te zyn , also hy soude doen 't geen hy ons beloofd had , en nog meer. Hy was wel in sijn schik / en seyde / dat onse komst hem aangenaam was , en vergunde my en Mr. Femell , als een bewijs van groote gunst / sijn hand te kussen : hier op vertroukten wy / en keerden weder na onse plaats.

Middelton
begtoet hem
daar over.

Dat aange-
naam was.

Ondertussen was veel van ons volk siek en swak door droefhepd / koude / dunne Lugt / slegt eeten / quade rust-plaats en de sware pferz ; dies ik niet ophield by den Cayha aan te houden / tot dat hy hun outslaging wpt dat droeflige gevangen-huys wpt-werkte ; dus raakten sy op den 11 dag wpt het gevangen-huys en de pferre boenen / en kzeegen een huys in de Stad niet de byshepd om te mogen wpt gaanen de versche Lugt gemeten : des anderen daags sond de Cayha my 6 Offen / om te slagten en aan het volk wpt te deelen / waar door sy binnen weynig dagen alle God dank / hun gesondhepd en kzagten weder kzeegen.

Het sieke
volk word
beter ge-
plaatst.

Door betes
eeten her-
stelt.

De Cayha berigtete my ook dat Regib Aga erustig aan den Bassa geschzeven had / dat wy alle mogeen na Aden gesonden / en daar ingescheept worden / waar door sijn Stad Moha , en de Indische Schepen de Bab passerende buyten gebaar of schade / die haar soude konnen werden aangedaan / wesen souden. Dese snoode raad soude by den Bassa

Voorslag
om hen na
Aden te
brengen.

1611

ingang gebonden hebben / ten ware God den Cayha bewogen had / om hem het tegendeel te vaden.

Krijgen
betcheyd
om na Moha
re gaan.
Nemen
afscheyd
van den
Bassa.

Die ontrent
hem beleeft,

Maar van
Regib Aga
slegt sprak.

Den 17's morgens vroeg wierd ik met Mr. Femell en anderen van den Cayha ontboden / die my seide / dat ik en al mijn volk op den volgenden dag na Moha vertrekken soude: ontbeeten hebbende / bragt hy ons by den Bassa, om ons afscheyd van hem te nemen: dese begon wederom groot op te geven van sijn eygen goedhepd en de magt van den Grooten Heer, seggende „ dat hy een langen Deegen had, en gebod my scherpeijk nooyt meer in dese Zee te komen, daar hy vorder by voegde, dat geen *Christen* nog *Lutheraan* daar mogt komen, selfs niet al had hy een Vry-geleybrief van den *Grooten Heer*, want so had deselve hem bevoolen: daar op versogt ik, indien yemand van onse natie mogte daar komen, eer ik sulks in *Engeland* soude kunnen waarschouwen, dat sy niet mogten agterhaald worden; gelijk ik, maar de Koop-handel hen rond uyt geweygerd, op dat sy konden weeten wat hen te doen staat, en dat men hen met vrede mogt laten vertrekken: maar dat wilde hy geensins toestaan. Verder versogt ik, dat hy aan *Regib Aga* mogt schrijven, om na te komen 't geen hy *Bassa* my beloofd had, also ik anders vreesde, dat deselve, mijn dood-vyand, my en mijn volk soude te kort doen, waar op hy met een groote trotsheyd antwoorde: is mijn woord alleen niet genoeg, om een geheele Stad 't onderste boven te keeren? Indien *Regib Aga* uw verongelijkt, ik sal hem sijn huyl over de ooren doen halen, en uw sijn hoofd geven, is hy niet mijn slaaf? met eenen gaf hy den *Cayha* last, om mijn vry-brief te schrijven. Ik versogt eyndelijkt antwoord op den brief van sijn *Majesteit* / maar hy seide die niet te sullen geven. Hier op nam ik mijn afscheyd en vertrok.

Ik seyde tegen den Cayha, dat ik geen geweer had / en my daarom toegelaten mogt worden / om een deegen te koop en / ten eynde ik niet so als ik gekomen was / te weten / als een gevangen Man behoefde te verrekken ; dit droeg hy den Bassa voor / die my een van sijne oude deegens sond. De Cayha gaf my ook op die selve morgen 100 stukken Goud / elk van 40 Medina's, en het was, maar weynige dagen geleden / dat hy my 50 sulke stukken gesonden had / so dat ik van hem in 't geheel 150 stukken goud kreeg / maar van den Bassa niets als sijn verroefden deegen. De Cayha is gulhertig en by mil-dadig / maar de Bassa is ongemeen gierig ; die voor rijk bekend staat / moet wel toefien / dat hy allesins onberispelyk zy / of moet om de minste reden sijn hoofd verliesen / en dan verbaat sijn goed aan den Bassa / gelijk dat onlangs een rijken Aga was te heurt gevallen / dien hy heymelyk op een wyde wijs liet vermoorden / en daar op alle desselfs goederen na sig nam.

Krijgt een deegen van den Bassa.

En eenig geld van den Cayha-

Die beyde beschreven worden.

Den 18 February, betaalde ik alle de onkosten van het gevangen-huys / en ging na den tijd van den Cayha ; daar ontbeeten wy / kregen onsen afscheyds-brief / neffens een anderen aan den Gouverneur van Aden, om de boot van de Peper-corn ing weder te geben. Ik versogt van hem een brief aan den Gouverneur van Tayes, om den ongen van Mr. Pemberton, die sich aldaar gelaten was / weder te hebben ; (ik was berigt / dat men hem gedwongen had Turks te worden) hy schreef dan een brief en versegelde die / maar wat ik schreef weet ik niet. Dit gedaan zijnde nam ik mijn afscheyd / en vertrakt.

Sy vertrakt ken.

Ik / Mr. Femell en Mr. Fowler waren te jaard / en alle andere reeden op Ezels en kameelen ; wy hadden tot onse Leyds-mannen 2 Chiaufen, en een Kuyter en nog een te voet.

1611

Zenan be-
schreven.Van sijn
gebouwen.Stand-
plaats.Water en
houts-
schaarsheyt.

En Kasteel.

Vrouwen en
Kinderen in
een beiloten
plaats.Om de
Mannen het
muyten te
beletten.

Deze Stad Zenan is wat grooter als Bristol, heeft zwaare huysen van steen met kalk opgebouwd / en verscheyden Kerken of Meskiten (Moskeen ;) sy is omringd met een aarden wal / vol Batterijen en Wagts-Coorens. Van de West-sijde van de Stad binnē de wallen is een groote ruymte / als waar sy hunne Cuppen / Boom-gaarden en Lust-huysen hebben ; voorts leyd de Stad in een sekerle en steernagtige Valley / en is beslooten met hooge Bergen die'er niet ver afleggen ; een der selver aan de Noord-sijde kan de geheele Stad ober sien / en daarom is daar een kleyn Kasteel opgebouwd / om de Stad voor het volk van het Gebergte / dat van die kant gemeenlijk deselve overballen wil / te be-
vrijden. Men heeft er geen ander als wel-water / daar sy diep na delven moeten. Hout is hier schaars / also het van verre moet gehaald worden ; en daar-
om byp duur is. Van de Oost-sijde is het Kasteel / leggende in een aarden wal vol Coorens / op wel-
ke alle nacht wacht gehouden word / die van de eene tot de andere de geheele nacht sulken geroep maken / dat die het niet gewoon is qualijk slaapen kan / de Bassa en eenige voornamē Dainen wonen in dit Kasteel ; het huys van den Cijter / alwaar ik gebangen was / is dicht aan de wal ; ook is aan de voet van de wal een ruym pley / waar in een menigte menschen / meest Vrouwen en Kinde-
ren / als gebangene of Gyselaars opgesloten zijn / om de Ouders / Dainen en na-bestaande van mis-
tey te rug te houden ; dese Jongens / so lang sy nog kleyn zijn / gaan los op het pley / maer groo-
ter geworden zijnde / worden sy in yser geslagen en in een stercken Cooren gebragt / alwaar om die selve reden verscheyden andere gebangen leggen / en blyben aldair so lang het de Bassa beliefd ; de Vrouwen en Kinderen wonen in dat pley in kleyne huysjens / die daar toe gemaakt zijn ; de Kinderen gaan meest naakt / uytgenonnen wanneer het heel koud is / en dan hebben sy om warm te blyven / rokken van Schaaps - vellen aan ; sy zijn so
woest

woest en dom / als of sy op het Gebergte warm
opgevoed.

1611

Wy quamen in die nacht tot Siam 16 uren van
Zenan, een kleyn Steederjen / hebbende aan de syde
van een Berg een Kasteel; dese plaats en het om-
leggende Land is byn schraal / so dat de Hoopfigers
hier wepnig verberffing vinden.

Een kleyn
steederjen.
Siam.

Den 29 Dito quamen wy smozgens omtrent
10 uren tot Surage, insgelijck een kleyn plaats-
jen / omtrent 18 mijlen van Siam, hier is een dor-
re grond en een arm volck / welck byhangt naacht
gaat / en niet meer als een kleedjen van het mid-
del tot de knyen aan heeft. Te midder-nacht ver-
troliken wy van hier.

Surage door
seer arm
volck woond.

Den 20 Dito smozgens te 8 uren quamen
wy tot de Stad Damare, hebbende huysen van
steen met kalk gemetseld / maare in 5 deelen / het
eene redeljk ver van het ander afleggende / afge-
sonderd / so dat het schynen so veele Dorpen te zijn.
Sy ligt in een ruyme Dalley / of vlakte / en heeft
overbloed van water / allerley Kroon / en alle an-
dere levens-middelen vooz haar Inwoonders en
tot onderhoud van hare arme na-buuren / die in
grootte armoede en gebrek leven. Sy leyd 20 mij-
len van Surage. Hier vertoefden wy op order van
Abdela Chillarbu, des Bassas Cayha of Stad-
houder / die Gouverneur van dese Probinie is /
2 dagen.

Damare
vlecks wijse
gebouwd.

Den 22 Dito vertroliken wy 2 uren na mid-
der-nacht / en quamen tijdeljk tot Ermin, een kleyn
Dorp / 15 mijlen van Damare.

Ermin.

Den 23 quamen wy tot Naquat Samare, zijnde
een gemeene Herberg vooz alle Hoopfigers; de Tur-
ken noemen deselve Censors, en zijn tot dienst van
de reysende Lynden op kosten van den Grooten
Heer gebouwd. (Soedanige Censors zijn'er ver-
sehoydene tuffen Zenan en Moha.) Dese mistand
in 't midden van een seer steplen Berg. Nachils-
hamar genaamd / en waren rondom die Herberg
hier en daar eenige huysen / en op den top van den

Censors zijn
gemeene
pleyster-
plaaten, de
eerste was.

Naquat
Samare.

1611

Turkse
trotsheyt
onverdraag-
lijk.

Berg een groot kasteel / daar de Gouverneur / van dese provintie / een Arabier / in woond ; En 't is aanmerkelijk dat dese bergagtige en ruuwe steenagtige land-sireek meest van Arabiers geregeerd word / also de bewoonders van dese Gebergten de groote en trotse regering van de Turken niet verdragen konnen / en zelfs mag geen Turk dese weg op of neder-waards passeeren / ten zy met een paspoort van den Gouverneur der provintie / daar hy van daan komt. Dese Censor is 14 mijlen van Ermin.

Nohadar-

Den 24 quamen wy tot Nohadar, een kleyn blek / aan den voet van een grooten Berg / zijnde 13 mijlen van Nacket-samar : Onse Chiauten hadden last van den Basla, om vooz ons volk Ezels te soeken / daar sy op souden ryden / welk / sy dan by nacht en ontheden te werck stelden / dog de Arabiers pasten des morgens onder wegen op / en namen hunne Ezels in wer-wil van onse Chiauten, weder na sig / sonder dat onse gemelde leyds-luyden hen een quaad woord durfden geven.

Rabattamaine een
Censor.
Slegte
Opium.

Den 25 quamen wy tot Rabattamaine, een Censor, of gemeene Herberg / daar eenige Hutsens en Winkelers / tot de Herberg behoorende / rondom staan ; sy is 16 mijlen van Mohader, en leyd aan de syde van een Berg. Hier wassen veel maankoppen / waar van sy hun Opium maken / dog sy is niet goed.

Merfadine-

Den 26 quamen wy by een huys / Merfadine genaamd / leggende in 't midden van een vlakke / en was 16 mijlen van Rabattamaine.

Tayes
(Ties.)

Den 27 quamen wy tot Tayes (Ties,) een Stad half so groot als Jenan, die rondom in een aarden wal legd : hier bleven wy die geheele dag en de volgende / in welke tijd ik mijn beste deed om den Jongen van Mr. Pemberton, in 't henen reysen daar gelaten / weder te hebben : maar de Gouverneur Hamed Aga had hem gedwongen Turks te worden / en wilde hem geensins met my laten vertrekken ; dog Walter Talbot, die de Turk-

Hier was
Pembertons
jongen
Turks
Gemaakt.

se

se taal sprekken konde / kreeg verlof met hem in tegen-woozdigheid van verscheide jonge Maats te mogen sprekken / tegen wien hy met weenende oogen seyde niet Turks te zijn / maar dat sy hem hadden wys gemaakt / dat ik en al mijn Volk tot Zenan waren omgebragt / en beloofd / indien hy wilde veranderen / het leven hem soude geschonken worden / dog hy had sig daar tegen gekant / en was naderhand dooz des Aga's Kingten in een warme stoff gebragt / daar sy hem ontbloot en met geweld besneden hadden. Als ik nu sag / dat men hem wepgerde aan ons weder te geven / gaf ik aan den Aga over den briez van den Cayha Abde-la Chillarbu. Dese na het lesen van den selven seyde / dat de briez orde? genoeg behelsde om hem niet weder te geven / also daar in stond / dat ik hem soude weder overgeven / indien hy niet veranderd was ; dit had ik wel gezeesd / als die briez my besloten gegeven wierd / en dat was de reden / dat ik die niet ten eersten overgegeven had. Dese

Men wil hem niet mede geven.

Tayes beschreven.

Den 1 Maart reysden wy boozt en quamen omtrent der middag tot Eufraas , 16 mijlen van Tayes , hebbende doozgaans een Bergagtigen en steenigen grond : dese Stad is niet groot / en legd aan de syde van een Berg. Omtrent den 15 January komen seer veel menschen hier na toe salkken / die hier eenige sotte plegtigheden omtrent een hummer Hefligen / aldaar bezaben / plegen / en daar na te samen in pelgrimagie na Mecca gaan. De Gouverneur deser Stad is een Turk , die my en mijn Volk / als wy hier dooz na Zenan gebragt wierden / groote vriendschap betwees / en nu te rug

De Stad Eufraas beschreeven.

De Gouverneur aldaar een Turk die ongemeen beleefdheid toond.

1611

komende yemand 6 mijlen ver ons te gemoed sond/
alwaar 2 wagenen waren / ten eynde wy immers
na sijn stad mogten komen / alwaar hy ons seer
vriendeljk onthaalde.

Een Cenfor.
Assambins

Den 2 Dito vertrokken wy van daar en qua-
men aan een Cenfor, Assambine genaamd / 11
mijlen van Enfras. Hier is geen stad / maar al-
leen weynige slegte huysjens.

Accomoth.

Den 3 Dito reysden wy voort en quamen we-
der aan een Cenfor, 13 mijlen van de andere / ge-
naamt Accomoth, staande op een schraale plaats /
met eenige slegte huysjens daer ontrent.

Moufa een
Volk-rijk
stedetie.

Den 4 quamen wy tot Moufa, 17 mijlen van
Accomoth ober een vlakke dog onbruikbare Land-
streek / die slegt bewoond was. Dese stad is niet
groot en legd open sonder muren of wallen / dog
is vol Dolkis; sy legd in een vlakte / daer alles
sonder onderscheyd wast: hier maakt men ook In-
digo. Ontrent midder-nacht trokken wy hier van
daan.

Sy komen
te Moha

Den 5 quamen wy 's morgens ontrent 8 uren
tot Moha. Ondertussen rusteden wy 2 of 3 mij-
len by een Kerk of Cough-huys, genaamd Da-
bully, gebouwd van seker koopman Dabul, sou-
den anders al voort den dag tot Moha geweest zijn.

Daar het
overige
Volk ontsla-
gen hen tel
gemoet
komt.

Op een mijs na aan de stad gekomen zijnde qua-
men onse Timmer-huyden / Smiters en diergelijke /
die daer gehouden waren / ons te gemoed / also
hen daags te vooren de boeyen afgedaan en vry-
heid gegeven was om na huysen te mogen wan-
delen. Het eerste dat ik hen vzaagde was na

Die hem
Pembertons
overkomt
verhalen.

Pemberton; sy verhaalden my / dat hy een Ca-
noe gekregen en daer mede na voort geraakt was /
welk my niet weynig verheugde / also ik ge-
byest had hem noopt meer te sullen sien. De hee-
le stad door tot aan des Aga's huys was het vol

Sy komen
by den Aga.

menschen / die ons in het voort-by gaan welkom
hieten / also het hen tegen de borst was geweest /
dat de Turken ons so qualijk geshandeld hadden ;
wy reeden tot aan des Aga's huys / daer wy af-
traden :

traden. Ik met Mr. Femel en Fowter wierden by hem gebzagt / alwaar ik hem mijn bryef van Zee-
 nan mede gebzagt overleeverde : hy ontfing my
 volgens zijn gewoone beynfery in liefde en vriend-
 ſchay / hiete ons wellekom / en ſeyde blijbe te zijn /
 dat wy behouden waren weder gekomen / en dat
 hy bedroefd en beſchaamd was over 't geen te vo-
 ren geſchied was ; hy verſogt / dat ik hem alles
 wilde vergeben / met beſofte van na deſen mijn vriend-
 te ſullen zijn / en dat het geen ons was overgekome-
 men / niet geſchied was na ſijn eygen ſinlijkhepd /
 maar om dat hy had moeten doen / 't geen hem van
 ſijn Meester bevolen was. Ik gaf hem goede
 woorden / maar geloofde niets van al 't geen hy
 ſeyde / hy las de order van den Baſſa , en ſeyde
 dat deſelbe in alles ſoude worden nagekomen : hier
 op riep hy om een ontbijt / deed ons by hem ne-
 derſitten / en gebod my met hem te eeten en
 goeds moeds te zijn / met verſekering / dat hy
 Bood en Sout met my gegeten hebbende / ik
 vooz geen ongemak behoefde te vzeſen. Na dat
 wy ontbeeten hadden / ging hy een huys vooz
 ons opſoeken / en wierd'er ons een aangewefen /
 dat fzy ruym en aan de Zee-kant was / alwaar
 wy maar 2 dagen bleven / en daar na verplaatſt
 wierden in een groot vaſt huys / dat in 't midden
 van de ſtad op een ruym Kerk-pleyn alleen ſtond /
 alwaar een Kapiteyn met zijn Bende ons bewaar-
 de / die'er den geheelen dag de wacht hield / en by
 nacht het huys rondom met ſijne gewapende Sol-
 daten beſettebe. De reden van deſe verplaatſing
 was / om dat ſy vzeſden / dat het huys te na-by
 het water zijnde / wy gelegenthepd om te ontsnap-
 pen ſouden ſoeken.

Sy komen
by den Aga.

Die onge-
meen be-
leefd ſprak.

En kriſgen
een ruym
huys, daar
ſy nauw
bewaard
worden.

Deſe ſtad Moha iſt een derde-deel kleynere als
 Tayes, by Volli-riſt / heeft geen muur of wal-
 len / en leyd dicht aan de Zee op een ſilte / ſandige
 en onbrugtbare grond. Het huys van den Gau-
 berneur iſt dicht aan de water-kant / en by het ſel-
 ve iſt de Raap of Brug / die een ſtuk weegs in de
 Zee

Moha.
beſchreven.

1611

Zee steekt / alwaar de booten van alle Scheepen om het slupken vooz te komen / moeten landen. Digt by dese Kraap is een platte boym / alwaar eenige dosijnen koperse stukken staan ; aan de Westsijde van de stad is een Fortresse / waar in een gelyk getal Kanon is ; dit Fort was / als wy eerst daar quamen / verballen / maar sedert geheel afgebouwen / en t' eenemaal op nieuws gebouwd.

Tijding van de welstand der Scheepen.

Die selve dag quam ons Schip de Darling op de Riee / en bragt ons de tijding van de welstand der andere / 't welk my na so veel moepelijkheden niet weynig verblijde.

Een Kapiteyn van Dabul met statie ingehaald.

Den 6 Maart quam Nohuda Melech Amber, Kapiteyn van een groot Schip van Dabul, wellk 2 dagen vooz onse komste op de Riee gekomen was / aan Land / hebbende een geheel deel kooplieden by hem ; hy met sijn geselschap wierd met een groote statie door de stad geleyd / en daar na van den Aga onthaald / alwaar ik ook ter maaltijd versogt / en met alle tekenen van liefde en vriendschap ontfangen en onthaald wierd. De Aga liet in tegenwoordigheyd van het geheele geselschap den Alcoran bzingen / kuste die / swoer en betuygde / dat hy my geen quaad gunde, maar alles goeds wenste, en dat hy my na sijn beste vermogen soude soeken te believen ; daar hy by voegde dat sijn hert suyver van boosheyd en haat was, en het voorledene hem leed was. Ik bedankte hem / en geliet my / als of ik daar mede volstaan was / hoewel ik'er geen geloof aan sloeg / en maar moest met geduld liden 't geen ik niet konde helpen / vooz dat het God beliefsde my een upkomst te geven.

De Aga besweerd sijn goede genegentheyd voor Middelton.

Den 7 selve de Aga vooz de Dabullers een groote maaltijd in sijn Cwyn-huyz aan / alwaar ik en Mr. Femell ook genodigd wierden. De Dabullers quamen alle op schoone en kostelyk opgesculite / en wy op 2 afgeredene kzeuwele paarden / die wy van Zenan hadden mede gebragt.

Den

Den 8 wierden wy alle ontboden by den Aga, de Krooplieden / Timmermans / Smitz en alle de andere / waar van hy 30 aan Land hield / en de overige tot 36 toe wierden na de Darling aan boord gefonden.

Eenige van ben worden na Scheepsboord gefonden,

Den 9 soude ik ontbligt hebben / ten ware ik booz de andere / die ik soude hebben moeten agterlaten / meer / als booz my selfs / gefozgd had.

De Darling dese 36 Man ingenomen hebbende boozsag sig van 'teen en 't ander / dat hem ontbrazk / en vertzok na de andere Scheyen op de kust van Habasse, alwaar sy by mijn afwesen een tresselyke Ree gebonden hadden / die de Ree van Assal genoemd wierd / en booz alle winden / die in dese Zee waapen veylig is / daar water en hout genoeg te klyppen was / sonder andere onkosten als van het halen; het water is een weynig brazk / dog scheen hen / die gebzek van water gehad hadden / versck genoeg; het Volk van dat gewest is so swart als de Negers van Guinea; langs de Zee-kust wonen niet anders als Mahometanen, maar binnens lands zijn Christenen, die Onderfaten van

De Scheepen hadden de Ree van Habasse gevonden.

Die beschreven word.

Preste-Jan zijn; sy gaan by-na geheel naakt / en hebben niet aan als een kleedjen om haar middel / welk tot aan de knyen komt. Sy waren / als de onse eerst daar quamen / vyz beschroomd / maar heimis gemaakt en weder-sijds een vrede met eede gestooten hebbende / quamen sy dagelijks met verberffing van beesten / Schapen en Geypen / die sy booz een redelyke prijs verkozten.

Gelyk ook de Ingeleete ne.

Daderhand als sy liever grove Calicutse stoffen als geld hadden / besozgde ik de onse daar mede van Moha, die 'er meerder boozdeel mede konden doen als met geld; sy waren in hun handel met ons Volk oprecht en vziendelyk / hoewel de Turken dooz het heen en weder varen met kleyne Bazken / hen tot het tegendeel fogten te betwegen. De Koning van dit gewest / die sijn verblijf heeft in een stad gelegen aan de Zee-kant / genaamd Rabaita 40 mylen Zandelyk nader by de Bab, sond sommige van de

En der selver Koning-

booz-

1611

voornaamste onder hem na de hoofden onser Scheepen met eenige vereeringen; die van de Scheepen deeden van hunne hand desgelijks / en wierden seer vriendelijk onthaald met belofte van alles wat hun Land uyt-leverde tot onsen dienst te hebben. Hun gemeene taal word van de Arabiers niet verstaan / maar die wat meer onder hen zijn spreken de Arabische taal / in welke hun wet van Mahomet beschreven is.

IV. AFDEELING.

Het komen der *Indiaansche* Scheepen tot *Moba: Middleton* ontvlugt de *Turken*, en dwingt hen, hem genoeg te geeven.

Middeltou
legt het
op het
ontvlugten
aan.

Den 1 April vertrok de *Darling* na *Affab*, met oogmerk om alle 10 dagen weder te komen en na my te vernemen; hoewel hy daar in niet anders als sijn suget en genegenheid tot my hoor had / hoopte ik egter in Gods naam dat sulks een middel tot het bekoomen van mijn vryheid wesen soude.

Dabul's
Scheepen.

Den 2 quam op de *See* een tweede Schip van *Dabul*, vol menschen. De *Nohuda* reed / gelijk de gewoonte is / met een hout geschilderd kleed door de stad. (Sulke kleedoren worden maar door die tijd geleend of gehuurd / en straks daar na weder by den kleder-bewaarder gebracht.)

Den 3 Dito quam een *Jebba* van *Aden*, die de *Boot* van de *Peper-corn* mede bragt.

Opkomst
van een
Neger Me-
sch Amber.

Den 4 quam nog een Schip van *Dabul*, welk tot *Achin* met *Peper* geladen was. Deese 3 grootste Scheepen van *Dabul* quamen alle den *Gouverneur* van *Dabul* toe / die een *Persiaan* en een groot *Koopman* is / hebbende vele *Slaven* / en *Dienaers* / onder welke *Melech Amber*, het grootste aansiën heeft / want hy zijnde een *Neger*, geboortig

tig wjt Habasse, en die sijn Meester niet meer als 15 of 20 Realen van agten gekost heeft / heeft nu een groot bewind / en het besier over de lading dier 3 Schepen / en gaat noopt na buyten sijn deur / of heeft / gelijk een groot Heer / een sleep van menigte Oppassers.

Den 6 sond ik aan den Cayha Abdela Chillar- Send een vereering aan den Cayha.
bu een sjaap stulsen Kanon / en een kleyn baatje Bus-kuyd / welk ik hem te senden beloofd had / so dra ik van Zenan tot Moha soude gekoomen zijn.

Den 7 quam op de see een smal - (kleyn) - Schip wjt Indien; geladen met Katoen.

Den 11 quamen wjt Indien 2 Malabaarsekleyn- Verscheyde Scheepen wjt Indien.
ne Barken van een der Maldivische Eylanden; het Opper-hoofd van deselve quam my meermaals bezoeken / tot dat het hem van den Aga onsen byand verboden wierd.

Den 12 quamen 2 Barken wjt Indien, en hadden een Westelyke wind / die 5 dagen duurde / en daar op weder na het Zuyd-zuyd-Oosten liep.

Den 14 quam'er een kleyne Bark voor den Bannianen geladen met Katoen.

Den 15 nog een van Bassanor, waar van de Nohuda my quam bezoeken / 't welk de Aga niet konde verduuwen.

Den 17 quamen in de stad een groote menigte Kameelen en verscheyde kooplieden van Damascus, Sues en Mecca, om met de Indiaanse kooplieden te handelen.

Den 19 quam binnen een Schip en een Bark van Cananor; dese Kapiteyn van het groote Schip quam met een Sloep van veel volks my bezoeken / 't welk de Aga eubel op nam / hem terwyl hy met my sprak / ontbood / en sulken bezoeken van my verbood.

Den 20 quam'er een Schip van Calicut en ons Schip de Darling, enden 23 een kleyne Bark van den Koning van Zocotora, komende van Goa.

Den

1611

Den 2 Mey schreef ik na Engeland, om ons wederbaren in dese gewesten bekend te maken; ik sond eenen brief aan den Engelschen Consul tot Aleppo, en een tweeden aan den Franschen Consul tot Cayro, en gaf se om te bestellen in handen van een Guzeratter.

Den 10 arriveerde een kleyn Schip van Swahel of Magadoxo met Slaven / Olyfantz-tanden en Amber: 4 Scheepen met sulken lading pleegen Jaarlyks daar van daan na Moha te komen / maar dit Jaar sou'd'er niet meer als dat ene koomen / om dat de Portugysen met hun Oorlogden en hunne Scheepen verbzand hadden: dese nu kooopen hunne Negers en Amber tot Canamarra, (Canquomorra) op het Eyland St. Laurentius, alwaar Kapiteyn Rowles verraden en genomen wierd / na wien wy die Negers vzaagden / in hoop van pets van hem te verneemen. Op die selven dag ontrent de middag quam ook de Darling weder / en loste volgens gewoonte een stuk om een Boot aan boord te krijgen / maar also die scheut ober het water na de stad graasde / wierd de Aga moepelyk / dog gaf nog verlof om na boord te senden. Ik schreef dan een brief / en sond die met een mijner dienaars na het Schip / met order om aan boord te blijven / en niet meer aan Land te komen / en bysonder dat Mr. Pemberton sijn Boot niet soude aan Land senden / vooz dat hy nader van my hoorde.

Middeltron
soekt te
ontvlugten.

Aanleyding.

Een beleyd
daar van.

Den 11 Dito met het opkomen van den dag reed de Aga met de voornaamste van de stad in een gzoote statie na sijn Tuyn buyten de stad / om eens vzaalijk te wesen: ik dat gewaar wordende was van herten bly / en dankte God / dat my so schoonen gelegentheid / om 't geen ik reeds vooz lang had voozgenomen / upt te voeren / vooz quam: want Hamet Aga en andere hadden my geseyd / dat de Bassa sijn belofte niet soude nakomen / ten ware upt vrees. Ik schreef dan aan Mr. Pemberton, en gaf hem te kennen / dat ik nog dien dag

mice-

meende te ontsnappen en aan boord te komen; dat ik my in een ledig wijn-bat wilde laten na de boot dragen / en versagt hem / dat hy tot dien eynde op het spoedigste de boot met uytgelesen manschap na land senden soude / en deselve een vles met aqua vita en een ander met wijn / om mijne Bewaarders dronken te maken / soude mede geven / gelijk hy deed : voor af maakte ik Mr. Femel mijn voornemen bekend / en deed hem sweeren / dat hy niets daar van seggen / nog my door eenige redenen van mijn voornemen soude zoeken te versetten; hier op liet ik hem sien / wat ik aan Mr. Pemberton geschreeven had / en sloeg hem voor / dat hy en eenige andere buyten de Stad aan de water-kant souden gaan wandelen / op sulke een plaats / als ik hem beduyde / alwaar ik niet soude missen / indien God my liet in de boot komen / hen in te nemen; ik maakte hem ook bekend / dat ik de Timmerlieden en de andere geozdommeerd had / na het Zuyd-eynde van de Stad te gaan / daar sy dicht by het land een boot met mast en zepl / veerdig binden / en daar in stappen souden / dog niet eer voor dat sy de boot van de byng sagen afgesteken te zijn. Alles schikte sig wel tot ons oogmerk / want de Subbasta (die ons bewaarde / en enkelijk om op my te letten in de Stad gelaten was) ging in een A-rack-huys sterk sitten drinken / en ik vreesende / dat mijne vyanden de Turken hun belofte niet souden na-komen / had al voor lang op alle middelen om voor / of na te outkomen bedagt geweest / maar niets konnen uyt-binden / of daar stak voor my / en die met my souden zoeken weg te raken / gevaar in / dog nu had het God beliefd my desen raad in te geven / waar voor ik sonder ontdek te werden in de boot soude komen gebragt worden; want de oogen van mijne Bewaarders en Soldaaten sagen enkelijk op my / de andere mogten over dag alom sonder schroom en sonder dat'er na gesien wierd gaan wandelen / maar ik mogt niet

Hoe het in
t werk ge-
steld wierd.

buyten de deur gaan / of 2 of 3 Soldaaten pasten op my / waar ik ging of stont. Als nu de boot gekoomen / de wacht djonken gemaakt en alles beerdig was / quam de Onder-Bassa ontrent 12 uren weder t' huys uyt het Arak-huys, en gegaan zijnde aan het eene eynde van ons huys / daar hy / om te beter op ons te koomen letten / syn vertrek had / begon ik mijn voornemen in 't werk te stellen / en ordoneerde de Limmerlieden / om neffens eenige andere / twee en twee / so sy best / om alle agter-dogt te benemen / konden / uyt te gaan / hen selven na gemelde boot te begeeden / dog niet eer daar in te gaan / vooz dat sy onse Schips - boot onder zepl sagen ; ik gaf ook Mr. Femel en de andere / die ik aan de beneden-sijde van de Stad gesegd had te sullen innemen / order / om ter bestemder plaats te gaan / en daar mijn komst af te wagten. Dus op alles order gesteld hebbende wierd ik in het leedige vat geset / en behouden in de boot gebragt ; Zepl gemaakt hebbende / stak ik mijn hoofs met geweld uyt het vat / en liet hy-waards aan-setten / alwaar ik innam Mr. Fowler, Benjamin Greene, Roeland Webbe, Robert Mico, Rob. Conuly, Willem Bownes, Johan Wright, Artur Atkinson, Thomas Evans, Joh. Wood, Hendrick Fortune. Mr. Femel en de andere / die te langzaam uyt de Stad quamen / wierden gebat eer sy by de boot konden koomen; want het Volk raakte in de Stad op de been / ten deelen / om dat sy sommige van de onse so onbesnyft sagen loopen / en ten deele / om dat sy de boot buyten gewoonte sagen ij-waards af-sakken. Mr. Femel en de andere souden ook hebben koomen ontkoomen / had hy wat meer te Lande-waard gebleven tot op de gestelde hoogte / en niet ten eersten na het water gewesken gelijk de andere / die swak en siek zijnde en agter hem koomende / deden / trzwijl hy hem te water begaf. Ik wierp hier anker en wagtete hen in / niet sonder groot gebaar van ons alle ;

ik

Dog Femel
wierd
met eenige
agterhaald.

Ik liet sommige ober boord springen / om hem te ontsetten / maar eer Femel en die by hem waaren op een pieks lengte by de boot waaren / wierden sy alle agter-haald en gebangen. Mr. Femel loste een pistool in 't aangesigt van een / die hem naast op de hieken was / eer hy nog gebangen wierd / welk den vervolger doodelyk quetste. Langer daar te blyven leggen was niet ooybaar / dooz-dien de geheele Stad op de been was om my te vervolgen / en wy een naauwe en ondiepe passagie tussen een kleyn sandig Epland en het grootte dooz moesten; dog God gaf / dat wy in het regte Canaal quamen / welk ons ten eersten in het diepe water en bytengevaar van onse Dyanden bragt / booz-welke sijne groote genade t' ons waards sijn heylige naam geloofd en gepresen zy in der eukwigheyd.

En sy behouden aant Boord kómen.

Die in de Darling hielden boven in den top goede wacht / en lieten de Seplen los / so dya sy de Boot onder sepl sagen / maakten waart na ons toe / om / indien het de nood bereypte / ons te hulp te komen. Wan boozd gekomen zijnde / sagen wy de andere Boot met de Timmer-luyden en de andere na ons toe komen / die ik onse Boot te gemoed sond / en so liet na ons boozd bzingen. In die Boot waaren ontkomen Georg Collinson, Robert Pinis, Nathanaël Simons, en Johan Taylor, maar Walter Talbot, die met hen soude komen / bleef so lang agter / dat de Boot al afgesteken was / eer hy quam / en meeneude aan boozd te swemmen / verdronk. Twee uren / na dat wy aan boozd gekomen waaren / quamen twee armie Arabiers in een Canoe; maar schroomden digt by ons Schip te komen / tot dat wy hen met schoone woorden bewogen / en eyndelyk een van hen overquam / die my een brief overleeverde van Mr. Femel, waar in hy schreef / dat sy groot gevaar geloopt hadden van die, welke hen agter-haalden, doot geslagen of geplonderd te werden, maar dat door eenige Soldaten, die hen te voren gekend hadden en genegen waren, gered waren, en na het

Een brief van Femel over het geen na sijn agter-halen hem overgekomen was.

1611

huys van den *Aga* gebragt, daar sy sijn komst moesten afwagten: hy gekomen zijnde, sag so bleek als as, seyde ons alle te sullen laten onthoofden, en vraagde, hoe wy sulken faak hadden derven ondernemen? Waar op sy hem tot antwoord gaven, dat sy uyt *Engeland* gekomen waren, onder mijn gebied, en niets gedaan hadden, als 't geen ik hen bevoolen had, welk sy geensints derfden ongehoorsaam zijn: hy had hen wederom met het verlies van hunne Hoofden gedreygd, en den keten om den hals doen werpen, maar dat sy aantsonds op het verfoek van *Nobuda Melick Amber* en *Nobuda Mahomet* van *Cananor* en andere meer daar van weder bevrijd, en na onse wooning, dog met een sterker wagt, als te voren gefonden wierden. Dit egter geschiede niet uyt beleefsheyd en genegentheyd / maar uyt vrees voor hunne Scheepen op de Ree; die ik nu onder mijn gebied had.

Middelton
laar den A-
ga dreysen.

Op desen brief siond ik Antwoord te rug / en liet den *Aga* weten / dat indien hy my niet toefond al mijn Volk, en het geen tot de Scheepen behoorde, welk hy tegen de order van den *Bassa* te rug hield, ik my met *Farriga* niet soude laten afwijsen, maar den Brand steken in de Scheepen op de Ree leggende, en de Stad so veel ik konde onder de voet schieten. Ik liet ook de *Nobudas* weten, dat sy geen Boot na hunne Scheepen souden, sonder eerst by my aan boord te komen, en te seggen, wat boodscnap sy hadden; en dat sy uyt hunne Scheepen niets souden aan land brengen, sonder speciale order en verlof van my.

En order
geven aan
de Indische
Scheepen,
om niets
buyten sijn
verlof te
doen.

Over mijn vertrek was 'er in de Stad geen kleyne ontsfeltenis: De *Aga* niet wetende / hoe dit by den *Bassa* te verantwoorden / vreesde / dat het hem sijn Hoofd kosten soude; De *Onder-Bassa* mijn bewaarder was radeloos / en wist niet / of hy om sijn *Leben* te behouden / de vlugt nemen of blyven soude; De *Emier Bahar*, of de *Heer van de Zee* / gelyk sy hem noemen / was 'er niet veel beter aan; also by beschuldigd wierd / mijn ont-

Ontsteltre-
nis over dit
vlugten in
de Stad,
en op de
Scheepen op
de Ree.

ontblugten te hebben toegestaan en toegelaten; Een onser Deur-wagters nam sijn toeblygt in een hinner Kerken / daar hy niet wilde ytkomen / booz dat hy Pardon had; En de Nohudas en kooplieden waren in groote vrees van hunne Scheepen en goederen te verliezen / en sonden aan Mr. Feinel en de andere / die sy te vozen niet weerdig agteden aan te spreken / allerley eet-waren en verffingen tot een vereering. Tegen den avond sond ik de Boot wel bemand na onse andere Scheepen / om hen dese tijding te brengen / niet order / om op het spoedigste over te komen. Ik ging met de Darling, als het ty nu diende boven de wind van de Scheepen / en niet ver van het groote Schip leggen / so dat ik het selve en alle de andere onder het bedwang van kanon had.

Den 12. Mey quam Nohuda Mahomet van Cananor by my aan boord met een brief / en seyde my / dat de *Aga* bedroefd was over mijn vertrek, (welk ik wel geloofde waar te zijn) also hy voorgenomen had my en al mijn Volk binnen weynig dagen tot mijn genoegen in vrijheyd te stellen; Dat hy nu het gereedschap van onse Scheepen en wat daar toe behoorde my wilde overgeeven, maar dat hy het Volk niet kondelaten volgen sonder order van den *Bassa*, waar toe hy vijftien dagen uytstel versogt, en indien ik als dan mijn Volk niet behouden aan boord kreeg, sy geen gunst van my meer soude verfoeken. Ik seyde hem, dat mijn *Pinas* my ook moest weder geveven worden, en dat ik sonder die te hebben niet van de Ree vertrekken soude. Hy seyde den *Aga* mijn verfoek van de *Pinas* te sullen voorstellen en sloeg 'er geen twijffel aan, of ik soude deselve op de effen bepaalde tijd weder hebben. Ik stond hem sijn verfoek toe / mids dat hy moest beloven / dat mijn Volk ende *Pinas* binnen de gestelde tijd my soude weder geveven worden: Om het wedergeven of vergoeding booz mijne goederen dersde ik nog niet spreken / booz dat ik al mijn Volk van't

Onderhandeling over sijn eyfch van vrijheyd van sijn volk,

en *Pinas*.

1611

Noe dat
van den Aga
wierd op-
genomen.

Het scheeps
gereed-
schap, dat
aan land
was, word
t' scheep
gebragt.

Scharpe or-
der ontrent
de Indische
scheepen.

Middelton
die komt
weder op de
Trades In-
crease.

Land binnen Scheeps-voorz had. Dese nu aan land komende / maakte den Aga bekend / dat hy niet my een vrede voor vijftien dagen gesloten had / dog niet die belofte / dat ik binnen die tijd mijn Volk en Pinas soude weder hebben: De Aga was by toornig / dat ik om de Pinas sprak / en ont- hood Mr. Femel en Johan Willemsz, die hy vrag- de / wat ik niet met het eyssen van de Pinas voor had, gemerkt die volgens accoord met my gemaakt den *Bassa* toe quam, en seyde, dat ik so wel om de Pinas, die beyde reeds op rekening van den Groo- ten Heer stonden spreken konde; Die hem tot antwoord gaven, dat ik sonder de Pinas mijn Reys niet wel konde doen, maar wat de goederen aan- gaat, seyden sy, verskeren wy u, dat ik die nooyt weder vorderen soude. Ondertussen wierden de kables / ankers / pek en teer van de *Darling* / dat aan Land was / by ons aan voorz gebragt / en daar waren weynig dagen / dat ik niet de een of de andre verberffing bereerd kreeg van den Aga, de *Dabulliers* en andere / die my / als ik aan land was / ter nauwer nood wilden kennen / en nu blij- de waren my Dyzendfchap te komen doen. Op desen dag quam in de morgen-stond een boot van land aan voorz van een der naaste Scheepen / die ik dreygde / indien sy dat nog eens vreden / dat ik hen soude ophangen / en hunne Scheepen ver- branden / hebbende alhoeyns twee Scheuten na haar gedaan / en so gedwongen om by my aan voorz te komen. Na die tijd ondernamen sy sulks niet meer.

Den 13. dito quamen onse Scheepen de *Increase* en *Pepercorn* tegen den avond in ons gesigt een anker / die also sy / hebbende ly-goty / tegen hen op de *Ree* niet komen konden.

Den 14. quamen se op de *Ree* / en ik ging ober op de *Increase* / daar ik van al het volk niet groot- te blijfchap ontfangen wierd.

Den 18. Quam op de *Ree* een Schip van *Diu*, toekomende den *Sabander Shermall*, geladen met Indi-

Indische waren; ik liet het naast by my gaan leggen / en het Volk en goed t' Scheep blijven.

Den 19. Gaf ik / op het verzoek van Schermal, al het Volk / uytgenomen die op het Schip passen moesten / verlos om aan land te gaan.

Den 20. Kreeg ik geen tijding van het land.

Den 21. Schreef my Mr. Femel, dat sy alle boeyen om den hals hadden.

Femel om den hals geboeyd. Tyding van ontslagings.

Den 25. dito quam Nohuda Mahomet by my aan boord / en versekerde my / dat de Bassa order gegeven had / om mijn Volk en de Pinas te ontslaan / en dat ik deselve des volgenden daags soude aan boord krijgen. By sijn afvaeren na Land loste ik 3 stukken Kanon. Op die dag was al ons Volk aan Land nog geketend en geboeyd / dog wierden daags daar aan van de Boeyen ontslagen / dog sy wisten daar de reden niet van.

Den 26. Quam Nohuda Mahomet wederom aan boord / en bragt my de boodschap / dat de Pinas reeds was afgesteken, maar dat de Aga deselve, nog ook het Volk wilde overleveren, voor dat ik een geschrift van my, en 4 of 5 van de voornaamste op onse Scheepen ondertekend en met Eede Bevestigd had, dat ik met de Turken sijne ondersaten en de Indianen een volkomen Vreede houden, in dese Zee, of elders over 't gepasseerde geen wraak oeffenen, of het weder geven of betalen onser Goederen, die sy van ons hadden, vorderen soude. Ik gaf hem tot antwoord, verwonderd te zijn, dat hy alle daag met nieuwe faken voor den dag quam, also hy daags te voren beloofd had heden mijn Pinas en Volk aan boord te brengen, welk ik dagt dat nu soude voltrokken werden, en dat hy neffens die by hem waren tot mijn verskering so lang aan Boord blijven souden, tot dat al het beloofde my overgeleverd wierd; Dit seyde ik, konde hy den Aga laten weeten: hy verschoonde hem-selven, seggende, dat hy dese boodschap van den Aga vrywillig hebbende aangenomen over te brengen, sijn agting verliesen en over sijn voorbarigheyd uyt-

en het weder geven van den Pinas.

Nader onderhandeling daer over.

1611

gelacchen soude worden, indien hy dies wegen aan den *Aga* schreef, en seyde daarom rond uyt, dat hy niet wilde schrijven, hem mogt overkomen wat het wilde; maar hy beloofde, dat indien ik hem met een brief van my dien aangaande wilde na Land senden, hy al mijn Volk voor de nagt wilde aan boord brengen. Als ik nu sag hem doo; dwang nergens toe te kommen brengen / vond ik raadsaam hem eenig gevoegen te geeven / met pets dat maar de naam mogt hebben van 't geen hy versogt / en deed een schryft opstellen in het Engels, welk ik en vijf andere neffens my ondertekenden / behelsende een kort verhaal van de quade bejegeningen / die wy in dese gewesten ontfangen hadden / en anders niet / liet ook met eenen Mr. Femel weeten / hse hy het hen vertalen soude. Het opgestelde schryft gaf ik hem in handen / maar wilde het niet besweeren / seggende / dat mijn woord soude waaragtiger zijn / dan der Turken red.

Waar door Femel en de andere worden t' scheep gebragt.

Hier mede ging hy na Land / en liet eenige van zijn Volk by my in gyseling / die ik / seyde hy / mogt ophangen / indien ik al mijn Volk niet voorden avond aan boord bragt; Van Land gekomen zynde bragt hy het so ver / dat hy voorden donkeren te rug quam met Mr. Femel, Jan Willemsz, Christoffel Cuningham, Woulter Woodward, Job. Clarke, Hendrik Bauldin, Edmund Glover, Tobias Birch, Alexander Jacobs, en Mercilijn Longfield. De eerste drie van hen waren met bont / dog van weynig belang / bekleed; Een diergelyke wierd my gesonden / dat na hun seggen van den Bassa quam / welk de Nohuda my wilde omhangen en begeerde / dat ik het selve als een geschenk my van den Bassa gesonden soude dzagen; dog ik wepgerde het / en seyde niets dat van so conscientie-loosen hond en myn byand / doo; wiens order my so veel ongelijk en smaad aangedaan was / quam / weerdig te zijn / dat ik het dzagen soude. Als hy sag / dat ik het niet wilde aannemen / liet het

het aan mijn dienaar en vertrook / nemende den Turk / die in de Darling gekregen en tot nu toe op de Increase gebleven was. Hy beloofde des volgenden daags met onse Pinas weder te komen.

Den 27. Quam de Nohuda volgens zijn belofte weder aan boord / mede brengende mijn Pinas / en vzaagde / of al het beloofde nu voldaan was; Ik antwoorde hem. Neen, also ik nog al mijn Volk niet had, en sy my nog onthielden den Jongen tot Tayes, dien sy gedwongen hadden Turks re worden, welken ik wilde weder hebben, eer ik de Scheepen ontsloeg. Hy seyde den Aga daar over te sullen spreken / en my bescheyd vzaagen; hier op vertrook hy.

En de Pinas weder ge-
geeven,

De Jongen tot Tayes gebleven word op-
geeyft,

Op dien selven dag hield ik Schceps-raad / waar in ik voorszelde / of ik de Scheepen / geliyk beloofd was / ontslaan / of so lang beslagen houden soude / tot dat alles hersteld was? Men besloot / dat ik alle de Scheepen uyt Indien / als zijnde onse Vrienden / ontslaan en onse hoop op het Schip / dat van Sues stond te komen / maken soude. Verder vzaagde ik / wat best te doen / om den Jongman van Tayes weder te krijgen? Sommige waaren van oordeel / dat het eyschen van den selven soude vergeefs zijn / maar dat men yemand van aansien moest zoeken gebangen te krijgen / en dooz dat middel hem te lossen: Maar ik was van andere gedagten / en oordeelde raadsamer hem nu te eyschen / also 'er nu veel waaren / die daar toe souden helpen / als dat men op het gebangen krijgen van iemand soude hoopen / also ons dat soude komen missen / en dus wierd besloten den jongen tegenwoordig op te eyschen / en niet een woord van ons goed te spreken.

Den 28. Wierd my een geschryft toegesonden van den Aga, waar in hy / Nohuda Mahomet, en Sabander Shermall hen-selven / huime Scheepen en goederen verbonden / dat ik binnen twaalf dagen den Jongman van Tayes soude wederom hebben / mids dat ik de Scheepen wilde ontslaan. Ik gaf

En de Indische Scheepen ontsla-
gen.

1611

Femel
sterft.

hen verlos het Schip van Diu te ontladen / en op de andere Schcepen na hun believen te gaan en te komen. In die nacht stierf Mr. Femel van een Calentuur of veel-ter / gelijk onse Chirurgijns oordeelden / van vergift hem van de Turken ingegeven.

Een onge-
meen heete
wind.

Den 1. Juny wierden upt het gemeelde Schip drie Booten met Katoen gelost. Tegen den avond kregen wy een sterke wind van de Land-sijde / die ons Land-kabel in stukken brak; De wind was so heet / dat wy het qualijk harden konden; Ik konde wegen de hitte niet boben blijven / en moest na de kajuyt.

Middelton
eyst van den
Bassa ver-
goedinge,

Ik schreef op desen dag aan den Bassa een Brief / in het Italiaans, om myne goederen en vergoeding van geleden schade. Paderhand wierd my geseyd / dat men den Brief door gebrek van een Colli niet had kunnen verstaan; derhalven ik het Schip van Diu weder aandeed / en verbood eenig goed verder daar upt te lossen / vooz dat van den Bassa tot waarby van 70000 Realen van agten / die ik door hem schade geleden had / voldaan was; want ik had by my selfs overlegd / dat dit het sekerste middel was om yets vooz ons verlies weder te krijgen / door dien het nemen van het Schip; dat van Sues komen soude / my konde ontschieten / als maar de Turken die van Sues over Land lieten waarschouwen.

Wat middel
hy daar toe
gebruykt.Boodschap
van den
Bassa tot
Zenan,

Den 2. dito quam Ally Hackins, mijn Colli tot Zenan, by my aan boord / en bzagt my de groetenis van den Bassa, en seyde / dat deselve bedroefd was, dat ik op sulken wijs was weg gegaan, also hy voorgenoomen had my met beter genoegen te laten vertrekken, en een kostelijk kleed had laten maken, dat hy neffens een paard my had willen vereeren: De Cayba had hem ook ernstig aanbevoelen my te versoeken, dat ik hier geen geweld gebruyken, maar tot Stambol mijn regt soeken soude, want indien ik yets tot misnoegen van den Bassa quam te doen, het hem sijn hoofd

en den
Cayha.

hoofd kosten soude, also hy de oorzaak van sijn te rug senden na *Moba* geweest was; hy seyde verder, dat hy den *Engelsen* Jongen van *Lajes* op order van den *Bassa* had mede gebragt, die daags daar aan soude aan boord gebragt werden^e, mids dat ik het Schip van *Diu* en de andere vryheyd soude geven om te lossen. Ik antwoorde hem de Scheepen geensins te fullen ontslaan, voor dat ik mijn goed weder had, of voor de geledene schade ter waardy van boven-gemelde somme voldaan was.

Den 3. versogt de Aga byede voor 12 dagen / tot dat de *Bassa* kennis van mijn versoek hebben konde. Een versoek van den Aga-

Den 4. dito quamen Ally Hackins, Tocoursie een Baniaan, en andere aan ons boord / en versogten / dat ik een rekening van mijn schade en verlies soude opstellen / op dat sy deselve aan Land mogten nasien. Ik deed so / en schreef op mijn verlies en schade / bedyaagende de somme van 70000 Realen van agten / en liet den Aga weten / dat daar ik in 't begin wel bejegend en te Land gekoomen was, op sijn versoek en belofte van vriendelijk onthaal en een vrien en vreedsaamen koop-handel, hy als een valschen hond, sonder dat hem reden van misnoegen gegeven was, verscheydene van mijn Volk had vermoord, en my selfs neffens eenige andere gevangenen genoomen, al het geen hy konde magtig worden geroofd en geplonderd had, tot de waardy van 70000 *Pesos*, behalven de groote onkosten, die hy had moeten doen, en het verlies van tijd, waar voor, indien hy my niet ten eersten voldeed, ik mijn beste soude doen, om de Stad overhoop te schieten, de lading van het Schip van *Diu* in het mijne overnemen, alle de Scheepen in brand steeken, en niet van de Ree vertrekken, voor dat ik my ten vollen gewrooken soude hebben; welk ik alles, seyde ik, soude doen sonder mijn be loften te ver-
bree-

Fors antwoord daay op van d'Hr. Mid- delton.

1611

En beyder
zijds laatste
scharpe
resolutie.

breeken, also de tijd van stilstand ten eynde, en geen nieuw verbond gemaakt was.

Den 6 dito liet my de Aga rondupt weten/ wat zijn meening was; want hy liet vraagen, wie my verlosf gegeven had in dese Zee te komen, en seggen, dat men met my gedaan had, als regt was, gemerkt ik sonder verlosf gekomen was; en wat de goederen en diergelijke meer aanging, hy had niets gedaan als daar toe hy van den *Bassa* order had, gelijk deselve my ook gesegt had; indien 't geen geschied was, hem niet behaagde, het soude best zijn tot *Stambol* daar over te klagen. Indien ik op de Stad schoot, hy soude weder op mijne Scheepen schieten, en aangaande de Scheepen en goederen op de Ree, deselve quamen hem niet toe, maar indien ik de Stad of Scheepen op de Ree schade deed, het soude den *Sultan* niet behagen, die sekerlijk soude weten te doen vergoeden de schade, die ik hen aandeed. Waar op ik antwoorde, dat ik om in dese Zee te komen geen verlosf als van God en mijn Koning vannooden had, maar dat ik aan Land gekomen was niet alleen op verlosf, maar op verfoek van den *Aga*; en wat mijne goederen aangaat, ik seyde niet te weten dat ik den *Bassa* yets schuldig was, also ik zijn *Factoor* niet was, nog ooyt yets of de minste vriendschap van hem ontfangen had, nog hem of yemand van de sijne ergens in verongelijkt had, en dat ik daarom zijn Schuldenaar niet was, en hy niet vermogt mijne goederen door zijn order te laten weg nemen, welhalven ik daar voor moest en wilde betaald weesen, en niet tot *Stambol*, (alwaar nog de *Bassa* nog de *Aga* souden derven verschijnen om sulken schandelijken ongelijk goed te maken, also sy valschelijk hadden voorgegeven dat hen sulks van den *Sultan* bevolen was) maar daar, waar ik verongelijkt was, wilde vergoeding hebben, en indien sy sig daar over beswaard vonden; sy mogten na het Hof van *Engeland* gaan,

om

om regt te krijgen, also ik niet meende na *Stambol* te gaan.

Den 8 scond ik Mr. Pemberton na Affab, om versche eet-waren te koopē / doo: dien wy seer veele sieken op onse Scheepen hadden. Vrees voor t vergiftigen der eet-waren. *Ik schroomde deselbe van Moha te laten halen / also ik doo: vergiftig vreesde / waar doo: ik van vrienden ge-waarschouwd wierd.*

Den 19. quamen aan Boord Shermal de Sabander, Ally Tocoursie en verscheyden andere Pembertons Jongen weder gegeven- van de voornaamste der Banaanen, om met my een accoord te maken / en bragten mede den Jongen van Mr. Pemberton, geliecd met nieuwe klederen / gelijk als een Christen, die de Sabander hem gegeven had. Na eenige beleefde woorden van weder-sijden, begon de *Sabander* te seggen, dat hy altijd liefde voor my en mijn Volk gehad had, en altijd bereydwilling geweest was, om my so veel vriendschap te doen, als in sijn vermogen was, en dat het ongelijk, hem van de *Turken* aangedaan, hem Banaanen komen accordeeren over Middeltens eys. so gevoelig gesmert had, als of het sijn eygen Volk getroffen had, voor welke sijne liefde en medelijden met mijne rampen hy te dier betalen soude, ten ware ik hem tegenwoordig weder wilde gunst bewijzen: want de *Bassa* had hem, seyde hy, belast my genoegē te geven, en indien niet, order gegeven hem den hals af te snijden, en sijne goederen aan te slaan, welk hy betuygde geen verdigt-sel, maar de regte waarheyd te zijn. Ik gaf hem tot antwoord, dat het de *Turken* waren, die my hadden bestoolen en verongelijkt, en dat ik van hen en van niemand anders mijn voldoening sogt. Hy versogt dat ik daar niet meer van spreken, en tot mijn verzoek komen soude. Ik antwoorde, dat hy wel wist wat mijn eysch was, also die in de *Arabische* taal schriftelijk aan Land gesonden had; indien, seyde hy daar op, uw eysch met dat schrift over een komt, so sal het vergeefs zijn daar verder over te spreken. *Wy bragten voorts een groot gedeelte van den dag toe / om ontrent de waar-*

E611

Onder wat
voor-waar-
den het
getroffen
word.

waarde onser quijt-gevaakte waaren een slag te slaan / en quamen eyndelijkt na veel moepte tot een accoozd / dat al het loot en pfer ons wedergegeven / en 18000 Realen van agten aan geld ons binnen 15 dagen tijd geteld soude worden / tot voldoening vooz al ons goed en geleden schade ; vervolgens maakten wy een Dyeede tuffen ons en hen vooz 2 Jaren / van Moha af tot Cananor op de kust van Indien toe / onder beding / dat de Bassa my een gescheift onder sijn hand en segel soude geven tot bevesting van dese Dyeede / tuffen onse en hunne natie vooz de boven-gemelde tijd.

Een alge-
meene siekte
op de En-
gelse Schee-
pen.

In dese Maand / en outrent dese tijd begon' er op onse Scheepen een algemeene en seer droevige siekte te ontsiaan / daar weynige van byp gingen ; sy begon met een groote pijn in 't hoofd en de maag / waar dooz het slapen belet wierd ; de beste raad hier tegen was braken en ader-laten ; sommige hadden' er de koozts by / die niet dan na langen tijd hun gesontheyd weder kregen / maar die geen koozts kregen / wierden ten eersten hersteld / en daar God vooz gebankt zy / weynige stierben daar aan.

Die voldaan
word.

Middelton
wil Cayha
het beloofde
geld niet
geven.

Den 2. July ontfingen wy ons geld / daar de Sabander by was / met wien ik onse open-staande rekening so van geld / dat hy ten tijde mijner gevangenis my geleend / als van 't geen hy naderhand vooz my verschooten had vereffende. Hy versogt het geld dat ik des Bassas Cayha beloofd had / vooz hem te mogen ontfangen / welk was de somme van 1000 Venerianos ; maar die wilde ik geensins betalen / hoewel hy sterk op mijn woord en belofte drong / en septe het selvs te sullen moeten betalen / also hy het wyt mijnen naam beloofd had. Ik gaf vooz reden / dat de Cayha sijn belofte / om my en mijn Vesk in bypheyd te stellen / niet was nagekomen. Hoe nu de Cayha en dese Sabander malliander verstaan sullen / weet ik niet / maar ik vrees / dat hy dat geld sal moeten schieten. Tegen den avond / nam de Sabander met sijn ge-

fel-

felſchap afscheyd / om na Land te gaan / en loſten by hun vercrek 3 ſtukken Kanon.

Den 3. dito quam weder aan Hoofd Tocourſie en Ally, die eenig Vermilioen van my op credijt kopten / beloovende binnen 14 dagen aan de overſijde by my te komen / en niet alleen te betaalen / maar ook eenig koop / dat ik voor my tot Moha te kooppen hem beſaſt had / gelijk ook een ſchriſt van den Baſſa, tot beſeſing van den geſloten Dzee- de / mede te brengen.

Verkogt
wat ver-
milioen.

Na de Middag ſakten wy af van de Rce / en maakten tegen den Abend zepl na Affab, maar konde het niet bezeplen voor den 5 dito in den Morgen-ſtond.

Komt op de
Rce van
Affab.

Den 6 ging ik te Land / en liet alle de wellen ledig maken en ſimberen / wyt vzers voor vergif- ting / alſo my tot Moha meer-maals geſegd was / dat de Turken met die van Affab over het vergif- ten ber wellen hezaad-ſlaagd hadden. Van die dag tot den 13 dedden wy niet anders / als water in- nemen en verberſing kooppen / en daar viel niet ſchrijbens-waardig voor.

Daar hy de
wellen laat
ſuyveren.

Den 13. dito ſoud de Koning van dit gewest / gehoord hebbende / dat ik van Moha getrokken en in ſijn Land aangekomen was / dyle ſijner voornaa- me bediende / opgepaſt van 30 Soldaaten / aan my met een Brief / en eenige verberſing tot een bereering: De inhoud van die Brief was / dat hy my welkom in ſijn Land heetede / en alles wat ik van nooden had / en in ſijn Land te bekomen was / aanbod: Dat hy ook ſeer verblijd was o- ber het ontkomen wyt de handen mijner Dpanden / en ſo voortz.

En uyt den
naam des
Konings ver-
wellekomd
wierd.

Ik onthaalde deſe Afgeſondene beleefdelijk / en ſoud hen na den Koning hun Meester met een bereering van een geboordurd kleed / en een ſchoone Spiegel te rug.

Den 17 quam een Affelba van Moha, in heb- bende Tocourſie, die van den Sabander quam / met nog een ander Banaan: Sy bragten verſcheyden
levens-

1611

lebens-middelen / volgens mijn order / mede / en het geld / dat sy my schuldig waren / maar hadden het schyft van den Bassa , tot het bevestigen van den Dzeede van sijne sijde / niet konnen be-
 komen / also deselve / gelijk sy het verschoonden / so veel met den Oorlog te doen had / dat hy daar in niet op letten konde ; waar uyt ik klaar ge-
 noeg bespeurde / dat hy met onse natie geen Dzeede sogt te houden.

Kon de on-
 dertekening
 van de Vrec-
 dens-Artij-
 kelen van
 den Bassa
 niet krijgen.

Den 24. dito gingen wy alle van de Rce van Assab onder zepl / om uyt te voeren 't geen ik al booz-
 lang had boozgenoomen ; wy setteden het in de wind tot de hoogte van Camaran toe / en dagten daar de komst van een groot Schip / dat Jaar-
 lijks ontrent dese tijd kostelijk geladen van Sues na Moha komt / af te wagten / en te vermeesteren / met die hoop van mijn verlies en sinned / van de Turken geleden / ten bollen te vergoeden / te meer ; om dat ik verstaan had / dat de valsche Jeffer Bassa , en sijn leerling Regib-Aga daar een groote por-
 tie in hadden.

Meende een
 Schip van
 Sues ko-
 mende te
 vinden en te
 vermeeste-
 ren.

Dog ver-
 geefs.

Van die dag tot den laatsien van die Maand toe hielden wy het in de wind / die wy doorgaans tegen hadden ; wy zeplden ober dag / en lagen gemeenlijk des nagts op Anker ; wy stonden / dooz-
 dien wy geen Loots hadden / veel perijkel uyt / en 't scheelde menigmaal wepnig / dat wy niet aan de gront raakten en alles verlooren / dog God be-
 waarde ons / egter was dat Schip / gelijk wy in het te rug gekomen gewaar wierden / ons by nacht ontsnapt.

V. AFDEELING.

Hun vertrek na en van *Suratte* , en verscheyden voorvallen tussien hen , de *Cambayers* en *Portugysen*.

Sy vertrok-
 ken en ko-
 men by
 Badmandel.

Den 9 Augusty in den Morgen-stond maakten wy zepl / en quamen 's abonds ontrent 8 u-
 ren ten Anker / 3 mijlen van Badmandel.

Den

Den 10 ordonneerde ik de Darling en Release om na het Wester Kanaal te gaan / welk sy tusschen het Land van Habesse en het Eylant Bab-Mandel 3 mijlen breed vonden ; op een derden-deel van de breedte van het Eylant af hadden sy op 40 badem geen gezond / vonden het Kanaal klaar en sonder perijkel / so dat het niet / gelijk alle de Turken en Indianen verhaalden / vol ondiepten en klippen / en also onbebaarbaar was : Dit verkeerdt berigt hadden sy ons gegeven / om ons te doen gelooven / dat'er / om in en uyt die Zee te komen ; geen ander passagie als dooz het Oostelyk Kanaal was / welk mogelijk so bestoten is / dat'er geen Schip byten het bereyk van hem geschut kan doozkomen / also tusschen de kust van Arabien en het Eylant geen anderhalf myl breedte is / en byten op het Eylant een ver-uytstekende ondiepte legd. Wy in de Increase en de Peper-corn namen onse weg dooz het naautoste Kanaal. Ontrent 4 uren na de middag quamen wy alle byten dat naaut / en hadden 19 badem water / zijnde 4 mijlen van de Arabische kust / en hielden die geheele nacht onse hours langs het Land.

Vinden daar een tweede Kanaal.

Welk voor hen verswogen was.

En waarom

Stroom het tegen.

Van den 12 tot den 27 hadden wy veel wind / tusschen beyden stilte en tegen-wind met een sterken stroom / die ons in een uur ontrent 4 mijlen Zuid-West aan settede / so dat al 't geen wy met een sjaape koelte wanne / by stilte wederom verlooren / en nog meer / dooz dien de stroom ons so veel te rug dyef.

Den 27 hadden wy een sjaape koelte / die ons doozsettede. Wy hzeegen 's avonds te 6 uren den Berg Foelix, een Land ten Westen van de Caap Guardafuy uytstekende / en leggende Zuid-Westelyk / in 't gesigt. Ontrent 10 uren hzeegen wy een stilte met een holle Zee uyt het Zuid-Oosten. Te midder-nacht hadden wy een koelte uyt het Zuid-Zuid-Oosten en Zuiden / en vonden doozgaans onder het zeplen dese holle Zee / tot een seker blyk / dat wy de gemelde Caap doozby waren / want so lang het Land by ons onder

De Berg Foelix Caap Guardafuy.

Middelton. E de wind

de wind was / wierden wy sulken Zee niet ge-
waar.

Delifa.

Daar sy met
schoone ra-
porten van
Suratte
gepaayd
worden.

Den 30 wonden wy het na de See van Delifa,
daar wy ontrent de middag ten Anker quamen /
en vonden een groot Schip van Diu, en 2 kleyne
uyt Indien, de wil hebbende na de Roode Zee, maar
door de Monson te laat gekomen. De Kapiteyn
van het Schip van Diu quam met verscheydene
andere by ons aan Boord / en verscherde ons /
dat het met ons Volk tot Suratte wel stond / dat
sy wel onthaald wierden / en dagelijks Schepen
uyt Engeland verwagteden: hy verhaalde ons /
dat Kapiteyn Hawkins by den Koning aan het
Hof was / een groot Heer gewoorden was / en een
groot Jaarlyks inkomen van den Koning gensot /
en dat de Koning Kapiteyn Sharpeigh geld gege-
ven had tot het bouwen van een Schip / welk
by-kans beerdig zijnde / tot Suratte soude in Zee
gebragt worden; dit en verscheydene andere saken
vertelde hy / die ik byesde te goet waren om waar
te zijn.

De Monson was reeds verre verloopen / en daar-
om versogt ik den Nohuda van Diu, om my met
sijne Booten en Volk tot het innemen van Bal-
last en Water behulpig te zijn / welk hy en de an-
dere my toestonden / en al het Water / dat sy reeds
in hadden / selfs aanboden ober te geven. (Dit
dedden sy om my quijt te raken.) Ik kzeeg al
het Water uyt sijn Schip / en gebruykte sijn Volk /
om nog meer van het Land te haalen.

Koopr al-
jaar Aloe.

Ik was meermaals met den Koning in onder-
handeling / om my sijn Aloe te verkopen; in lan-
gen tijd konde ik hem niet brengen / om een rede-
lijken epseh te doen; na veel moepte maakte ik
eindelijk accoord door al sijn Aloe / die ik duurder
als Kapiteyn Keeling betaalde. Ik geloof / dat
de Indiaanen niet hem daar ober in onderhandeling
geweest waren / en hy daarom deselve so duur
hield. Ik liet een Brief by den Koning / die hy
beloofde aan den eersten Engels-man, die daar ko-
men soude / te geven.

Den

Den 3 September alles verrigt hebbende / maakte ik gereedschap om te vertrekken. Ik had met veel moeite uit het Schip van Diu een slegt Karrel / om my tot een Loots op de kust van Indien te dienen / gekregen / also hy vooz-gaf de kust heel wel te kennen. Ten 2 uren na de middag haalden wy onse Ankers op / en zeplden van de Ree.

Neemd een Loots in.

Den 26 dito tussen 9 en 10 uren hielden wy het dzagende met een koelte / die ons op de Ree van Suratte bzagt / daar wy by 3 Scheepen uit Indien / op 7 badem Water ankerden. Een mijl van ons lagen 7 Portugysche Fregatten / of Oozlogs-Scheepen / en nog 13 andere van die natie waren op de Riber van Suratte. De Portugysen hadden al lang vooz onse komste kondschap / dat wy in de Roode Zee waren / en na Suratte dagten te komen / so dat dese Fregatten met opset derwaards gesonden waren / om ons den koop-handel aldaar / of elders op de kust te beletten. Het Opperhoofd van hen was Don Francisco de Soto Major, en wierd genoemd Kapiteyn Major van het Noorden; hy trok groot voozdeel van het geven van Carrasses, of Paspoorten aan alle de Scheepen en Fregatten / die op dese kust handelen / en verklaarde alle Scheepen of Fregatten / die van hem geen Pas hadden / verbeurd. Ik sond dien a-bond mijn Pilot af / dien ik vooz sijn moepte wel betaalde / dien ik een Brief mede gaf / aan die van onse natie / welke hy tot Suratte soude binden / want wie en hoe veele daar waren / konde ik niet gewaar worden.

En komt op de Ree van Suratte.

Daar veele Portugysen lagen, om hen te belemmeren,

Den 29 quam by ons een kleyn Portugys Fregat / afgesonden van den Admiraal van de Armade, gelyk sy hun Vloot noemden / waar in een Portugys met sijn Jongen was / die my van den Kapiteyn Major antwozd op mijnen Brief / daags te vooren afgesonden / quam brengen; na eenige beleefde woorden verskerde hy my, dat gemelde Kapiteyn blyde was te hooren, dat ik van een Koning, die een Vriend was, quam, en dat

Voor slag der selver aan hem.

1611

En sijn ant-
woord.

hy en de sijne bereyd-willig waren my in alles; dat hy konde, dienst te doen, wel verstaande, indien ik een Brief, of order van den Koning van *Spanjen*, of den *Vice-Roy* mede bragt, om in dese gewesten te mogen handelen, welke indien ik hem konde toonen, hy wilde gehoorsamen, maar buyten dat soude hy de haven, die hem aan-bevoolen was, moeten bewaren, also de Koning sijn Meester daar sijn Factorie had. *Als gaf hier op den Portugys mondeling antwoord* / dat ik geen Brief van den Koning van *Spanjen* of desselfs *Vice-Roy* had, nog behoefde, also ik van de Koninklijke Majesteit van *Engeland* gesonden was, met Brieven en kostelijke geschenken aan den *Grooten Mogol*, om den Koop-handel in dese Gewesten begonnen vast te setten: wat hun Factorie aldaar belangde, ik was, seyde ik, niet gekomen, om deselve schade te doen, die konde blyven gelijke was, en wat aangaat onsen handel, of Factorie, dat de *Portugysen* geen reden hadden, om ons daar in te belemmeren, also het een vry Land voor alle natien was, en dat de *Groote Mogol* en sijn Volk geen Onderfaten van de *Portugysen* waren. En daarom versogt ik hem sijn Kapiteyn te seggen, dat hy met vriendschap de *Engelse*, die tot *Suratte* waren, soude by mijn laten aan Boord komen, om met my over onse saken te spreken, en my niet noodfaken geweld te gebruyken, also ik deselve door het een of het ander middel moest en wilde by my hebben. *Da veele diergelijke worden* / hier te lang om te verhaalen / ver-eerde ik dien *Afgesondenem* een sjaap kleed / en liet hem gaan: hy beloofde den volgenden dag weder te komen.

Als ik nu sag / dat wy sonder Loots niet konden over de *Baar* geraken / ging ik in de *Darling*, om de gelegenheid der plaats te ontdekken / van de voet van de *Baar t'zeyl* / en quam tegen den avond op de *See* weder ten *Anker* / en ging aan Boord van de *Increase*, daar ik *Brieven* van het Land vond / geschreven van *Nicolaas Bangham*,
die

die op het Schip Hector Cinnerman geweest was / die my liet weten / dat wy daar geen Comptoir of Factorie hadden; en dat hy derwaards dooz Kapiteyn Hawkins van Agra gesonden was / om eenige schulden in te vorderen; dat hy ook van Kapiteyn Hawkins een Brief had / maar die niet derfoe aan Boord senden / wylt vrees / dat deselve in der Portugysen handen geraaken mogt; hoe het met onse koop-lieden en goederen was afge- loopen / schreef hy niet; dies schreef ik hem / hy soude my die Brief senden / en van eenige byson- derheeden den koop-handel aangaande berigten.

Hy word door een Brief berigt; hoe het met de Engelse aldaar stond.

Den 3. October siond Hoia Nassan Gouverneur van Suratte, en de Gouverneur des Gouverneurs van Cambaya eenen Mogoller by my met een vereering van eenige verberffing, die my wylt hunnen naan alle mogelijke vriendschay belooft den / maar de Portugysen waren / seide hy / de oorzak / dat sy niet konden doen 't geen sy wilden / dog sy vooz hen selven waren genegen om met ons koop-handel te drijven / Welk sy egter sagen niet te kunnen doen / so lang wy aldaar by de Portu- gyse Armade lagen / en daarom ons raden sou- den te gaan leggen op Goga, zijnde een beeter plaats / alwaar wy met onse Scheepen nader by Land komen konden / en de Portugysen ons het Landen niet souden kunnen beletten / te meer / om dat het nader by Cambaya was / daar meer koop-lieden en beter verschiet van Waaren / die ons dienen / gebonden wierd / dese sijn boodschay gedaan hebbende / versogt te weten / wat ik wilde doen; hier blijven of na Goga gaan. Ik gaf tot antwoord / dat ik tot nog toe van het Land geen bescheyd, als alleen een onnoselen Brief, gekregen had, en voor dat ik wist hoe het met onse Lands- genooten en goederen te vooren hier gelaten was af- gelooopen, hem geen bescheyd geven konde; en daaraan versogt ik hem / wylt te werken / dat eeni- ge van onse Lands- genooten / om met my te overleggen / mogten aan Boord komen / en ons

De Gouverneur van Suratte laet hem be- leefdeijk groeten. En een voorflag doen.

Wat hy daar opant- worde.

1611

Lootsen / om ons derwaards te geleiden / gegeven mogten worden / en seyde / als dan ten eersten te sullen antwoorzen / wat ik wilde doen / of niet / maar ondertussen konde ik niets seggen. Ik gaf hem en den Colk een kleyn verccringien / en lietsc weder vertrekken.

Krijgd een
Brief van
Hawkins uyt
Agra.

Den 5. dito quam een Bramine, of Priestcr der Baniaanen, die by den Mogoller hoor Colk geweest was / in een Boot uyt de Stad met een Brief van Nicolaas Bangham, en die van Capiteyn Hawkins uyt Agra, gedag-tekend in den laarsten April, waar in hy liet wecten, hoe hy in de gunst en dan weder in de ongunst van den Grooten Mogol geraakt was; dat deselve so wankelbaar was, dat hy nu eens den Koop-handel ons roeliet, en dan weder verbood, en de Portugysen Firma's (Last - Brieven) tegens ons gaf, waar door dan 't geen hy te voren onse Natie had toegestaan, klaarlijk wierd tegen gesproken. Hy bragt ook 2 jonger Brieven van William Finch, geschreeven uyt Lahor, de eene aan de Hoofden der Engelse Scheepen / komende tot Suratte, en de andere aan de Waatschapp in Engeland, waar in hy verhaald / wat hem wedervaren was, dat hy voor had over Land na huys te gaan, en hoe veranderlijk de Koning en het Volk in dat Land is, het beleyd der Portugysen en verscheyden andere faken, en daarom was sijn raad, geene goederen aan Land te brengen, nog hoop te maken, om in dese Gewesten te sullen handelen, alsof het Volk doorgaans veranderlijk en wankelbaar is gelijk hun Koning, en de Portugysen, niet derft vertoornen.

En een van
Finch uyt
Lahor.

Der selver
inhoud.

(Sharpeig
was tot
Cambaya.)

So dya ik dese brieven gelescn had / gaf ik den moed om aldaar te handelen op / egter nam ik hoor het uiterste te wagen / eer ik vertrok. Ik verstond uit den Brief van Nic. Bangham, dat Capiteyn Sharpeigh, Jan Jordaen en andere van Cambaya tot Suratte gekomen waren / om niet my te vertrekken / en daarom wilde ik / schoon ik daar geen koophandel konde drijven / alles doen / wat

wat ik konde / om die alle aan boord te krijgen / sonder een van hen agter te laten. De Indische Scheepen ontrent ons leggende gaven het op / also de Monson boorzij was / om nu hun Reys Zuidwaards aan te komen voortsetten / en daaron versogt de Bramine verlof van my / dat sy hunne Scheepen de Rivier op souden mogen brengen; Dog ik wilde dat geensins toestaan / en versogt / hy soude den Gouverneur en de epgenaars dier Scheepen seggen; dat hunne Scheepen van daar niet souden vertrekken / booz dat ik alle de Engelse tot Cambaya en Suratte binnen boord had: Want indien ik deselve had laten gaan / soude ik my selven de weg / om na Land te senden / of van ons Volk aan Land te hoozen / hebben afgesneden / also de Portugysen brieven en Menschen / so veel sy konden / ophielden.

Bedwingd
de Indische
Scheepen.

Den 22. dito hadden de Portugysen sig in een bedekte plaats gelegd / om eenige van de onse / als sy aan Land quamen / de weg af te snijden; Dese op hun bequame tijd passende / quamen met een groote menigte te boozschijn / en liepen sonder oyder te houden na ons Volk en na de Booten; Sy Schooten op de onse / welk van de onse / so die aan Land waren / als uit het Fregat (Pinas,) welk dicht onder het Land was blijven leggen / wierd beantwoord / waar op de onse veylig na onse Booten en het Fregat wecken / en de Portugysen, eenige schaade geleden hebbende / weder agter de hoogtens / en also buyten scheuts keerden / en dus in een slegter staat / als sy gekomen waren / na hunne Fregatten wecken: Sy hadden daar 5 Daandels / en ontrent 300 Man; Terwijl sy doende waren om de onse op 't Land te overbalken / quamen 5 van hunne grootste Fregatten / ten noorden van ons leggende / op ons affakken / en begonden op ons / hoewel sy buyten scheuts waren te Schieten. De onse quamen met onse Booten en Fregat aan boord om te eeten; terwijl wy geen ander tijding als van onse Lands-genooten / aan

Schermutseling van de Portugysen met hen,

en bedreiging van der Portugysen Fregatten.

1611

De Engelse
gaan buyten
leggen.

Land zijnde / te gemoed sagen; Ondertussen wierpen de Portugysche Fregatten ten Noorden van ons hunne Ankers. Ik nam raad met Kapiteyn Dounton, Schipper Jordaan en andere / wat ons raadsaamst te doen was / en wierd goed gebonden daar niet langer te vertoeven / maar weder buyten-waards na de Riee van Suratte te keeren / daar reeds de Increase lag / en daar verder te overleggen / wat ons te doen stond.

Bangham
komt aan
boord, met
eenige tyding.

Den 8. November quam Nicolaas Bangham van Suratte aan boord / mede brengende eenige herberffing / welk neffens hem seer welkom was; hy bragt tyding / dat Mocrif Chan, Gouverneur van Cambaya albaar gekomen was; Dat ook des Vice-Roys Soon met 100 Seplen / of Fregatten / meest krosplieden op de Rivier gekomen was / om na Cambaya te gaan. Ik liet tegen den avond onse Scheepen nog binnen-waards leggende / uyt komen / en hy my ankeren / op dat de Dpanden / welker sterkte ik niet recht konde weten / geen aanslag op hen souden maken.

Spreekt met
den Governeur
Hoisia.

Den 9 quam de Hoia Nassan / (de Scheepen buyten het Land Leggende) tot in de Zee; Ik ging met mijn Fregat en Booten na hem toe / en sprak met hem; Hy beloofde my ten langsten over 2 of 3 dagen sonder fout weder te komen met eenig goed / om met my te handelen. Ik seyde / dat ik hier reeds een geruymen tyd geweest was / en geen eet-waaren vooz geld had konnen bekomen / en versagt / dat hy oyder mogt geven / om my deseive te mogen brengen; Dit beloofde hy te doen / en nam sijn afscheyd van my.

Geen hoop
van Koop-
handel al-
daar.

Den 18. ontfing ik een Bries van Nicol. Bangham, waar in hy schreef / dat 'er weynig of geen hoop van koop-handel te gemoed te sien was. Dese laatste Bries van hem / en het niet nakomen van Hoia Nassans belofte benam my alle hoop van koop-handel daar te sullen konnen doen / en deed my gelooven dat alle hunne voozgaande beloften niet anders als uytblugten waren / om my

om

om den tuyn te leyden / moede te maken / en te doen vertrekken sonder koop-handel / die sy upt vrees van misnoegen der Portugysen niet niet derfden aangaan / en egter sehwoonden my cond-upt te weygeren. Dit alles overwogen hebben- de / besloot ik te vertrekken; ik had rees ver- scheyden reysen aan Bangham geschreven / dat hy soude sien te ontkomen / maar Hoia Nassan wil- de hem geen verlof geven / wes-halven hy siende geen verlof te komen krijgen / sig heimelijck upt de Stad begaf / en op desen dag by ons quam. Hoia Nassan hem / so het sehjind / missende / en vresende / dat ik niet sijn komst verstaande / dat'er geen hoop om aldaar te handelen was / soude vertrekken / sond' aantsonds den Makelaar Jaddaw niet een Brief van sijn hand / en een van Mocrib Chan / waar in sy beloofden beyde ten eersten by my te komen / daar ik wegens het niet nakomen der boozgaande belofte weynig staat op konde maken / egter resolveerde ik nog eenige weynige dagen den upslag af te wagten. De Portu- gy- sen bleven in de Rivier leggen / en derfden ons op Zee niet aandoen / maar dagten ons aan Land te overvallen; Tot dien eynde ging een groot getal van hen agter eenige sandige hoogtens sig ver- bergen niet ver van onse Landing-plaats / maar God dank sy bereykten hun oogmerk niet / also al ons Volk onbeschadigd weder in hun Boot quam; Ondercussen waren de onse niet still / maar gaben / ten eersten met groot en kleyn sehiet- geweer op hen vuer / so dat de Portugysen niet denkende / dat sy so souden verwelkomt worden / aantsonds sig op de loop begaben / en agter de hoogten blugteden / daar sy een tijd lang bleven schuylen / en hunne hoofden niet derfden opste- lien; Sy lieten een van hen / die doodelijk aan het Hoofd gequetst was / op strand leggen / dien de onse aan boord bragten.

De Gouver- neur be- loofd nader met hem te komen spreken.

Der Portu- gy- sen aan- slag op hena

die flega uytviel.

Mocrib Chan en andere komt aan 't strand,

Den 24 dito / zijnde Sondag quam de Make- laar Jaddaw aan Boord / die ons boodschapte /

1611

dat Mocrib Chan op weg was / en booz den avond soude hy my wesen: Na den eeten ging ik met mijn Fregat na 't Land / alwaar ik Hoia Nassan vond / die my liet seggen / dat Mocrib Chan op weg was / en aanstonds soude komen. Ik keerde dan weer na boozd / en sogt een fraay Present booz hem uyt / en voer wel bergeselschapt ten eersten weder aan Land / alwaar ik Mocrib Chan, Hoia Nassan met veel Volk vond mijn komst afwagten; Nader gekomen zijnde; omhelsden wy malkander / terwijl onse Scheypen om hen te verwelkomen eenige stukken losten / welk / so het scheen / hen wel behaagde. Na dat ik hem mijn Present overgeleverd had / saten wy op Capjten / op de grond uytgespreyd / neder / daar wy van 't een en 't ander t' samen spraken: Als het nu ontrent Souden ondergang was / versogt ik den Mocrib Chan niet my aan boozd te varen / en daar die nacht sijn verblijf te nemen / welk hy aanstonds aannam / tot sijn geselschap mede nemende sijn eegen Soon; de Soon van Hoia Nassan; en verschende andere van het booznaamste gebolg / maar Hoia Nassan sloeg het af; het behaagde my wel / dat hy so goed van vertrouwen was / en deed my beter moed scheppen / als te vozen / also hy die geheele Land-streek onder sijn gebied had. Ik onthaalde hem so als ik best konde / en settede hem booz al 't geen so schielijck konde beerdig gemaakt worden / daar hy en de sijne lustig aanbielen. Na den eeten leverde ik hem de Brief / van sijn Majesteit aan hem geschreven / ober / en beduyde hem desselvs inhoud. Hy geliet sig wel in sijn schik te zijn / dat sijn Majesteit hem verwoerdigt had te schrijven / en beloofde ons alles goeds / wat in sijn vermogen was te doen / niet alleen om tegenwoordig te mogen handelen / maar ons selfs een plaats of haben / die ik soude willen noemen / te geven / daar wy / indien het ons goed dagt / een besting sou-

Alwaar Mid-
delton by
hem komt,

Beleefde
bejegening.

Mocrib
Chan met
geselschap
komt op het
Schip,

die hem
grootte be-
loften doet.

fouden mogen maken; met een woord ik verfogt
 mets / of hy was so gereed in het toe te staan /
 als ik in 't eyschen. Laat gewozden zijnde / liet
 ik hem na sijn rust gaan.

Den 25 's morgens / kocht Mocrif Chan van
 mijn Volk messen / glazen en andere beuselingen;
 ik liet hem het Schip van beneden tot boven sien /
 al het geen daar hy sin in had nam hy voorz nie-
 mendal na sig / andere kleyngheden van het
 Volk / die hem behaagden / kocht ik van het Volk
 en gaffe hem / en poogde hem in alles genoeg
 te geven: voorz en agter geweest zijnde / keerde hy
 weder na mijn Kajuut / daar ik hem alle mijne
 Kisten / Koffers en sluyt-manden moest openen
 en laten besien; wat hy daar van sijn gading
 hand / gaf ik hem voorz niemendal; Ondertussen
 het eeten beerdig zijnde / hielden wy ons middag-
 maal; na den eeten was hy begerig om ook de
 andere Scheepen te sien / daar hy deed gelijk te
 booren.

Alles besiet,
 en krijgde al
 daar hy sin
 in had.

Den 30 en 31. Sond ik Mr. Fowler, Jordaen
 en andere onser koop-lieden / om hun goed te
 gaan besien / die te rug komende staaltjens en de
 prijs van elks mede bragten; wy stelden op wat
 wy voorz elke soort wilden geven / en verfogten dat
 sy insgelyks ontrent onse waaren fouden doen / om
 so tot een accoord te komen / maar sy stelden dat
 t' elkens uyt / en hielden my van dag tot dag op /
 en maakten geen besluyt / want sy wilden op on-
 se waaren niet bieden / en niet beneden hun eysch
 komen: en daar ik Mocrif Chan alle onse iem-
 mers (deegens) te beter koop gelaten had / om
 dat hy de eene niet de andere soude nemen / koo-
 fen sy de beste daar uyt / en fonden de slegste /
 die de meeste heift uytmaakten / weder te rug /
 sonder een woord te laten weten / wanneer ik
 mijn geld daar voorz hebben soude. Dit gedaen
 zijnde / bragten sy hun goed na Suratte, en men
 liet op groote boete uytsepen / dat ons geen eet-
 waar / of pets anders soude gebragt worden / so dat
 ik

Kon egter
 voor dietijd
 met hen
 geen koop-
 manschap
 doen.

Selvs wierd
 verboden
 hen eetwaar
 ren te
 brengen.

ik

1611

ik sonder reden gegeven te hebben schandelyk bezogen wierd.

Beginnen
met hen te
handelen.

Den 8 December in den morgen stond quam Mocrib Chan met sijn Volk op 't strand / by hem hebbende ontrent veertig pakken met goed. Ik quam met een goede wagt / met Hoers en Helbaarden voorszien / aan land. Ik ging by hem in sijn Tent / alwaar wy na vriendelyke groetensissen en complimenten van de Koop-manschap begonden te spreken / en accordeerden over de prijs van al ons loot / quillsilber en vermilioen / en insgelyks over de prijs van hun goed / dat wy daar vooz souden aannemen. Het staat te weten / dat al dat goed dese 2 groote Mannen niet alleen toequam / maar ook den Sabander en verseyden andere Koop-lieden / egter had Hoia Nassan alleen het bewind / en niemand derfde aan ons verkoopen of van ons koopen / sonder sijn goedbinden en verlof / waar door sy de prijs van hunne Koop-manschappen stepgerden / en de onse op een lagen prijs stelden / tot groot voordeel van hen / en groote schade en verlies vooz ons.

dog niet
voordeelig.

Den 9. Begonden wy al voezg ons loot aan land te brengen / en eenige waaren van hen te ontfangen / en waren doende om over het overige te accordeeren: Ondertussen kreeg Mocrib Chan een Brief van sijn Koning; den grooten Mogol / welk al sijn lust en onse Handeling vooz die tyd sremde. Hy was / eer hy den Brief ontfing / heel wel in sijn schik / maar begon / die gelesen hebbende / seer bedroefd te worden; hy sat een geruymen tyd in gedagten / en schielyk opstaande ging hy na huyten sonder my / die dicht by hem sat / eens aan te sien of toe te spreken / maar eer hy te paard ging / bedagt hy hem-selven en ontbood my: als ik by hem quam / omhelsde hy my / en seude mijn broeder te zyn / biddende dat ik sijn schielyk verrek niet qualijk wilde duyden / also hem een gewigtige saak voozquam / en hy daarom verrekken moest / maar dat hy Hoia Nassan wilde by my laten

Mocrib
Chan krijg
gen brief,

laten blijven / om de reeds verkogte goederen te ontfangen en te leveren / en over de overige verder te accordeeren ; dog het wierd ten eersten rugtbaar / dat hem het Gouvernement van Cambaya , gelyk ook effen te vozen Hoja Nassan dat van Suratte , benomen / en aan andere gegeven was ; en na ons oordeel was dat de inhoud van des Konings Brief / en de reden van sijn schielijke doofsheyd / so dat Mocrib Chan effen te vozen Gouverneur van Cambaya , en alle de Zee-kusten daar ontrent / nu niets behield als den ontfang van de tollèn tot Suratte.

Den 10. Quam de nieuwe Gouverneur van Suratte , en Assan Ally by my op het Schip de Pepercorn , om het selve te besien ; dat tot hun genoegen gedaan hebbende / gingen sy met my over op het groote / de Trades - Increase , terwyl de Factoors aan land waren / om het loot te sien weegen / welk met geen kleyne moeyte reeds geland / en voorts geluyst was om na land te senden : de Factoors versogten Hoja Nassan , dat hy 'er een begin van maken soude / also 'er veel tijds toe soude bereyft worden : maar sy konden malkander niet verstaan / want de onse wilden gewoogen hebben met Engels gewigt / welk de Hoja geensins wilde toelaten / maar den Waag-meester van Suratte by hem hebbende / wilde hy dat men na de Stads Waag soude te werk gaan : na veel woorden en weer-woorden gaven de onse / geen ander raad siende / hem toe / en men begon met de Stads waag en gewigt te weegen ; dog versogten de onse / als 'er een reys of twee gewoogen was / dat hen / eer men voort ginc / beduyd mogt worden / wat hun gewigt was / om te konnen weeten / of de Waag-meester de waarheyd seyde of niet / also hy hen bukten dat so veel gewigt soude konnen opgeven als hem behaagde ; de onse dan siende wat het op hun Waag uyt-leverde / woogen het met het Engels gewigt na / dog vonden een groot verschil tusschen beyden / also het op 5 vollen 10 of

Verschi
over 't ge-
wigt der
Koop-man-
schappen.

1611

En nieuw
voorstel van
Hoia.

die den
handel
afbreekt.

Volgens een
gewoonte
onder hen,

Waar voor
hy reeds
sorg gedra-
gen had.

II maunds (elke maund is 33 pond Engels gewigt) verscheelde. De Hoia siende het Loot op sulken gewigt / als hy wilde / niet te komen krygen / begon te schimpen / en te seggen / dat hy vooz sijne waaren de helft aan geld / en de andere helft aan goet hebben / of deselve behouden wilde ; hy stelde sig met schelden en schzeetwen als een dol Mensch aan / en riep de Kar-luyden / om niet sijn goet weder weg te ryden / also hy nu geen loot of andere waaren van ons ontfangen / en ten eersten vertrekken wilde. Onse Factoors dit hoorrende lieten my / als ik met den Gouverneur en Sabander op de Increase was / dit alles weten / en bysonder / dat de Hoia Nassan reeds de Voer-luyden ozder gegeven had / om hunne Ossen in te spannen / en alle hunne Goederen te rug te brengen / en ten ware ik dat spoedig wist vooz te komen / deselve het contract verbreken / en al ons goet in onse handen laten soude. Ik was van gevoelen uit den weynigen omgang / die ik met hem had had / dat hy daar niet te goed toe wesen soude / te meer / om dat in dit Land (en na my berigt word in de meeste gewesten van Indien) de gewoonte is / dat een accoord of koop tussen twee koop-lieden gemaakt kan verbzookten worden / mids dat het binnen 24 uren na het gemaakt verbzag geschiede / want al is het / dat de Gods-penning gegeven en de goederen reeds verboerd zijn / hy mag deselve te rug senden en sijn Gods-penning weder eyschen : dese boose gewoonte was my al bekend gemaakt / eer ik eenig Loot had laten aan Land brengen / en had daarom / bresende dus bedrogen te worden / niet opset Joh. Fowler en andere aan den Hoia Nassan gesonden / om te brengen / of hy de gemaakte koop wilde houden ; (dit wilde ik weten / eer eenig Loot ontscheept en aan Land gebzagt wierd / welk veel moeyte en arbeyd kosten soude) waar op hy in tegenwoordighed van veele getuygen belofde van ja / en hy so goed wilde zijn als sijn woord / ver-

verzoekende dat wy maare sonder uytstel het alles souden aan Land bzingen; ondertussen ging hy / als het op het volbzingen aan quam / te rug / en wilde geen koop houden: derhalven nam ik raad met de koop-lieden / die nog t' Scheep waren / wat best te doen? alwaar besloten wierd bepligt te sullen zijn / hunne Mannen / die binnen ons Schips-boord waren / voor Gyselaars by ons te houden / tot dat onse saken souden zijn afgedaan / en indien wy den Hoia Nassan konden in handen krijgen / dese weder te ontslaan / en hem in de plaats te nemen; ingevolge van dien arresteerde ik den Gouverneur en den Sabander, en seyde hen / hoe Hoia Nassan te werking / en my / gelijk te voren / dagt om den tuyn te leyden / en dat ik daarom geen ander raad wist / als hen voor bozgen tot het nakomen van den koop daar te houden; waar op de Gouverneur tot raad gaf / dat ik aan Land gaan en den Man selfs halen soude / gelijk ik deed / en vervolgens den Gouverneur met een vereering liet vertrekken / en den Hoia Nassan, en den Sabander voor bozgen op de Peper-corn liet bewaren. 't Geen in de naast-bolgende dagen boozviel / fiet in de volgende Rieps van Dounton.

Hy haald Hoia en den Sabander daar over op sijn Schip in arrest.

Den 19. dito quam Hoia Nassan, Ally de Sabandar van Suratte, die my 2 Brieven / hem van den Onder-koning tot Goa toegesonden / (den eenen aan hem selfs / en den anderen aan den Kapiteyn Major tot Diu) vertoonde / die ik opende en beyde dooz-las: Den inhoud van dien aan den Kapiteyn Major was, dat hy desselfs Brief ontfangen, en daar uyt verstaan had, hoe goeden dienst hy tegen de Engelsen gedaan had, mids dat hy den Engelsen Kapiteyn en sijn Volk genoodsaakt had, om na hunne Booten te moeten swemmen, of anders soude gevangengenomen, of dood gellagen hebben, waar over hy hem hooglijk prees, als hebbende gedaan gelijk een dapper Kapiteyn, en een treffelijk Krijgsmann toestond, en versekerde dat desen sijnen dienst

Brieven van den Onder-koning tot Goa,

die een vals rapport gekregen had.

1611

aan den Koning en het Land gedaan, hem een grooten naam en roem geeven soude, immers hy bedankte hem daar voor so wel, als of hy den *Engelsen* Kapiteyn gevangen gekregen had; en sond hem tot een blijk van dien dese Fregatten, die hy onlangs van de *Malabaren* genomen had, tot een vereering; hy liet hem ook weeten, dat hy sijn Soon in het leger gefonden had, dien hy met sijn raad, also hy nog jong was, versogt by te staan e. s. v. Dus was die Vice-Roy en in sels bezooogen door het vals opgeven van een leugenagtigen Groot-Spreker. De tweede Brief die aan den Sabander geschreeven was / behelsde / dat hy hem bedankte, dat hy de *Engelse* natie de Koophandel niet had toegestaan, en versogt op die voet voort te gaan, also hy daar den Koning van *Portugaal* een grooten dienst mede doen, en niet onbeloond blijven soude.

Provisie van
Suratte.

Op die selven dag quamen verschende Karren met provisie voor onse Scheepen van Suratte, die Nicolaas Bangham aldaar ingelocht had.

Koop-handel
afgebro-
ken.

Den 24. dito wierden de rekeningen beydersyds gestooten / de verder handel gestaakt / en de Gijfelaars weder-syds ontslagen: sy beloofden over onse andere Koopmanschappen met ons te willen handelen / maar sy bleven agter tot op den 26. dag / konden met ons niet veel koop maken.

Den 27. dito quam een Jood by my aan Boord met een Brief uit Masulipatan, den 8 September geschreeven van eenen Peter Floris van Dantzig, in dienst van de Oost-Indische Maatschappij van Londen, my bekend makende / dat hy in Februarij uit-gebaren een voorspoedige en behouden Reys gedaan had / en in 'e begin van September aldaar aangekomen was.

Verfoekt
Hawkins by
hem te ver-
trekken.

Den 2. January schreef ik aan Kapiteyn Hawkins, van wien ik den 28 December een Brief ontfangen had / en sogt Kapiteyn Sharpeig, Huig Fraine, en Huig Greet, om Kapiteyn Hawkins

tot

tot andere gedagten / als hy in synen laatsen scheen te hebben / te brengen / en om eenige Indigo en andere Waaren / indien sy deselve vooz een verdelijken prijs konden bekomen / in te koopē.

Den 26. dito quam Kapiteyn Hawkins en Kapiteyn Sharpeigh na de water-kant / hebbende hun goed 5 mijlen agter hen gelaten: ik ging met 200 gewaapende Mannen aan Land / om hen en hun goed vooz de Portugysen, die ik vreesde / dat hen de weg souden soeken af te snijden / te bevhjden / wy gingen 3 mijlen ver de bagagie te gemoed / en brachten alles / sonder een Portugys gesien te hebben / veplic binnen onse Scheeps-voerd.

Gelijk by doet.

Den 27. sonda ik Jan Willemsen en een onser Factoors / om pets te handelen / na Suratte. Op dien selven dag quam Mocrif-Chan in de Stad / om een groot Bevel-hebber / die wpt den Oorlog van Decan quam / en dooz Suratte soude passeeren / te gemoed te gaan / die vooz sijn vertrekt Mr. Jordaan onthoed / dien hy versogt my te groeten / en te versiekeren / dat hy geen 3 dagen soude wpt blijven / en dat hy te rug komende so goed / als sijn woord en belofte / hem van het opregten van een Komptoir gedaan / sijn soude. Te rug gekomen zijnde / onthoed hy Jordaan wederom en bzaagde hem bupten alle verwagting met een soz gelaat / wat hy daar deed, en waarom wy niet alle vertrokken waren? die hem antwoorde / dat hy daar gebleeven was op sijn woord en belofte, dat wy daar een Factorie souden hebben, waar op Mocrif-Chan wederom sepde / dat wy daar geen Factorie souden hebben, en dat ons lang verblijf aldaar hem in de Tollen tien-maal 100000 Manuveys had schade gedaan; vervolgens gebood hy hem wpt des Konings naam ten eersten wpt de Stad te gaan / also daar geen koop-handel / nog Factorie vooz ons te verwagten was. Met dese boodschap quam Joh. Willemsen aan Boord / ook quamen 2 Karren met proibisie van Suratte.

Mocrif Chan geeft goede woorden.

dog na weynige dagen gebood hen te vertrekken.

1612

Daar toe
reed-schap
gemaakt.
word.

Den 29. ontbood ik de *Factorys* / die nog tot
tot *Suratte* waren / om volgens de *oijder* van
Mocrib-Chan spoedig te vertrekken / en aan boord
te komen / also ik meende te verreyfen.

V I. A F D E E L I N G.

Sijn vertrek na *Dabul*, en van daar na de *Roode*
Zee, en gedwongen handeling met de
Guzuratters.

Vertrekken
van de *Ree*
van *Swally*.

Den 9. February in den *Morgen*-stond qua-
men wy by stulte met het *Schip* de *Increase*
over / of byuten het sand / welk / indien wy met dese
se bloed niet gebaan hadden / souden wy de gehele
spring-tijd daar verquist hebben. Dese *Ree* van
Swally legd op de *bzeete* van 20 *graaden* / 57 *mi-*
nuten / na verandering op 16 *graaden* 30 *mini-*
ten.

Passeeren
Suratte.

Den 11 in den *Morgen*-stond gingen wy onder
zepl na de *Ree* van *Suratte*, daar wy ten *An-*
ker quamen by een nieuw *Schip* van *Suratte*,
dat onlangs uyt de *Kibier* van de *Wers* te water
gebragt was / en na de *Roode Zee* varen soude.
Dese *Ree* is op de *bzeete* van 20 *graaden* / -42 *mi-*
nuten.

Den 12 haalden wy onse *Ankers* op / en dze-
ven *Zuyd*-waards aan / en wierpen ons *Anker*
2 *mijlen* van de *Ree* by een *Schip* van *Calicut*,
gaande na *Suratte*, waar uyt ik een *piloot* ligte-
de / om ons na *Dabul* te brengen.

Han koer

Den 13. dito haalden wy onse *Ankers* op en
salten af; op de middag kregen wy een *koelte* uyt
het *Noorden* / en hadden 17 *vadem* water; wy
wendden het na het *Westen* ten *Zuyden* / hebben-
de 12 en 14 *vadem*; vervolgens stuurden wy na
het *Zuyd*-*West* ten *Westen* tot 4 *uuren* / in welke
tijd wy 14 tot 20 *vadem* hadden / waar op wy
schielijk bonden 8 en 6 *vadem* / zijnde by *gissing*

zo mijlen van het Schip / dat op de Rce van Suratte lag; daar op leyden wy het Oostelyk en Oost ten Zuyden over 3 vierendeel van een mijl ver / daar wy van 6 weder 20 badem bonden; doen weer Zuyd - West ten Zuyden / tot 1 uur na midder-nagt / meest tegen het Cy. Op dese tyd bevonden wy in twee werpen 20 en 15 badem en beyerden in de tyd van 9 uren 7 mijlen en een half. Wy leyden het wederom met weynig wind de tyd van 3 uren af / tot dat wy weder 20 badem hadden; vervolgens stuurden wy Zuyd - Zuyd - West / en sagen Land met 2 hoogstens / leggende 8 mijlen in het Oost-Zuyd-Oosten van ons / welk wy oordeelden Damon te zyn. Damon. Ontrent 6 uren in den avond leyden wy het met een Noordelyke wind Zuyd-Zuyd-Oost aan/daar op het sehielyk stil wierd/welk duurde tot midder-nagt. In den Morgen-stond waren wy op de hooete van 19 graaden / 15 minuten / en hadden tusschen 12 en 14 badem water / zijnde 5 mijlen van het strand / hadden tegen de middag een fraaye hoelte / en voeren met een West-Noord-Westen wind Zuydelyk aan. Tegen den avond / zijnde tusschen 4 en 5 mijlen van Land / hadden wy 13 badem water / en waren na gissing tegen ober Chaul; die geheele nagt hielden wy met een wakkere hoelte deselve hoers. Chaul;

Den 16. voeren wy langs de kust Zuyd en Oostelyk aan tot 's avonds te 6 uren / en hadden door-gaans 10 badem of daar ontrent; quammen toen op de Rce van Dabul, leggende op 17 graaden / 42 minuten / en na de verandering 16 graaden / 30 minuten. Komen op de Rce van Dabula

Den 17. sond ik den piloot / die ik uyt het Malabaarse Schip mede genomen had / in een Duffersboot aan Land met een Bries / die ik tot Moha van Mollich Abor, Kapiteyn of Nohuda van een groot Schip / hier t'huys hoorende / ontfangen had: dese Bries was geschreeven aan den Gouverneur / dien hy versogt ons wel te ontfangen en met ons

1612

Daar sy
eenigen
handel
drijven.

te handelen. Na de middag vond de Gouverneur en Melick Amber, elk bysonder / een klepne ver-
eering tot verberffing / met veel beleefde woorden /
en bood my alles aan / dat het Land upt leverd ;
hy liet ook seggen / indien ik iemand wilde aan
Land senden / hy soude over onse Kroomman-
fchap-
pen met my handelen ; hier op vond ik 2 Kroom-
lieden aan Land / die vriendelijk verwelckcomt / en
fo lang sy daar waren by gehouden wierden.

Den 18. 19. 20. voeren dagelijks Booten heen
en weer tuffen het Land en de Scheepen / en men
was doende met het verkoopen van eenig goed /
daar van ik de bysonderheden niet raadsaam ooz-
deel op te haalen.

Den 23. hadden wy alle onse Waaren / gele-
verd / dog daar was geen hoop van meer te ver-
koopen / dies ik booznam te vertrekken.

Voor-flag
om weder
na de Roo-
de Zee te
waren.

Den 24. hield ik Scheeps-raad / om te ober-
leggen / wat ons best te doen stond ; ik sloeg booz /
of het best soude zijn regt op Priaman, Bantam
en so boozt te baren / dan of wy weder fouden kee-
ren na de Roode Zee, om daar te vinden sodani-
nge Indische Scheepen / als daar na toe gingen /
en ik was van dat oozdeel / dat sy met ons booz
hun eygen deure niet hebbende willende handelen /
daar wy met Waaren / die hen dienftig zijn / en
nergens anders in Indiën verkogt worden / van fo
berre komen / wy ons felben regt en hen geen on-
regt doen fouden / indien wy hen met ons dedden
rupfen / om ons hun Indigo en andere hunne
Waaren booz de waardu ober te doen / en de onse
wederom in plaats van die aan te nemen. Alle
helden om weder na de Roode Zee te baren / om
berfcheyden redenen ; booz eerst om onse Waaren
quijt te worden / en andere / die in ons Land goet
zijn / in plaats te krijgen / ten tweeden om ons ober
de groote en onberdraagelijke ongelikken en fmaad-
heden / my van de Turken aangedaan / te wzeeken / en
ten laaften / welk egter niet de minfte reben was /
om dat Schip / Volk en goed / welk wy van Ma-
fuli.

Om ver-
fcheyden
reden goed
gekeurd.

fulipatan gehoord hadden / derwaards te willen gaan / te behouden / also wy onmogelyk oordeel- den / dat het hun valfhepd en verraderp ontgaan soude. Alles oberlegd hebbende / beslooten wy we- der na de Roode Zee te keeren. Van die dag af tot den 27. waren wy doende met vass water aan boord te halen : sy hadden al mijn Vermilloen ge- kocht / en het was reeds aan Land gebracht en hen geleverd / maar naderhand daar geen sin in heb- bende / sonden sy het weder te rug. Tegen den avond sagen wy in de ruymte Zee een Schip / welk / na het seggen van 2 of 3 Malabaren , die ontrent ons lagen / een Portugys Schip was van Cochin, gaande na Chaul ; Ik sond daar op aan- stonds de Peper-corn , Darling en het Fregat der- waards / om hem aan te doen / en by my te brengen.

Sy vertrek- ken.

Nemen een Portugys Schip.

Den 28. Hadden die van het Fregat het Schip geplonderd / maar ik nam het geroofde hen we- der af / en liet het de Eugenaars weder geeven : desselfs meeste lading waren Cocos-nooten , het oberige was niet veel / of van geen groot belang / dog als wy het Portugys Schip booz-sogten / kon- den wy geen Bragt-brieven / of Lijst van hun la- ding vinden ; ik nam 'er eenige kleynigheeden upt / die egter in geen vergelyking quamen by het geen de Kapiteyn Don Francisco de Soto Major, my booz Suratte leggende had aangedaan / daar by my mijn goed af-nam / den Koop-handel belettede ; selfs was het niet om der Portugysen genegenthepd / dat ik geen meerder schade geleden had / maar om dat sy daar geen kans toe sagen / gelyk genoeg- saam bleek upt de Brieven van den Vice-Roy en andere / die by gebal in mijne handen gekoomen waren. Al 't geen ik dan upt hun Schip nam / welk / gelyk gesegd is / niet veel was / vond ik by de booznaamste onder hen.

dog namen 'er maar eenige kleynigheeden upt.

Den 24. Maart kreegen wy het Epland Zoco- zora in 't gesigt / en op de na-middag iag het punt

Zocotoras

1612

Hun verder
koers.

van Dellafhaw (Delifha) 6 mijlen Zuid-Zuid-
West van ons af. Van dien dag tot den 27
's middags stuurden wy Noord-West en Weste-
lyk / welke koers wy de geheele nacht hielden / so
dat wy met den dag meenden niet verre van het
West-eynde des Eylands te sullen zijn / maar wy
bevonden byten alle verwagting / dat wy / hoe-
wel met een fraape koelte / weynig waren voort-
geset / waar van de sterke stroom / die wy tegen
hadden / oorzaak was. Van die volgende middag
tot in de naaste na-nacht stuurden wy met weynig
wind langs het Land / dog het wierd stil / en wier-
den door de stroom geset recht na een klyp / die 4
of 5 mijlen van de West-kant des Eylands leyd ;
wes-halven wy ons Anker moesten werpen / tot
dat wy een koelte kzeegen / die ons daar van af-
settede / gelijk wy dan 2 uren daar na een Oostelij-
ken wind kzeegen / en onse Ankers opgewonden
hebbende / West-waards aan boeren / so dat wy
op den middag 4 mijlen van de klyp af raakten ;
hier vonden wy een sterke stroom / die ons Noord-
delijk aansettede

Sterke
stroomen.Abba del
Curia.

Guardafuy.

Den 27. dito boeren wy West-Zuid-West aan /
hadden een sterken stroom na het Noorden / en wa-
ren in den Morgen-stond tegen ober Abba del
Curia ; eer het nage wierd / kzeegen wy de Kaap
Guardafuy in 't oog / zijnde by gissing 7 mijlen van
ons af. Van gisteren middag tot den avond van
desē dag / boerden wy / houdende onse koers West-
Zuid-West in al die tijd, bast 28 mijlen ; dus gingen
wy voort tot middez-nacht toe / en wonden het / eer
het dag wierd / om de wind somtijds Zuidelyk aan.

Kap. Saris
hoe-wel
gewaar-
schouwd
wil na de
Roode
Zee.

Den 28. 's morgens ten 8 uren waren wy niet
verre van Land / midden tussen de 2 Kaapen valt
Guardafuy en Foelix.

Den 2. April quam Mr. Pemberton by my aan
boord / die my verhaalde tot Zocotora aan Land
geweest te zijn / alwaar de Koning hem een brief
getoond had van Kapiteyn Johan Saris, Generaal
van

van 3 Schepen / waar in deselve verhaalde / wanneer hy uyt Engeland gebaren / waar hy onderwegen aangeweest / en wanneer hy aldaar aangekomen was / en dat hy sijn Keps na de Roode Zee maakte / om aldaar koop-manschap te doen; hy maakte daar in ook gelwag van mijnen Brief / die ik aldaar gelaten had / waar in hy gesien had verschepde redenen / om hem of andere die Keps af te raden / maar dat hy een Dy-gelep-brief van den Grooten Heer had / en daarom beter uyt-slag te gemoed sag. So dza ik dese onderwagte tijding hoorde / vergaderde ik wederom den Scheyps-raad / om te overleggen / wat ons best te doen stond: na een kort beraad vonden wy goed / by ons voornemen te blijven / te meer / also wy nu niet anders konden / want te rug konden wy niet; booz dat de Westelijke wind quam / die niet booz het midden van Mey te verwagten was. Hier op gaf ik Kapiteyn Nicolaas Dounton aantsonds order / om met sijn Schip de Peper-corn tot den vijftien van dese maand daar ontrent te blijven / en op de haven van Aden te passen / ik soude met de Trades Increase en de Darling de 2 ingangen / of monden van Babel-mandel gaan besetten. Angevolge van dien voeren wy tot de hoogte van Aden, dat ontrent 7 mijlen van ons af lag / en quamen ontrent vier uren regt tegen over Aden, zijnde op de Noorder-breedte van 12 graden / 47 minuten.

Kapt. Dounton blijft ontrent Aden.

Den 3. hadden wy sedert gisteren weynig wind / en stuurden West ten Noorden en West-Noord-West na het Kanaal; op de hitte van den dag begon het te waayen; wy hielden onse koers als booren. Ontrent den avond ankerden wy op 20 baden water / 4 mijlen van de Bab, daar wy bleven tot den naaften morgen.

De andere komen by de Bab.

Den 4. 's morgens haalden wy onse Ankers op en maakten Zeyl; Quamen ontrent 10 uren by Bab-mandel op 8 baden water ten Anker. Daar

1612

Waar van
daan hy
aan Saris
fchryft.

wy in 't Kanaal in quamen / was tuffen het vafte Land van Arabien en het Epland een breedte van een halve mijl. So dya wy hier op anker lagen quam aan ons boord een Boot / in hebbende een Turk en 3 of 4 Arabifche Soldaten / (Dese Turk was het Hoofd van die plaats / en van den Aga van Moha gefonden om die post te bewaren) hy bekoofde / indien ik een Brief te bestellen had / aanfonds yemand te boet te fullen affenden / die binnen 3 dagen met antwoord van Moha foude te rug komen / die bewoog my om aan Kapiteyn Saris tot Moha te fchryven / en hem de reden van mijn komst en wat mijn oogmerk was te laten weten.

Den 6. quam een Scheepje (Jalba) van Zala (Zeila ,) een plaats bynten de Bab , aan de fide van Habafhe , geladen met Dce / en gaande na Moha. Ik kocht uyt het felve 12 Schapen / en liet het vertrekken. Deseu dag hadden wy veel regen.

Halen
Scheepen
na Moha
gaande aan.

Den 7. quam 's morgens boord den dag een Schip van Bafanor , welk ik by my deed ten Anker komen ; ook quam dien dag een van Kapiteyn Saris koop-lieden / genaamd Richard Wickam met een Brief van fijn Kapiteyn ; wat delfels inhoud was fal ik om reden niet melden ; ik foud daar antwoord op met een Turk , die met hem gekomen was / dog hield Wickam by my / also ik beefde / dat die van Moha , om dat ik de Indifche Scheepen aanhield / hem gebangen nemen fouden.

daar fy
uyt namen
't geen hen
diende.

Den 8. quam een Schip van Diu aan baaren / willende na Moha ; ik foud mijn Fregat / om het op te halen / gelijk gefchiede / fo dat het by my ten Anker gebragt wierd. (Dit was het felve Schip / dat ik boordeden Jaar op de kee van Diu had aangehouden) op deseu dag doozfogten wy de 2 gemelde Scheepen / en haalden daar uyt t' geen ons diende / welk aan mijn Boord gebragt wierd.

Den

Den 9. dito quam op een kleyn Fregat van Shaher, bevragt met gemeen Olibanum, waar van wy een gedeelte kochten / en tot hun genoegen met Realen betaalden: Wy waren nog doende om na meerder goed in de Indische Scheepen te soeken.

1612

Als ook
meer an-
dere.

Den 11. hield ik en kleyne Bark van Sinde aan. Het is merkelyk / dat sedert ons komen in de Bab tot den 12 toe de wind doozgaans by-na Zuyd-Oost was / en nu wyt het Nooyd-Westen / en so het scheen by hard begon op te komen / also wy aldaar voorszeden Jaar op dien selven dag ook een Nooyd-Westen wind hadden / die 3 dagen duurde / en men berigtete ons / dat de wind elke Jaar deselve koers houd. Het oberige van desen en den volgenden dag wierd besteed met het vast leggen van onse en de Indische Scheepen / die dooz den stercken Nooyd-Westen wind tegen het Land souden gedreven hebben / indien wy daar geen soz g booz godzagen hadden.

Aanmer-
king van
de wind
aldaar.

Den 14. dito quam Kapiteyn Saris 's morgens ontrent 8 uren op de Vree met sijne 3 Scheepen ten Anker: sy begroeteden my met hun Kanon / en ik hen wederom. Kapiteyn Saris en Towerson met Mr. Cox, hun Opper-koopman quamen by my aan boord / daar wy met Vriendelyke bejegening en weder-sijdsse berigten van 't geen ons overgekomen was dien dag sleeten. Ik seyde hem / dat om Kabels seer verlegen was / en kreeg belofte / dat my daar mede souden helpen. In den laten avond vertrokken sy na hunne Scheepen / en wierd ik neffens eenige andere van Kapiteyn Saris versogt / om des anderen daags by hem te komen eeten.

Kapt. Saris
komt met
sijne Schee-
pen by hem.

Den 15. Ging ik aan boord van de Cloue, alwaar ik en mijn geselschap bekefsdelyk onthaald wierd. Wy liet my het Pas-poozt van den Grooten Heer sien en las het my booz / beloobende hemselven een seer goeden Handel tot Moha, in-

Die t' samen
accorderen,
over den
buyt, die
sy souden
maken.

1612

Waar op
menigte van
Scheepen
aanhaalen.

dien ik niet gekoomen was / en gesegd had het te-
gen-deel bebonden te hebben. Na veel overleggens
berstonden wy malkanderen / en gaben weder-sijds
een versigeld schrift / dat hy een derde part van al
't geen genomen soude worden / hebben en daar me-
de betaald soude worden voor den dienst van sijne
3 Scheepen / en dat boozts de dispositie ontrent de
genomene Scheepen soude by my staan / also ik
beledigt was.

Den 16. quamen 2 Scheepen / die ik door mijn
Fregat by my liet ten Anker brengen / het eene
van Calicut, geladen met rijs / en gaande na
Moha, het ander van Carapatan, geladen met
Peper / komende van Achen om te gaan na A-
den, maar nu door Kapiteyn Dounton Ly-waards
aan-gejaagd zijnde / de wil had na Moha. Dit
Carapatan legt niet verre van Dabul, en staat on-
der den selven Koning.

Den 18. Quam een Schip van Cananor, ko-
mende van Achen, gaande na Moha, en meest
met Peper geladen.

Den 19. quamen op 2 Scheepen van Suratte,
het eene genaamd de Hassany, toebehoorende Ab-
delasan, gaande na Zidda, (Ziddin) het ander
een kleyn Scheepje van mijn ouden vriend Hoia
Nassan, gaande na Moha: Dese deed ik by my
ten Anker komen / haalde hunne Sepelen van de
Mast / en deed eenige / die de voornaamste wa-
ren / daar van binnen mijn Scheeps-boord brengen;
ik hoorde van hen / dat het Schip van des
Grooten Mogols moeder / genaamd de Khemy /
binnen korten stond te komen.

Den 20. quam een Schip op van Diu,
bezagt met Indische waaren / en gaande
na Moha, en straks daar na een ander van
Dabul, die ons boozby voeren / maar ik vond
mijn Pinas haar na / welk haar deed op Anker
koomen.

Den 21. vond ik de Passagiers uit de Surat-
se

se Scheepen weg : Ontrent de middag quam een
kleyn Schip van Calicut , de wil hebbende na
Moha , welk wy aan-hielden.

1612

Den 22. quam weder een Fregat van She-
hor , komende van Goa , gaande na Zidda , ge-
laaden met grooben Olibanum ; kozt daar aan
kreegen wy in 't gesigt een groot Schip / koo-
mende door het groote kanaal / welk van de
Darling gejaagd was / en by de Hector moest
ten anker komen : het quam van Diu , om te
gaan na Suaquem , en was gelaaden met Indi-
sche waaren.

Mét welke
sy na Assab
varen.

Den 23. quam op de Rhemy van Suratte , het
Schip van de Konings Moeder / gelaaden met
Indische Waaren / na Zidda ; welk met de voor-
gaande wierd vast gehouden. Op dit Schip wa-
ren 1500 Menschen (meest vzeemde koop-lieden.)
Da de middag maakte ik een teeken voor de Dar-
ling , om by wy te koomen / gelijkt by ten eersten
deed. Ik gaf hem voor elk Schip 3 zeplen / en
liet seggen / dat sy tydelijkt in den volgenden Mor-
gen-stond moesten heerdig wesen / om met wy ou-
der zepl te gaan / also ik na de Rie van Assab
meende te vaaren.

Den 24. haalden wy onse Ankers op / en boe-
ren af van de Bab met alle de Indische Schee-
pen / dog liet de Thomas en Darling ontrent de
Bab blijen : wy setteden onse koers na de Rie
van Assab , en quamen ontrent 5 uren by het
Eyland Crab , daar wy met de geheele vloot op
12 vadem water ten anker quamen / en die ge-
heele nacht bleeben leggen / hebbende de wind Zuid-
Zuid-West.

Den 25. haalde de geheele vloot hare Ankers en daaraan
op / en wy zepden na de Rie van Assab , daar komen.
wy ontrent 1 uur op 7 en een halve vadem wa-
ter ten Anker quamen.

Den 27. haalden wy een goed deel Indigo uit
de Scheepen van Suratte en Diu. Het Schip de
Cloue

1612

Cloue was nog in de open Zee / maar sag ons niet / dies ik den Konstapel order gaf een stuk af te schieten / welk van de andere gehoord zijnde / met een Kanon-scheut beantwoord wierd / en hy daar op aanstonds na de Vee quam / e. s. v.

't Vervolg van dese Reys vind men in de hier agter-gevoegde van Kapiteyn *Nicolaas Downton.*

E Y N D E.

DAG.

DAG-REGISTER
van de
OOST-INDISCHE
REYS

gedaan door

NICOLAAS DOUNTON;

Kapiteyn op het Schip de *Peper-corn*, groot
250 Tonnen, Luytenant in de selde Reys door
de *Engelfe* Maatschappy van *Oost-Indien*. In
't Jaar 1610. en vervolgens.

I. AFDEELING.

Hun komfte tot *Saldania*, en van daar
tot *Socotora*.

1610

In 't Jaar onses Heeren 1610. den
24 July 's namiddags te 4 uren
kreegen wy de Tafel van de punt
van *Saldania* ten Oosten van ons
in 't gezicht / zijnde nog 12 mijlen
daar van daan / maar om de stilte
en veranderlijke winden quamen wy niet voor den
23 op de Ree / alwaar wy 3 Hollanders bonden ;
een der selver ging na *Bantam*, waar op was de
Generaal *Pieter Both*, die met 13 zeplen was uyt-
gebaaren / sijn groote mast had verlooren / van
sijn Vloot afgeraakt / en tot verberffing van sijn
siek Volk op dese Ree gekomen was. De 2 an-
dere hebbende op het *Pengwin Eyland Zee-Von-*
den gevangen / stonden weder na hups te kee-
ren.

Hy komt op
de Ree van
Saldania.

Daar 3 Hol-
landers
vond.

Sal-

1610

Saldania
naauwkeu-
rig be-
schreeven.

Saldania is een Baay of Haven leggende 14 mijlen Noord-Noord-Oost van de Caap Bona Esperanza, en 10 mijlen Noordelijk ten Westen van de Caap Falso, (de valsche Caap,) die in deze Baay beyde konnen gesien worden: die 2 Caapen worden ook van malikander afgeschepden booz een tweede groote Baay / die 3 mijlen van malikander afgeleegen zijn / en booz een meerigen grond / die sig Zuydelijk en Noordelijk uytstreckt / onderschepden worden / zijnde verder aan beyde sijden omringd met Bergen. Men kan in dese Baay als men van het Noorder-punt in komt / beplig ankeren in het Noord-Westen / also tegen over de water-plaats in 't luttel onder de 2 hooge Bergen / de Tafel en het Zuyker-brood genaamd / een klaaren en goeden Anker-grond is / daar men na dat men diep gaat / op 4 / 5 of 6 vadem water sijn Anker werpen kan. Het Pengwin Eyland met sijn punt / 3 mijlen hier van daan leggende / is in het Noorden en Noord-Westen / en strekt sig tot het Noorden ten Westen van u uyt tot aan de Rce. Ook strekt sig het vaste Land / hoewel 13 mijlen daar van daan / by ver West en Westelijk uyt / so dat 'er maar ruym 3 punten open blijven booz de Noord-Westse Zee / welke wel de grootste stormen geeft.

Pengwinen
Eyland.

Saldania
plag over-
vloed van
verversing
uyt te lee-
veren.

In voorige tijden plag Saldania een gewenste plaats booz onse natie / dese weg 't zy na / 't zy uyt Indien reysende / te wesen / also se overvloed van vlees uytleeverde / want de Wilde Inwoonders van dat gewest bragten Ossen en Schapen uyt het Land na de Zee-kant / die sy daar booz beuselingen plagten te berkoopen / by boozbeeld / een Os booz een stuk van een Pieren-hoep / dat 14 duymen lang was / en een Schaap booz een kleynder stukken ; waar dooz dan in voorige tijden de sieke gemalikelijk hersteld en gesterkt / wierden : maar nu was het daar geheel anders / 't zy om dat de Hollanders, die wy daar vonden / ons de weg om met hen te handelen hadden afgesneden /

Waarom nu
niet meer.

also sy alom waar sy koomen alles dooz hume te
gzoote mildadigheyd alles ophoopen / en enkelijck
booz hen selven sozgen; 't zy dat het bee / te vooren
so oberbloedig gebzagt / een buyt was / die de een
den anderen in den Oozlog af haalde / of dat sy te
vooren / tegen malkander ober hoop leggende / so
gratig na het Hser waaren / om deselbe aan hume
Lancien of pijlen te gebzuyken / die sy nu by bzeede of
onderlinge versoening weynig of niet van woeden
hadden / immers wat de eygentlijke reden was /
konde ik also hun taal niet verstond / niet ge-
waar worden: Maar die bevond ik / dat wy
hen / dagelijck by schoen weder in onse Cen-
ten koomende / nog dooz gescheuten / nog dooz
goede woorden konden beweegen / om pets tot
berberfing van onse sieken te bzingen / als eens 4
kroepen / die seer oud en mager waren / so dat'er
niet veel goed of smakelijck vlees aan was; dese
kroeten wy van hen / maar sy wilden'er geen
Hser booz hebben / maar dunne stukjens kooper
van 6 duymen in 't vierkant; en nog eens 7 Schaa-
pen / daar wy hen een laye kooper / van 3 duym
in 't vierkant booz elk geven moesten; van dat
kooper maakten sy 6 of 8 ringen / die sy om hun-
ne armen bzoegen / en meenden (dooz dien dat
kooper glad en blinkend was) daar fzaay mede
opgeschikt te zijn.

Kreegen eg-
ter nog
koeien en
schaapen
voor stuk-
jens koo-
per.

Dese Menschen zijn de buylste en mozzsigste o-
ber hun lijf / daar ik doyt of doyt af gehoort of ge-
sien heb: want behalven de natuurlijke onreynig-
heyt dooz sweeten of andersins / welk alle men-
schen onderwoopen zijn / en daar sig de menschen
doozgaans met wassen van sijnberen / soeken des-
se dooz alle middelen hen selven buylder te maa-
ken / want sy sineeren hume lighaamen met ce-
nig buyl goed / welk ik geloof het sap van sekter
groente is / en op hume lighaamen sig vertoont /
even als kro-drek / waar dooz de wyl van hume
hoofden / als een groene kost aan malkande-
ren gebalken is. Mangaande hun kleeding / booz
hun schamelheyt hebben sy de steert van een kat /
of

De Ingefel-
tenen seer
morfsig.

Hunklee-
ding.

1610

of eenig ander kleyn beest hangen / en om hunne schouwers een rok van een Schaaps-bagt / welk niet verder als tot het dikke van hunne beenen komt; dit dragen sy / na dat het weder is / somtijds met de ruywe sijde na binnen / en somtijds weder na buyten.

En opsehk
met yvore
en kopere
ringen.

Coraalen

En beesten
darmen.

Hun ge-
weer.

En woonin-
gen.

Hunne Schaapen hebben geen wol / maar hape / en hebben meestendeel een kleur gelijk de Kalveren; sy hebben langer beenen en grooter lighaamen als de onse in Engeland, dog zijn niet so bet. De voornaamste onder hen draagen om het dikste van de armen een platten dunnen ring of band van Hooz / welk heel glad en oncrent 16 duym wijd is; en aan 't voozste van de armen 6, 8, 10 of wel 12 kopere ringen / die glad / schoon en aan malkander vast gemaakt / of dooz malkander gewogt zijn: sy pronken insgelijks met andere snuyf-terpen / als met bzaaseletten van blaauwe Coraalen / en Paarle-schelpen / die hen gegeeven / of tegeen pets anders aan hen verruyld worden: daaren-boven hebben sy nog een andere bzeemder en buyldeer bzagt / (maar tot wat eynde weet ik niet) te weeten / de darmen van beesten of ander Dec / die sy om den hals en schouderen slingeren / waar dooz sy riekien gelijk een hups / daar men penssen en darmen hanteerd. Sy hebben in hun handren kleyne spies of pyl / die aan 't opper-eynd met een yfertien beslaagen is / en eenige beederen van een Vogel-strups / tot een waaper / om de bliegen af te keeren: insgelijks boogen en pijlen / dog die leyden sy / by ons komende onderweegen in een hol of strupk neder. Sy zijn sterk van lighaam / en ras te voet; het schijnd / dat sy hunne wooningen konnen verplaatsen / en nu hier en dan daar neder slaan daar de beste weyden vooz hun bee is / in de valepen tussen het Gebergte / welker toppen Lande-waards in nu nog met sneeuw bedekt waren / dog die nader aan de Zee kant zijn / hadden; hoewel se vyz hoog zijn / geen sneeuw meer.

Hier

Hier zijn veelley wilde Beesten / wy sagen'er Harten / Wolven / Land-schild-padden / Meerkatten (Babiaanen /) Slangen en Adders. (De Hollanders seiden ook van Leeuwen) maar die hebben wy daar niet gesien. Ook is hier een meenigte van Vogels / te weeten / wilde Gansen / End-vogels / Pellicaanen / Mussen / Flemincos en Kraanen / die een witten ring om den hals hebben / als ook kleyne groene Vogeltyens / en verscheyden andere onbekende soorten / insgelijks Zee-vogels / te weeten Penguins, Zee-meewen / Pentados, met witte en swarte blakken / als ook grauwe Vogels met swarte vleugels / van de Portugysen genoemd Alcatrasses, ook zijn op het Eyland seer veel Scholfers / en een ander soort van Vogels / de water-hoenders niet ongelijk.

1610

De soorten
van beesten.

Vogels.

Men siet hier ook veelley soort van Vissen; ik heb dese volgende gesien / Zee-honden op het Eyland in meenigte / en by schoon weder siet men in het water veel kleyne Wal-bissen; met een seegen vongen wy bissen / gelijk als Barmen / so groot als Doozen / Spiering / Hoechen en Zee-honden; aan de klippen hangen Mossels en diergelijke. Hier is een seer gesunde lucht en overbloed van vers water / om de water-baaten te vullen / tot genack van den reysenden Man / welk met kleyne Beeken van het Gebergte afkomt saktien.

En Vissen
aldaar.Goede lucht
en water.

Onse Generaal en ik met 13 man (waar onder 4 Buffschieters waaren) gingen op een Mozen-stond uyt / om bequaam brand-hout te soeken; 3 mijlen ver gegaan zijnde / vonden wy niet als kleyne groene Boonen / van welke wy / also wy in ons Schip de Peper-corn om hout verleegeen waren / genoodsaakt waren onsen brand te soeken. Onse Generaal begeerig om vooz ons swak en siek Volk verberffing van vlees te soeken / nam vooz / na den Tafel-berg te wandelen / om te verneemen / of wy ergerz eenig Dee honden vinden /

Sy doen een
wandeling
na den Tafel-berg.

1610

Over onge-
makkelijke
wegen.

En quamen
eerst des an-
deren daags
by hunne
Tenten.

Daar men
reeds voor
hen be-
kommerd
was.

en so wy best souden kommen van de Ingesetenen
koojen / sonder te denken dat de togt so lang soude
vallen. Wy gingen dan een seer ongemakkeelij-
ken / oneffenen / steenagtigen en ongebaanden
weg / zijnde niet anders / als een woeste wildernis /
daar wy menigmaal kilommen / en dan wederom
daalden / en passeerden vele diepe en holle water-
gangen / (van beyde zijden met Boomen bewaf-
sen / die veroorzaakt waren dooz het regen-water /
dat van den Tafel-berg na beneden quam / na een
geruymen tijd vonden wy een betreeden pad / dit
volgden wy / en vonden daar verscheyden holken /
waar in het Dee wel beslooten geweest was / maar
moesten het / also het ons te verre van ons Schip
af leyde / verlaten / en kzeegen booz een tijd we-
derom een seer slegte en verdzietige weg / tot dat
wy een ander pad ontdekten / welk ons langs het
Gebergte na de Zee-kant leyde ; een tijd lang tus-
sen het Gebergte / so na by / als mogelijk / booz-
gegaan zijnde (dog volgende het betreeden pad /
welk onse beste weg-wijser was) quamen wy ten
laatsten aan het moeras / tussen de Bergen het
Snyker-brood en den Tafel-berg , daar wy de Zee
in 't oog kzeegen ; dese passagie volgden wy langs
de klippen heen Zuydelijk aan / maar verlieten die
na eenigen tijd / en giugen na gissing Oost-waard
aan na het moeras tussen de Noorder-kant van
gemelde Bergen / waar van daan wy in den
Mozgen-stond (na dat wy by een vuur wat ge-
ruyt hadden) ons wakker booztspoepden / om oyer
't moeras te koomen / en eer het volkomen ligt
was by onse Tenten quamen ; daar wy al ons
Volk / dat sy konden missen / verbaas en in 't
Getweer vonden ; sy waren reeds gebeeld in 2 troe-
pen / de eene onder Mr. Thornton , en de andere
ouder Mr. Pemberton , en geresolveerd / als het ligt
was / elk een bysondere weg te neemen / ons te soe-
ken ; en aan d' andere zijde vanden Tafel-berg we-
der by malliander te komen ; dit wierd dooz onse
komst gestoupt / en wy verquikten ons met het
geen

heen onse vrienden tot hun boozgemoeten heys hadden veerdig gemaakt. Wy hadden den geheelen dag de Tafel-berg aan onse rechter/en het noeras aan de linker zijde gehouden / maar dicht onder het Gebergte was de weg door brokken / van de klippen afgeballen / seer moeyelyk. Op sommige plaatsen sagen wy hier en daar eenige / dog kleine en breed uytgespreyde Boomen / dyaagende een vrugt in groote en fatsoen een Dijn-appel niet ongetykt / dog de bast / daar deselve in sat / was niet so hard / maar sagt of spons-agtig ; het saet word van de Vogelz uyt de basten ; die aan de Boomen blijven hangen / uytgehaald en gegeten ; het blad van die Boomen had het fatsoen van ons huysloock in Engeland , maar was niet so dik. Daar is doorgaans een vogtige grond / die bequaam schijnd / om'er Vee te konnen weyden,

Seekere
Boomen
daar gevond-
den be-
schreeven.

Het was hier thans Lente / also de boomen en kruiden in haar vollen bloeffem stonden. Het speet my / dat ik uyt Engeland geen saet van allerley Tuyn-gewas had mede gebragt / welk ik hier tot dienst van alle Christenen , na dese hier aan land komende / soude gesaapt hebben / want al was het / dat het van de Wilde wat vertrapt wierd / soude elk Christen kapteynde gewassent' elkenz weder soeken aan te queeken. Ik had ook eyndelen moeten mede brengen om te pooten / welk by tijd en wijlen de Dakomelingen soude hebben konnen te stude doen / te meer / om dat de Boomen hier niet langzaam / als in onse koude Landen groeyen. Ik wil niet tegenspreken / dat het van sommige booz een ydelheid sal gehouden worden / te willen saapen / daar het tien tegen een is / of ik'er oopt pets van plukken sal. Edog my aangaande / ik houde het booz grooter ydelheid / dat ik so boozsigtig niet ben geweest / om in Engeland op middelen / om dit te konnen doen / te denken / en wensche van God / dat ik eenig middel mooge hebben / om in alle plaatsen / daar ik sal konnen / een

Wil daar
Tuyn-saad
gesaayd
hebben, in
dien't had
mede ge-
bragt.

En waarom

1610

gedagtenis tot voordeel van alle Christen-reys-
gers tot aan het eynde der Wereld na te laten.

Ma dat wy nu na ons uiterste vermoogen al-
hier/alle het geen nodig was verrigt hadden / dat
is / na dat wy ons van water voorzien / en onse
swakke siekte menschen met al / dat wy konden be-
komen / welk al veel in Mosselen bestond / ver-
berst hadden / maakten wy reedschap om den 9
Augusti onder zepl te gaan / dog moesten sulks
om de tegen-winden tot den 13 dito uytstel-
len.

Sy vertrek-
ken van
Saldania.

Den 13 's morgens ten 4 uren / gingen wy van
de Rce van Saldania t' zepl / hebbende een goeden
Zuyd-Zuyd-Oosten wind ; ontrent 6 uren na
de middag lag de Caap Bona Sperance 16 mijlen
Zuyd-Oost van ons af.

Caap de
Bona
Sperance.

Den 16 in den Morgen-stond hadden wy gemel-
de Caap in het Noord-West ten Westen 12 mijlen
van ons af / en na de middag te 4 uren was de Caap
Aguillas 16 mijlen in het Noord-Oosten van ons /
en maakten wy onse koers na het Zuyd-Oos-
ten.

Caap
d'Aguillas.

Den 18 weynig wind / maar een holle Zee /
schuyvende op het kobenste der baaren / gelijk als op
een ondiep water.

Den 19 hadden wy een by steebige kocl-
te.

Den 6 September 's namiddags ten 3 uren
kreegen wy het Eyland Madagascar, of St. Lau-
rentius, leggende op de Zuyder-breete van 23
graaden / 38 minuten / in 't gesigt / en quamen te
6 uren in de Baay van St. Augustyn, op 12 ba-
dem water ten anker; hier vonden wy het Schip
van Londen de Union, zijnde vooz Vice-Admiraal
uytgebaaren / op de vierde Oost-Indische Reys van
de Engelse Maatschappy, het Scheeps-volk van
het selve was seer verleegen en bekommerd / dooz-
dien het niet geen genoegsaame Lebens-middelen /
om te kunnen na huys baren / voorzien was / met
welk onsen Generaal verstaag deed / dat sy van
hun

Madagascar.

De Baay van
St. Augu-
styn.

Daar sy
't Schip de
Union von-
den.

Dat slegt-
gestelt was.

Wat rampen
het selve
gehad had.

hij Admiraal en Pinas tuffen Saldania en de
Caap Bona Speranza waaren afgeraakt / en daar
federt mets van gehoozt hadden ; hy verhaalde / dat
hy in 't zoeken van defelbe op dese Kreede en verder
volgende tot Zanzibar, een Epland ontrent de
kufft van Abaxia (mogelijk Abiffynien,) alwaar
de Portugyfen hen groote vriendschap getoond en
met hen te handelen beloofd / en verfocht hadden/
met hyn Boot aan Land te komen / daar hy ver-
raderlyk overballeu en 3 van hen gevangen ge-
nomen waren / de oberige fiende / wat'er gaans
was / hadden met de Boot de vlugt na het Schip
genomen / welk dan hyn reys booztsettede / tot dat
hy wegen tegen-winden geen bequame Haven
komende aandoen / om gebrek van water genood-
faakt waren / na de Baay van Antongil, aan de
Ooft-zijde van Madagafcar te keeren / maar de
wind en froom niet dienende / waren hy op den
Noord-Weften hoek van Madagafcar in een goede
Haven / of Baay van Jungomar geraakt / alwaar
hy een gerupien tijd met goede woorden en fchoo-
ne beloften gepraayd / en van den Koning vrien-
delyk bejegend waren / dog de Opper-koopman
binnen korten de hoop hebbende / van amber-grijs
en andere faken albaar te handelen / met defen Hey-
denfen Koning fo ingenoomen wierd / dat hy op
deffelfs verfoek met alleen na hem toe ging / maar
hyn Kapiteyn en de ander koop- lieben belwoog/
hem te bergefelfchappen ; hy den Koning gebragt
zijnde / waren ook de Chirurgijn / Trompetter en
Crommel-flager onthouden ; dog als die niet ten
eerften quamen / quam een heele troep menfchen
uyt het Bos fpringen / met oogmerk om de Boot
en die daar in waren / met pijlen en fpielften te o-
berweldigen / en fiende / dat die in de Boot te wel
boozfen waren / hadden defelbe met gewapende
Canoes uyt de Rivier vervolgd / tot dat de Boot /
dooz verfehopen fcheuten uyt het Schip ontfet
wierd. En eenige dagen / terwyl hy na goede
tyding van hyn Kapiteyn en koop-lieben bleeven

1610

wagten / was een half Leger van eenige 100 Canoes in orde / als van een halve maan op het Schip aangekomen / weshalven sy sig zepl-beerdig gemaakt / de Canoes afgewesenen en hunne Reys voort-geset hadden. Het schijnd / dat sy Zocotora niet konden krijgen / of dat de Schipper ongenegen was / na de Roode-Zee , of Suratte te gaan / immers sy waaren gegaan na Achin , daar sy met de Guzuratters over eenige koopman-schap handelden / en van daar na Priaman om Peper te laden : alwaar de koopman accoord maakte / om deselve voor 15, 14 en 13 Reaalen van agten de Bahar (elk daar van wegende 3 12 pont) tot Tecco , een Epland 3 mijlen van Priaman te ontfangen. De Generaal besogde het Schip met nodige Levens-middelen / welk ons te langer aldaar ophield ; hy maakte ook vrede onder het Scheeps-volk / welk wy over hoop lag / doordien Samuel Bradshaw door sijn wijs / bescheyden en voorzigtig gedrag / ontrent de saken van de Maatschappij / hun moerpeliken en oproerigen Schipper en desselvs aanhang geweldig in het oog liep ; en dus lieten wy hen / als bevezdigde en goede Vrienden / in de Baay blijven.

Het word
met Levens-
middelen
voorsien,
s. f. v.

Beschrijving
van dese
Baay.

In dese Baay bleeben wy 17 uren ; hier is merst diep water / en de diepte onseker / so dat / als ons verhaald wierd / op verscheyden plaatsen op 200 badem geen grond was / welk te onderzoeken / ons onnodig dagt / maar wy konden de geheele Zuyder-strand langs / van de Westershoek af tot het hooge Hoeg-agtig-land / klip-agtig te zyn / welker opper-blakte by laag water droog gesien wierd. Wy lagen aan het Oosteynde van de klippen / niet verre van het rif op 12 badem ten anker / en souden nader op 7 badem hebben komen koomen : Int Zee hier koomende / hadden wy een steevigen wind int den Zuyd-Zuyd-Westen / maar digt by Land koomende / begonste te bedaaren / egter was er over dag een reedelyke wind / maar so lang wy daar wa-

waren / was het des nagts stil / maar alsoo het thans nieuwe Maan was / die in dese gewesten het vuyfste weder maakt / kan ik niet seggen / of het op andere tijden ook so is. Op het Land schijnd het altijd vry heet te zijn / bysonder als de Son ten Zuyden van de Equinoctiale Linie is,

Op dese plaats zijn tweederley soort van boommen / sommige so vol olp-achtig sap / dat als men 'er / daar het groen staat en wast / byer by-brengd / het selve aanstonds na hoven loopt / en de bladen en takken in brand blaasd ; het hout daar van is sagt / en wjt de takken en bladen konit een geel sap. De tweede soort heeft so harden hout als lignum vitæ , is wit / met een kleyn byzuyt hart / het hout / dat wy booz de Peper-corn tot brand-hout hakten / en hier overbloedig is / hing vol troffen van groene byugt / (van de grootte als de boone-scypens in Engeland) genaamd Tamerinden die suye en wyang van smaak is / en van de Apotekers gesegd word / goed booz de blaauw-schuyt te zijn : het Volk van onsen Admiraal / dat ruymmer tijd had / versamelde tot him gebuyk veel van deselve. Hier is ook overbloed van seker kruyd (van gedaante eben als het huys-look) waar van Aloë van allerley soort / en bysonder de Socotrina , gemaakt word / maar of dese woeste Menschen daar heimis en gebuyk van hebben / weet ik niet.

En de Boom-ge-wassen aldaar.

Tamerinden goed voeds blaauw-schuyt.

Aloe Socotrina.

De Landsaten schuwden / dog waarom weet ik niet / by ons te koomen / so dat wy geen verberfsing van beesten / of schapen krijgen konden / daar sy te voozen aan andere een Os booz een Reaal van agten verhogt hadden : Maar daar word gesegd / dat wanneer sy een beest byagten / die van de Union in plaats van het ordinarie geld / doordien geen goede order onder hen was / gaben wat de wilde eysten / so dat sy qualijk meer beesten konden krijgen / als booz tien schellingen het stult. Het schijnd / dat men alom op dit Epland nauw

Ronden daar geen Beesten tot verversing krijgen.

1610

De aart van
de Ingelee-
t ene.

moet toefien / also het Volk hier doorgaans vals
en verraderlyk is / en egter / na men segd / dapp-
per en kloekmoedig / weetende / hoe men het Volk
tot een gebegte in order stellen moet / gelijk bleek
in het hoorbal tot Jungomer, als sy in order de
Union wilden overvallen. Hun geweer bestaat
in boogen / pijlen / spieffen en werp-pijlen / die sy
in bundels by sig dzagen.

Ma dat wy nu het geen noodig was / met hout en
water in te nemen / gedaan / en onse lands-geuo-
ten na ons vermogen geholpen hadden / vertrook-
ken wy.

Zaaten daar
de Union
om vertrek-
ken.

Den 9 September 's namiddags te 4 uren /
gingen wy up de baap van St. Augustijn onder
Zeyl / en lieten daar de Union.

Queribas
Eylanden.

Den 21. Was de wind Oost-Zuyd-Oost / en
de bloed / na ons dagt / Zuyd-West / en verbie-
ten wy op lager wal by sekere kleyne Eyland-
jens / die wy de naam van Carribas (Queriba)
gaven / alwaar ook verscheyden klippen lagen /
die maar effen dooz de Zee van maltkander on-
derscheyden waren. Wy hadden ses dagen werk /
eer wy van deselve konden af raken. Dese Ey-
landen leggen tusschen 10 of 11 graden Zuyder
breedte. Dese kust legd by-na Nooyd-Oost en
Zuyd-West ; in die ses dagen was de wind tusschen
Oost-Nooyd-Oost / en Oost-Zuyd-Oost / so
dat wy tegen onse wil geduurig Up-waard aan
verbielen / hoewel wy met onse booten en ander-
sing ons beste dedden om daar af te komen. Wy
giffing waren wy hier ruim seventig mijlen ten
Nooyden van Mozambique ; 's nags hadden wy
het meeste gebaar wegen het land / en wel meest
dooz de sterke stroom / die ons daar na toe sette-
de ; daar was geen gelegentheid om ons anker
te komen werpen / also het ontrent de klippen
seer diep water was / en hoewel nader by grond
was / egter was het daar seer diep en een vuyple
grond / die niet bequaam om te ankeren was / en
aan de Nooyder-sijde van de klippen / hoewel wy
by

In die ge-
heele kust
beschreeven.

by giffing niet veel meer als twee mijlen van 't Land waren / hadden wy niet 150 vadem geen grond. Dese Eylanden leggen so na by malkander / dat wy geen goede giffing konden maken / hoe ver het een van het ander was / nog ook het fatsoen der selver afteekenen. Het zijn sandige Eylanden / en meest niet boomen bewassen. Alle nacht konden wy de byeren / van de ingesetenen aangestoken / sien / maar wy hadden de lust niet / om onse tijd niet hen aan Land te gaan spreken te slyten. Als het nu God beliefs had / dat wy dit gebaar eens ontkomen waren / bevonden wy / dat de stroom tot onser groote verwondering ons sterker Noordelyk aan settede / als wy konden denken / want / daar wy by giffing 15 mijlen souden vorderen / leyden wy wel 30 mijlen af.

Sterke
stroomen.

Den 2 October hadden wy veel regen.

Den 9 merkten wy / dat de stroom minderde / ten ware sy nu Oostelyk aan ging / welk wy niet wel onderscheyden konden.

Den 10 / 11 en 12 sagen wy / dat wy wegens de stroom dag op dag minder vaart maakten.

Den 17 dits met het opgaan van de Sun ontdekten wy twee Eylanden / die om datse malkander wel gelijken / de Duas Irmanas (de twee Susters) genoemd worden / welke West ten Zuyden / en Oost ten Noorden van malkander / en 7 mijlen en een half van het Wester punt van Zocotora af leggen. Wy stierden Noord-Noord-Oost aan na het Westelyke punt van Zocotora , en hadden 23 / 24 en 26 vadem water / zijnde nog van 't gemelde punt 3 mijlen en een half: Nader by koomende / begon de wind ons te begeven / so dat wy het niet langs de kust konden houden / maar dooz de stroom wierden afgeset. De Admiraal en de Darling ankerden op 12 vadem / maar ik konde dooz de stilte en dooz een windjen van het Land niet by houden / om op anker te komen vooz den negenden dag / op welken wy ons anker op 12 vadem lieten vallen / niet ver van de Stad Gal-

Duas Irma-
nas.

Zocotora.

1610

De stad
Galanzee,
Vangen veel
Vis.

lanzee. Tegen de koele van den avond ging ik in de Pinas met een seegen na een laag sandig punt (tegen over den Admiraal en de Darling) ontrent een myl van ons Schip / om te sien / of wy tot berberffing van ons Volk niet wat Vis souden konnen vangen / hoopende aldaar mijn Generaal te vinden / gelijk ook gebeurde; alwaar ons God segende met so veel Vis / dat onse geheele Vloot vooz twee maal-tijden en meer genoeg had.

De Generaal verhaalde my / dat hy des morgens van de ingesetenen aldaar verstaan had (daar hy reeds vooz gebreeft had / en 't geen ons een lange reys soude doen hebben) dat de Oostelijke Monsoon, of passaat-wind reeds gekoomen was / en dat 'er nu in negen maanden geen hoop was / om na Cambaya te konnen komen / dog wy hoopten hier van berigt by den Koning / die tot Tamarin sijn verblijf had / te bekomen.

Den 20 lieten wy ons anker vallen by een punt / ontrent 5 mijlen van Galinze, zijnde nog 6 mijlen van Tamarin, de oorzaak hier van was de verandering van de bloed / die laat in de nacht duurde / maar met den dag haalden wy weder ons anker op / dog wierden door een wind / uyt het Land koomende en de stroom ver af en te rug geset / so dat wy op den 21 weder tegen over de Stad Galanzee, dog verre in de diepe Zee geraakten.

Den 22 scheen ons Schip van het Eylant geheel af te zijn / maar de Admiraal en de Darling raakten in ondieper water / alwaar hy ankerde; ik quam ook nog dien dag ontrent 2 uren ten anker in de Baay / Westelyk van Galanzee, hebende 6 baden water; hier ging ik ten eersten aan Land in mijn Pinas met eenige ledige vaten / om vers water te soeken; ik stak een Dreedebaar op / om te verneemen / of eenige Ingesetenen tot my souden willen afkomen / daar ik seer na verlangde / also ik eenige Gepten / of andere berberffing vooz ons Volk van hen hoopte te krijgen; maar niemand / so het scheen / deefde by my koomen /

Worden
door wind
en stroom
te rug geset.

Gaan tot
Galanzee
aan Land.

Ingesetenen
mogren
niet by
hen koo-
men.

uyt

wt vrees van des Konings misnoegen / also die
 aangeen vzeemde pets wilde laten verkopen / of by
 moest het selfs doen; het schijnd / dat hy niemant
 van sijn Volk met eenige vzeemdelingen / of vuy-
 ten-landers wilde laten omgaan / maar alle on-
 derhandelingen en accoorden / ober eet-waaren en
 andere kroozman-schappen / wilde aan hem selven
 houden: dit wierd in naderhand gewaar / maar
 nu sag ik het Volk met troupen van verre blijven
 staan / waaz ober ik verwonderd was / dog van
 gemelde order des Konings berigt zynde / geloof
 sulks te geschieden / om dat sy vooz Verspieders
 van 's Konings wegen vzeesden. By de nacht
 bulde ik 13 vaten met water / die ik aanstonds
 aan Boorzv bragt; het was in die nacht by volle
 Maan te 11 uren hoog water / vloeyende by
 gissing tussen de 10 en 11 voeten; so lang de bloed
 duurde / ging de stroom Noorzdelijk aan / en
 digt vooz-by het Land; en so dza het begon te eb-
 ben en een hoelte van het Land quam / gingen wy
 t' zepl / en hielden het 4 of 5 mijlen langs het
 Land vooz by de sandige Baay / daar wy gebist
 hadden / en met ver vanden Wviraal / dog mer-
 kende / dat de stroom Westelijk aan settede /
 wierpen wy anker / tot dat het naaste ty / of wind
 ons soude dienen.

Also 'er een
 order is,
 dat de
 koning
 alles aan
 vzeemde
 selfs ver-
 koopt.

Den 25 maakten wy met een gunstige wind
 zepl / en wierpen outrent 11 uren ons anker op
 8 vadem water / een myl van het Land / regt
 tegen ober de Stad Tamarin, alwaar de Koning
 ten Noorzden van het Kasteel op den top van een
 berg / die boven de Stad legt / sijn huys heeft:
 By ons ankeren schoot de Generaal 5 / ik 3 / en
 de Darling 1 stuk af. De Generaal soub Mr.
 Femel aan Land met de Pinas, sjaay opgeschikt
 en met rood Karmosijn bereied / om den Koning
 desselfs geschenk aan te bieden / bestaande in een
 schoonen vergulden Bekker van 10 oncen / een
 lenner van een Deegen / en outrent 4 ellen Stam-
 met / dat ongemeen schoon was. De Koning
 had

De Stad
 Tamarin,

Present aan
 den Koning
 gesonden.

1610

had/ om dese geschenken te ontfangen / met der haast aan de water-kant een bruyne orangie-berwige Tent doen opflaan / waar in hy sat / opgepast van de voornaamste sijner Land - saten / eenige Arabiers en een wagt van Busschieters : Mr. Fernel hield hier in met hem een conferentie / die meer als een uur duurde ; de Koning nam des Generaals present dankeljk aan / hiet hem wellekom / en seyde begeerig te zyn / om den Generaal aan Land te sien / met belofte / dat hy hem water soude vry geeven / en voorts dat al / wat het Eylaud opleverde / tot sijnen beste was ; dog dat er weegen een twee-jaarige droogte een schaarshepd op het Eylaud was / en dat sy thans niet een pond Aloë hadden / en hy sijn eygen Fregat / selfs om die te verkoopen / na de Roode Zee gesonden had.

Die het
dankeljk
aanneemd.

Van alles
verflag
doet.

De Ascension, seyde hy verder / quam hier in de maand van Februarius, en vindende hier een Schip uyt Guzuratte, verzoek met het selve binnen 8 dagen na sijn komst na de Roode Zee ; 8 dagen later quam desselfs Pinas, die ten eersten na de Ascension volgde / dog quamen beyde uyt de Roode Zee weder op Zocotora in Julius, en voorts van daar / alvorens water hebbende ingenoomen / ten eersten na Cambaya vertroliken waren ; hy berigtete nog nader / dat sijn Fregat in de Haven van Bazain, niet verre van Damon in Indien geweest zijnde / van de Portugysen verstaan had / dat gemelde Schip en Pinas te vroeg / eer de Winter en het quaade weder voorby was / op de kust gekoomen / en vergaan waren / dog het Volk geborgen was. De Koning sond den Generaal ook een vereering van 12 Senten.

En weder
een vereering
aanden
Generaal
send.

Den 26 dito, Vrydag ging mijn Generaal met een goed geselschap en Lijf-wagt aan Land / om den Koning te bezoeken ; van boord varende / losten onse Scheepen / als vooren / 5 / 3 en 1 stukken / en wierd hy / aan Land komende / door order van den Koning met 10 scheuten van grof geschut bezogt / en voorts van hem met alle saten

De Generaal
komt op
Zocotora
te Land:

voen en beleefdhed ontfangen / en met al fijn ge-
 volg getracteerd met het geen fo fchielijk konde ge-
 fchafte worden: Maaz de Koning toonde geen ge-
 negentheyd / om ons daar langer te laaten blij-
 ven / en wilde daarom niet toelaten / dat wy hier
 onse Pinas fouden aan Land brengen en opvoey-
 en / also hy boozgaf / dat fijn eygen Schip / nog
 die van Guzuratte, daar hy veel boozdeel van trok /
 daar / fo lang wy'er waren / komen derfden; daar
 hy quam / dat ons verblijf aldaar booz hem /
 mijns oordeels / kostelyk viel / also hy / om ons
 te doen fien / hoe fijn Stad befet was / de Arabiers
 en andere wyt alle gewesten van fijn Land op-
 ontbooden had / die daar op fijn koften moesten on-
 derhouden worden / welk ik geloof de eenige re-
 den was / waarom hy ons wilde doen vertrek-
 ken. Op die dag vulden wy een heel deel vaten
 met water.

Daar wel
 onthaald
 word,

Dog mogt
 daar niet
 lang blijven.

En waarom.

Den 27 haalden wy ons laafte water wyt een
 Dijber / daar het wyt het Gebergte quam inbal-
 fen.

Den 28 zijnde Sondag, ging ons Volk aan
 Land / enkelijk om haar felven wat te vermaa-
 ken.

Dese Koning van Zocotora was eenen Mulli
 Amori Benfaide, dog hy is niet meer als Onder-
 Koning van fijn Vader / die Koning is van Far-
 tac in Arabien, niet ver van Aden, welk tot Cam-
 ricam in de Zee komt. Hy verhaalde / dat fijn
 Vader in Oozlog met de Turken van Aden was /
 en dat was fijn verfooning / waarom hy ons
 een Brief aan den Gouverneur van Aden wep-
 gerde mede te geeven / also hy ons / was fijn seg-
 gen / niet bediegen / nog ongemak aandoen wilde.
 Het Volk / dat hy tot fijn ftatie en befetting van
 Tamarin gebuykte / waren Arabiers, de andere / die
 daar in een feer dienftbaare flavernij leven / zijn
 de oude Inwoonders van dat Eyland / die wel-
 eer van elders derwaards gebannen zijn.

De Koning
 van Zocoto-
 ra befchree-
 ven.

Wat den koophandel aangaat / op Zocotora
 groepd

1610

Aloe Zocotrina.

Sanguinis Draconis (Drakenbloed)

Van het Vee aldaar,

En de gelegentheid aan het Eyland.

groept Aloë Socorrina, die van hen gemaakt wordt ontrent Augustus van een kruyd / het Semper-vivum, (Pups-look) dat men in Spanjen heeft / niet ongelijk / dog niet veel / en in een Jaar niet veel meer / als een ton vol. Daar is Sanguis Draconis (Draaken-bloed,) dog insgelijks niet veel / waar van onse Factoors pets kogten tegen 12 stupvers het pond. Hier zijn ook dadelis / die hen voor hooft bersekeliken / en van den Koning seiss hooft 5 Reaalen van agten het 100 punt berkogt worden. Het Dier voor 's menschen onderhoud bestaat hier in Darren en Kroepen / 't stuk 12 Reaalen van agten / Geuten / 't stuk 1 Reaal, Schaapen / 't stuk een halbe Reaal, en Hoenders / insgelijks 't stuk en halbe Reaal, dog alle ongemeen kleyn / also het een dor / steenagtig en onbygtbaar Epland is / hout / so veel een mensch draagen kan / kost hier 12 stupvers. Wat het Epland meer uytleverd / heb ik niet konnen vernemen / maar wel / dat het geheele Epland schijnt dor en onbygtbaar / en vol klippen en steenen te zijn.

I I. AFDEELING.

Van *Abba del Curia*, 't gelukkig *Arabien*, *Aden* en *Moba*, en hoe verraaderlijk op de twee laatst-gemelde plaatsen met hen gehandelt is.

Alle onse saken van belang hier verrigt hebben-
 Ade / maakten wy zepl / namen van den Koning afscheid met 3 Kanon-scheuten van den Admiraal / en 1 wpt ons Schip / als ook 1 wpt de Darling. en seiden onse koeft na Aden in de Roode Zee. Van het Land af zijnde / voeren wy voorby *Abba del Curia*, na de Caap *Guardafuy*, zijnde het Oostelijkste punt van *Abax*, ten naasten

Sy vaaren voorby *Abba del Curia*.

naasten Westelyk aan 34 mijlen ver: Want van het Westelyke punt van Zocotora tot het Oost-eynde van Abba del Curia is 14 mijlen. Dit Abba del Curia is een lang smal en oneffen / of ruuw Eyland / welk sig van het Oosten tot het Westen 5 mijlen in de lengte uytstreckt / van het West eynde deses Eylands tot de Caap Guardafuy is 15 mijlen. Op Abba del Curia heeft de Koning van Zocotora eenig Volk en eenige Septen. 3 mijlen ten Noorden van het midden desselvs zijn 2 groote klippen / niet verre van malikander / ontrent een halve mijl lang / die wit zijn / dog niet uyt de natuur / maar dooz het beschijten van 't gebogelte.

Welk beschreeven word.

Den 31 waren wy te 11 uren dwars tegen ober het Westelyke punt van Zocotora, en lieten te 2 uren de witte klip / genaamd Saboyna, ten Noorden van ons stier-boord / die Noord-West ten Westen 4 mijlen van het Westeer-punt van Zocotora legd. Te 3 uren ontdekten wy de 2 hoogste Bergen van Abba del Curia, leggende West-Zuid-West 10 mijlen van ons af.

2 groote witte Klippen.
2 hooge bergen van Abba del Curia.

Den 1 November zijnde Donderdag, waren wy met het opgaan van de Son tegen ober het midden van Abba del Curia, hebbende het selve 2 mijlen en een half aan Sakt-boord / en de 2 klippen een halve mijl van ons aan de stuur-boords zyde. Op de middag waren wy op 12 graden / 14 minuten Noord-lyce. Nademiddag kreegen wy een stroom / die ons Zuidelyk aansette / en krygen de Caap Guardafuy in 't gesigt / maar het was in den late avond / eer wy daar by quamen / so dat wy deselve by nacht voor-by voeren / en daarom geen recht bescheyd van konden sien.

De Caap Guardafuy.

Den 2 in den Morgen-stond waren wy tegen ober een hoog gebergte / leggende 9 mijlen Westelyk van de Caap Guardafuy; Tussen dat / en een ander hooge punt 5 mijlen / West ten Zuiden daar van daan is een laag sandig punt / welk een mijl en een quart in de Zee uytstreckt. 3 Mijlen ver-

Foelix een Berg.

1610

~~1610~~

verder na het Westen wierpen wy ons Anker / en gingen met alle onse Booten aan Land / om hout / daar wy in ons Schip by om verlegen waren / te hakken; hier berigteden ons eenige Inwoonders / dat de laatste Berg / die wy booz-by gebaren waren / Feluck , of van de Portugysen , Foelix genoemd wierd: Waar so dya sy vernaamen / dat wy Christenen waren / blooden sy van ons weg.

Nemen hun
koers na de
Roode Zee:

Sien het
Land
van 't ge-
lukkig
Arabien.

Zijn wat
verfeyld.

De Stad
Aden.

Den 3 dito gingen wy weder aan Land / en hakten nog meer hout: Nademiddag gingen wy ondec zepl / namien onse koers Westelyk aan na de Roode Zee, tot op den vyfden / wanneer wy te 10 uuren ontdekten de kust van het gelukkig Arabien , leggende van ons Noord-Noord-West en Noord ten Oosten / 12 mylen van het naaste Land. Op de middag bevond ik / dat wy op 13 graden / 18 minuten Noorder - bzeete waren. Met het ondergaan van de Son waren wy 12 mylen van het Land ; het gebergte in het Land was by hoog en kaal sonder eenig gras / boomen / of eemg ander gewas. Als wy nu onse koers West en Zuidelyk aan setteden / so als de kust sig strekte / verwagteden wy de Stad Aden te sien / want met het eerste ontdekken van het Land / oordeelde ik / dat wy niet meer van 24 mylen Oostelyk van het selbe waren / maar daar ik meende / dat wy Noord-West ten Westen over de golf voeren / merkten wy / dat wy dooz den sjoon bykans heel Noordelyk gebaren waren / en dat wy by het eerste ontdekken van het Land weynig minder / als 60 mylen van Aden waaren geweest. Wy hielden onse koers langs de kust by dag met een vol zepl / en by nacht met een kleynder / om Aden niet boozby te baren ; wy hadden doozgaans 25 / 20 / 15 / 12 / 10 / en 8 baden water.

Woensdag tegen Sonnen ondergang / wierden wy beneden het gebergte schielijk de Stad Aden gewaar / zijnde niet verre daaz van daan. De Stad legd aan den voet van een onbrugtbaren Berg / op een plaats / daar ik qualijk op een Stad

Stad denken konde / daar sy egter om de sterkte
 schijnd gebouwd te zijn / want sy seer wel kan ver-
 dedigt worden / en niet ligt / wanneer sy met klokke
 Wannen beset / en van Lebens-middelen en krijgs-
 gereedschap wel voorzien is / te winnen soude zijn /
 en aan de Zee-kant / hoewel sy by laag water
 bykans droog loopt / staat een hooge rots / wat rijn-
 mer als de Touwer van Londen, die van vanden
 niet ligt kan beklimmen worden / dooz-dien de-
 selve by stepl is / en maar een smallen opgang
 heeft / daar 4 menschen een groote menigte sou-
 den konnen afweeren: ook is die rots so wel be-
 muurd / met Boort-weeringen en geschut voor-
 sien / dat sy mijns oordeels de Stad en de Ree
 genoeg bezijden kan; maar die het selve wil ont-
 wijken / kan op 9 baden water buyten 't bereyk
 van 't geschut gaan leggen: Een wemig hier
 van daan ten Noorden van gemelde Rots / is nog
 een andere laage Rots / die bykans gelijk met
 het water legd; dese is niet groot van omtrek /
 en op deselve is een vesting gebouwd / die met ge-
 schut wel voorzien is: hoe veel Soldaten altijd in
 dat Guaynisien leggen / konde ik niet wel vernee-
 men / dog geloof voor het naaste / dat sy by ge-
 legentheid dooz andere uyt de Binnen-landse
 Steeden worden afgelost. Het laage Land hin-
 nen-waards leggende byengd allerley leef-togt der-
 waards / dog word ook ten deele met Barken ge-
 haald van Barbora, een Steedetjen regt tegen ober
 Aden, op de Abaxinsse kust gelegen / waar van daan
 die Barken ober halen allerley Dee / veel sruyt en
 andere eet-waren / als ook Myrthe en Wierook /
 en andere saken meer / daar ik geen regt bescheyd
 van krjigen konde. Aden legd op de breedte van 12
 graden / 35 minuten. (Volgens de verandering /
 of Westelyke afwijking 12 graden / 40 minuten.)
 Als de Maan in het Zuid-Oost ten Oosten / of
 Noord-West ten Westen is / maakt het hier een
 volle Zee en hoog water. De Berg / aan wiens
 voet de Stad legd / is een half-Eylant / welk

Die naauw-
 kenig be-
 schreeven
 word van
 haar sterkte:

Gelegent-
 heyd des
 Lands.

En ander-
 sints.

1610

Sy worden
uyt naam
van den
Gouverneur
onder-
vraagd.

Een verce-
ring aan
den Gou-
verneur.

Die van
Aden too-
nen agter-
dogtig te
zijn.

na de Zee met een punt uytsteekt / en na het vaste Land een smalle streep sandig Land heeft; bin- nen-waards is het vooz eerst nog sandig / dog ver- der is een Moerassige grond / tot aan het geberg- te / en also 16 / of 20 mijlen ver van de Stad. So dza wy hier op anker waren / sond de Gouver- neur in den donkeren avond een Arabier in een Canoe, om onse Scheepen te besien / dog hy wil- de / hoewel geroepen / niet aan boord komen.

Den 8 dito, zijnde Donderdag, quam deselve Arabier aan boord van onsen Admiraal / afgeson- den van den Mir (Emir) of Gouverneur / om te verneemen / wie wy waren / en indien vrienden / dat wy aan Land souden welkom zijn. Hier op wierd een present vooz den Gouverneur beerdig gemaakt / te weeten / een stuk op sijn Turks gegrabeerd / en een treffelijk iemmer van een dregen / welk na Land gebragt wierd dooz Johan Williams, en ee- nen Mr. Walter, die deser Landen taal-kundig waren / vergeselschapt met eenige andere Fac- toors. De Turken lieten dese wel aan Land / maar niet binnen de Stad komen / edog onthaal- den hen buyten de poort ontrent het water / met groote betooning van blijdschap / en betuyging van veel genegenheyt vooz onse natie / waar mede sy sepden veel gemeensamenheyt te gebuyphen / tot Stambola, Aleppo en elders: maar sy spraken niet een enig woord van met ons te willen hande- len / en gaven ons te kennen / dat sy aldaar van dag tot dag 30000 Soldaten verwachteden; dit quam ons vzeemd vooz / en konden niet begrijpen / dat sulken schraalen Land-streek / als hier scheen te zijn / Levens-middelen vooz so veel menschen sou- de kunnen verschaffen: Maar als de onse merk- ten / dat sy uyt vzees sulken taal boerden / gaven sy te kennen / dat onse Generaal van den Gouver- neur versogt / vooz sijn geld een Stuurman vooz hume Scheepen na Moha te mogen hebben / kzee- gen sy tot antwoord / dat hy maar een Sedepu- teerde van den Mir, of Gouverneur was / die buy-
ten

ten de Stad zijnde morgen stond t'huys te komen / en dat de Generaal van bescheyd soude gegeven worden. Hy sond den Generaal een present van 2 Barboraasse Schaapen met bzeede stummen en klepne staarten / eenige Plantanen , of dabelen / en andere vrugten / met welke de onse te rug keerden.

Vereering
aan den
Generaal.

Den 9 sond de Generaal vzoeg in de Morgenstond na Land / om een Stuurman na Moha te verfoeken ; de onse wierden in het huys van den Gouverneur gebzagt / en met goede woorzen opgehouden / also de Gouverneur nog niet was weder gekomen. Maar als de Onder-Gouverneur hoorde / dat / onse Scheepen onder zepl waren om te vertrekken / sond hy geen Wiloot / maar liet verfoeken / dat indien de Generaal met alle sijne Scheepen niet wilde daar blijven / om te handelen / ten minsten een van deselbe mogt daar blijven / vzaagde toe dien eynde na de prijs van bescheydene onser waaren / waar ontrent hen tot genoege berigt gedaan wierd / mids dat'er een verwisseling gemaakt wierd vooz hunne waaren / die ons dienden / gelijk sy dan vertoonden hun Indigo, Olibanum, Myrrhe / en verscheydene andere waaren. Maar eer de afgesondene den Generaal hier van konden kennis geben / waren de Scheepen so verre van het punt / dat sy vooz de stroom niet weder aan de Oost-zijde van het punt in het gesigt van de Stad komen konden / maar tegen over een Baay aan de Zuid-zijde van de Stad moesten ankeren. De Generaal siende eenig Volk in de Baay bissen / en heele fatsoenlijke Luyden op de hoogte staan / ging met sijn Pinas na de Land-zijde / om te vernemen / wanneer de stroom mogt veranderen / en wy daar van daan souden komen raken. De Onder-Gouverneur toonde hem selven misnoegd / en gaf vooz / dat wy gekomen waren / om de sterkte van hun Stad te verspieden / en niet goeds in 't sin hadden / so dat Joh. Williams begon te vreesen / dat sy hem daar souden vast

Die hier een
Stuurman
verfoekt.

Die van
Aden
schijnen te
willen han-
delen.

Dog hebben
niets goeds
in 't sin.

1610

Den Gouverneur ver-
toekte dat
een van
de Engelfe
Scheepen
daar foude
blijven.
Daar hy
fchijn van
ze len geeft.

Welk onder-
seeker be-
ding
word toe-
geftaan.

Uytvlugten
ontrent
den verfog-
zen Stuur-
man.

Kapiteyn
Dounton
blijft met
fijn Schip
aldaar.

houden : ondertuffen quam de Gouverneur in de
Stad / die niet fo foys fcheen / maar den bepus-
aard fpeelende / goede woorden gaf en een Stuur-
man na Moha toeftond / edog berfogt hy / dat een
van onfe Scheepen mogt daar blijven / feggende /
dat dooz quaad beleyd der voorige Gouverneurs on-
trent de Bycndelingen / de Stad buyten koop-
handel geraakt was / en hy defelve poogde te her-
ftellen / hoopende daar van niet ons een begin te
maaken ; daar hy verder hy boegde / dat hy een
Gouverneur zijde / een Bassa bodden hem had /
van wien hem / indien hy alle onfe Scheepen sonder
Koopmanschay liet vertrekken / foude te laft ge-
legd worden / dat wy dooz fijn quaaude behandeling
van ons verjaagd waren. Dooz-dien wy nu uyt
andere hoorden ; dat het eerfte / raakende fijn
Stad / waar was / geloofde de Generaal en wy
alle / dat ook het laafte fo was (hoewel het euke-
lijk was / om ons te bedziagen /) derhalven ftond
de Generaal dooz een afgefondene het verfoekt toe /
indien wy daar een beplige plaats konden hebben /
gemerkt de Monfon na het Land ons geen be-
plighepd beloofde / maar het verderf dzyngde ; dog
oy dit laafte floeg hy weynig agt.

Den 12. foud de Generaal in den Morgen-
ftond Joh. Williams wederom na Land / om den
beloofden Stuurman te halen / die van den Gou-
verneur tot antwoord kreeg / dat de Vrouw van
den Piloot hem niet wilde laaten gaan / ten ware
wy 4 der voornaamfte uyt onfe Scheepen / tot Bij-
felaars daar lieten / tot dat hy behouden weder
quam ; welk ons een algemeen misfnoegen gaf / en
hun veranderlijkhepd ontdekte. De Generaal
egter / om fijn gedaane belofte na te komen / be-
flood / my met het Schip de Peper-corn daar te
laten / maar niet een andere ojder / want daar
hy my te vooren belaft had / niet meer dan een vier-
de-deel van ons goed teffens aan Land te brengen /
beval hy ons nu geheel geen goed aan Land te
bren-

brengen: want door-dien sy niet een van hun Ca-
 nalie als onder sulken onsmakelyken beding ons
 toe-vertrouwen / oordeelde hy niet raadzaam /
 hen pets van onse koopmanschappen te ver-
 trouwen / maar indien sy pets van onse waaren
 van nooden hadden / gelijk sy hadden voor-
 gegeven / dat sy die binnen Scheeps Boord sou-
 den moeten komen koopen en betaalen ; en inge-
 valle sy voor quaad mogten byeen / wy Gijfe-
 laars over en weder souden senden / wel verstaan-
 de / dat voor so veel / als van hen de koopmanschap
 op het Schip souden komen doen / wy een gelijkt
 getal souden aan Land senden / en indien hen sulks
 niet behaagde / wy onsen Admiraal na Moha mog-
 ten volgen,

1610

Wat order
 hy van den
 Generaal
 kreeg.

Ontrent de middag van dien selven dag / vertrok
 de Generaal met syn eygen Schip / en de Dar-
 ling, na dat alvorens op alles order gesteld was /
 om na Moha te varen ; Terwyl sy doende wa-
 ren om hunne zeplen op te halen / wierden sy een
 Schip in Zee gewaar / welk sy geloofden een Gu-
 zuratter te zijn / die na Moha ging / waar up de
 Generaal hoopte een Stuurman te bekomen / waf-
 halven sy het een tijd lang nassetten / dog siende / dat
 het een klepnder zepl was / als sy dagten / verbolg-
 den het niet verder / en namen hun kours na
 Bab-mandel.

De Generaal
 vaart na
 Moha.

Den 13. dito deden wy ons heste / om tegen
 wind en stroom met lange gangen op-waarts te
 labreeren / even gelijk menschen / die hun eygen on-
 gemak en schade verhaasten. De Mir van Aden
 sond permand met een Boot by my aan Boord /
 die met de koop-lieden sogt te spreken om te ver-
 neemen / of wy met hem wilden handelen / of niet /
 waar op Mr. Fowler, Joh. Williams en de Boek-
 houder / (dog om andere saken) aan Land gin-
 gen / en den Mir voorstoeven / op wat wijze order
 hadden met hen te handelen / welk hem geensins
 behaagde / en met sijn oogmerk en politic geen-
 sins over een quam ; daarom hy na sijn seggen

De Gouver-
 neur van
 Aden wil
 van koop-
 handel
 spreken.

Dog de wij-
 se van de
 Engelse
 voorgesteld
 rond hem
 niet aan

1610

Hy arre-
steerd
5 Engelse
aan Land.

Doumt on
lag op een
gevaarlijke
plaats.

Loofheyd
van den
Gouver-
neur, in de
beleefdhed
aan de te
Land ko-
mende.

raadzaam vond / op dat ik / als sy weder aan
Boord souden gekoomen zijn / niet mogt vertreke-
ken / dese 3 Mannen daar te houden / om dooz
dat middel pets van ons te krijgen / dog hy gaf
voor / dat hy hen arresteerde booz anker - geld en
anderfing / beloopende 1500 goudene Venerianos,
't stuk van ander-halve Reaal van agten.

Dooz dese Stad Aden bleef ik tot mijn schade
tot den 16 December, zijnde in een geduurig ge-
baar / indien'er een storm mogt opstaan / welk in
die tijd met dese Monson altijd te verwagten was:
ondertussen versupende ik niet onse koopman-
schappen gerced te leggen / of het nog gebeuren
mocht / dat wy met hen quamen te handelen: edog/
hoewel sy alle snoode middelen bedagten / en ons
Dolk / dat hy hen aan Land was / met valsheyd
dag by dag misleydden / om met een Boode on-
sen Generaal te versoeken / onse koopman-
schappen te mogen in de Stad brengen / en verseeke-
den / dat als dan de koop- lieden van alle naast-gele-
ne plaatsen deselve souden koomen koopen / so
spyaaken sy / om dat de onse reeds gemerkt had-
den / dat'er geen koop- lieden in de Stad waren /
die in staat waren om sulks te koomen doen /
konde ik my geen hoop van daar te handelen / of
een opregte koopmanschap te doen / maken.

So lang ik daar lag / sond ik alle 2 / of 3 dagen
mijn Pinas met 1 / of 2 van mijn Dolk aan Land/
om te vernemen / hoe mijne kooplieden voeren /
die in alles / wat sy te doen hadden / belcefsdelijk be-
jegend wierden / en de Soldaaten / die sy daar
booz te hynken gaben / veel tot geselschap hadden:
wanneer een Jood, of Banjaan hen van 't een / of 't
ander te veel afnamen / hielpen dese hen te recht /
welk ik alles geloofde / dooz beleyd van den Cou-
verneur te geschieden / om ons te misleydden / en ons
Dolk te doen gelooven / dat sy het met ons wel
meenden / en also souden vertrouwen op hun vernem-
fery en leugens / waar in sy bedreben zijn: wan-
neer eenig Dolk in de Stad quam / maakten sy
de

de onse wijs / dat het koop-lieden waren / die quamen sien / of wy ons goed hadden aan land gebzagt / welk sy konden koopen / en ondertuffen waren het Soldaten / uyt naast-gelegene binnenlandse steden ontboden / om eenig d'essijn / by hen gesmeed / te helpen uytboeren. Ook wierden onse kooplieden in hun gebangenis vriendelijk bejegend / en besogt van sulke / als de Gouverneur goed dacht / die dan sijn taal vorderen / en ondertuffen had hy order gesteld / dat niemand / sefs niet een Arabische bisser / of diergelijke mogt by my komen / uyt vrees / dat sy my de waarheyt tot sijn naddeel souden seggen. Dooz mijn Volk / dat met de Pinas aan land ging / wierd ik berigt / dat dese Stad in voorige tyden groot en volk-ryk geweest was / maar dat de huysen so groote / als alepne ten grooten deele woest waren en onder de joet lagen / dat 'er weynige winkels van belang waren / en geen koop-lieden / die den naam van koop-lieden weerdig waren / gebonden wierden: jet schijnd ook / dat 'er weynig geld onder hen omging / want als de onse een stuk van agten vooz Aspers wilden wisselen / keerden sy het om en weder om / en sagen het als met verwondering aanzien quaad teken van een plaats / daar een Scheeps-lading van koop-manschappen soude verkogt worden.

De tegenwoozdige Gouverneur stond binnen korten verplaatst te worden / en daarom soude hy zooz sijn vertrek geern gesien hebben / dat wy ons jadden laten raaden / onse koopmanschap aan land te brengen ; hy preez meer-maals Kapiteyn Sharpeighs goed vertrouwen op hen / die met sijn Schip de Ascension vooz 16 maanden was daar geweest / en ten eersten sonder wan-trouwen sijze waaren aan land gebzagt / en verkogt had / en dat sijn Volk als koop-lieden onbeschroomd waren aan land gekoomen / (welk also wy niet deden / sepde hy te moeten twijselen / of wy wel koop-lieden waren) dat hy ook desselfs trompet-

1610

En een ander bedrog.

Berigt van het verval der Stad Aden.

Vals of bedrieglijk voorgeven van hun handel met Kapiteyn Sharpeighs.

1610

ten geern op sijne wallen gehoord had: Dog ik nam dat alles niet anders aan / als bedrieglijke boozgeevens en valsche raporten / want ik kan anders niet denken / of sy hebben als onnossele dese menschen in 't eerst te veel geloofd / maar booz hun berreke sulks wel beklaagd: Kapiteyn Sharpeigh was de eerste van onse natie / die daar gekoomen was / en het soude koomen zijn / dat hy 'er nog op een redelyke wijs was van daan gekomen / maar na die tijd hebben sy mogelijk overlegd / hoe sy in 't toekomende hun buylighepd beter souden te werk stellen. Wijns oordeels dagten sy / als wy eerst daar quamen / onse goederen te koop / dog sonder geld / en dat sy om meer als eene reden / booz eerst maar een Schip sogten daar te houden / gemerkt sy na alle waarschijnlykhepd hun booznemen gemakelijker op een als op 3. Scheepen souden koomen bercyken / en het eene hier blijvende / de twee andere tot Moha beter souden koomen na hem sin geset worden / te meer / om dat alle booshepd ontrent hen op beyde plaatsen te werk gesteld / tot dienst en boozdeel van den Bassa was: Daar-en-booven sielden sy vast / dat wy onkundig waren van de ongestuywighepd des aanstaanden winters / die tot sulken koop-handel niet wel dienstig was / en dat geen Schip daar lang soude koomen leggen / of het soude hun gruis en vziendeschay van nooden hebben / al was het enkelij om vers water te doen / en al schoon 'er geen wind / of Zee te breefen was / die 'er egter menigmaal vry sterck is en hol gaat / deoz-dien tot Aden een laag schooz is / welk het slaan en de kragt der hooggaande baren niet kan beletten; wyt welken allen sy op goeden gronde konden oordeelen / dat wy eer-lang van onse ree / daar wy negen badem water hadden / genoodsaakt souden worden / op byf badem / nader by de stad / agter een hoek van het Epland / en onder hun kanon te koomen / waar van daan wy dan buyten hun verlos / het Schip niet souden hebben mogen uybzengen / of ydieu

En hun
boos oog-
merk, in
verscheyden
faken ont-
dekt.

hen dat ontschoot / dat sy door een schijn van be-
leefdhepd / of ons jets tot ons vermaakt aan te
raden / of door gebrek van water de onse na land
te lokken / (en dus by de geene / die sy reeds had-
den) meester van ons beste Scheeps-volk dagten
te worden / die sy dan souden beweegen / om alle
de oberige te doen aan land komen ; maar al die
aanslag was niet wel aangelepd : want de markt
wierd ten eersten van hen bedorven / wanneer sy /
byzesende dat wy souden vertrekken / drie mannen
van ons vast hielden / welk my een groot agter-
denken gaf / en de onsigtighepd deed gebuyken /
om maar weynige van ons volk tffens na land
te senden.

Ik sond op een Saturdag mijnen eersten Bzief Schrijft na
den Gene-
raal, dog
krijgd geen
antwoord.
aan den Generaal tot Moha, door een Soldaat
van Aden, die van den Gouverneur wierd afge-
beerdigd / en te rug komende / niemand van ons
spreeken / of antwoorz byzengen mogt. Hy had den
Bzief aan handen van den Gouverneur tot Mo-
ha geleverd / die denselven beloofde te laten be-
stellen / maar hy was ten eersten met een Bzief
na Aden te rug gesonden.

Donderdaags daar aan volgende / reed de Gou- De Engelse
aan land
niet wel
gehandeld.
verneur na byuten / en quam niet weder binnen
voor den 1. December ; so lang hy uit was /
wierden onse gevangene slegter getracteerd / en
moesten den aanbzynger van hun eeten byna so
veel geeven / als het koste / sonder dat hen de min-
ste gunst / of een vziendelyk gesigt getoond wierd / De Gou-
verneur is
egter be-
leefd, en
doet seer
grootte be-
loften, in-
dien de
Engelse
hunne waa-
ren wilden
te land
brengen,
en men maakte hen wijs / dat de Mir betrok-
ken was / en een ander in sijn plaats stond te
komen / dog dat wierd voor die tijd niet waar be-
bonden / want twee dagen daar na quam deselbe
weder binnen / en ten eersten by onse gevangene /
die hy vziendelyk aansprak / en op sijn kosten wel
het opschaffen / om onder die schijn van vziend-
schap ons te bedzyegen ; hy beloofde / dat wy niet
als vziendchap en goede bejegening van hem sou-
den te vermagten hebben / so dra als wy onsen

1610

Koop-handel begonden / en onse volkomen bry-
 hend fouden hebben / sonder de te boozen ge-eyste
 1500 Venetianos te betalen / gebende maar vijf
 van 't honderd / en de andere lasten op een rede-
 lijke wijs ; dat wy booz 't verkogte met gereed
 goud fouden betaald worden / en daarom wel
 wensfe / dat wy / tot nog toe geen regt bescheyd
 gekreegen hebbende / yemand van de onse met een
 leyds-man van hem wilden senden / waar dooz
 men van beyder-sijds meenig en antwoozd soude
 konnen verseekerd zijn.

Waar over
 aan den
 Generaal
 geschreeven
 word.

Op dien selben dag maakte ik de schijn / van my
 tot het vertrek gereed te maken / en kreeg een
 Brief van Johan Fowler met de boodschap / dat
 ik dog nog eens aan den Generaal wilde schrij-
 ven / of hy het aan land bzingen van onse koop-
 manschappen konde toestaan : hier ontrent nu was
 ik so nauw niet bepaald / of had het / indien ik
 eenige waar-schijnlijkheyd van een goeden koop-
 handel te doen had gesien / konnen over my ne-
 men ; ik dan verleenig zijnde / om van andere niet
 genoodsaakt te worden / tot het uytboeren van pets
 sonder boozgaande overleg / waar dooz mijne
 bzienden / of ik selfs konde benadeeld weesen / en te
 gemoed siende / dat ik booz Mey niet soude kon-
 nen na Moka gaan (want so lang soude de Oo-
 stelijke Monson, of Passaat-wind duuren) en dat
 by het harde weer sonder koophandel soude moe-
 ten vertrekken / en eens vertrokken zijnde niet
 booz den vijften Mey, of Junius soude weder her-
 waards konnen keeren / wilde wel hoozen / wat de
 Generaal dienstig oordeelde. Twee dagen daar na
 sond ik yemand met een Brief na den Generaal
 ('t welk my naderhand spet.) Ondertuffen wierd
 ons niet anders als beleefdheyd en goed onthaal
 getoond / also sy na de te rug-komst van onsen
 boode verlangden en dan hoopten de markt te
 beginnen.

Saturdaags daar aan volgende / quam de boots-
 man my seggen / dat hem kleyn touw-werk tot
 het

het een en 't ander ontzakt / en verfocht met eenige andere / te moogen aan land gaan / om wat touw op het strand te moogen slaan / also 'er nu nog tijd was / en ander werk ons daar na beletten soude ; waar op ik den Gouverneur liet verzoeken / dat ons Volk sulks onder sijne wallen beylig mogt doen / 't welk met beleefdheyd wierd toegestaan ; om op de bequaamste plaats / die men konde vinden te doen / met aanwijzing van een hups / daar wy by nacht ons gereedschap souden kunnen bergen : ondertussen liet de Gouverneur dooz sijne sinneden boepen vooz ons Volk maken / welk hen dooz tekenen van verschedene beduyd wierd / die geen quaat denkende ; meenden dat het jokkerny was / dog naderhand bevonden crust te zijn.

Woensdaags daar na / wierden alle / die van ons aan land waren / verraderlijk overballen / gebonden / geboeyd / gebleugeld en sommige van hen in stokken gelegd ; men mishandelde deselve deerslijk / nam hen hun geld / en al wat sy by sig hadden / af ; sy namen ook weg mijn Pinas / en de jongens / die tot het touw-slaan gebuykt waren. So dat 'er nu gevangen waren twee koop-lieden / een Boekhouder / een die op hen paste / een Apoteker / mijn Chirurgijn / Mr. Caulker, (die mijn Bziel na Moha had over-gebragt) mijn Bootsman en een van sijn maats / twee Quartiermeesters / de Kupper / Cimmerman en Konstapelsmaat / mijn Kokis-jongen / en nog vijf andere van de Kokis maats / t' samen twintig / waar van sommige tot hun playsier / en andere om te werken aan land gegaan waren / behalven de jongens / die tot het bewaren van de Pinas geordneerd waren / en (buyten mijn gesigt zijnde) deden / wat hen goed dacht / en den bootsman (hun hulp van nooben hebbende) in het touw-slaan hielpen.

Op den volgenden Maandag den 16. Decem-ber ging ik van de Zuidelijke reede van Aden onder

1610

Hun volk
krijgd vry-
heyd om
aan land
touw te
slaan.

Dog worden
verraderlijk
overvallen
en deerlijk
mishandeld.

So dat 'er
meer als 20
gevangen
raakten.

Hun Pinas
ook weg
genoomen.

Dounton
vertreke
van Aden.

zepl /

1610

zepl / om onse koers te setten na Moha , dooz het nauw van Babel-mandel (in de mond van de Roode Zee ,) leggende twee en dertig mijlen van Aden. De Arabiers hier en in alle plaatsen van Arabien , van wat staat sy ook zijn / staan alle onder het gebied en dienstvaarheid van de Turken.

Komt in de Bab.

Die hier nauwkeurig beschreeven word.

Donderdaags was het in den morgenstond Eclipsis in de Maan : 's middags te 1 uur passeerde ik de Bab , of het nauw / zynde een halve mijl breed / daar wy in het midden tien badem water hadden / aan beyde sijden was het water agt / ses en vier badem diep ; de Bab was twee mijlen lang / en gaat in deselve een sterck gety / van eb en bloed. Ik liet aan stuur-boord leggen een gebergte en een klip-agtig half-Eyland / dat bukten het vaste land uytstak / daar naast aan laag land / en dat een smalle sandige streep was ; aan bak-boord liet ik leggen een laag Eyland / welk insgelijks klip-agtig / en Oost en West gerkend / vijf mijlen lang was ; so veel ik konde merken / is tussen het Westeynde van dat Eyland en de Abaxinse kust een heider Kanaal van drie / of byna vier mijlen breed : maar ik geloof / dat de scheepen daar niet veel dooz varen / om dat het water daar dieper is / en geen goeden Anker-grond heeft / en wel meest / om dat de andere passagie nader is. Als wy nu de Bab dooz waren / wisten wy niet / of 'er onder weegen gebaar te vreesen was / nog hoe ver Moha binnen dat nauw lag / nog ook / of het op een Rivier / of in een Baay gelegen was / maar wy bonden met het peplen langs de geheele kust van Arabien , tussfen de 9 en 7 badem / en by het vallen van de nacht wierpen wy 9 mijlen binnen de Bab tegen ober een Bergjen / aan de Zee-kant leggende / ons anker.

Moha waar en hoe geleegen.

Vrydag 's morgens te 6 uren / gingen wy weder onder Zepl / Noord en Noord-West aan / so als ons de diepte wees : wy hadden eerst tussfen 9 en 7 / daar na tussfen 6 en 4 badem water / en

qua-

quamen verbolgens buiten de ondiepte / tot dat wy niet ver van Moha waren / welk 18 mijlen binnen de Bab aan het eynde van een laage / sandige / en onbzuigbare land-streek legd. Hier sagen wy onsen Admiraal by giffing 4 mijlen in Zee / op 6 vadem water / alleen leggen (sonder de Darling) zijnde met twee hoofd-touwen / wegens het harde weder / vast gemaakt / daar ik eerst geen agter-dogt op had : al mijn bekommerenis in dese onbekende vaart was / om mijn Schip te behouden / welk sonder nauwe toefigt en geduurig peplen ligt had kunnen vast raken / en ons in de grootste verlegentheyd brengen : maar hoe ik nader quam / hoe benauwder ik van herten wierd / also my dan eens te bliuen quam / het verlies van so veel mijner Scheeps-genooten / en dan wederom een vrees / hoe het met mijne Vrienden alhier weesen mogt : ik sag hun Pinas / bemand zijnde / ter sijden van het Schip leggen ; in het selve was de Schipper Thornton , maar die versde niet afsteeken / booz dat wy dwars tegen hen over waren / booz dien sy vreesden / wegen wind en stroom hun Schip niet weder te komen magtig worden. Nog wat nader gekomen zijnde / lieten sy / tot een teken van quade tijding / hun vlag ballen / waar wy ik merkte / dat mijn Generaal eenig ongeluk overgekomen was ; als ik mijn Anker had laten vallen / quam Thornton met de Pinas by my aan boord / die een geruimen tijd sijn droefheid / also wy swakke en broffe Menschen zijn / getoond hebbende / my ozdentlijk begon te verhalen alles / wat hen na het vertrek van Aden overgekomen was / te weeten / „ dat sy spoedig van „ Aden tot de Bab gekoomen / aldaar een piloot / „ om hen na Moha te brengen / ingenoomen hadden / en den 14. November , en also in dertig „ uren van Aden tot booz Moha gekoomen waren ; maar dat sy het ongeluk hadden gehad / „ van tegen over de Stad en niet verre van de „ Ree / 't zy booz mis-verstand / 't zy booz agte-

Daar hy den Admiraal vind ;

Die een teken van ongemak geeft.

Schipper Thornton die hem mee droefheid de gelede rampen verhaald , te weeten.

Dat de Admiraal was vast geraakt.

„ loof-

1610

Met hulp
van de Tur-
ken geligt.

Wat 'er al
aan land
gebragt
wierd.

Dat hy los
raakte.

Beschrijft
de regeering
van die ge-
heele land-
freetk.

En bysonder
van Regib
Aga.

„ looffhepd van den Stuurman ontrent de diepte /
 „ 't zy door onkunde van de gelegenthepd onfer
 „ fcheepen / op het Sand aan de grond te raken /
 „ daar geen kans om af te komen was / sonder
 „ het Schip te ligten / dog dat sy sonder gyselaars
 „ hen-felven niet derfden vertrouwen in handen van
 „ de Turken, die niets nalieten / om ons alle twijf-
 „ feling van welkom te zijn te beneemen / en alles
 „ wat wy verfogten / veelsins en met groote betog-
 „ ning van vziendfchap beloofden ; ingeolge van
 „ dien quamen sy met hunne Barken / omi ons
 „ Schip te ontladen / welk van hen met groote
 „ veerdighepd gedaan wierd ; dus / fepde hy /
 „ bragten wy aan Land ons terwen-meel / wijn-
 „ afijn / zee-koolen / pek en teer / neffens de niet
 „ opgemaakte Pinas en andere voorraad / dat ons
 „ voor de hand quam / gelijk ook ons tin / loot /
 „ pfer en andere waaren / die wy dagten te ver-
 „ koopen / en lieten byna al ons water loopen.
 „ Onder andere was Mr. Laurens Femel meer
 „ bezreegd als pemand / fo dat hy in een bysonde-
 „ re Boot al het sijne / sonder pets daar van in
 „ 't Schip te laten / aan land bragt.

„ Emdelijks raakte het Schip na veel moepte
 „ met lossen en andersins weder blot. Men moet
 „ ook / vervolgde hy / weten / dat dit gedeelte
 „ van Arabien ten Oosten van Aden en op-waards
 „ na de Roode Zee tot Cameran, welk 70 mijlen
 „ binnen Bab-mandel legd / en hoe verre Land-
 „ waard in weet ik niet / gencemd word / het Land
 „ van Yeoman, of Ayaman, en thans geregeerd
 „ word van eenen Jaffer Bassa, die sijn verblijf
 „ houd tot Zenan, welk sy rekenen 15 gemeene
 „ dag-repsens van Moha te zijn: dog ik geloof /
 „ dat men in die tijd te post kan heen en weer rep-
 „ sen. Dat ook de Gouverneurs van Aden en
 „ Moha, welke laafte plaats / also 'er meer Schee-
 „ pen komen / de beste geozdeeld word / jaarlyks
 „ verplaatst worden / en dat hier tegenwoozdig re-
 „ geerde eenen Regib Aga, die te voozen een van

des Bassa's dienaar / en boozleden jaar / tot A-
 den, als Kapiteyn Sharpeigh daar was / Gou-
 verneur geweest was / dog nu / om dat hy sijn
 meester getrouw was geweest / bebozdeed na
 Moha. Dese nu sond / so dza wy hier aange-
 komen waren / na den Bassa / om te weeten / wat
 sijn believen was / en wat hy met ons soude
 doen. Ondertussen vertrouwden wy alles goeds /
 en wisten van geen quaad / dat tegen ons ge-
 smeed wierd: terwyl nu pemand na den Bassa
 was / om sijn believen te weeten / ley de Aga de
 grond van sijn verraad / en maakte alles tot het
 uytboeren van sijn vlieyn boozneemen gered / tot
 welken eynde hy mit de naast-gelegene Eylan-
 den / Steden en Landschappen / so veel Sol-
 daten hiinnen Moha deed komen / als hy noodig
 oozdeelde / die hy niet versuynde met schande-
 lijke beschuldigen tegen ons aan te hitsen / seg-
 gende / dat wy Zee-roovers en Christenen / en
 hy gevolg snoode Opanden van hun heyligen
 Propheet Mahomet en sijne wetten waren / en
 dat wy enkelijkt waren gekomen / om de heyl-
 lige huysen van hun God tot Mecca en Medina
 te verwoesten / en om ver te werpen / dat sy
 dienbolgende God en hun Land grooten dienst
 souden doen / als sy ons om halz bragten / en
 also wy so veel geld en goed hadden / sy en het
 land souden gelukkig weesen / indien sy sig day-
 per tegen ons droegen / en so booyt. Onder-
 tussen huurde ons onnossel Volk / dat geen quaad
 dagt / een huys / schikte het op / en maakte al-
 les gered / om / so dza bescheyd van den Bassa
 quam / onse waaren te verkoopen / door-dien
 alle vziendschap ten overbloed betoond en verdee
 beloofd wierd. De Aga ondertussen seyde / ver-
 wonderd te zijn / dat 'er in so grooten Schip so
 wepnig goed soude zijn / en sond geduurig Booz-
 ten om goed te halen: maar / na dat het Schip
 weder van de grond was / wierd geseyd / dat 'er
 booz nader gelegentheyd niet meer soude ont-
 scheept

Hoe die sijn
 verraad
 tegen de
 Engelse
 sineede,

En wat hy
 voorgaf.

Hy lokt den
 Generaal
 onder een
 schoonen
 schijn aan
 land.

1610

„ ſcheypt worden: hy was 'er egter ſo happig na/
 „ dat de arme Arabiſche Boots-lynden ſchroom=
 „ den/ ſonder lading weder na de Stad te keeren.
 „ Als hy nu merkte / dat hy geen goed meer kon=
 „ de aan Land krijgen / ſielde hy een ander prac=
 „ tijk te werk; hy ſeyde tot onſe Kooop-lyeden / dat
 „ de Kapiteyns van alle Scheepen / die daar qua=
 „ men / om Kooop-maſchapy te doen / tot verſche=
 „ ring van beplighend / des Grooten Heers kleet ge=
 „ geeven wierd / en dat niemand / na dat hy dat
 „ aan had / hem ſoudeerven eenig leed doen / en
 „ alle Officiers der Scheepen tekenen van vriend=
 „ ſchapy en beleefdeheyt ontfangen ſouden / hy ge=
 „ volg / indien de Kapiteyn niet aan land quam / om
 „ het ſelve te ontfangen / hy noopt ſoude kommen
 „ gelooben / dat hy een vriend van den Grooten
 „ Turk was en dat hy / gelijk ſijn voorgegeven
 „ was / iets goeds in de ſui had / en daarom ſou=
 „ de ſchroomen / hem den Kooop-handel toe te ſtaan /
 „ op dat hy als een Krijgs-man hem geen ſchel=
 „ mery ſoude kommen betoonen / het ſchip lag thans
 „ op een plaats / daar het in 7 / of 8 maanden niet
 „ ſoude van daan kommen te rug keeren / men had
 „ dagelyks ſtonn en onweder te verwagten; wy
 „ konden het gebaar van deſe Zee niet / en wiſ=
 „ ten geen beter plaats / en niemand mogt by
 „ ons komen / die ons van 't een en 't ander be=
 „ ter ſoude kunnen / of willen berigten / ſo dat wy
 „ der Turken genade moeſten afwagten / ſui ons
 „ het leven te laten behouden / of ons het water
 „ en andere noodige levens-middelen te ontrekken;
 „ ons hups was gehurd / onſe Kooop-lyeden en
 „ Kooop-maſchappen waren aan land / en greecd
 „ om te verhoeyen / ſo dya het verwagte antwoord
 „ ſoude overkomen. Daar-en-boven was 'er ſwa=
 „ righeyd gemaakt / of wy eerlyke lyeden / dan of
 „ wy roovers waren / het eerſte konde niet bewe=
 „ ſen / nog het laaſte afgeweerd worden / als dooz
 „ het aan land komen van onſen Generaal / aan
 „ wiens behoudenis egter de goede wyſflag van
 „ onſe

Welk nef=
 fens andere
 redenen
 hem be=
 weegd;

55 onse geheele reys gelcegen was. Dit alles maak-
 56 te ons Volk verleezen en raveloos / te meer /
 57 also si wisten / dat hy daar niet toe gesind was.
 58 Mr. Femel stelde den Generaal des Aga's wooz-
 59 den vooz / en gaf hem te kennen / dat de saaken
 60 van de Maatschappij geen vooztgang konden
 61 hebben / ten ware hy aan land quam. De
 62 Heer Hendrik Middelton , hoewel hy op de
 63 woozden en beloften der Turken , in dese vzeem-
 64 de gewesten weynig konde vertrouwen / en hy
 65 geneegen was / om sijn Reys hier of elders /
 66 daar beter hoop was / een goede uitslag te
 67 doen hebben / gaf / genoegsaam bedreygd / dat
 68 sijn niet aan land komen / tot nadeel van de En-
 69 gelse Maatschappij soude zyn / tot antwoord /
 70 dat hy gedurende de Reys niet anders be- oogd
 71 had / als het beste / en niet het nadeel van de
 72 Maatschappij / en ten ware om de behoude-
 73 nis der Scheepen / en tot beste van de Reys hy
 74 so wel / als andere het vermaak had komen nee-
 75 men / om hem-selven aan land te verquikken / en
 76 daaron mi / ten eynde hunne saaken mogten
 77 voozt-geset / en hem niet mocht verweeten woz-
 78 den / dat hy dooz eygen sullykheyd sulks belet-
 79 tende / hy hem-selven niet ontrekken wilde van
 80 aan land te gaan. Ingevolge van dien / maakte
 81 hy hem-selven tot het landen gereed / om hen
 82 alle agterdocht te beneemen / en het Vleed van
 83 den Grooten Turk , tot een onderpand / en ver-
 84 sekering van voplykheyd / gelyk andere in sulken
 85 gebal gesegd wierden gedaan te hebben / te gaan
 86 ontfangen. Eer hy mi vertrok / quam Mr.
 87 Femel aan voozd / en berigte de den Generaal /
 88 wat hy na sijn oordeel by het landen behoorde
 89 mede te neemen : maar op het ogenblik / als de
 90 Heer Hendrik Middelton stond in de Boot te
 91 treden / wilde hy / 't zy dat hy agterdocht had
 92 weegen het luyfieren der Turken onder malkan-
 93 der / 't zy dat hem zyn gemoed kuaagde / dat
 94 hy den Generaal het landen had aangeraaden /

Om daar
toe te re-
solvieren.

1610

„ en hem mogt gewecten worden / indien 'er swa-
 „ righeidt uyt volgde / 't zy dat hem een schielijke
 „ vrees bebong / (gelijk bloo-hertige ligtelijk ge-
 „ beurd) dat de Turken straks by het landen van
 „ den Generaal eenig geweld doen mogten / of om
 „ andere redenen / die ik niet en weet / wilde / sey-
 „ de hy / aan boord blijven / dog dat wierd hem /
 „ also hy de Opper-koopman was / en 't bewind
 „ outrent het koopen en verkoopen had / niet toege-
 „ laten.

En te land
komt,

Daar hy
ongemeen
beleefd ont-
fangen en
bejegend
word.

„ De Generaal aan land komende / wierd van
 „ den Gouverneur en de voornaamste der Stad in-
 „ gehaald / en na het huys van den Gouverneur
 „ geleyd / daar hem een kostelyk viced van Goud-
 „ laken wierd aangeboden / en hy op een kostelyk
 „ opgeschikt Paard geset / dat van den Gouver-
 „ neur / terwyl hy 'er op-klom / wierd vast-ge-
 „ houden; welk alles d' Heer Hendrik Middelton
 „ moest aannemen en toelaten / als een teeken /
 „ gelijck sy voorgaben / van hun vriendschap. Na
 „ het voleyndigen van dese plegtigheid was de om-
 „ gang van den Aga so gemeenszaam / en met sul-
 „ ke betuygingen en betoening van vriendschap
 „ en beleefdheyt / dat de eerlykste mensch / ten
 „ ware hy zelfs een bedrager zy / daar door soude
 „ konnen bezoogen worden. De Generaal vooz
 „ en na alle dese beleefdheeden des Gouverneurs
 „ siende / en oberweegende / dat hy daar nog een
 „ geruymen tyd soude moeten blijven / versogt
 „ verlof van den Gouverneur / om zijn Pinas
 „ waar toe hy alles / in Engeland zijnde veerdig
 „ gemaakt / had mede gebragt / aldaar te moo-
 „ gen opmaken / waar op hem de Gouverneur
 „ antwoorde / dat het land vooz hem open stond
 „ om alles / wat hem beliefte / aldaar so wel te
 „ doen / als of hy in syn eygen Vaderland was / en
 „ dat het hem lief soude zijn / indien hy hem iets
 „ wilde beveelen te doen / waar mede hy hem kon-
 „ de genoegen geeven. d' Heer Middelton ontbood
 „ aansonds op sulken beleefden bescheyd / na land

En wat hy
verfoekt,
hem toege-
saan word.

„ alles

alles / wat daar toe noodig was / neffens alle
 zijne Timmer-luyden / Smeeden en andere / die
 daar aan konden werken / om so haast moge-
 lijk was gemelde Pinas beerdig te maken. Hy
 zelfs met sijn Dienaars / en verder toefiel hiel-
 den aan land hups / om het werk met sijn te-
 genwoordigheid te voorbereuen / by welke gelegen-
 heyd ook verscheidene andere / en wel meer als
 anders soude geschied zijn / elk om zijne bood-
 schappen te doen / aan land gingen. Verder
 verhaalde Thornton, dat de Regib Aga op den
 28. November 's namiddags sijn aanslag / nu
 genoegzaam overlegd en opher van sijn Meester
 Jeffer Bassa ontfangen hebbende / den Generaal
 weeten liet / dat hy so goeden tyding van den
 Bassa ten opsigte van hem bekomen had, dat hy
 die niet geheel voor hem verbergen konde, maar
 in 't gemeen moest laten weeten, tot dat het
 beter te pas quam, hem de bysonderheeden daar
 van te verhaalen. (Dit deed hy / om d' Heer
 Middleton in slaap te wiegen / so dat hy in sijn
 opregtigheyd geen reden had / om vooz sulken
 schelm-stuk / als nu tegen hem en de zijne stond
 uytgeboord te worden / te vreesen.) Maar te-
 gen den avond liet hy / in plaats van de uader
 tyding van den Bassa te brengen / sijn vooz dagte
 verraad met yfere knodsen te werk stellen; dus
 wierd ter aarde geslaagen de Generaal / Mr.
 Pemberton en de Koopt-lieden / neffens alle de
 andere / die te land waaren / en 8 van de onse
 dood geslaagen / die vooz de voozige vriendschap
 en teekenen van genegenheyd en betersolheyd be-
 droogen / vooz geen verraad tegen hen bedugt /
 en daarom tot het afweeren van sulke onber-
 wachte Moordenaars ongewapend waaren / die
 onder voer geraakten / de verder gebondene wier-
 den sonder genade niet alleen gebangen geset / maar
 met hoepen om den hals / handen en voeten ge-
 kluyfsted / te weeten / de Generaal met 48 van
 sijn Volk / en Mr. Pemberton met 9 met de sij-

Waar op
 veel
 scheeps-
 volk te
 land komt.

Ondertuffen
 word het
 verraad
 tegen hen
 uytgevoerd,

Waar doos
 agt Engelse
 gedoor,

De Gene-
 raal en alle
 de andere
 gevangen
 genoomen
 en gekluy-
 fterd wor-
 den.

1610

De Turken
waren met
booten ge-
koomen,
om de Dar-
ling te ver-
meesteren.

Dog schoo-
ten na een
schermtse-
ling te kort.

„ ne. Daar-en-booven leyden sy het daar op toe/
 „ dat sy met drie groote Booten vol Krijgs-volk
 „ de Darling, by wat nader als de Increase by
 „ de Stad leggende / ter selver tijd wilden ober-
 „ vallen en vermeesteren; die op het Schip niets
 „ van het verraad tegen hun Meesters Boot en
 „ Volk weetende / saagen wel een Boot na hun
 „ toe-koomen / dog meenden / dat het de hunne was /
 „ maar wierden straks daar na nog twee andere /
 „ alle vol Volk / gevaar / welk hen nog op geen
 „ arg deed denken: maar de Turken aan boord
 „ koomende / saagen / dat 'er geen beweging op
 „ het Schip gemaakt wierd / welk hen deed geloof-
 „ ven / dat sy sonder slag / ofstoot meester daar van
 „ worden zouden; Wantsonds vermoorden sy den
 „ Trompetter / dien sy op den oberloop vonden
 „ leggen slaapen: maar onse genadige God liet
 „ eerlang hun boozgenoomen boosheid op hen sel-
 „ ven t'huys koomen / en deed hen vallen in de
 „ put / die sy booz ons gegraven hadden / want
 „ die van de Darling begonden hun geweer tegen
 „ dese onberwagte Dyanden te gebuyken / waar
 „ dooz van in het gebegt wel 2 van de hunne nog
 „ om-quamen / maar 27 Turken al vlygtende om
 „ hals raakten / of verdronken / onder welke ook
 „ hun leyds-man de Admiraal van de Stad was.
 „ So dra sy de Turken quijt waren / kaptten sy
 „ hun Anker / maakten Zeyl / en quamen leg-
 „ gen ontrent het Schip van den Generaal / daar
 „ men van het verraad van den Gouverneur / of
 „ van den aanslag op de Darling niets wist / booz
 „ dat sy het van dese hoorden / waar door van
 „ een berder ramp boozgekoomen wierd / want
 „ die van de Trades-Increase hadden gemeend / met
 „ een Boot en nog een derden-deel van hun Volk /
 „ sommige om water te haalen / en andere om
 „ vermaak / na land te vaaren. Die van de
 „ Darling, vonden 's morgens in het galjoen een
 „ van de Turkse Soldaten / die sig aldaar verboz-
 „ gen en sijn leven behouden had / welken sy als

„ een

„ een gevangenen op de Trades-Increase bewaar=
 „ den. Van dien 28 November tot den 14 De=
 „ cember hoordeu sy / also het dagelijks storm en
 „ onweder was / niets van den Generaal: maar
 „ den 15 dito ging Johan Chambers een van de
 „ Quartier-meesters op de Trades met een Vrede=
 „ blag na land / alwaar hy den Generaal en alle
 „ andere vond / gelijk reeds gesegd is / in boepen/
 „ die sodanig aan malkander vast waren / dat
 „ geen van hen aan een sijde konde gaan / om sijn
 „ geboeg te doen / of sy moesten alle / welk seer
 „ ongemakkelijk was / hem in de rij volgen / maar
 „ met die hoop aan boord quam / dat al ons
 „ Volk soude ontslagen worden / uytgenoomen de
 „ Generaal en Mr. Femel , die souden moeten
 „ gaan na Zenan , alwaar de Bassa sijn verblijf=
 „ plaats heeft / om op het geen hen daar soude
 „ voorgehouden worden te antwoorden. Den
 „ 17. was deselbe wederom als booren na land
 „ gegaan met enige voorraad en andere be=
 „ hoefsten voor den Generaal en de andere / die te
 „ rug koomende veelley / maar geen goede tij=
 „ ding mede bragt. Dus verre berigtete my Mr.
 Thornton.

Wat daar
op gevolgd
was.

Den 21. December 's namiddags vond ik een
 Brief door gemelden Quartier-meester aan den Ge=
 neraal / waar in hem mijn ramp-spoed tot Aden
 bekend maakte / die my een Brief van den selven
 te rug bragt / waar in hy my kortelyk het boven=
 gemelde verhaalde / en vermaande / indien ik enig=
 sins konde / uyt dese Zee te vertrekken / en hy
 Aden te gaan leggen / tot dat ik moogt hooren / hoe
 het met hem afley. Hy had ook reeds aan de
 Darling geschreeven / om na Aden te varen / my
 sijn gevangenis bekend te maken / en het kon en
 na Moha af te raden ; en bekend gemaakt / dat
 hy met 6 van sijn Volk des volgenden daags de
 reys na Zenan , des Bassa's Hof-plaats / gelijk
 gesegd is / stoud te beginnen.

De Gene=
raal laat
Douton
sijn toe=
stand wec=
ten.

1610

En word
vervoerd na
Zenan.

Pemberton.
ontvlugt
onderwee-
gen.

Hoe hy te
scheep
quam.

Den 22. dito ging de Generaal met al zijn Volk / uytgenomen de Cimmerlieden / die nog gelietend aan de Pinas vooz den Bassa moesten werken / en eenige gequetste / die / niet in staat zijnde om de Ruyt te doen / in de boeyen tot Moha bleeven / op Ruyt / met een sterke wagt van Soldaten / ten eynde niemand moegt ontkomen / be- waard; egter hoe nauw sy toefagen / ontsnapte hen die selven avond Mr. Pemberton, die sig onder de scrupken verbergde / en / so veel sijn swakt en siek lighaam toeliet / spoepde na de water-kant / daar hy / nu dooz loopen afgemat / een Canoe gebonden hebbende / aanslonds in Zee stak / wil- lende lieper het gebaar van de Zee / als de ge- nade van de Turken afwagten / maar wierd dooz het roeyen en sijn swakhed so vermoeyd / dat hy in den morgen-stand niet meer konde / en had on- dertussen niets / daar hy sig mede konde laben / als sijn eygen water: ondertussen wierd men op de Trades-Increase in de ruyne Zee een Canoe ge- waar / die scheen te leggen drijven / werwaards aanslonds / also het redelyk schoon weder was / de Boot wierd afgesonden / die den Schipper Pem- berton met de Canoe aan boord bzagten / die reeds so slaauw was / dat hy qualijk spreken konde.

Van die dag af / tot den 27 was het doozgaans binnig weer / met sterke wind en storm / waar dooz op die dag de Darling haar Anker en liabel ver- looz / en komende verrigten / welk de Generaal / gelijk gesegd is / belast had / weder op de Rie van Moha quam / alwaar hy my / bien sy souden gaan soeken / op de Rie vond leggen.

Douton
wil de passagie
voor de
Indische
Scheepen
by Babel-
mandel
gaan stop-
pen.

1611. Den 2 January gingen wy met onse Scheepen van de Rie van Moha onder Zeyl met oogmerk / om het na Babel-mandel te setten / waar toe wy dese redenen hadden; vooz eerst / om ons wand / dat dooz het onweder en storm gewel- dig onsteld was / te verbeteren; ten twyden / om water vooz ons Volk te soeken / daar wy seer om verlegen waren; en ten derden / om de passagie vooz

voor de Indische Schrepen / na de Roodde Zee wil-
kende / te stoppen / en de Turken daar door tot het
ontflaan van onsen Generaal / volk en goed te
dwingen / waar toe ons het weer / dat thans goed
scheen / aanslokte. Wy setteden het na de ober-
sijde op de Abaxinsse Kust / alwaar wy de Dar-
ling lieten / om haar Anker en Kabel vaar ver-
loozen weder te zoeken / en met de Peper-corn en
Trades-Increase in de wind setteden / maar door
gebrek van deselve / moesten wy tegen den avond
ons Anker laten vallen op 8 vadem na de Kust van
Arabien, zijnde 3 mijlen van Moha, en 4 mijlen
van het Land.

Dog kon-
den niet
voortkoo-
men.

Den 3 dito 's morgens hebbende de Eb tot ons
voordeel / gingen wy weder onder Zejl / doende
ons best om de wind te winnen / dog die stak so
op / dat ik op mijn Schip de Peper-corn twee top-
zejlen verloor / en twee andere moest aan de
mast laten brengen; eer dit gedaan was / quam
de nacht / en waaren meer dan ter halver Zee na
de Abaxinsse Kust / daar ik om het quade weer
moest blijven leggen / in hoop / dat wy de naaste
morgen / indien het goed weeder was / de Darling
souden by ons krijgen / en t' saamen onse Reys
voort-setten / en indien het weeder niet en diende /
by de Darling een bettere Ree / om te ankeren / te
vinden; wy gingen tusschen agten en negenen / so
dja wy 16 vadem water en na het scheen een goe-
de Anker-grond kjoegen / op anker leggen / heb-
bende de Trades ten Noorden / of in by van ons:
des morgens wakkerde de wind / hadden een on-
gestuynde Zee / en betrokken donker weer / waar
door wy het gemelde Schip uyt ons gesigt verloo-
ren / dog dagten weegen het donker weder op geen
quaad / ondertusschen verloor dat sijn Anker en
raakte los / en liet een ander vallen / dog dat
dreef door van 16 / tot op 6. vadem / waar door sijn
genoodsaakt wierden het selve te kappen / om
Zee-waards in te stecken / en verder gebaar voor
te loomen.

En hadden
verscheyden
rampen.

1611

Den 4. dito met het aanbreeken van den dag /
terwijl wy doende waren met ons Anker op te
haalen / heeft ons Schip van 16. tot 18. vadem /
maar eer wy ons Schip konden Zee-waard in set-
ten / hadden wy minder als 6. vadem / dog straks
daar na weder 8. / 10. e. f. v. Wy hieegen de
Trades in't oog / die tot onse groote verwondering
overstak na Moha , en sagen Pemberton met de
Darling op een gemakkelijke Rie leggen / wer-
waards ik tot mijn gerustigheyd / en om mijn
Wand te helpen / geern gegaan had / maar also
ik niet wist / of de Trades-Increase Timmerluy-
den mogt van nooden hebben / ingeval hem eeni-
ge ramp mogt overgekomen zijn / septe haar
na / dog hadden hard weder / waar dooz onse
nieuwe Top-seylen / 's avonds te vooren aan de
Mast gebzagt / scheurden / also se niet slegt
en verrot gaaren genaapt waren / gelijk meest
alle onse seylen geweest waaren / waar dooz het
avond wierd , eer wy op de Rie quamen / daar
ik ten eersten met dreefheyd verstonde het ongeluk
van de Trades-Increase, welk / gelijk boven gemeld
is / twee Ankers met de Kabel-touwen verlooren
had ; ik sond aansonds mijne Timmerlieden daar
na toe / om weder eenige andere Ankers klaar
te maken. Van die tijd af / tot den 18. bleeven
wy op dese ongemakkelijke Rie / waar dooz onse
Kabels niet weynig leeden.

Valse rapor-
zen.

Van den 6. tot den 11. quamen dagelijks uit
de Stad Canoes by ons aan Boord / met brieven
van onse Timmerlieden en valsche tijdingen / hen
ingegreven van den Aga , die hen toeliet om Wijn /
of Bier te ontbieden / daar sy de Turken dienst
mede deden ; ook souden sy southyds wat vers
bles na hun Beurs vermogt / of hen toegelaten
wierd te senden.

De Darling
doet een be-
quame Ree
en Waater-
plaats op ,

Den 12. quam de Darling by ons op de Rie /
en begroetede ons met drie Kanon-scheyten / tot
een teken van goede tijding / daar van ik aan-
sonds dooz Mr. Pemberton , aan mijn boord ge-
hoor-

koomen zijnde / verseekend wierd ; want hy verhaalde / gebonden te hebben een goede Water-plaats / en een seer bequame Riee voor onse Scheepen / als ook sijn Anker en Kabel / dat daar verlooren was / en om welk te vinden / hy derwaards gebaaren was.

Den 18. in den Morgen-stond quamen sommige van Moha by ons / mede brennende twee bresken / twee geuten / eenige hoender-eyeren en wat fruyt / maar geen tijding van onsen Generaal. Effen na de middag gingen wy t' sepl / en staken over na de Abaxinse Kust / alwaar Pemberton een beplige Riee en Water-plaats gebonden had. Tegen de nacht lieten wy ons Anker vallen / zijnde nog 3. mijlen daar van daan / onder een Eyland / welk wy om de meenigte van groote Krabben / het Krabben-Eyland noemden.

Op de Abaxinse kust.

Den 19. haalden wy ons Anker op / boeren nader in de Baay / en quamen ten Anker onder een ander klepnder Eyland.

Krabben Eyland.

Daar de Scheepen gaan leggen.

Den 20. ligteden wy weder ons Anker / en quamen nog verder in de Baay / en ten Anker op 8. vadern Water / recht tegen over de Water-plaats / een halve myl van het Land. Ik sond met de Pinas, Georg Jeff voor uyt / om de Rivier te soeken / en te sien / of hy niet iemand van de ingesetene konde spreken : de onse quamen so dra niet aan Land / of daar dedden sig in hun gesigt ten minsten 100. van die Land-aard / op / alle gewapend met Spieffen ; een derselver wat meer couragie hebbende / als de andere / quam na de onse toe / sprak met hen en versagt meede aan Boord te moogen varen ; daar gekoomen zijnde verhaalde hy ny voor een Tolk / dat de Turken hen hadden laaten wreten / dat sy verscheydene van de onse verraden en vermoord hadden / niet verzoek / om alie / die sy van ons konden in handen krijgen / insgelijks te doen. Deese Jongman was eenes voorname Mans Soon / en was tegen ons / so lang wy in dese Baay waren / by beleeft. Hy bleef

En hooren ; dat de Turken het vermoorden van hen den ingesetenen hadden aangeraaden.

1611

die nacht aan Boord / daar hy met groot genoegten beleefdelijk onthaald wierd.

Daar sy wa-
ter en ver-
versing
krijgen.

Den 21. ging ik met alle onse Booten en ons meeste Volk aan Land / daar ik sommige settede aan het graven van Putten / andere aan het halen van ballast / en andere om wat Water te buhlen upt een kleine kuyl / of put / die wy daar gegraven bonden; de overige waren gewapend / om het Arbeyds-volk te dekken. Hier quam ten eersten by my de Priester / de Vader en de Broeders van gemelden Jongman / die nog by ons gebleven was / dien sy / siende aan Land koomen / met blijdschap ontfingen; dese vercerde my een Sept / en ik hen vier Hemden van de Compagnie / welke sy met veel beleefdhed aannamen / met belofte / van 's anderen daags eenige Septen te brengen / en die ons voor geld te verkoopen / gelijk sy ook / als upt het vervolg sal blyken / opregtelijk deden.

Omsigtig-
heyd van
Douton.

Den 22. na dat ik de geheele nacht met een goede Wagt aan Land gebleven was / om toe te sien / dat ons Water niet beschadigd wierd / stelde ik ons Volk weder aan het werk / gelijk als daags te vooren: maar also het buyig weer was / quam niemand van het Land-volk tot ons af. De reden / waarom ik bus aan Land bleef / was / om dat ik sag / hoe qualijk onse Generaal en ons Volk tot Moha en Aden gehandelt was / hoewel sy met sulken schoonen schijn en beloften voor den dag quamen / en ik van de opregtighepd deser Land-aard niet verskerd was / welk my deed bedugt zijn / dat de Turken hier pets tegen ons mogten ondernemen / of wel door hun aandraving het Volk van dese kust ons Water mogten bergiftrigen / of diergelijke / en ik vertrouwde niemand meer; als noodig was. Dus bleef ik dese nacht met een goede sterke wagt aan land.

Den 23. dito stelde ik ons Volk weder aan 't werk / en quamen tot ons af deselve / die te vooren by ons geweest waren / en agter hen volgden een-

eenige andere / die verscheiden Septen voor hen
 wt dreeven / om die / gelijk beloofd was / aan
 ons te verkoopen. Ik onthaaldeze byz beleeftde-
 lijk / en liet het Dec door den Boek-houder van
 hen koopen ; sy vertrooliken tegen den avond we-
 der binnen-waards met goed genoegen / en beloof-
 den alle daag ons meer te bryngen / gelijk sy ooft
 dedden. Op desen dag kreegen wy al ons Water
 in.

Van den 24. tot den 26. bragten sy dagelijks
 Septen en Schaapen / daar van wy kogten so
 veel wy dagten van nooden te hebben / en sy keer-
 den wel voldaan binnen-waards.

Den 29. gingen wy met een Noord-Noord-
 Westen wind t' seyl / met oogmerk / om na de Bab
 te varen en met onse 3 Scheepen alle / die uyt de
 Indien dit jaar na de Roode-Zee koomen / op te
 houden / en daar door de Turken tot het weder
 overgeeven van mijn Generaal / en so voortz / als
 boven gemeld / te dwingen : maar tegen over het
 Krabben-Eyland zijnde wierd het stil / en de Bloed
 stroomde recht op het Eylant aan : van dese tijd
 bediende ik my ten besten dat ik konde / en ging /
 so dra wy op Anker lagen / neffens de Schippers
 Thornton en Pemberton met alle onse Booten /
 en ons meeste Volk aan Land / die ik hout / om
 ons eeten mede te kooken / en tot andere noodige
 gebuyken / liet kappen. Op den namiddag sa-
 gen wy van Moha na ons over koomen twee Jel-
 bas ; een der selver quam recht op de Trades aan /
 en bragt my een Brief van mijn Generaal / ge-
 dag-tekend den 15. January, waar in hy my liet
 weeten / dat hy met al sijn geselschap behouden tot
 Zenan gekoomen was / uptgenomen Richard Phi-
 lips, de Jongen van Mr. Pemberton, dien hy
 „ byz siek in een plaats / Tyes genaamd / gela-
 „ ten had ; dat hy verlangde te weeten / of Pem-
 „ berton beplig aan Noord gekoomen was / of
 „ niet / also hy vreesde / dat de Arabiers hem on-
 „ derwegen om sijn Esel / daar hy op sat / ver-
 „ moozd

Sy hervat-
 ten hun
 Reys na de
 Bab.

Maar krij-
 gen een
 Brief van
 den Gene-
 raal.

Die dat af-
 raad, e. f. v.

1611

„moorzd hadden ; dat de veel-voudige schoone be-
 „loften van sijn byzheyd niet anders / als bedrog
 „waren : dog also die Bzief niet booz den 17. ver-
 „sonden was / maakte hy met eenen gewag / dat
 „Mr. Fowler en mijn verder Volk (tot Aden ver-
 „raden) behouden tot Zenan aangekomen waren ;
 „dat God hem in het midden sijner Dpanden
 „vrienden verwekt had / te wecten / den Raya,
 „(Caya) die den eerste in rang na den Bassa was /
 „en verscheyden andere / die aan sijne goede saak
 „hand hielden ; dat hy mijn booznemen / om de
 „Scheepen / ypt Indien komende / te stuyten / thans
 „niet konde goed keuren / gemerkt sy tot nog toe
 „niets tegen hen hadden in te bzingen / en dit tot
 „nadel niet alleen van hem en de sijne / maar
 „ook van alle onse Lands-genooten / die in de
 „Middelandsche Zee handelen / strekken soude /
 „te meer / om dat de Bassa den Regib Aga van het
 „berraden en vermoorzen van my en de mijne ge-
 „suyberd / en op hem genoomen had / dat sulks
 „dooz sijn order en bevel gedaan was.

VVaar op hy
 antwoord.

Hier op schreef ik met den selven Boode een bzief
 tot antwoord / waar in hem liet wecten / „ dat
 „Mr. Pemberton behouden was aan Boorz ge-
 „koomen ; dat wy veel schade en ongemak aan
 „ons wand hadden ; dat mijn booznemen in ge-
 „volg van sijn Bzief soude agter blijven ; wat my
 „van hun schoonen schijn / en bedrieglijke beloften
 „dagt / en eyndelijkt / dat wy een beplige Vee en
 „Water-plaats op de Abaxinsche Kust / regt tegen
 „over Moha , 13. mijlen daar van daan / gebonden
 „hadden / en albaar redelijks koops ververssing
 „krijgen konden.

Een tweede
 Brief van
 den Gene-
 raal.

Den 7. February quam de Trades wederom op
 de Vee van Assab by my / en ik kreeg ypt handen
 van Mr. Thornton een Bzief van mijn Generaal /
 geschreeven den 25. January , „ waar in hy my
 „nogmaals versogt / geen wzaak te oeffenen aan
 „die hem beledigd hadden / en met eenen berigte-
 „de / dat sijne saken wel stonden / en hy met alle
 „de

de sijne 5. dagen na die tyd hoopte op reys na
 Moha te sullen koomen; en dat ik geen Brieven
 meer / booz dat hy tot Moha soude gekoomen
 zijn / vermagten soude. Hy maakte my ook de
 dood van Joh. Baker, een van mijne Quartier-
 meesters / en van Richard Elmefmere, een van
 sijne Maats bekend. Maar booz gebreke van
 goede bestelling schreef ik hier geen antwoord
 op.

Den 1. Maart vond ik mijn Pinas na de Stad /
 en daar in onsen Boek-houder / en boven-gemel-
 den Alle, die in het derwaards varen een plaats
 vonden / daar beter Water was / welk booz de
 binnen-landse regens van het Gebergte afkoint;
 hier van daan haalden wy naderhand wel wat
 Water / maar so ras het regen-weder ophield /
 was die bloed droog. Sy kochten eenige weynige
 Gepten en Schapen / en quamen met deselve aan
 Boord. Tegen den avond wierden wy een Boot
 van Moha, na ons toekomende / gewaar.

Den 2. quam gemelbe Boot aan Boord van
 de Trades, en bragt my een Bries van mijn Ge-
 neraal / waar in hy my liet wecten / om wat re-
 den sijn reys uytgesteld was / te wecten / om
 dat 'er een groote plegtelijke Dierdag op handen
 was / en booznamelijc om tot sijn bepliger reys
 het geselschap van den Sabander van Moha te
 hebben; en wel wilde / dat de Tinnerlieden niet
 meer aan de Pinas mogten werken / also de Bas-
 sa die dagt booz hem-selven te houden; cyndelijc
 versogt hy my / geen wzaak te oeffenen.

Een derde
 van den sel-
 ven.

Den 5. vond ik de Darling ober na Moha, om
 na wat nieuws van mijn Generaal te vernemen /
 die aldaar op de See een groot Schip van Dabul
 vond / genaamd Mahomet.

De Gene-
 raal komt
 weder tot
 Moha.

Op die dag quam de Generaal met al sijn volck
 tot Moha.

Den 11. ging ik met de Scheepen de Trades en
 de Peper-corn, also ik vreesde / dat de Darling
 so lang agter blyvende / eenig ongemak mogt over-
 ge-

1611

En 36. ge-
vangene we-
der aan
boord.

En schijft
t een en
t ander aan
Dounton;

gekoomen zijn / t'seyl na Moha, maar eer ik tot
aan het Krabben-Eyland gekoomen was / sag ik
de Darling aankoomen / en also ons de wind be-
gaf / en wy de See niet bekoomen konden / send
ik Mr. Thornton met de Pinas daar na toe / om
te verneemen wat tijding hy had / en lieerde met de
Scheepen te rug na de See. Tegen den avond
quam Mr. Pemberton en Thornton met 22. van
de Trades, en 14. van de Peper-corn, die tot Mo-
ha en Aden verraden waren / ober by het punt
van het Eylant / mede-bzengende een Brief van
mijn Generaal / waar in hy my liet weten / dat
hy een versekerde hoop van ontflaging had / so
dza alle de Indische Scheepen / dit jaar te verwag-
ten / souden binnen gekomen zijn / en de Weste-
lijke wind begon te waaien; dat de Turken ge-
melden Richard Philips, dien hy in sijn wy-reys
tot Tyes siek gelaaten had / verleyd / en met
dreygementen gedwongen hadden / Turks te wor-
den / en dat deselve daarom met hem niet was
na Moha gekoomen; dat hy Pembertons behou-
den overkomst met blijdschap verstaan / dog
geen van myne Brieven aan hem ontfangen
had; dat hy mijn geboelen versogt; of hy sou-
de beeter doen / met het ontvlugten / en so het ma-
gelijk was aan Boord te koomen / of onder be-
dwang der Turken te blijven? en dat hy wen-
ste / dat de Peper-corn naast by Moha quam
leggen.

Den 18. ging ik met gemelde Schip onder
seyl / en settede het na de ober-sijde na Moha, dog
kreeg / eer ik geheel ober quam / een stilte en een
tegen-bloed / waar dooz ik genoodsaakt wierd / op
20. vadem te Wakeren / zijnde nog 3. mijlen van
Moha.

Tegen den avond quam een Canoe na my toe /
om te verneemen / wie wy waaren / also sy ons
dooz een Indisch Schip aansagen / dooz dien we-
gens het dompig weeder ons niet wel bekennen kon-
den.

Den

Den 19. in den morgenstond maakte ik weder Zepi / en settede het met een Zuiden wind na de Riee / alwaar niemand / als die Dabuller met sijn groot Schip lag : maar eer ik nog op Anker lag / sende de Generaal pemand met een Bzief aan mij / waar dooz ik van mijn hoop onzeset wierd / want hy liet mij weten / " dat hy ge-
 " dwongen was / om mij met den eersten weder
 " te doen vertrekken / also mijn tegenwoordig-
 " heyd aldaar / den Dabuller bezyesd / en den Aga
 " misnoegd maakte. On-aangesien desen Bzief
 sond ik Georg Jesse met de Pinas aan land / en gaf hem twee Bziefen aan den Generaal mede ; in den eenen schreef ik hem " wat wy van nooden
 " hadden / en dat mijns oordeels van de Turken ,
 " wegens hun gewoonte van vals te handelen / het
 " nakoomen van hun woord niet te verwagten
 " was , maar wel / dat sy hem met die hoop en
 " schoone beloften souden paayen / en ondertuffen
 " hun personagie speelen ; terwyl wy niets souden
 " kunnen uytboeten ; als tegen bloote en ledige
 " Scheepen / daar de Turken , als sy maar de
 " koopmanschappen uyt deselve aan land heb-
 " ben / niet om geven sullen / en de Generaal het
 " belieben der Turken soude moeten afwagten / om
 " volgens het afgeparst accoord van den Bassa , eyn-
 " delijk aan hoord gesonden / of wel na hun be-
 " lieben op vandsen gesteld / of weder na Ze-
 " nan en verder na Stambola , versonden te wor-
 " den.

En nader-
 hand, om
 niet op de
 Riee van
 Moha te
 leggen.

Waar op
 Dounton
 antwoord.

In den tweeden / dien hy / so hy het goed bond / den Aga soude laten sien / schreef ik " dat so
 " lang hy een gebangen man was / geen magt
 " ober ons had / om ons / die beye luyden wa-
 " ren en op beye boeten stonden / te commandee-
 " ren / en dienvolgende ons van de Riee van Moha
 " niet soude doen vertrekken / of iets anders van
 " ons soude verwagten / als het geen wy selfs sou-
 " den raadzaam vinden.

1611

Hier op schreef my de Generaal dit volgende tot antwoord:

Brief van
den Gene-
raal aan
Kap. Doun-
ton,

Hem be-
scheyden
raadgeeven-
de.

” Kapiteyn Dounton: utwe over-groote sozj kan
” u selfs schade / en my en de mijne geen voordeel
” doen / en daarom onderneem niet meer / als daer
” u reden toe gegeven word / also ik daer reeds
” mijn deel van gehad heb / en nog heb: gy schrijft/
” dat het u tegen de bozst is van de Vice te vertrek-
” ken sonder my / maar het is my nog meer te-
” gen de bozst hier te blijven / indien 'er cenig an-
” der middel was. Ik heb een gedwongen ac-
” coord met den Bassa van Zenan gemaakt / dat
” onse Scheepen van dese Vice sullen blijven / tot
” dat alle de Indische Scheepen overgekoomen
” zijn / en dat ik als dan / so dja de Westelyke
” winden beginnen te waapen / met al myn Volk
” op vrye voeten sal gesteld worden. Indien sy
” hier in mogten ontbrecken / soude ik reden heb-
” ben / om u te seggen / wat gy behoordet wyt te
” voeren / ondertussen moet gy patientie hebben
” so wel als ik selfs: het soude my tegen de bozst
” zijn / het accoord van onse zijde eerst te verbrée-
” ken / eer 'er reden van hen toe gegeven wierd:
” aangaande het goed / dat in de Jelba behoorde
” gevonden te worden / het is mijn schuld / dat
” het niet gevonden is / om dat ik by den Aga daar
” niet op gedrongen heb. So dja gy op morgen
” sult vertrekken zyn / gelijk ik versoek / sal ik
” met het inscheepen van het goed in de Jelba be-
” ginnen / en gy sult het binnen 3 dagen by u
” hebben. Ik heb beloofd / dat de Scheepen niet
” op de Vice sullen koomen / voor dat de Westelij-
” ke winden beginnen / welk ten langsten over een
” maand zyn sal; ondertussen sult gy t'elkens
” met Jelbas, of Booten / die ik daer toe senden
” sal / hooren / hoe het niet my is. Ik twijffel
” niet / of de Turken sullen ontrent my doen / ge-
” lijk beloofd is / gemerkt het accoord niet met
” Regib Aga, maar met den Bassa gemaakt is:
” indien ik voor een nieuw bedrog vreesde / ik soude
” reeds

reeds al gefogt hebben te ontblugten / daar toe ik
 wel middelen gehad heb / en nog heb / fo ik niet en
 vreesde al mijn Volk in levens gebaar te laten stee-
 ken. Twijffel niet / of ik sal / als sy hun woord /
 so dza de Westelijke wind komt / niet houden /
 gelegentheid genoeg / om te ontkoomen / heb-
 ben. Ik had reeds een aanslag om te ont-
 koomen versomien / dog Mr. Femel wil nergens
 toe verstaan / booz dat hy siet / of de Turken
 het accoord sullen gestand doen of niet / en hy
 twijfeld niet / of wy sullen niet de eerste Weste-
 lijke wind / als gy ons sult komen op-ryschen /
 na boord gesonden worden. Gy kond onder-
 tuffen / tot dat God ons de lang-gewenste Weste
 wind toefend / aan de ober-zyde op uwe goede
 kee blijven / ten ware u de wind so veel mogt
 dienen / dat gy niet een van de Scheepen kon-
 det na de Bab gaan / om te sien / of alles aldaar
 wel is / en dan te rug keeren. Ik kan wel
 denken / dat allerley boorzaad in de Scheepen
 op raakt / dog so dza God my aan boord
 send / sal ik alles weder besorgen.

Den 27 dito sond ik de Darling ober na Moha,
 om 't boven-gemeelde volgens versoek van den Ge-
 neraal te verrigten.

Den 29. en 30. bzagten de Budweers Geyten
 en Schaapen na het strand / om aan ons te ver-
 koopen.

Den 1. 2. en 3. April bzagten deselve nog al Gey-
 ten / Schaapen en Ossen.

Hun verder
 verblijf tot
 Assab.

Den 4 dito quam de Darling weder te rug van
 Moha , maar also de wind haar begaf / moesten sy
 ten Noorden van de kee blijven leggen / tot dat
 de wind wat beter soude dienen.

Den 6. quam de Darling op de kee van Assab,
 en ankerde niet ver van de water-plaats dicht by
 de Trades , om eet-waren en andere boorzaad / so
 lang by de Turken vast gehouden / ober te leve-
 ren / en bzagt my een seer beleefden Bzief van mijn
 Generaal.

1611

Kranen-Ey-
land.
Daar fy
kalefater-
den.

Den 7. ging de Darling leggen niet ver van feer-
ker Eyland (dat wy het Kranen-eyland noemden/
also wy daar feer veele kranen schooten) dicht by
het Schip de Peper-corn, om te kalefateren / ge-
lyk fy dan hun goed / en eet-waaren aan Land
gefet hebbende / tot den 12 toe deeden.

Den 21. fonde de Koning van Raheta my een ver-
eering van een vette koe en een Slaaf; de brynger
bleef die geheele nacht ober op de Trades-Increase.

Mindere
voorvallen.

Den 30. wierd het laaft-gemelde Schip aan
beyde fijden / fo ver men kon / gefchrobt en fchoon
gemaakt / en wy vulden alle onse vaten tot 29.
tonnen toe met vars water / also het hier heel
goed was.

Den 4. en 5. Mey maakten wy alle onse Boo-
ten fchoon / also het redelyk goed weder was /
de wind was thans Zuid-Zuid-Ooft.

Den 7. en 9. dito bragten de Budweers een
heel deel Schaapen en Geiten / en groote beesten/
maar dooz gebrek van lakens / of ftoffen koften
wy niet veel / enkellyk 3 Offen dooz geld.

De Generaal
ontkomt de
Turken.

Den 11. ontquam onse Generaal geluklyk de
Turken, en quam met 15 van fijn Volk op de
Darling. (hoe dit wierd uytgevoerd, fie in de
Reys van H. Middelton.)

Komt op de
Darling, en
ontbied de
andere
Scheepen.

Den 12. fonde de Generaal de Pinas ober van
Moha, en met defelve een Bief / waar in hy my
liet weeten / dat en hoe hy ontkoomen was / en
verfagt / dat ik aanfonds op het fien van fijnen
Bief / met onse Scheepen na Moha soude overko-
men / waar toe ik dan de Zeylen en wat tot het
zeylen noodig was / ten eerften klaar maakte: oer
wy egter by hem quamen / had hy op de Darling
reeds fulken fchrik onder fime vyanden / de Turken
gemaakt / dat geen boot van het land aan boord
van eenige Indifche Scheepen / nog van de Schee-
pen aan land derfde koomen / fonder verlof van
hem verfagt / en wat hun boosfchap was / bekend
gemaakt te hebben; waar dooz dan Regib Aga
een ander lied begon te fingen / en de gunft van
d'Heer

Maakt on-
dertuffen
ontfag on-
der de
Turken.

De Heer Middleton dooz verscheyden afgesonde-
 ne / als dooz Nohuda Mahomet en andere des
 Generaals beste Vrienden / terwyl hy aan Land
 was / en vereeringen liet versoecken / also hy mi
 vreesde booz de schade / die hen tot betaling van
 sijn verraderij te verwagten stond / en ver-
 sogt vreedde met den Generaal te maken: want
 Mr. Femel wierd / eer hy aan boord quam / met
 grooter beleefheyd / als te boorden versogt / om aan het
 huys van den Aga te koomen / alwaar hy met
 hem eeten en dinken moest. Dien avond / als
 Mr. Femel aan boord quam / scheen hy ongemeen
 blyft te zyn / maar was 3 daagen daar na een
 klyt / zijnde / gelijk wy alle en bysonder de Chi-
 rurgijns / die hem openden / oordeelden / van de
 Turken vergeeven.

Die nu beter
 koop gee-
 ven.

Femel
 sterft, na
 giffing ver-
 geeven.

Den 1. Juny tegen den avond hadden wy een
 seer sterke wind / waar dooz het so heet was / dat
 men sijn adem niet haalen konde / en het sand
 van het land sodanig na ons toe stoof / dat wy
 qualijk tegen de wind konden opstien.

Een seer
 heete wind

Den 2. quam aan boord van den Admiraal /
 Kapiteyn Alle (Ally) van Portuyse Ouders ge-
 booren / dog Turks geworden / die tot Zenan den
 Generaal booz tolk gediend / en dus kennis aan
 hem gekreegen had / en daarom afgesonden was /
 om met hem over vreedde te handelen. Hy berig-
 tede den Generaal / dat Mr. Pembertons jongen
 reeds tot Moha gebracht was / en morgen weder
 te Scheep geleverd soude worden. Dese Alle
 en Taccacee (Tocourhie) een Baniaan quam den
 Generaal vraghen / wat zyn eytsch was / die hen
 seyde / 100000 Realen van agten te willen heb-
 ben.

De Turken
 soeken met
 den Gene-
 raal te ac-
 cordeeren.

Den 8. dito sand de Generaal de Darling na
 Biloule, een plaats op de Abaxinse Kust / 10 mij-
 len ten Noorden van Assab, om water te halen /
 en eenige Seyten booz ons Volk te koopen / welk
 aan een misselijcke siekte vast raakte / daar nie-
 mand by van bleef; de quaal openbaarde sig

Een groote
 siekte op de
 Schepen

1611

Het accoord
word ge-
troffen.

met puyften en schurfsde sweeringen; tegen welke het ader-laaten en purgeeren de beste raad was.

Den 19. quamen Shermal, Sabander van Moha met verscheydene der boornaamste koop-lieden upt de Stad / en Alle Haskie met den Baniaan Taccacee, (met allerley soort van Musijk) van den Aga aan boord van den Generaal / om met hem over de ge-epste som (tot vergoeding van onse koop-manschappen) te accordeeren. Gemerkt nu de Generaal en wy alle wel saagen / dat ons goed niet altemaal meer booz handen was / en 't geen geaccordeerd wierd / upt de beurs van den Sabander en den Baniaan onsen vriend / (die de onse in hun dyebigen staat dagelijks met Bood en andere levens middelen verquikt / en met sijn aanspraak vertroost had) koomen moest / so wierd het accoord getroffen / dat wy ons pfer en loot souden wederom hebben / en dat booz de oberige goederen / die niet meer te bekoomen waren (daar onder begrepen alle de kleederen en andere ver-cerlingen van den Generaal hier / of daar weg geschonken /) 18000 Reaalen van agten souden gegerben worden; maar also sy tegenwoozdig so veel geld niet hadden / versogt hy den Generaal / dat hy upt het Schip van Diu, daar leggende so veel goederen / als hy tot genoegsame verseekering noedig oordeelde / wilde haalen / (die sy hy de betaling wederom souden lossen /) en sy het oberige goed ontscheepen / te land brengen / en verkoopen mogten; de betaling moest ten langsten over 14. daagen geschieden. De Sabander bzagt volgens gedaane belofte den jongen van Mr. Pemberton, op sijn Engels gekleed / mede.

III. AFDEELING.

Hun vertrek van *Moha* na *Affab*, dieper in,
daar na uyt de *Roode-Zee*, na *Socotora*,
en verder na *Suratte*.

DEn 3. July, ging de Generaal met de 3 De Gene-
Scheepen en de Pinas, hebbende alborens raal vertrekke
de Scheepen redelyk met Rijs en ander graan met sijne
voorzien (also onse Engelse voorraad haast ten Scheepen
eynde was) onder zepl / en settede het over na de eerst na
baap van *Affab*, om aldaar dooz dagelykse ver- *Affab*.
berffing onse swakke en sieke mannen te herstel-
len / daar wy den 4. ten 11. uren aan-quamen.

Den 5, 6, 7, 8, en 9. bragten de Budweers da-
gelijks Ossen / Schaapen of Gepten.

Den 13. dito hadden wy ons water in. De Vereering
Koning van *Raheta* soud dooz eenen *Abdella*, sijn hem van den
Susters Soon / den Generaal een vereering van Koning van
3 vette beesten / die de Generaal beloesdelijk ont- *Raheta* toe-
haalde en dankbaarlyk aannam / hem wederom gefonden.
beschenkende met een geboorduud kleed; hy liet
ook den Koning hertelyk dank seggen / voor alle de
vriendschap en goede besegening / van sijne Onder-
saten in sijn haben genooten. De gemelde *Ab-*
della versogt den Generaal met syne Scheepen
nader by de *Bab* te koomen / alwaar een goede
haben / niet verre van de residentie plaats des Ko-
ning / was / alwaar meer verberffing te krijgen
was / en hy sijn genegentheyd tot den Generaal
beter soude koemen betoonen: de Generaal ont-
haalde hem aan sijn tafel op de *Trades-Increase*,
en liet teggen den avond op het strand / voor hem
een banquet van *Suyker-werk* en wijn gecreed ma-
ken / waar van hy at en dronk / en daar op met
danksegging afscheyd van den Generaal genoo-
men hebbende / na den Koning keerde. *vervolgens*
na Came.

Den 24. gingen wy t' zepl van *Affab*, en na-
tan.

1611

men onse hours na Cameran, een Eyland op de Abaxinsche Kust / 40 mijlen Noordelijker als Moha, leggende op 15 graden Noorder-breedte / alwaar een Stad en vesting is / waar ontrent wy ons op een aanslag dagten te houden / hoewel selden gesien word / dat yemand hier onderneemd Noordelijck aan te vaaren / so lang de Westelyke Monsoon duurd / die in de Roode Zee meest Noordelijck waayd tot het laatste van Julius toe. Wy quamē ober dag / een weynig boozwaards / maar ankerden des nagts / dog wierden geplaagd met een gebaarlyke ondiepte / daar wy on-boozsiens so na op verbielen / dat wy menigmaal werk genoeg hadden / om ons daar van af te houden / en weynig water meer was / als wy effen noodig hadden ; dit duurde twee dagen lang / ondertussen hadden wy geen ysloot / nog andere middelen by de hand / konden op de sroom geen staat maaken / en hadden wankeelbaar weder ; weshalven de Generaal / overdenkende / dat wy / indien het weder ons tegen viel / in de open Zee op onbekende plaatsen souden kunnen gessingerd worden / en dat hem meer-maals het opsoeken en vervolgen van het Turks Schip / dat van Sues stond te koomen / was afgeraden / een besluit maakte / dat hem raadamer was booz de bepligheyd van sijne epgene Scheepen / die hy seker had / te soeken / als niet veel gebaar te soeken / het geen onseker was / en ter gemelder plaats koomende / moogelijck niet soude vinden. Dus wenden wy het na het Eyland Jubal Succor, welck groot en hoog is / en na een tweede / genaamd Jubal Arree, insgelijks groot en hoog / leggende Zuidelijck van het eerste ; dese twee na-buurige Eylanden zijn aan de Zuid-zijde beset met verscheiden andere / dog kleynere Eylanden ; hier leggen op verscheiden plaatsen / banken van bedekte klippen / die niet als door het breeken der Zee / op deselve kunnen gekend worden : dese Eylanden strekkende van 't Zuiden na het Noorden / zijn by gissing 10 mijlen

Doz keeren
door verscheyden
ongemakken
te rug.

Wat plaatsen
sy on-
derweegen
vonden.

len lang / en leggen van Moha, in het Noord-Noord-Westen / alwaar deselve by klaar weer koomen gesien worden / dog dat gebeurd maar selden. Van het Wester-gedeelte van Jubal Succor legd de kours na Beboule (12. mijlen daar van daan) Zuid-West ten Zuiden; niet verre van dese streck leggen 2. bedekte klippen / (die dooz het byzeken der Golven gemerkt worden) niet verre van die Eylanden in het Zuid-Westen: aan het Wester-gedeelte van Jubal Arree leggen 2 Eylanden en een klip / en van daar booz-waards na de kust van Africa 4 en een halve myl van den anderen / in het Zuid-Westen leggen 4 andere klippen en blakke klippen / dog men mag sonder gebaar daar by koomen / want wy bonden aan derselver Zuid-Westen syde naast by de Africaanse kust diep water.

Den 6. Augusti, gingen wy 's morgens ten 4. uren onder seyl uit onse goede Haven van Asfab, en quamen booz 6 's avonds op de Ree van Moha ten Anker / en sagen dicht by de Stad leggen lossen het gemelde Schip van Sues, welk wy hadden gaan soeken / en ons / als wy in de ondiepten verward waren / gemist / en reeds booz 5. daagen tot Moha gekoomen was. Ook was 'er een Galjoen ingekoomen / en wierden nog 3 andere verwacht.

Den 7. dito ging de Generaal met de Pepercorn en de Darling (tot uitvoering van sijn oogmerk) so na aan de Stad / als hy konde / dog so / dat hy / des noods zijnde / alle de Scheepen op de Ree konde commandeeren; ontrent 10 uren quam onse oude vriend Taccacee, en Sabrage, des Sabanders Dienaar by ons aan Booz / met een vereering van den Sabander Shermal; de Generaal gaf hen kennis van sijn voornemen / en haardigdese weder af.

Den 10. ontrent 11. uren booz noens / passeerden wy dooz het Oostelyke Kanaal / van Babmandel, niet boven ander-halve myl byeed / daar

Passeeren
Bab-mandel.

1611

Wp in het midden 9. of 10. en na beyde kanten 7. 6. of 5. badem water bonden / na dat wp af-of aan-hielden ; de Darling en Release setteden het door het grooter of Zuyd-Wester kanaal / wel 4. mijlen breed / sonder dat hen eenig gebaar belemmerde / want de Release ging niet ver van het Land / ten Zuyd-Westen van 't gemelde Epland / op 12. badem.

Krijgen Aden in 't gesigt.

Den 11. op de middag hadden wp het hoogeland van Aden , ruim 11. mijlen in het Noord-Noord-Westen van ons / en in het Oosten een halve streek na het Zuyden was by gissing wel een wijdte van 36. mijlen.

Tijd-rekening van Doanton gehouden.

NB. Geliefd te weteen / dat ik van desen dag en vervolgens de dagen / reken van middag tot middag / also ik door elke dags observatie , of pepling van de breedte mijn dwars-stok recht stelde en also verbeterde / so dat ik nu van desen middag op den elfden tot den middag van den volgenden dag in mijn verhaal rekene den twaalfden dag / zijnde de regte dag so wel / als van middernagt tot middernagt.

De Berg Fælix.

Den 21. van de middag tot 6. uren 's avonds hoeren wp Oostelyk aan 4. mijlen / en kreegen voor Sonnen-uygang den berg Fælix in 't gesigt / leggende 11. mijlen Oost ten Noorden van ons af / waar wpt wp sekerlyk verneemen konden / hoe ver de stroom ons mislepd had / want van den 20. tot den 26. konden wp / hoewel wp somtijds na het Land / somtijds Zee-waard in / en veeltijds een redelyke hoelte 4 / 6 / of 7. uren aan malkander hadden / egter wegen de Stroom den hoek niet te hooven koomen / maar waren op laatst-gemelden dag 's morgens 4. mijlen Westelyk verballen / en een tyd lang onder een hooge steyle Witte-lily geswozven hebbende / kreegen een fraape hoelte wpt het land / waar meede wp Noord-Noord-Oostelyk in Zee raakten / daar wp een gewensster wind hoopten te vinden.

Den 27. liepen wy by giffing 14. mijlen Oost-Noord-Oost aan. Wy hadden thans den Berg Felix 9. mijlen in het Zuid-Oosten van ons; deese Berg legt by giffing 16. mijlen Westelyk van de Kaap Guardafuy. In den avond en nacht 't zy het stil was / 't zy reedelyk waande / bonden wy een holle Zee / welk ons genesezaam verseeckerde / dat wy de lengte van den uitstekenden hoek naderden / en de Zuidelyke Zee bukten de Kaap / of het punt van het Land kzeegen.

Den 29. dito, ontdekten wy Socotora. Men moet weten / dat op dit kuyffen van Aden na Socotora geen staat te maaken was / gemerkt de Stroom ons soodanig bedroog / dat wy meenigmaal scheenen te winnen / en egter dooz deselbe weeder verlooren / of te rug dzeeben.

Socotora.

Onsekerē vaart.

Den 30. quamen wy op de kee van Delifa: hier naamen wy water en ballast in / en kogten al de Aloë, die wy bekoomen konden: wy lieten by den Koning van Socotora een Brief voor alle / die van onse natie om te handelen na de Roode Zee koomen mogten / om hen voor schade / tijdbekies en verdere swarigheeden te waarschouwen.

Delifa.

Laten daar een Brief tot waarschouwing van andere Engelse.

Den 4. September 's namiddags ten 2. uren gingen wy 't seyl van de kee van Delifa, dog also het ten eersten stil wierd / konden wy die nacht niet veel vorderen.

Den 23. dito 's morgens ten 6. uren ontrent het eynde van de eb seylde wy twee uren met een Zuiden wind Noord en Noord-Oost aan / hebbende eerst van 10. tot 16. vadem / en straks daar op als teegen een wal 7 / 6 / en 5. vadem. Ontrent 8 uren kzeegen wy in 't gesigt de Bocmen van Indien op de Zuid-en Noord-sijde van Swally, liggende volgens het Meridiaan Compas 6. mijlen in het Oosten ten Noorden van ons. Wy liepen Oost-Noord-Oost en Noord-Oost ten Oosten aan met de bloed / hebbende het Land Noordelyk van ons; de diepte hield geen eene

Swally.

1611

Waren Suratte voor-
by.

Keeren te
eng.

streck / also de grond by onessen was / en wy ruffen de 8 en 15 badem water hadden. Wy gingen hier ten Anker leggen op een weeke grond / en bevonden / dat de bloed ging Oost-Noord-Oost ten Noorden / en met de Maan wederom Zuid-West ten Zuiden / en dat het 5. uren bloeyde en 7. uren ebde / dog op andere tijden van het jaer duurd de bloed en de eb elk 6 uren. De kust lag booz ons bykans Zuiden en Noorden. Op dieselbe dag sond de Generaal sijn Pinas uyt / om een Boot niet verre van ons te gaan haalen. Die Boot quam van Suratte, was met Rijst gelaaden / om te gaan na Goga; hier van kreegen wy berigt / dat wy Suratte een stukks weegs boozby na Cambaya geschooten waren / en om op de Baar van Suratte te koomen / 7 of 8. mijlen moesten te rug keeren: de Generaal hield dese Boot by hem / also hy sig van desselfs Schipper tot een Loots wilde bedienen.

Den 24. quam een andere Boot van selfs aan boord van den Admiraal / waar van het volk gewillig by ons bleef / om ons booz Lootsen te dienen. De eerste had den Admiraal berigt / dat op de Baar van Suratte 15. wel gewapende Portugysse Fregatten ons inwagteden / om te sien / wat wy aldaar souden ondernemen. Hier op gingen wy in volle Zee onder seyl / met een kleyn windjen uyt den Zuiden / en setteden het Westelyk aan na het diepste Kanaal / so lang het dag-licht sulks toeliet; hier ankerden wy op 24. badem in een sterken stroom / daar wy bleven leggen tot den volgenden morgen / tot dat het ebben gedaan was / also wy onse Ankers / booz het ty gebrooken was / niet konden ophalen:

Den 25. 's avonds ten 7 uren quamen wy op een mijl na van de Ree / ten Zuiden van de Baar / of Bank ten Anker / alwaar wy 3 Scheepen uyt Indien bonden.

Roomen op
de Ree van
Suratte.

Den 26. dito 's morgens met de bloed maakten wy seyl / en setteden het na de Ree / daar wy by
de

de gemelde 3 Scheepen onse Ankers vallen lieten; dese Scheepen hadden in 't sin / om daar te laden en na Sumatra te gaan / maar moesten / ten deele om onse komst / en ten deele om dat de Portu- gyzen met hen niet redelyk over hunne Tollen en Cartas (paspoort) wilden accordeeren / hun reys sta- lien. Wy vonden hier 18. Portu- gyse fregatten / die somtijds meerder / somtijds minder / na hen te pas quam / sig in ons gesigt vertoonden; sy stonden onder het bestier van Don Francisco de Soto Ma- jor, Zegel-hebber over de Croupen van Damon en Chaul; hy was 'er selfs op / en had de Croupen van Diu by sig / die een tyd lang de vaart daar ontrent so belemmerd had / dat niemand kende upt de Sibier koomen / of dooz een andere weg ons na- deren / of wierd scherp van hen gebisiteerd / of sy Zieken of pets tot onse verberffing by sig had- den / waar dooz het dan meer-maals gebeurde / dat sy ver schenden saken weg-namen / onder voorgee- ven / dat sy deselve na ons / hunne byanden brengen wilden: hier dooz wierd ons Volk swak / en raak- te meer en meer aan de Blauw-schuyt vast / dooz- dien wy geen verberffing kzygen konden. Ten laastten kreegen wy met de Boot van de by ons leggende 3 Scheepen / een onnoosele tijding van eenen Nicolaas Bangham, die van het Schip Hector daar gelaaten was / om met de kooplieden al- daar te spreekken / dog na verloop van eenige da- gen kreegen wy van hem een Brief (die by hem om aan ons te behandigen / lag) van Kapiteyn Hawkins, thans tot Agra, (de residentie-plaats van den grooten Mogol) en een andere van Wil- liam Finch upt Lahor, die van daar over Land dooz Perfiën na hups gekeerd was / waar upt de Generaal verston / hoe weynig hoop van wat goeds hooy onse natie by dit Volk / dat geen wooyd hield / te verwagten was. Eenigen tyd daar na liet gemelde Bangham weeten / dat Kapiteyn Shar- peigh, Johan Jordaan en andere van dag tot dag van Agra over Cambaya tot Suratte verwagt

Daar 18.
Portu- gyse
fregatten
waren,

Die hen alle
verberffing
afsnijden.

Tijding van
Bangham,
Hawkens
en Finch,

slegte hoop
van Koop-
handel al-
daar.

Sharpeigh
word ver-
wagt.

wier:

wierden / welk onsen Generaal eenig genoeg gaf.

Den 30. dito ging ik volgens order van den Generaal met de Peper-corn, Darling en Release onder zepl / om een passagie ober de Baar na de Rivier van Suratte te soeken / maar moesten dat staaken niet alleen / om dat de Portugysen so naauw op-pasten / om onse booten / booz ons uyt peylende / indische buyten scheut van ons raakten / te oberballen / maar ook / om dat elk een onser Schepen schielijke en gebaarlyke ondiepten gewaar wierd.

IV. AFDEELING.

Trotsheeden aan hen getoond van de
Portugysen, en Indianen.

DEN 1. October zeyden wy weder te rug na de See / alwaar onsen Admiraal lag / maar also de wind ons niet diende / en de eb sterk ging / konden wy de See niet bekoomen / maar raakten 4 mijlen ten Westen van deselve / so dat wy niet booz woensdag met een beter wind en ty derwaards konden koomen. De Heer Hendrik Middelton schreef aan den Portugysen Kapiteyn Major een Brief / waar in hy hem versogt / „ dat in dien hy hem aldaar geen koopmanschap wil- „ de laten doen / egter soude toelaten de koop- „ luyden en andere syner lands-genooten hier en in „ dese Land-streck zijnde aan boord te nemen / en „ dat hy deselve hebbende / soude vertrekken / maar de Portugysse Kapiteyn gaf hier op tot antwoord / „ van neen / maar dat hy de Engelse wilde doen „ brengen na Goa / en dat sy van daar na huyz „ gesonden souden worden / het bleek ook reeds / dat Johan Jordaan / by de Vaders tot Agra en Cambaya een Brief van recommandatie aan den Vics-

De Gene-
raal Schrijft
aan den
Portugysen
Kapiteyn.

Dezelfs ant-
woord.

Vice-Roy, om hem na Portugaal mede te nemen/
 versogt / en verkreegen had / also hy voor die tijd
 geen ander middel / om na hups te koomen / had
 koomen uytbinden; de Generaal konde uyt sul-
 ken antwoorde sig niet verbeelden / nog te gemoed
 sien / dat yemand / ons Land en Staat trouw blij-
 vende / daar langer soude beylig zijn. Ontrent
 dieselbe tijd / maakte Kapiteyn Sharpeigh sijn
 werk / om door eenige vooznaame Portugysen, toen
 aan land zijnde / den Kapiteyn Major, 't zy hy ge-
 schyfte of andersins / te versoeken / dat hem een
 vry-geley-brief na de Engelse Schepen mogt ge-
 geeven worden; dog de Kapiteyn Major, sond tot
 spot een vry-brief voor hem en sijn Volk / om aan
 boord van sijn Galjoen te koomen / sonder yets
 verder van 't geen hy versogt had te melden / en
 om sijn kleyn-agting van onse natie verder te ver-
 toonen / liet hy met eenen weeten / dat indien sy
 met hem na Goa wilden gaan / hy hen so veel
 gunst betoonen soude / als aan de Turken, Mooren
 en andere natien / die dese Zee bevaaren; (die an-
 dere natien / nu / eenige weynige Persianen uyt-
 genoomen / zijn Jooden, Baniaanen, en Heydenen,)
 dit was inder daat een vryl / en schimpig woord/
 maar ik sag daar sijn eenboudighepd in / want
 daar uyt bleek genoegsaam / wat de onse te ver-
 wagten hadden / (want hy dacht niet / dat sy sijne
 handen souden koomen ontkoomen /) en egter sou-
 den sommige van de onse uyt die woorden / sig een
 beter out-haal / als 'er mede beoogd wierd / be-
 loofd / en verbeeld hebben.

Sharpeigh
 krijgt ook
 slegt be-
 scheyd van
 de Portu-
 gysen.

De Heer Middelton, hoewel hy uyt de Brieven
 van Kapiteyn Hawkins, en William Finch, ge-
 lijck ook van alle andere kanten / wel konde mer-
 ken / dat de weg / om voor onse Maatschappij
 tegenwoordig / of in het toekomende / yets goeds
 te doen / t' eenemaal afgesneeden was / liet niet
 na door alle middelen / de vryhepd van onse Lands-
 genooten te behertigen / en schreef hen daar over /
 dat sy te Land / na Dabul gaan / en hem aldaar

De Gene-
 raal siet
 hier geen
 voordeel
 te doen.

te

te gemoed koomen souden / dog naderhand wierd
geoordeeld / dat die weg te verduertig / en weegens
de Oorlogen in het Land van Decan te gevaar-
lyk was. Ondertussen verdroot het ons so veel
tijd te verliezen / waar dooz ons water / en ander
voorraad by-na ten eynde raakte / en by gevolg
ons Volk dooz gebrek van genoechsame berberffing
sielk wierd ; dit maakte ons niet weynig bekom-
merd / dooz dien wy niet wisten / hoe of waar wy
eenige berberffing bekoomen souden / gemerkt on-
se Vyanden so naauw op ons pasten / dat niemant
by ons koomen / of wy van onse Scheepen aan
land gaan konden. Kapiteyn Sharpeigh , hooft on-
dertussen in de Stad / eenige voorraad booz ons
op / dog sag geen kans / om de Portugysen , die
er geduurig op pasten / te ontgaan / egter was
het niet raadzaam 't selve weder te verkoopen /
en onse Generaal ordoncerde hem / om het gekogte /
op d'een of d'ander manier ober te senden / gelijck
doel geschiede.

Soekt een
andere
veylige
plaats.

Den 11. dito. Onse Generaal by moepelijck /
ober onsen bekommerlijcken staat / en ober het
verliezen van so veel tijd sonder plets te vorderen /
liet de Trades-Increase op de groote Rie leggen /
en ging met de Scheepen / de Peper-corn , Dar-
ling en Release , de kust Noord-waards aan ont-
deliken / om ergens een plaats te vinden / daar
wy beplig so na by het Land souden kunnen leg-
gen / dat wy onder het geschut landen / en de
Portugysen beletten konden / onse Booten en Volke
te overvallen / maar den geheelen dag bykans
hebbende toegebragt / ankerden wy niet verre van
het Noord-punt tegen ober de Baar van den
mond der Riviere van Suratte.

Den 12. dito namen de Portugysen de Boot /
die met probisie na ons toequam / weg / en liet
de Kapiteyn Major , aanstonds Kapiteyn Sharpeigh
schimpelijck bedanken / dat hy hem so wel mee
eet-waaren boozien had. Op dien selvendag / zeyl-
den wy met de bloed na het Noord-punt / en
lieten

lieten weegens de stroom / en bekommering / doo-
 dien dese plaats ons onbekend was / het minst
 bespiste van onse Scheepen vooz-uyt vaaren / en
 vooz het selve de Booten roepen / so dat wy niet
 sterker zeyden / als onse Booten / om vooz-uyt
 te blijven / roepen konden / en om alle perikel
 van dese sterke stroom vooz te koomen / hadden
 wy onse Ankers gereed leggen / om te laten
 vallen / so dya sy vooz-uyt / een teeken van een
 schielijke on-diepte geeven soude. Ondertussen
 haalde de Portugyske Vloot / ook haare Ankers
 op / en volgde ons / roepende in order van Ba-
 talie met hangende wimpels / tussen ons en het
 Land / en maakten meermaals een geschreyuw /
 niet anders / als of sy iets groots meenden uyt te
 voeren: de Kapiteyn Major ging van Fregat tot
 Fregat / doo de geheele Vloot / om elk aan te
 moedigen; en siende dat de Darlings Boot wat
 verre van haar Schip na het Land was / gaf
 order aan een van hurre kleynste en veerdigste Fre-
 gatten / om de Boot af te suiiden / die straks van
 een tweede gebolgd wierd. De Schipper van de
 Darling sijn Boot / en Volk in gebaar siende /
 konde niet langer stil staan; maar begon / om
 haar te ontfetten / op de Fregatten te schieten /
 waar op het eene ontquam / en het ander siende /
 dat de scheuten haar so na quamen / settede het
 vol schyik en vrees na het Land / alwaar het Volk
 ober boord sprong / en doo de slijk ontkiep; de
 Vloot quam aanstonds / om haar te ontfetten /
 daar na toe / maar so dya ons geschut / onder hen
 begon te donderen / weesen sy ons de hielen / en
 lieten het Fregat op onse discretie leggen; als wy
 nu saagen / dat sy het selve hadden verlaaten / en
 dagten dat het ons soude konnen dienst doen /
 sleeten het na ons toe; wy vonden daar in / wat
 Indigo, Kaneel / komijn-saat / katoene-gaaren /
 eenige gedroogde Indische nooten / en nog 't een
 en 't ander / dog alles van geen groot belang /
 welk de Portugysen / onlangs een armen Baniaan
 afge

Waar over
 een scher-
 mtseling
 tussen hen
 en de Por-
 tugsyen
 voorvald.

De laatste
 laren een
 Fregat ag-
 ter, en
 loopen te
 land.

1611

Sy koomen
weder ten
anker aan
een ander
Punt.

afgenoomen hadden. By dese gelegentheid qua-
men wy hier op 7 vadem water ten Anker / te-
gen ober het Noorder-punt in de mond van de
Rivier van Suratte, zijnde by laag water geen
musket-scheut van land / alwaar wy tot den
volgenden dag bleeven leggen.

Portugysen
vertoon
fig.

Den 13. dito haalden wy ons Anker op / en
quamen wat nader by het land / daer wy op 6
vadern ankerden ; aansionds wierden wy eenig
Volk aan 't land gewaar / weshalven de Ge-
neraal Mr. Jaffe, en Mattheus Bragge, met een
Dreede-vlag na land sond / maar het waaren
Portugysen, die de onse siende aan land treden /
te rug wecken / en hunne deegens heen en weer
suaapden / niet anders / als of sy een groot exploit
hadden uytgeboerd. Op dien selven dag sond on-
se Generaal de Darling na de groote Riee / alwaar
de Trades-Increase lag / dog die bleef daar niet
lang / en quam ten eersten weder te rug / mede
bryngende een Boot van de Indische Scheepen /
en 17 Indianen, die de Generaal met een Brief na
de Stad aan Kapitein Sharpeigh liet vaaren /
dog alvooren treffelyk beschonk / en beloofde
hen / als sy hem bescheid bryngten / nog beeter
te beloonen ; ons gingen eenige van hen na de
Stad / en beloofden ons bryeven te rug te bry-
ngen / maar sy gaben volgens hun gewoonte van
liegen en bedriegen / goede woorden / dog meenden
'er niet een van / so dat men op hunne woorden geen
staat maaken kan. Dienselfen dag quam ontrent
ons een groote Indische Boot / gelaaden met Pad-
dy, die de Generaal deed by ons koomen / daer
wy 'teen en 't ander uyt hogten / en weder lie-
ten vertrekken.

Een boot
van de
Indische
Scheepen,
aangehaald,

en ontsla-
gen.

Den 16. saagen wy twee Fregatten / een eynd
weegs ten Noorden van ons op Anker leggen /
waar dooz de Generaal begeerig wierd / om te
weeten / wat het dooz Scheepen waaren / en wat
sy daar deden te leggen. Nader by hen koo-
mende / sag men dat het Portugysen waaren /
die

die ons langs de Kust fiende na hen toe roepen / zeyl maakten / een tijd langs de Kust hielden / en daar na Zee-waard in setteden: wy fiende / dat sy verder en verder booz ons uit boeren / wendden ons na de Kibier / en het Zuider-punt van Swally, alwaar wy aan land stapten / om met ons net te vissen / maar also de diepte van het water ons niet diende / ging de Generaal om te vissen met zijn Galjoet / de Kibier verder op. Ter selver tijd quam 'er een fraape koeke uit de Zee / waar mede die 2 Fregatten / neffens 2 andere / onlangs van de Baar van Sumatte af-gebaaren / weder binnen quamien / op welke ook was de Kapiteyn van het Fregatje ons onlangs in handen gevallen / die sijn leven onlangs / als hy het booz de diepe modder ontloopen was / gewaagd had / en nu / gelijk ons ten eersten berigt wierd / sijn dapperheid weder wilde toonen; de wind was hen so dienstig / als ons schadelijk / want wy hadden tegen de wind op verre te roepen / over een bree-de ondiepte / daar doorgaans maar tussen 3 en 4 voeten water was: maar wat kunten gekommen zijnde / maakten wy zeyl / hadden de Releafe, om ons te helpen / niet verre van ons / en setteden tegen hun verwagting in plaats van te blugten alles by / om haar by te koomen; so dra sy saagen / dat wy op hen schooten / hoewel wy hen niet konden bereyken / en breefden dat wy haast nader koomen souden / wendden sig aanspronks van ons af / en dedden een oomosele scheut / of twee: wy dedden ons best / omse in te haalen / maar also de wind op-stak / ons Dolk van roepen moede wierd / en ons Fregatje te kleynen zeyl had / raakten sy te verre van ons / en dus keerden wy weder na de Peper-corn, latende de Darling aldaar blyben.

Twee Portugysse Fregatten.

Worden van hen gevolgd.

Dog die hielden geen stand.

Den 20. 's morgens ging Thomas Glenham met de Pinas na land / om te verneemen / of 'er yemand van de ingesectene met een boodschap / of om eenige levens-middelen te verkoopen / na

Een gevège van Portugysen en Engolse.

1611

de water-kant quam; hy had last / om als hy
 yemand sag / 3 sijn-scheuten te doen / waar op de
 Generaal met het Fregat soude na land koomen.
 De Pinas aan land gekoomen zijnde / ging'er een
 van hen te land / die so dya niet op de hoogte van
 een bergjen / niet ver van het water / geklommen
 was / of hy wierd een trouw Portugysen, die uit
 een bedekte plaats / na hentoerquamen / gewaar /
 welk hem na de Pinas deed wijken / die een wep-
 nig van land stak / en op Wuker ging leggen; de
 Portugysen liepen daar op / tot aan het water /
 en losten hun schiet-geweer op onse Pinas, welk
 hen niet misshetten so wel beantwoord wierd / dat
 sy ten ten eersten de blugt naamen. Stralig daar
 na / saagen de onse een van de ingesectenen te
 paard / die / so het scheen / door het sien der Por-
 tugysen schroomde nader te koomen; de onse losten
 daar op 3 musketten / waar op de Generaal met
 het Fregat aanstonds na land ging / maar de ge-
 melde Indiaan quam buyten onse verwagting /
 niet nader / nog ook eenig bescheyd van Sharpeigh.
 Tegen den avond quamen eenige arme ingesectene
 met wat fruyt / welk de Generaal van hen deed
 koopen; als nu de onse weder na het Fregat keer-
 den / om aan boord te vaaren / quamen 3 Portu-
 gysen / die over hunne natie misnoegd / tot de on-
 se om hulp quamen overloopen / een van hen /
 was een Hollander, dog gebooren tot Lissabon /
 genaamd Lorenzo de Campo, de twee andere /
 waeren Portugysen / de voornaamste derselven /
 was genaamd / Francisco Gonfalves.

Drie Por-
 tugysen
 koomen
 over-loo-
 pen.

Den 21. dito in den morgen-stond ging de Ge-
 neraal met het Fregat aan Land / alwaer hem een
 Indiaan een Bief van Kapiteyn Sharpeigh bragt /
 waar in de selve hem liet weten / dat hy daags
 daar na met al sijn goed / met 100 Ruppers be-
 geleyd / nicende over te koomen. Op die selve
 dag quam een Malabaarse Jongen / genaamd
 Antonio, zijnde 5, of 6 jaaren hy een Portugysse
 Soldaat gehangen geweest / en nu goede kans
 fiende

En een
 Malabaarse
 Jongen.

fiende om te ontblugten / tot ons overloopen.

Den 22. ging de Generaal 's morgens vroeg met het Fregat en de Release aan land / om Kapiteyn Sharpeigh in gebolge van zijn Dief in te wagten. Ontrent het land koomende / liet de Generaal zijn Anker vallen / en settede 30 man / wel getwaapend aan land; een van deseive stelde hy booz schild-wagt op de hoogte van een heuvel / niet verre van de water-kant / en de rest deed hy aan de water-kant blijven / om allen schielijken overval booz te koomen / met order aan alle / om nauw toe te sien / of yemand mogt van Suratte koomen. Het liep niet lang aan / of de schild-wagt sag 2 Banianen van het Noorden aankoomen / waer van hy aanstonds kennis gaf; dese bragten wat tobak / en andere kleynigheeden te koop / en in het Fregat gekoomen zijnde / verhaalden den Generaal / dat 's avonds te voozen 5 Engelse in een Doorp / 4 mijlen hier van daan / gekoomen waaren / die nog desen dag souden by ons koomen: onder-tussen deden sig ypt een valley tussen twee hoogtens / 5 trouwen Portugysen met vliegende vaandels op / de onse deseive fiende hielden stand / en so deden insgelijks de Portugysen , die / hoewel ontrent 300 sterk / geen lust toonden / om binnen sehentz te koomen. De Generaal gaf de onse order om te retireeren / en aan boord te koomen; dit was so haast niet gedaan / of de Portugysen naderden / en begonden met 5, of 6 Bassen / die sy tot dien eynde hadden mede gebragt / en ander schiet-geveer op onse Booten en Volk te schieten / dog sonder schaade / dog wierden eben so beantwoord / waer booz sy / gelijck ons naderhand berigt wierd / niet sonder verlies af-weeken. Als wy een tijd lang na ons Volk / dog vergeefs / gewagt hadden / keerde de Generaal weder na de Peper-corn, om 's namiddags met de Eb hier van daan na zijn Schip de Trades-Increase te vertrekken; maar als wy doende

Sharpeigh
wordt ver-
wagt.

Ondertussen
vald'er weer
een scher-
mutseling
met de Por-
tugysen
voor.

1611

waren om t'zeel te gaan/ wierden wy eenige
Menschē uit het Noorden koomende gewaar/
welk ons bewoog ons Anker weder te laten val-
len. De Generaal ging met het Fregat na land/
alwaar ceelang by hem quamen 3 lands-genoo-
ten/ zijnde van de maats uit de Ascension, te
weeten/ Thomas Musgrave, Bartholomeus Da-
vis, en William Morgan, by hen hebbende Ka-
pitēn Sharpeighs, en Johan Jordans kleederen/
en andere bagagie. Donderdaags daar aan quam
gemelde Kapiteyn met een wagt van 100 Huypers/
aile met Boogen/ Pylen en Sweerden gewaa-
pend/ en neffens hem de makelaar Jaddow, en
een Braman, of Baniaanse Prieſter/ neffens nog
een Indiaan, Kapiteyn Sharpeighs knegt.

Nassan,
Sharpeighs
bagagie en
hy selfs
komt.

De Gene-
raal komt
aan strand
by Coia

Den 25. ging de Generaal/ vergeselschapt van
Kapiteyn Sharpeigh en Johan Jordaan, met het
Fregat na het land/ alwaar Coia (Hoia) Nas-
san aan den oever had beloofd/ by hem te koo-
men/ die 'er ook reeds was/ het Fregat ontrent
het land gekoomen zijnde/ wierd de Generaal van
4 mannen op hunne schouderen na het strand ge-
draagen/ alwaar hy van Coia Nassan beleefde-
lijk ontfangen wierd/ en neffens hem op een sprey/
volgens lands gewoonte/ neder-geset wierd/ om
met hem over den Koophandel te spreken: daar
wierd genoegsaam beslooten/ dat onse Scheepen
souden na Goga gaan/ een plaats ten westen van
de Golf nader by Cambaya, en dat ons tot bee-
ter beylighepd/ vissooten van het land souden toe-
gesonden worden: maar also het schielijk begon
te regenen/ (welk in dese tyd van 't jaar selben
gebeurd) wierd de verder onderhandeling afge-
brooken/ met belofte om deselve des volgenden
daags te herbatten.

daar met
respect
wierd ont-
fangen,

en over den
Koophandel
spreekt.

Den 26. ging de Generaal volgens onderlinge
af-spraak weder met het Fregat na het land/ en
wierp sijn Anker upt/ alwaar Coia Nassan in
een van onse booten Jaddow sond/ met een beree-
ring aan den Generaal/ van 10 sijne Bastas en 50
maten

maten terw/ neffens 2 pilooten om ons beplig na Goga te brengen / welk van hem met beleefd- heyd aangenoomen zijnde / ging hy met de Pinas verder na het strand / alwaar hy / gelijk daags te voozen / afgehaald en ontfangen wierd; hier wierd de onderhandeling weder by de hand genoomen / ondertussen maakten de lootsen bekend / hoe het in gemelde plaats gesteld was / welk niet veel geseegen gaf / weshalven aauftonds een ander beraad en beslupt genoomen wierd / te wreten / dat onse Scheepen den tijd van 6 daagen souden Zee-waard in gaan / also sy vast stelden / dat de Portugysen dat merkende / ook ten eersten souden vertrekken / waar na wy dan te rug koomen / en onsen koophandel schielijk met hen drijven souden. Tegen den avond gingen wy onder zepl / en voeren Zuidelyk aan na de Trades-Increase, maar also ons de wind begaf / moesten wy / nog een mijl van de Zee zijnde / ons Ankter laten vallen. Die dag stierf Thomas Lane.

Voorflag
daar over,
om de Por-
tugysen te
misleyden.

Den 27. ging de Generaal over op de Trades-Increase, en ontbood met sijn Pinas ten eersten Kapiteyn Sharpeigh en my / om over onse saaken te beraadslaagen. Na overleg sond de Generaal een Brief aan Don Francisco de Soto, Admiraal van de Portugysse Vloot / waar in hy hem vertoonde eenige staaltjens van sijn onbeleefdheyd tegen ons / daar in dat hy niet alleen ons het landen belet / maar ook onse Brieven opgehouden / en noodige verberffing vooz onse sicken geweygerd had te laaten volgen; dat hy 'er geen wy met groote kosten hadden doen opkooyen / na hem genoomen had / en ons Volk aan land niet had willen laaten vertrekken / welke indien wy hadden moogen hebben / wy al lang souden vertrokken geweest zijn; dat hy ook den 12. deeser maand onse Booten / die vooz ons wylt-voeren om te vrylen / had willen weg-neemen / by welke gelegentheyd wy een hummer Fregatten gekreegen hadden / welk wy / ons daar van bediend hebbende / nu / indien hy 'er

De Gene-
raal schrijft
aan den
Portugysse
Admiraal.

1611

En maakt
den schijn
van te ver-
trekken.

om senden wilde / hem wilden weder geeven. De
Generaal ontsloeg ook de Indische Scheepen /
mits dat sy / hebbende Vrieven tussen Sharpeigh
en hem ober en weder gebragt / sig souden wag-
ten / om niet de Rivier op te vaaren / dog so dra
sy tyn gesfeld waaren / naamen sy ten eersten de
weg na Suratte. Wy maakten ook die dag onse
Scheepen klaar / om in Zee te kommen gaan.

Den 29. zeplden wy Zee-waards in / en wier-
den van de Portugysse Fregatten volgens hun ge-
woonte gevolgd. Wy ontmoeteden die dag een
vaartuyg gaande na Cambaya , gelaaden met
Cocos-nooten , van welke de Generaal 17000
stukis kocht / en onder ons Volk om-deelde / dog de
Boot liet hy vaaren.

Koopen
uyt een
vaartuyg
17000
Cocos-noo-
ten.

Den 31. besloot de Generaal / siende dat de
Portugysen ons nog volgden / niet verder in Zee
te stecken / maar te rug te keeren / en in weer-wil
van hen onse Kooymanschap so ver te doen / als
wy souden kunnen.

Koomen
weder
regen over
Swally.

Den 1. November keerden wy / in gevolge van
't gemelde besluit / te rug en so ver Noordelyk
aan / als de winden en het gety toelieten. Satur-
dag 's morgens Wierden wy Zuidelyk tegen
ober Swally , alwaar de Generaal aan land ging,
maar geen tyding van Suratte hoorde ; op dien
avond lusten de Portugysen op de Rivier ver schep-
den stukken uyt blydshap / gelijk sy den India-
nen seyden / ober tyding / dat 2 groote Galjoe-
nen / en nog 20 Fregatten tot hun hulp verwacht
wierden / dog dat waren maar booz-geevens /
also sy met sodanige logenagtige uytstroopfels ons
een schyik meenden aan te jaagen / daar wy on-
dertussen nu in staat waaren / om al hun boos-
heyd en gewaande en aan-gematigde heerschappy /
in een land / daar sy niet meer / als in Denemarken
te seggen hadden / af te weeren.

Vals gerugt
van de Por-
tugysen uyt-
gestrooyd.

Sy vinden
een ander
bequame
leg-plaats.

Den 5. dito sand de Heer Hendrik Middleton
Willem Pemberton , Schipper van de Darling ,
(daar hy veel op vertrouwde) met sijn Schip /
De

de Release en het Fregat nogmaals uyt / om Nooydelijk aan een bequame plaats te soeken; dese bonden een open plaats / alwaar niet alleen onse kleyne Schepen / maar selfs ook de Trades-Increase, (een weynig geligt) met hoog water beplig ober de Baar / en binnen een musket-scheut van het land konden leggen.

Daar sy
koomen.

Den 6. maakten wy met het begin van de bloed zeyl / en voeren Nooydelijk aan / alwaar wy tegen ober de ontdekte plaats onse Ankers lieten vallen; met het hooge water raakten wy met de Peper-corn, Darling en Release binnen de Baar / of ober de bank / daar wy niet minder als 3 vadem en 1 voet water bonden / dog by laag water was 'er niet meer / als 3 voet water. Wy quamen dan binnen die Baar / en geen musket-scheut van het land op 8 vadem ten Anker / en saagen ten Nooyden van ons / dog buiten ons Kanon / 12 Portugysse Fregatten. Nademiddag ging de Generaal en ik / met beertig gewapende mannen / om een plaats van vers water (daar wy om verleegeen waren) te soeken / na land / alwaar wy in de soute moerassen een plaats van byzaki water bonden / daar van wy ons / tot dat men beeter konde bekoomen / bedienen: de inwoonders bragten 5, of 6 Septen en Schaapen / en eenige bygten te koop / welk wy alles tot dienst van ons afgemat Volk van hen kochten.

Slegt water.

Den 7. dito vulden wy eenig water / kochten eenige weynige lebens-middelen / die te koop gebragt wierden / en haalden de Release op het land / om deselbe / door de woymen genoegsaam opgegeeten / so het moogelyk was / te stoppen. Tot bebyding van deselbe en het Volk / hoorde het geen de Portugysen tot nadeel van ons souden mogen onderneemen / sloegen wy een tent op / waar in wy wacht hielden / en schild-wagten uytsetteden.

Krijgen pro-
visie voor
de Schee-
pen.

Den 8. deden alle onse Cimmerlingen hun best / om alle de lekken van de Pinas te stoppen /

1611

op dienſelven dag quam Nicolaas Bangham met ſodaanigen proviſie / als hy volgens order van den Generaal had opgehogt / te weten / linnoenen booz onſe ſieke / brood / lamp-oly / keerſſen en ſo voortz. Tegen den avond quamen ſommige ingefetene van de naaſte dorpen den Generaal berigten / dat op de Rivier 2 Galjoenen / en 80 ſcegatten gekoomen waren ; op welke tijding de Generaal andere gedagten maakte / en tot beter beplighepd raadsaam bezwoorde / al ons Volk t' ſamen te trekken / om te beeter het geen tegen ons mogt ondernoomen worden te verpdelen ; tot dien epude gaf hy / gaande na ſijn Schip / dat in de open Zee lag / orber aan my / om op de Back / die nog op het land ſtond / te paſſen / en deſelbe / ſo dza het ty diende / in 't water by mijn Schip / of de Darling te bzingen ; dit wierd volgens order outrent midder-nagt uitgeboerd / en quamendus over de Baar by den Admiraal.

Zijn op eenig
berigt op
hun hoede.

Coia Naffan
wil op
ſtrand den
Koophandel
beginnen.

Den 9. quam Coia Naffan by den Generaal / die te dier tyd aan land was ; deſe verſeekerde onſen Generaal / dat hy / ſo dza alle onſe Schepen op de Zee ſoudeu gekoomen zyn / koopmanſchap op ſtrand bzingen en met ons handelen wilde : ondertuſſen ſoude aan de Zee-kant alle noodige levens middelen te koop gebzagt worden : hy berigtete ook onſen Generaal / dat de Scheepen / laaſt op de Rivier gekoomen / waren een Caphala, of Vloot van Portuyſſe Kooplieden / de wil hebbende na Cambaya. Als hy vertroft / ging Nicolaas Bangham met hem na Suratte.

Daar allerley
waaren
te koop
gebragt
worden.

Den 12. was op het ſtrand een geheele markt-dag / daar te koop was meel / brood / offen / geypen / ſchaapen / heenders / booter / kaas / ſupker en ſupker-kandij / linnoenen / dadels / water-linnoenen / koutwoerden / upen / radijs / konkommers / melk / een ſoort van errete-ſchellen / hy hen genaamd Paupery, en Gindus, een kleynne bzigt van de groote als een krab / zijnde riſſen foet en ſuur / hebbende een kleynne ronde ſceen

In het midden / suiker-ried / tobak / gedroogde
soute vis / pruimen / en palmijte-wijn / van hen
Taddy genaamd: alles reedelijks koop.

Den 21. sag mijn uytgesette schild-wagt / op
een berg staande / ober den top van een na-by ge-
leegene hoogte / de hoofden van eenige Portugyien,
die daar ten getalle van 500 man sig verbergden:
so dza deselve een teeken van alarm gegeven had/
quamen sy alle / siende / dat sy ontdekt waaren /
schielijk roeschieten / om de onse de weg na hun
boot af te snijden: maar na dat sy een wepnig
van ons geschut / so van Hoers als Kanon ge-
proefd hadden / en sommige van hen in de modder
saagen ober-hoop vallen / weeken sy met aller
haast uyt het bereyk van ons geschut; verscheyde-
ne van hen onder de voet geraakt / dedden hun best/
om weg te kruppen / dog eenen Antonio de Sowfo,
een Edelman van Chaul, zijnde doodelyk in sijn
hoofd gewond / bleef 'er leggen / dien wy / hem
van sijne vrienden verlaten siende / uyt mede-lyden
blimen ons boozd-haalden / dog hy stierf / also
sijn wond ongeneeslyk was / twee uren daar na/
en wierd van de onse aan strand begzaaven. De
Heer Hendrik Middelton hoorende ons schieten /
en bresende booz ongemak / quam ten eersten met
sijn Fregat vol volk na ons toe / ondertussen ga-
ven wy de vanden bysheyd / om hun vermaakt
aan land te neemen / en vonden niet raadzaam
aan land te stappen / en een kans met hen te wa-
gen. Na hun vertrek vonden wy verscheyden
houffen en schoenen / die sy vlygtende hadden ag-
ter gelaaten. Naderhand verhaalde ons de Muc-
cadam, of Constabel van Swally, dat de Portu-
gyen in desen aanslag / 8 of 10 dooden / of gequet-
sten gehad hadden.

Den 24 's namiddags quam aan de Zee-kant/
de Gouverneur van Cambaya, Mocrif Chan, met
100 ruyters en nog grooter getal voet-knechten/
5 olifanten / verscheyden kameelen / wagens en
ossen / voerende sijn bagagie; hy had ook ver-
schey-

500 Portu-
gyen doen
een aanval
op de En-
gelsé,

dog onge-
lukkig.

Mocrif-
Chan met
grooten
omslag aan
strand.
Daar de
Generaal
by hem
komt.

Beleefde
bejegening
van weder-
sijden.

Mocrib
Chan komt
op de
Scheepen.

Daar hy
in allerley
snuyterin-
gen sin
heeft,

En veel op-
koopt, dog
naderhand
weder
uytſcheyd.

Scheyden karren / of waagens / op welke sijne huy-
paarden geboerd wierden / die hy tot de jacht ge-
woon was te gebuyten; de Generaal quam na
hem toe / en wierd aan land treedende van hem
met 160 musquet-scheuten verwelkomt / waar
op aanstonds upt onse Scheepen geantwoord wierd /
want de Darling loste 3, de Peper-corn 5, en de
Trades-Increase 9 stukken kanon: hier op wierd
hem de Bzief van den Koning van Engeland, en
een vereering booz hem overgheleverd / welk alles
met alle tekenen van beleefdhepd wierd aange-
noomen. Mocrib Chan met 16 Mogollers en
Mooren (alle de andere van sijn gevolg liet hy
met Hoia Nassan, Coia Arsan Alle, en andere
krooplicden aan land / alwaar als een klepne stad
van tenten op-geſlaagen was /) ging onbe-
schrymond met d' Heer Middleton aan boord van
de Trades-Increase, alwaar hy so wel / als in-
mers doenlijkt was / onthaald wierd / en de nage
oer met een gedeelte van den volgenden dag bleef.
d' Heer Middleton brong meermaals op de booz-
naamste boodſchay / welk Mocrib Chan t' elkens
tot een ander tijd uytſielde / en maakte enkelijkt
sijn werlt / om of selſs / of booz sijn geſelſchay
om te sien / en te koopen allerley snuyterij / waar
mede hy het beuſel-agtig humeur van den grooten
Koning sijn meester dagt te behaagen / dog so
veel wy konden merken / liet sig aan het verkoo-
pen / of koopen van onse booznaamste kroopmans
waaren / weynig geleegeu leggen; alles hier
naantw-keurig tot sijn genoegen geſien / en booz-
ſnuuffeld hebbeude / verſogt hy de andere Schee-
pen ook te sien; hy quam dan op ons Schip de
Peper-corn, alwaar hy deſelbe kouwſ hield: hy
hogt alle onse liſten met deegens / of deſelber
lemmers / waar op hy so geſet was / dat hy ons
niet vertroutode / deſelbe hem na te ſenden / maar
wilde booz sijn vertrek deſelbe sien na land byen-
gen / en egter ſand hy weynige daagen daar na /
al-voorens de beſte yelbeude uytgeſogt / de mee-
ſte /

ste / die geboogen en van hen verdozben waren / weder te rug / gelijk sy gewoon zyn te doen met al het geen sy gelooft hebben / en hen naderhand niet aan-staat. Niles by ons na sijn sin verrigt hebbende / spoeyde hy weder na het land / vergeselschapt van d' Heer Hendrik Middelton , my Kapiteyn Sharpeigh , en Johan Jordaan ; hy bragt ons in sijn tent / daar wy neffens veel sijnre vrienden op tapyten neder saaten ; hier begon onse Generaal weder / als boozen / van onse booznaamste boodschap / de koopmanschap / op te haalen / welk hy wederom tot den volgenden dag uyt-stelde / weshalven wy / siende / dat'er niet in gedaan soude worden / en het avond begon te worden / ons af-scheyd naamen en na boozd voeren / om dien avond te overleggen / wat ons des anderen daags te doen soude staan.

Komt weder aan land , en steld den Koophandel tot den volgenden dag uyt.

Den 26. spoeyde de Generaal weder tydelijk na 't land / en incende veel uyt te voeren ; dog hem wierd ten eersten gesegd / dat Mocrib Chan verrokken was / maar om hem te vreedden te stellen / wierd 'er niet eenen by-gevoegd / dat hy gegaan was / om vriendschap tussen de Portugysen en ons te maaken. De Generaal wist wel beeter / en geloofde booz het naaste / dat hy na de Portugysen gegaan was / om (hebbende reeds van ons getrokken / al wat hy konde) ook van de Portugysen eenige vereeringen te behooven / en ons ondienst te doen : weshalven hy by misnoegd na sijn Schip in de open Zee voer / hoewel 'er Hoia Nassan gebleven was / boozgebende onse waaren / die de Generaal op geld geset had / te willen koopen / maar dat wierd / also de dag verre verloopen was / tot den volgenden dag verschoben.

Dog ver-trekt,

Mocrib Chan ver-foekt van den Generaal 't een en 't ander , dat hem op 't Schip geweygerd was.

Den 27. sond Mocrib Chan een van sijne booznaamste Edel-lieden en sijn makelaar met een Brief aanden Generaal / die hi aanstonds / denkende / dat het onsen handel raakite / aan 't boozd van den Admiraal liet brengen / maar wierd bebonden niet

1611

niet anders te beheiften / als dat hy versogt / des selfs geperfunneerde rok / en sijn Spaansen hond, die hem daags te vooren / als hy hem sijn kastooyhoed / af-gebeerd had / geweygerd was; hy versogt ook / dat onse Smit hem een model van een keten-pomp wilde maaken. Op die selve morgen ging Kapiteyn Sharpeigh en Schipper Jordaan aan land / om met Hoia Nassan over de prijs van onse waaren te spreken.

De Koop-
handel ge-
noegsaam
afgebroo-
ken.

Den 28. vertrok Hoia Nassan na Suratte met des Generaals rok en hond / die Mocrif Chan versogt had / en / om ons alle na-denken te benemen / liet sijn schoon-soon Hoia Jellardin in sijn tent blijven / die voorzag / desselfs te rug-komst te sulen afwagten; maar Hoia Nassan eens vertrokken zijnde / sag na onsen kroophandel niet om / en de soon liet in de volgende nacht de tent opbreeken / welk ons niet wepnig ontstelde / also wy saagen / dat'er niemand tot het voortsetten van onsen handel gelaaten wierd. Op die selve dag wierd Bartholomeus Davis een van onse Cinnickerlynden na Suratte gesonden / om hout en planken tot het vernieuwen van de Release te koopen / waar toe wy dooz' huijme schone beloften waren aangemoedigd / dog hy vond sig daar bedzoogen en op-gehouden / want als hy ergens bequaam hout vond / konde hy niemant om het selve te hakken / of te zaagen binden / so dat hy / niet alleen sijn oogmerk niet konde bereyken / maar selfs bekommerd wierd / of hy wel byzheyd soude krijgen / om weder te vertrekken. Mr. Jordaan, Frain en andere gingen ook na een naast-gelegen doorp / om eenige pakken van Indische stoffen / die Hoia Nassan om tegen onse waaren te ruypen derwaards gebzagt had / te besien / en bzagten van elks eenige staaltjes met de prijs / die 'er vooz' ge-eyst wierd / te rug; de Generaal settede op de gecne / die hem behaagden / de prijs / die hy 'er vooz' wilde geeven / en liet verzoeken / dat sy insgelijks ontreent onse waaren wilden doen / en hem daags daar aan bescheyd mog-

De Gene-
raal soekt
het te
hervatten,

mogten laaten weten / maar sy hielden de hare op een hoogen prijs / en booden maar weynig voor de onse / die sy meenden / dat wy hen noodsaakelyk / so als sy wilden / moesten verkoopen.

Den 1. December. Als sy nu saagen / dat d' Heer Hendrik Middelton niet wilde geiben / 't geen sy voor hunne waaren geyst hadden / nog de onse voor 't geen sy gebooden hadden / verkoopen / ontbooden niet alleen ('t zy dat sy hen aan de koopmanschap niet lieten gelegen zijn / 't zy om hem te toetsen) hunne staaltjens te rug / maar boerden alle hunne pakken / (reeds tot Damka,) een dozj 3 mylen van ons af / weder na Suratte. Ook wierd de arme ingefetene verbooden / ons eenige eet-waaren / gelijsk hen tot nog toe was toegelaten / te verkoopen.

Den 6. dito wierd den Generaal geboodschapt / dat Mocrif Chan en Hoia Nassan op weg waren / om aan de Zee-kant te koomen; tegen den avond saagen wy een meenigte van tenten / gelijsk als een dozj / een myl land-waard in / in 't Oosten van de Riee op-geslaagen / maar of sy in vrede quamen of niet / konden wy niet weten.

Den 7. quamen 2 Makelaars Jadow en Narran den Generaal berigten / dat Mocrif Chan en Hoia Nassan op weg / en in hunne tenten waren / en daags daar aan / aan de Zee-kant soudeu zijn. Sy vertaalden den Bries van onsen Koning / en vertrokken weder na het land / dog hun ongemeene droefheyd en vrees / waar door sy tot dese boodschap niet geern waaren gebruylic geweest / gaf ons geen hoop van iets goeds van hen te verwagten / te meer / om dat sy hem / die om iets te verrigten / van ons na de Stad gesonden was / reeds gevangen gehouden / en hun wycedheyd getoond hadden / als sy onder bedreyging / van de neus af te snijden / het bzingen van levens-middelen by ons verbooden / en dus ons door honger dagten tot het vertrekken te noodsaaken.

Den 8. dito quam Mocrif Chan en Hoia Nassan

1611

De Suratters brengen hunne waaren weder weg.

Mocrif Chan komt weder na de Zee-kant.

Welk den Generaal berigt word.

Die het quaadste vreesd.

Mocrif en Nassan brengen hunne waaren mede.

fan

1611

Beyder-fijds
wordt over
de waaren
en prijs
gehandeld,

tot weyrig
voordeel
van de En-
gelfe.

Verfeekering
van de koop
te houden.

MocribChan
krijgd een
brief, die
hem feer
bedwelmd.

Daar egter
de Generaal
voor vrees-
de.

fan met een grooten fleep van Volk en bagagie aan de kant van het water / en bragten / om alle na-denken van quade handeling ontrent ons te weeren / 40 of 50 pakken van Indifche waaren mede / die ſij nog tot 108 toe vermeerderden; egter konde die vertooning niemand van ons doen gelooven / dat ſij trouwelyk met ons meenden te handelen. Zy hadden ongemeene ſin in ons guldfilver en verniſſoen / en Mocrib Chan in ons ſtuwiel / (hoewel ſij ſulks minſt lieten blyken;) en gemerkt / ſij dat niet alleen konden van ons krijgen / ten ware ſij'er loot en andere waaren by namen / ſo begonden ſij nu over ons loot te handelen / om op een ander tyd over het ander goed te ſpreken; dog ſij wilden met ons niet anders accordeeren / of wy moeſten hen 50 van het 100 wylſt geven / hier voor hun eygen deure / daar ſij geen haſard behoeften voor wy te ſtaan / en onvertuffen konden wy onſe waaren / die wy ſo verre over Zee gebracht hadden / niet hooger brengen / als tot ſulken onnoſfelen prijs / daar maar een kleyn gedeelte van onſe bragt herwaards mede konde goed gemaakt worden.

Den 9. 's morgens ging de Heer Hendrik Midderton aan land / hoewel nog niet verſeekerd / dat ſij hun koop wilden houden / welk dan nu beloofd wierd; weſhalven de Trades-Increase haar loot begon te ontſcheepen en aan land te brengen. Effen voor de middag wierd Mocrib Chan een brief gebracht van den Grooten Mogol, waar over hy ſo bedwelmt wierd / dat men qualijk een woord van hem krijgen konde / en hy ſtraaks na den eeten vertrok / waar Hoia Naſſan en andere bleeven daar / om / gelijk voorgegeeven wierd / de koophandel te voltrekken. Tegen den avond ſond de Generaal / (eer hy aan boord ging,) nog al vreeſende / dat ſij hun woord niet ſouden houden / en ſiende wat moeyte en arbeyd aan het ontſcheepen en te land brengen van ons loot baſt was / en met eenen te gemoech ſiende / wat een onber-

onverdraaglyk mistroegen onder ons Volk ont-
 staan soude / als sy door der Suratters wankel-
 baarheid en afwijking van het gemaakt accoord /
 het selve weder zouden moeten aan boord arbe-
 den / hy sond / seg ik / eenige onser Hooplieden
 en makelaars / om dat alles Hoia Nassan booz
 te houden / en / eer men boort ging / beffels
 volkoomen resolutie te wecten ; dese kreegen van
 hem tot antwoord / dat sy niet behoefden te vree-
 sen / also men het alles soude overneemen ; hier
 door wierd sonder schroom boortgegaan / om het /
 so haast moogelyk / te landen. Op desen dag lie-
 pen William Johnson, Schip-maker op de Darling,
 en Johan Courdale, Trompetter van den Admi-
 raal ober na de Vloot van de Portugysen , en Johan
 Patrison na Suratte.

Drie Engelle
 loopen over
 na de Por-
 tugysen.

Den 10. quam aan boord / om onse Scheepen
 te besien / de Gouverneur van Suratte en Coia Ar-
 san Ally ; Na dat sy mijn Schip besigtigd had-
 den / gingen sy ober op dat van den Admiraal /
 dat in de open Zee lag. Ondertussen was 'er
 aan land oylust gereefen / welk de saak op een
 ander ploop bragt / want Johan Jordaan quam van
 land / om den Generaal ten eersten te berigten /
 dat Hoia Nassan het sluweel en andere waaren /
 daar hy de meeste trek toe had / ontfangen heb-
 bende / alles had begonnen in 't war te sijn /
 so dat 'er na sijn gozdeel geen goeden uytflag van
 te verwagten was / te meer / also hy het weegen
 van het loot veeds gestremd / en de offen ontboor-
 den had / om de Indische pak-goederen met de
 karren weder weg te voeren. De Generaal dit
 hoorende / wierd so ongeduldig / dat hy / om de
 koop te doen boortgegaan / aanstonds op sijn Schip
 gemelden Gouverneur en Coia Arsan Ally, die
 hier ober niet weynig ontfeld waaren / arresteer-
 de ; maar na een weynig wantens / ging hy met
 hen in het Fregat na my toe ; op de Peper-corn
 gekoomen zijnde / stelde hy my booz / wat hy ge-
 baan had / en wat mijn gevoelen daar van was.

Hoia Nassan
 sijnjt den
 handel in
 't war.

Als

en word
diesweegen
van den
Generaal
t' scheep
gebragt en
gearre-
steerd,

Ik oordeelde / dat hy op de regte weg was / en sag geen reeden om hem sulks af / maar wel om hem het voortgaan in sijn voornemen aan te raaden. Hy vertrok van mijn boord na land / met een tamelijke lijf-wagt / alwaar hy Hoia Nassan bekend maakte / waar toe hy wegens sijn dwarsse handeling had moeten resolbeeren / en versogt / gemerkt de Gouverneur van Suratte in Vriendschap gekoomen was / en onse Kooptmanschap hem niet en raakte / dat hy met hem wilde aan boord gaan / in plaats van den Gouverneur / dien hy dan aanstonds weder beloofde te ontslaan: Hoia Nassan resolbeerde hier op / also hy geen ander middel wist / met een grinnig en snijers gelaat in het Fregat te stappen / waar op de Gouverneur tot sijn groot genoegen na land gesonden / en die 2 andere op de Peper-corn te bewaaren gebragt wierden.

Den 11. ging men met het lossen van ons loot voort / waar door de Admiraal so geligt was / dat het de volgende nacht met hoog water over de Baar na binnen quam / so dat wy nu onse geheele Bloot ontrent onse handel-plaats by malikan-der hadden.

Dog word
ontslaagen,
mids een
ander in sijn
plaats
quam.

Den 12. ontbood de Heer Middleton, dat men dese Edele gevangens by hem aan boord brengen soude / Hoia Nassan stond sulks een geruymen tijd tegen / tot dat ik order kreeg / om hem met geweld over te brengen: daar zijnde / wierd / om onsen handel schielijker voort te setten / goed gebonden / die beyde te ontslaan / mids dat 'er andere giselaars in hun plaats gelaaten wierden / gelijk dan voort Hoia Nassan sijn Schoon-soon Coia Illardin, en een sijner Soonen / en voort Coia Arsan Alle, 2 Persiaanse Kooptlieden gesonden wierden / waar tegen wy van onse sijde in hunne tenten deeden blijven Johan Williams en Hendrik Boorthby: nog dien avond en volgende nacht wierden besien / gesorteed / berekend en accoord gemaakt over 40 baalen / of pakken van Indische stoffen / of katoenen.

De Kooptmanschap
gaat voort.

Den

Den 15. quamen tot ons van de Portugysen g= ber twee Jongmans; een derselven was een pa= g= gie van den Kapiteyn Major.

Den 16. in den morgenstond sagen wy in het Zuyden 5 Portugysse Daandels waapen / welk van den Generaal verstaan zijnde / wierden aanstonds op order van hem 200 met schiet-geweer en pieken gewapende aan Land geset / om hen te gemoed te gaan; Sy dit merkende / namen de vlugt; De onse hen vervolgende / quamen ontrent Swally, daar sy Hoja Nassan niet al sijn volk vonden / hebbende nog 20. paliken van de Indische stoffen / of Catoenen mede gebzagt; Deze versekerden onsen Generaal / dat de Portugysen reeds ober de modderige kreeken en niet verre van hunne Scheepen waren / welk het vervolgen deed staken / so dat de onse weder na boord keerden.

Portugysen
komen te
voorschijn,

Dog derven
geen stand
houden.

Den 19. liepen van ons tot de Portugysen ober Peter Rosemary (een Portugys met ons uyt Engeland overgekomen) een Seph-maker op het Schip van den Generaal / en Francisco Gonsalves, (te booren tot ons overgekomen) die onder de opsig van den eerst-gemelden was.

Overloos
pers.

Den 27. quam wederom Hoja Nassan van Suratte, om te sien / of hy wat van onse Lakens en andere koopmanschappen soude konnen koopen / maar als hy ober de prijs niet konde eens worden / verdrok hy weder. Die selve dag kreeg onse Generaal door een Jood van Masulipatan een Brief van Peter Florissen, een Duytser, (die de Maatschappij van de Londense Kooplieden / op Oost-Indien diende / en aldaar een Comptoir opgerecht had) waar in de Generaal berigt wierd / dat aldaar 3 Scheepen uyt Engeland aangekomen waren / en een der selver na de Roode-Zee stond te gaan: Dit behaagde onsen Generaal nog ons geheel niet wel / also wy hunnent wegen booz groote swarigheeden vreesden.

Koophan-
del.

De Engelse
zijn bekom-
merd voor
een Schip,
dat na de
Roode-Zee
wit.

Den 30. wierden Mr. Jordaan en Frain na Suratte

Koophan-
del.

Middelton,

M

geson-

1612

Hawkins wil
van Camba-
ya over Goa
na Engeland
gaan.

Welk de
Generaal
hem laat af-
raaden.

Eenige
hoop van
een factorie
tot Suratte.
Dog die
verdwind.

gesonden / om nog over eenige Indische stoffen te
accoordeeren / en 'teen en 'tauber van onse waa-
ren te venten. De Generaal kreeg deselve dag
een Bries van Kapiteyn Hawkins uyt Cambaya;
waar in hy bekend maakite / dat hy doozgenoomen
had met sijn huyshouding na Goa, en van daar
na Engeland te gaan: maar de Generaal bevat-
tende / dat hy tot Goa komende / om sijn goed be-
let soude worden na Engeland te gaan / of 'er wel
sijn leven by inschieten / raade hem dooz den selven
Bode sullis ernstig en vriendelijc af / en versogt
hem sijn reys met ons na Engeland te neemen.
Ter selver tijd lieten ook de onse uyt Suratte den
Generaal weten / dat Mocrib Chan geneegen
scheen / om ons een factorie aldaar te laten heb-
ben / tot het verkoopen van onse overige koopman-
schappen; welk ons eenige hoop deed scheppen /
dog die verdween ten eersten dooz sijn wispel-tuu-
righeyd.

1612. Den 8. January quam Nicolaas Uphlet
van Cambaya met een Bries van Kapiteyn Haw-
kins aan den Generaal / waar in hy bekend
maakite dooz des selfs bries bewoogen te zijn / om
na onse Scheepen te koomen / en de reys met ons
aan te neemen.

Hawkins
komt om
met dese na
Engeland te
gaan.

Den 26. dito quam Kapiteyn Sharpeigh, Mr.
Frain en Kapiteyn Hawkins met al sijn goed en
huysgesin na ons toe / die de Generaal met 200.
man / 3. mijlen Land-waard in te gemoet trok /
om hem hooz de Portugysen, die 'er niet ver van
daan lagen / te bezijden.

De Engelse
moeten uyt
Suratte
vertrekken.

Den 27. sond de Generaal Johan Williamsz
na Suratte, om te vernemen / of 'er resolutie van
een factorie aldaar te houden genoomen was / die
den 29. te rug quam met bescheyd / dat men ons
geen verder handel wilde toelaten / en hen alle
belast was / uyt Suratte te vertrekken / sonder hun-
ne uytstaande schulden te mogen inbozderen; die
dan versogten van den Generaal te weten / of sy
tey persten koomen / dan of wat uytstel soeken / en ver-

verwagten fouden / of 'er een andere resolutie genomen mocht worden.

Den 30. schreef d'Heer Hendrik Middelton aan de onse tot Suratte, om ten eersten na onse Schepen te komen / gelijk sy dan ook den 31. met al hun goed aan boord quamen.

Den 6. February boer vooz-by ons na Cambaya een groote Caphala; of Vloot van ontrent 100 Portugysse Fregatten.

Den 9. dito in de morgenstond raakte de Admiraal met hoog water ober de Baar / en liet sijn Anker vallen in de open Zee. Ontrent de middag quam van Cambaya, Nicolaas Uphlet, Kapiteyn Hawkins Dienaar / dien sy aldaar tot gijfelaar gelaten hadden / om wiens wille wy hier gebleeben waren / sedert den laatsien January, op welken dag de onse upt Suratte vertrokken waren. Tegen den avond gingen wy onder zepl / quamen ober de Baar / en ankerden op 8. vadern een mijl in Zee / niet ver van onsen Admiraal.

De Vloot raakt weder in Zee.

V. AFDEELING.

Hun vertrek na *Dabul*, *Socotora*, en de *Roode-Zee*, en wat aldaar is voor gevallen.

Den 9. February vertrokken wy van hier / na dat wy hier geweest waren 138 dagen / in welke tijd wy veelsins vooz uytstellen / verbzeeken van beloften en belet van niet de ingesetene te handelen mislepd wierden / en maac weynig goed met weynig voozdeel vertierden / en verder koophandel / of het opregten van een factorie ons gewenget / de schulden onbetaald gelaten / en onse kooplieden de Stad ontslepd wierd. De reden / waarom sy ons so schielijk dedden vertrekken / was / om dat / (gelijk wy naderhand verstaan hebben) op de tijd / als sy oberleg maakten / of

Hoe lang sy tot Suratte geweest waren, en wat aldaar verrigt hadden.

Waarom sy so schielijk upt Suratte mosten.

1612

het raadzaam was/ ons tot het vertieren van onse daar gebzachte goederen een factorie toe te laten/ Mocrif Chan een Brief kreeg van eenen Dangie een Banjaan uit Cambaya; daar in hen dooz beleyd van de Jesuiten aldaar voorgesteld wierd/ dat indien sy de Engelse tot Suratte toelieten/ de Portugysen alle hunne Zee-plaatsen wilden in brand steken/ en alle hunne Scheepen/ die sy souden uytzenden/ weg neemen; waar op eenparig van hen beslooten was/ ons gelijki gesegd is/ te doen vertrekken.

Swally.

Aanmerkingen van het water aldaar.

Deze Gce van Swally binnen de Baar legd op 20 graden 50. minuten Noorder-bzete (na de verandering op 16. graden/ 40. minuten Westelyk.) Wy bevonden dat het water hier by volle Maan 4. voeten hooger vloeyde/ als by de quartieren/ zijnde de vloed by d'eerste 24. en by de laatste tyd 20. voeten hoog/ en dat het 's nagts 3 voeten hooger vloeyde als ober dag/ na dat de wind was. De kust/ of het strand legt volgens het Compas bykans Zuiden en Noorden; De Maan maakt hier een volle Zee.

Rekeningen geslooten. Assignatien op debiteurs tot Suratte.

Den 10. dito sloot de Generaal sijn reekening met Jaddow en Narran de Makelaars. Wy namen ook uyt een Fregat/ gaande na de Rehemy tot Goga eenige vaten Rijs en Pekt/ en gaven hen assignatie/ om hun betaling tot Suratte by 2 mannen/ die nog een open rekening met Kapiteyn Hawkins hadden/ te halen.

Den 11. 's morgens ten 6 uren gingen wy met hoog water onder zepl/ en quamen 's namiddags ten 2 uren ten Ankter op de Zuidelyke Gce aan de voet van de Baar van Suratte by een nieuw Schip/ genaamt de Hassany, gaande na de Roo-de-Zee. Wy haalden ook uyt een ander Fregat eenige steen-koolen/ en weesen hun betaling te zoeken/ gelijki als de andere.

Wat kours sy houden.

Den 14. 's morgens ontrent 1 uur ontmoetden wy een bank/ daar wy hadden van 16. tot 13. baden/ en sraliks daar na wederom 20. en

22 badem. Thans leyden wy het 3 mylen met de wind / West ten Zuyden aan / van 6 uren 's morgens tot de middag / namen wy met een Noozden wind onse kours / 9 mylen Zuyd-Zuyd-Oost aan / hebbende van 20 tot 16 badem water / en waren ontrent 10 mylen van het land Westelyk van ons / op de Noozder-breedte van 19 graden 37 minuten. Ontrent 1 uur voeren wy boozby 3 Malabaarse Scheepen / gaande na Suratte, geladen met Cayro (stof om touwen van te maaken) en Cocos-nooten / leggende om de Eb af te wagten / op 14 badem 9 mylen van het land / en saagen nog 7 andere Scheepen in het Zuyd-Oosten van ons nader na het gebergte. Van de middag tot middernagt / voeren wy 5 mylen Zuyd-Zuyd-Oost aan / dog kreegen in die nagt een stilte.

Sien verscheyden scheepen.

Den 15. voeren wy met een fraaye koelte wy het Noozden / 6 mylen Zuyd-Zuyd-Oost aan. Wy hoorde verscheyden scheuten van grof geschut aan land. Wy hadden thans 15, 13 en 12 badem water. Het land doet sig hier op met hooge bergen / met verscheyden valeyen tusschen beyden / als so veele habens en in-hammen. Op de middag hadden wy de breedte van 19 graden / 4 minuten. Met het ondergaan van de Son / waren wy 3 mylen van het land / en hadden tusschen 12 en 6 badem water. Van de middag tot midder-nagt hielden wy met een Noozdelijke wind / onse kours 11 mylen Zuyd-Oost aan.

Hooren aan land schieten.

Hoe dat sig hier vertoonde.

Den 16 op den middag voeren wy met deselve wind / op die selve kours 11 mylen ; het land was hier hoog en vol hoeken / gelyk als baayen / die van 9 badem 4 mylen van land / allenykens ondieper worden / tot 5 badem 3 mylen van land ; wy hadden 18 graden 1 minuyt. Tegen Sonnen-
 ondergang ankerden wy op 7 badem / tegen
 ober de Baar / of bank van Dabul , daar onse
 Generaal hoop maakte van eenige sijner Engelse
 Kooymanschappen te verkoopen / of / om so te

Dabul.

1612

spreeken / nog een pijn / na dat reeds verschey-
dene vergeefs verschooten waren / te wagen.

Den 17. ging de Generaal 's morgens met sijn
Fregat / om de diepte nader by de Baar te pep-
len / en bevond / dat ontrent het Zuidelyk punt
van 't inkoomen 5 badem / en een weynig Hooz-
delijker tegen het midden van het inkoomen /
maar 2 badem water was. De breedte van dit
Zuyder-punt lag op 17 graden / 34 minuten ;
(volgens de verandering 15 graden / 34 minuten.)

Hier wor-
den sy
begroet en
onder-
vraagd.

Ontrent den middag quamen aan ons boord 2
booten van den Gouverneur / de eene met een ver-
eering van 3 offen / eenige schaapen / dadel's /
hlood en water-linsenen / en de tweede met af-
gesondene / om te vernemen / wie wy waren / en
wat ons oogmerk was / hoewel sy sig reeds wel
konden verbeelden / wie wy waren / ten deele om
dat sy kennis met ons gekreegen hadden tot Mo-
ha, en ten deele om dat sy wel g'hoord hadden /
dat wy tot Suratte waren. De boodschap wierd /
volgens der Indianen manier / gedaan met veele
complimenten en belofte van alle vriendschap / en
aanbieding van onse waaren booz geld te sullen
kooopen / en ons daar Indigo, katocnen en peper
booz te geeven / (welk meer was / als wy konden
verwagten / of sy zyder hadden te belooven) onder-
tussen wierd terselver tijd al de Indigo, stoffen en
peper gebuyt tot het laden van hunne Schee-
pen na de Roode Zee. Op dese beleefde belofte
sont de Generaal sommige onser koop-lieden aan
land met een vereering aan den Gouverneur / en
eenige staaltjens van Engelse lakens en andere
waaren ; maar wy konden 'er niets van verkoopen /
als maar eenige weynige lakens en karspen van
de beste kolour / te weeten / scharlakense / papegays-
groene / en ligte / en daar beneevens eenige rollen
loot : de Gouverneur kost ons rood loot / dog
sont het weder te rug / en wy merkten binnen
korten / dat op de wijs van Suratte de Gouver-
neur ontrent ons valscheijyk handelde : want hy

Krijgen
schoone
beloften ,

Wat daar
op volgde.

gaf

gaf ons byzheyd om te verkoopen / en liet onder-
tuffen dooz sekere mannen het koopen fteuyten / en
de koopers niet flagen te rug houden / fo dat nie-
mand byz stond / yetz booz fulken prijs / als hem
goed dacht / te moogen koopen; dog koopn / ande-
re eet-waar en water wierd ons booz ons geld
toegelaten aan boozd te byngen / en wy kreegen
booz een van de Darlings ankerz een kabel-touw
van 18 duym / en 96 badem van het daar gebruy-
kelijke touw / t' famen waardig / 8 ponden ster-
lings: maar of dese bekeefsheyd uyt hun genegent-
hepd booz de byeenbelingen / of uyt andere rede-
nen sproot / kan men niet wel oordeelen / te meer /
om dat sy ten eerften verfpred en na Moha had-
den laten weten / dat wy al het ongelijk / dat
ons van pemand aangedaan. wierd / fogten te
wreeken; welk dan wel een reden van een goed
gelaat ontrent ons te toonen / soude konnen ge-
weeft zijn.

Den 26. 's namiddags fagen wy / behalven
verfchepde Malabaarfe koopvaardy-fcheepen / die
neffens ons op Anker lagen / in de open Zee een
groot Schip en een Fregat / om welke op te ha-
lien de Generaal 2 uren booz de nacht de Darling
affond / maar byesde / dat het die Scheepen by
nacht mogt miffen / en niet mans genoeg zijn /
om die beyde te vermeersteren / fond hy wat later
my ook met de Peper-corn af / neffens fijn Fre-
gat / dat wel bemand was / welk laft had / om
neffens my op het Fregat te paffen. Ontrent
midder-nacht / hoewel het byz donker was / kreeg
ik de Scheepen op Anker leggende in 't oog /
fond ons Fregat daar na toe / waar op hun Fre-
gat aanstonds dooz-ging; het groote Schip ons
in 't oog krijgende / was mede onder zepl ge-
raakt / maar wierd onfent weegen belast / haar
zepl te ftrijken / welk aanstonds gedaan wierd.
Ik liet ook seggen / dat hun Kapiteyn en de hoof-
den van het Schip byz my fouden aan boozd koo-
men / waar op hy pemand met 2, of 3 Soldaten

De Gene-
raal laat
jagt maken
op 2 Por-
tugyffe
Scheepen.

Die beyde
vermee-
fterd wor-
den.

1612

Order daar
ontrent
gehouden,

Om het
plonderen
voor te
koomen.

Die egter
te buyten
gegaan
wierd,

sond in een Canoe, die hun verschooning maakten / dat de Kapiteyn oud en niet wel te pas was / en dat hun groote boot so met goederen beset en bestuurd was / dat sy die niet hadden konnen roepen; dit deed my / hoewel on-gaarn / mijn eygen Pinas af senden / om eenige der booznaamste Kooptlieden en Krijgs-bediende ober te halen / dog met een seer scharpe order aan den bootzman / dat hy op sware straf niemand op het Schip soude laten overstappen / om alle plondering booz te koomen / te meer / also ik d' Heer Middleton dagt den eersten Engelsman te laten zijn / die 'er soude op koomen. Tussen beyden quam ons Fregat met het ander Fregat / dat sy genoomen hadden / te rug / en seyden tot mijn leedweesen / een van de Portugysen in het vlugten doot geschooten te hebben. Als ik nu verscheydene van hen binnen boord had / gaf ik order om na Dabul te varen / maar also sy slegt zepl maakten / en wy met onse zeplen niet konden by hen blijven / vreesde ik / dat sy meerder zepl makende ons ontkoomen souden / en daarom liet ik hen toeroepen / dat sy hunne zeplen inhaalen / en tot den dag toe op Anker souden blijven leggen; ondertussen ging ik in mijn hut / om de Portugysen te onderuzagen / wat hun lading was; tussen beyde sond mijn schipper / onder voorgeben / dat hy niet wist of het Schip op Anker was / of niet / buyten mijn kennis en order mijn Pinas derwaards / waar in mede ging een van sijn maats / die / meer na buyt als goeden naam siende / niet alleen in het Schip ober-ging / daar maar aan het plonderen viel / en hoewel meermaals geroepen niet te rug quam / booz dat hy sijn lust voldaan had. Tegen de wederkomst van de Pinas, stelde ik / Thomas Glemham, Johan Staughten, Georg Cockam en Robert Mico den Boekhouder / met een lantaern en keers by de leer / om deseibe een booz een (in tegenwoordigheyd van de aan ons boord zijnde Portugysen) te doen opkoomen en te betasten;

betasten; dit gedaan en al het geen sy by hen bonden in de boot geworpen zijnde / vond ik dat wederom na de Portugysse Scheepen / en liet hen alles weder behandigen en afbzagen / of sy nog iets meer misten / indien ja / dat die buyten mijn order binnen hun Scheeps-booze geweest waren / sulks soude moeten goed maken : maar also Thomas Love, Georg Jeff en Mattheus Bragge, 3 onder-schippers van den Admiraal onlangs overleden waren / wierd het Fregat tegenwoordig gecommandeerd door eenen Terrie, de kragt van Gillis Thornton, die / eer de boze te rug quam / hoe wel 'er ander order gegeven was / met ons Fregat aan 't boze van den Portugys boer / alwaar sy / gelijk buyt die gauw-dieven / op het Schip overliepen / en niet ontsaagen kisten en koffers op te bzeeken / alles wat hen aanstond te rooven / en in het Fregat te werpen / nog ook die ik om hen te beletten had nagesonden / buyt en qualijk te bejegenen. Maar het quaad gedaan zijnde / konde niet her-daan worden / en daarom deed ik / hoe wel het my ongemeen verdoot / wat ik tot verbetering bedenken kon; tot dien eynde versogt ik Pemberton, nu effen met de Darling, by ons gekoomen / ten eersten onsen Generaal op de kee te gaan berigten / wat de maats gedaan hadden / ten eynde soze gedzagen mogt worden / om alles / eer het konde verhozen en aan kant gestookien worden / aan het ligt te bzingen. De Generaal had dit so dza niet gchoozd / of hy gaf order / om beyde de Fregatten / daar de onse op waren / by hem op Anker te bzingen / dog dat niemand upt deselbe in onse Scheepen mogt overstappen : hier op ging hy / ik / de Kapiteyn en kroopliden van het Portugysse Schip eerst op ons eygen Fregat / en van daar op het veroverde / alwaar onse maats waren ; elk wierd naauw besogt / het geroofde hen afgenoomen / en een boze een afgeschiept / en vervolgens ons kleyn Fregat aan het Portugysse Schip vast gemaakt / en alles den eygenaars

En wat tot vergoeding gedaan word.

1612

weder gegeven. Dit Schip / genaamd St. Nicolaas, was van Cochin, groot 300 tonnen / en ging na Chaul: de lading bestond / na hun bekentenis voornamelijk in gebroogde Cocos-nooten / cenig tin / hyupne, sulpher / Arak-nooten / tien baten Chineese schotelen / eenige baten alupin / een deel Chinees aarde-werk / en wat Cayro; of bast om touw van te slaan. Wy deden alle blyt om hun ladings brief in handen te krijgen / maar sy wilden daar niets van weten / welk ons veel moeyte aandeed om den selven te vinden. Het weynige / dat wy van hen namen / te weten / eenige baalen ruuwe Chineese sijde / een weynig nagelen / 3 kisten kanceel / en wat was / om keersfen af te maken / was maar als een mijt in vergelijking van de schade / ons door de Portugysen aangedaan. Het Fregat behoorde tot Chaul t' hups / ging na Ormus, was 60 tonnen groot / en was geladen met Rijs en Tamarijn, waar uyt wy tot onse noodduyst eenige baalen rijs namen. Hier waren wy mede besig tot den 1 Maart. Met dit Fregat sond de Generaal weg alle die Portugysen, die uyt het leger tot Suratte tot ons waren overgekoomen / te weten / Lorenzo de Campo en sijn makker / de bent / die in het Fregat genoomen was / en de 2 jongens / die hunne meesters ontloopen waren; elk gaf hy na adbenant geld in de beurs / en de kleederen die te boozen booz hen gemaakt waren. Van den koopman / dien de sijde meest toequam / bereerde de Generaal een fraay stuk laken / en aan den Kapiteyn van het Fregat / daar wy de Rijs uyt-genoomen hadden / een stuk karsen. De Gouverneur liet op dien selven dag den Generaal weten / dat die groote Caphala, die ons den 6 February was boozby gebaren na Cambaya, dien dag / of wel in de volgende nacht weder na Goa soude te rug keeren; maar of sy by dag / of nacht ons booz by gebaren zijn / wecten wy niet.

Den 4. Maart riep de Generaal / alles hier ver-

Wat'er de
Generaal
egter uyt
nam.

De over-
loopers
worden
met deselve
te rug ge-
sonden.

En sijn ver-
eering aan
den Koop-
man.

Scheeps-
raad.

rigt hebbende / ons te samen / om te beraadsta-
 gen / wat ons best te doen stond. Hy toonde sig
 geneegen om vooz Goa te gaan leggen / en den
 Vice-Roy aldaar vooz de schade en hoon / ons en
 onse natie van de Portugysen aangedaan / vergoe-
 ding te vorderen / om / in gebal sulks ons gewep-
 gerd wierd / beter grond te hebben / om ons recht
 van de Portugysen , die wy ergeus souden konnen
 op-doen / te verhalen : dese voozslag wierd van de
 meeste seer redelyk gekeurd : maar egter geoor-
 deeld thans niet raadzaam te zijn / om dat de tijd
 berliep / en wy dooz allerley wpestiel opgehouden /
 of valsche onderneemingen / die wy sekerlyk te
 verwagten hadden / nogmaals mislepd souden
 konnen worden ; en wierd derhalven beslooten /
 gemerkt de tijd ons nog niet diende / om Zuyd-
 waards aan na de Kaap Commerin te gaan /
 tuffen beyden weder na de Roode Zee te keeren /
 om te sien / of wy de goederen / die wy nog by ons
 hadden / en eenigsingz verlooren gerekend wier-
 den / aanden man te brengen / en 't geen wy by de
 onder-saaten vanden grooten Mogol verlooren had-
 den / wederom winnen konden : boven dien / om op
 de Turken tot Moha en Aden te krupffen / niet
 alleen / om dat sy hen te voozen hadden veronge-
 lijkt / maar ook en wel meest om dat Schip /
 waar van wy ynt Masulipatan gehoord hadden /
 dat het een jaar na ons van de Oost-Indische
 Maatschappij ynt Engeland afgesonden was / te
 behouden / of te reddden / also wy grootelykz be-
 kummerd waren / dat het diergelyken ongemak
 in de Roode Zee , gelyk ons gebeurd was / ont-
 moeten moegt / of reeds moegt ontmoet hebben :
 dog also de wind tegenwoordig ons niet en dien-
 de / sielden wy ons vertrek tot den volgenden dag
 ynt.

Den 5. dito 's morgens ten 6 uuren gingen wy
 alle van Dabul onder zepl / en namen onse kours
 langs de kust Noord-Noord-West aan ; met het
 onder-gaan van de Son / ankerden wy op 7 va-
 dem

1612

Voor Goa
 te gaan
 leggen
 word voor-
 geslaagen,
 dog om
 redenen
 afgekeurd.

Besluyten
 weder na
 de Roode
 Zee te
 vaaren.

Sy vertrek-
 ken van
 Dabul.

1612

Hun kours.

dem water 1 mijl in Zee / zijnde van Dabul gebozderd 6 mijlen / en quamen van Chaul te kort 9 mijlen.

Aanmerkingen over de stroom en vloed.

Van de Indische Kust tot Socotora toe bevonden wy dagelijks Zuidelijker gesakt te zijn / als wy volgens de gehouden streekt konden denken / en bysonder als wy teegen ober de golf / of mond van den Persiaansen boesem waren / welk wy deed denken / dat de vloed daar uyt sterk Zuidelijst aan settede.

De Darling voor uyt gefonden na Socotora.

Den 20. dito vond de Generaal Mr. Pemberton met de Darling voor uyt na Socotora, om na ons Schip / welk / gelijk wy uyt Masulipatan gehoozd hadden / na de Roode Zee gaan soude / te verneemen.

Hoe 'r sig op-deed.

Den 24. 's morgens ten 10 uren ontdekten wy 8 mijlen in het West-Zuid-Westen van ons het Oostelijst eynd van Socotora, welk hoog land is / en sig opdoet met 4 witte klippen / of wel sandbergen; de Noorder-kant konden wy weegens het mistig weder niet bekenmen.

Delisha.

Den 25. tegen Sonnen ondergang hadden wy het punt van Delisha, 4 mijlen in het Zuid-Oosten van ons.

De Klip Saboyna.

Den 26. dito kreegen wy in den morgen-stond een silte / en also de vloed Noordelijst na de rotz aan settede wierden wy genoodsaakt ons Anker op 24 badem water een halve mijl ten Zuid-Zuid-Oosten van de Klip / Saboyna, te werpen. Hier ontrent is seer veel visch. Tussen 9 en 10 uren gingen wy weder onder zepl / en namen met een Zuiden wind onse kours West-waards aan na de Klaap Guardafuy.

Abba del Curia.

Den 27. 's morgens ontrent 4 uren / lagen de rotzen / (3 mijlen en een half ten Noorden van Abba del Curia,) een halve mijl ten Noorden van ons / zijnde by gissing 20 mijlen West ten Zuiden van het West-punt van Socotora. Wy hadden hier 16, 17 en 18. badem water. Met het opkoomen van den dag sagen wy het Epland Abba del Curia.

Den

Den 28. dito vzoeg in den morgen-ſtand / had-
den wy de Kaap Guardafuy 7. mylen van ons af
in het Zuid-Ooſten / en den Berg Foelix We-
ſtelijk eenigſins Zuidelyk 9. mylen. Wy quamen
tot ontrent 4. mylen van land / en hadden 40, 39,
30, 27, 23, 21, 18 en 15 badem water / en quamen
ontrent 3. uren na de middag / de wind Ooſt-
Noord-Ooſt zijnde / ten Anker op een on-effen
grond / hebbende 7. badem water / en zijnde an-
derhalve myl ten Weſten van den Berg Foelix.
De Generaal ging met ſijn Fregat die geheele
Kruſt langs heen beſien / en bzagt 3. van de In-
geſetene mede / die hy Zieven gaf / om aan de
Darling, indien ſe na ons vertrek daar mocht koo-
men / te behandigen / en ſo weder aan land ſette-
de: deſe deden onſen Generaal verſlag / dat vooz
4. dagen daar na de Roode Zee voozby gebaren
waren 4. Indiſche Scheepen.

Kaap de
Guardafuy.De Berg
Foelix.

Den 29. dito ſond de Generaal nog-maals
Zieven na het land om aan de Darling te behan-
digen: de Land-ſaten bzagten by ons te koop /
eenige ſcheyen / kleyne gepten / met eenige kley-
ne manden met Olibanum en Arabiſche gom /
die ſy vooz een redelyken prijs gaven; ſy wiſten
anders niet / of wy waren Mahumetanen, en geen
Chriſtenen, of geliyk ſy deſelbe noemden Franken,
daar ſy geen genegentheyd vooz hadden. (Men
moet weten, dat in het Ooſten de Weſterſe Chri-
ſtenen ſedert de optogt van Godefroy van Bouillon,
Franken genaamd zijn, door-dien de voornaam-
ſte van deſſels leger of Franſe, of van Franſe ge-
ſprooten, waren.) De Generaal ſijne Booten we-
der aan voozd hebbende / vond niet raadſaam hier
langer na de Darling te wagten; dieſ wy zepl
maakten en onſe kours na Aden, (op het vaſte
land van het gelukkig Arabien) namen; 's na-
middags ten 4. uren lag de Berg Foelix 8. mij-
len na giffing in het Ooſten ten Zuiden van
ons.

Ververſing
aldaar te
koop.Sy ſetten
hun kours
na Aden.

Den 30. van 's middags tot 1. uur in de nagt
vooz

1612

Ontdekken
het Land
van Ara-
bien.

Hun kours.

Dounton
blijft met
zijn Schip by
Aden.

voerden wy / met een Noord-Noord-Oosten wind / 18. mijlen Noord-West aan. Op de namiddag ontdekten wy het Land van Arabia Felix (het gelukkig Arabien:) in de volgende nacht bebonden wy ons niet verre van het Land / en wierpen het Zuidelyk aan / om den dag af te wagten / maar ontrent 5. uren in den morgenstond leyden wy het wederom Noord-West na het land toe aan ; van 6. uren 's morgens tot 6. uren na de middag / hielden wy het 13. mijlen weegs langs de Kust Westelyk ten Zuiden / en West-Zuid-West / en bleeven doorgaans ontrent 5. mijlen van het land / hebbende tusschen 18. en 30. badem water.

Den 1. April hadden wy de wind eenigen tijd West ten Zuiden / waar mede wy 5. mijlen voerden / en by giffing nog 18. mijlen van Aden waren. Op die dag ontbood de Generaal my / Mr. Lawse en Mr. Fowler, om over het scheyden van malkander overleg te maken ; alwaar beslooten wierd / dat ik met het Schip de Peper-corn ontrent / of booz de stad Aden blijven soude / om toe te sien / dat geene Indische Scheepen daar koomen / of blijven souden / maar deselve na de Roode Zee soude drijven / waar toe ik nader order en last van mijn Generaal kreeg ; hy soude met zijn Schip de Trades-Increase spoeden na de Bab, of deur van de Roode Zee, ten deele om het Schip van de Maatschappij / dat wy / gelijk gesegd is / gehoord hadden onse streek na de Roode Zee en Indien te volgen / en also de wolven / die wy dooz Gods genade ontkoomen waren / in den mond te loopen / te behouden / en ten deele dese / om ons selven aan de Turken en de Onderfaten van den Grooten Mogol over het ongelijk / onsen Koning en Vaderland aangedaan / te wreken.

Den 2. dito van middernagt tot 's morgens ten 6. uren voeren wy met een flappen Oosten wind 3. mijlen West-Zuid-West aan. Ontrent 8. uren / als wy souden van malkander scheyden /

den / 8. mijlen ten Oosten van Aden vonden wy de Darling op Anker leggen / die / also wy 4. dagen na haar getoefd hadden / so veel voor uyt geraakt was ; sy had haar boodschap op Socotora verrigt / en was reeds van daar vertrokken / daags voor ons voorby de Saboyna , Abba del Curia en den berg Foelix ; sy bragten van daar mede een afschryft van een Brief / gelaten by den Koning / en geschreeven van Kapiteyn Johan Saris , Commandeur over 3. Scheepen / de Cloue , Hector en Thomas , waar in hy schreef / dat hy onaangetien den Brief van d'Heer Hendrik Midelton , waar uyt gesien had / wat ons bejegend was / egter gesind was / niet sijne Scheepen na de Roode Zee te gaan. Hier op vertrok de Trades-Increase en de Darling na de Bab , en liet my / volgens gemaakte afspraak / ontrent 8. mijlen ten Oosten van Aden op anker blyven.

Komen weder by de Darling.

Die berigt had van Kapiteyn Saris.

De Generaal vaart na de Bab

Den 3. dito 's morgens ten 1. uur / maakten wy zejl en voeren Zuidelyk aan / om alles beter te ontdekken / en bleeven die geheelen dag onder zejl in de wind na Aden toe. In den morgen-stond wierden wy 3. zejlen na Aden gaande gewaar / maar sy hielden van ons af / so dat wy deselve die geheele dag niet konden by-koomen : also het sterk waande / konden wy niet ankeren / maar setteden alles by / om te sien / wat wy konden voorderen / en bevond / dat ik in 10. uren tijds haar 3. mijlen in-gehaald had / en wierp op den 4. ontrent 7. uren op 12. vadem Anker / zijnde ontrent 4. mijlen van Aden.

Douton nadert Aden.

Den 12. in den morgen-stond effen na middernacht maakten wy zejl / om op haar te gaan kruipfen / en wierdens niet het opkoomen van den dag gewaar / leggende 3. mijlen van ons af op Anker ; wy haalden aanstonds alle onse zejlen op / om haar by te koomen / maar sy gingen ten eersten onder zejl / en setteden het na Aden toe. Tussen negen en tienen / deeden wy een schoot op hen / waar op sy aanstonds hare top-zejlen lieten vallen /

Maakt jacht op eenige Scheepen.

1612

die hy on-
beschadigd
laat ver-
trekken,

vallen / en een Boot na ons toe-sonden: sy sey-
den ons / van Calicut te koomen en na Aden te
willen; sy seyden den Samorin, of Koning van
Calicut toe te koomen / en dat sy 40. Dagen waren
onder weeg geweest; sy waren tot Socorora en
ontrent den Berg Foelix geweest / en hadden al-
daar den Bries / van den Generaal daer voor de Dar-
ling gelaten / gesien / gelijk ook een Schip van Da-
bul, dat van Achin quam. De Schipper (No-
huda) van dit Schip was Abraham Abba Zein-
da, en het had / gelijk sy berigteden / dese lading
in: 3 tonnen tamerinde / 2300 honderd Kintalen
rijjs / 40 haalen Jagara, of brumne Duplier / 7
haalen Cardamom, eenige Kintalen gember / an-
der half vat peper / 31 pakken katoen / elk twee-
gende 5 of 6 maunden (zijnde elk . . . pond;) op
het selve waren 76 menschen en onder deselve ee-
nige kooplieden en Heysigers; het was groot 140
vat. Alles ondersogt en bevonden hebbende / dat
sy van een plaats quamen / welkers inwoonders
onse natie noopt verongelijkt hadden / liet ik se /
sonder pets van hare goederen te verminderen /
als dat ik met hun believen tot onse nooddruft 2
tonnen water ober-nam / weder vertrekken / dog
sy waren niet wepnig ontsield / als ik hen niet
wilde toelaten tot het vertieren humer waaren
na Aden te gaan / en dreygde / indien sy sulks
ondernamen / hen in de grond te booren / en niets als
de bast / om hun leven daar in te bergen / te sullen
verschoonen; sy hier niet graag toe zijnde / dreyg-
de ik hen verder / indien sy niet ten eersten / eer ik
andere Scheepen / daar ik jacht op soude koomen
maaken / in 't oog kreeg / vertrokken / het Schip
met al dat'er op was in de grond te schieten en so
te beletten / dat sy niet by onse vanden de Tur-
ken quamen: hier op gingen sy onder zepl en hiel-
den wat van het land af / dog by-waards aan /
so dat wy den geheelen dag en nacht / af en aan
moesten zeplen / wyl vrees / dat sy het by nacht na
Aden setten souden.

mits datse
niet na A-
den souden
gaan,

daar hy op
palt.

Het is merkelyk / dat eer wy met een Schip / dat wy in 't oog kreegen / konden spreken / de Gouverneur van de Stad deselve reeds had vooz ons laten waarfchouwen: als wy dien Malabaar onder ons bedwang hadden / foud de Gouverneur een boot by my aan boort met eenige Arabiers, en 2 Turkfe Soldaten nyt de Stad / die te vooren van Abdrahemah Aga, om de onse te binden en te plagen / gelykt waren; dese nu fiende die / welke sy fo qualyk gehandelt hadden / begonden te vzeffen / (gepykkeld door hun eygen conscientie) wat hen te verwagten foud / te meer also sy / gelykt ik geloof / als spyonnen quamen; sy bragten eenig fruyt om te verkoopen / maar fo dza sy de onse begonden te keimen / wilden sy met hun boot af-falken en te rug keeren / dog ik belette de dat. Ik liet hen te binnen brengen / hoe sy te vooren met de onse hadden gehandelt / en fiende dat sy door hun eygen gemoed / fonder een quaad woord van ons te hebben gehoord / genoege ontsteld en verleegeen waren / liet ik hen seggen / dat sy nu fouden sien / wat onderscheyd dat 'er was tuffen onse en de Turkfe natie; sy hadden de onse / die hen niet hadden misdaan / wredelyk gehandelt / en door alle fchoone beloften bedzoogen / maar ik wilde hen / fchoon ik wift / datse de onse fo schandelyk mislepd hadden / fonder eenige onbeleefdhepd / of schade laten vertrekken. Waer op sy ten eerften betrosken / en gzoote beloften deden van ons op den volgenden dag meerder verberffing aan boort te brengen. Des anderen daags fouden sy een boot met goede Difch / en lieten weeten / dat sy na de middag met beeter voorraad fouden af-koomen: dog also ik zepl maakte en verder af ging / om dien Malabaar by-waards na de Roode Zee boort te fetten / konden sy met roepen niet by my koomen / daar andersins / indien dat Schip daar gebleeven was / de Aga moogelyk hen het na-koomen van hun belofte foudde toegelaten hebben.

Een boot
met fruyt
nyt de
Stad.

Merkelyke
beschey-
dentheyd
van Dounton
ontrent de
Turken.

1612

Sy agterha-
len een an-
der Schip.

Daar sy veel
goed uyt
halen.

De Aga van
Aden fond
een veree-
ring.

die Doun-
ton niet wil
aanneemen.

Den 14. April in den morgenstond sagen wy weder een Schip van gelijke grootte / gaande insgelijks na Aden, welk wy omtrent 10 uren dwongen sijn Anker te laten vallen. Ik liet brengen / wie sy waren / en seggen / dat eenige van hen by my souden overkoomen / ondertussen liet ik mijn boot uyt; ik hoorde / dat sy waren van Pormean, een plaats niet verre van Curs-nagone, zijnde rijnsbaar aan den grooten Mogol, die onsen Koning versmaad / en onse natie mislepd had: de Schipper / of Nohuda was een Banjaan; dus omtrent 2 uren van Aden met dit Schip op Anker leggende / en reeds gemerkt hebbende / dat het de Malabaar daar op toc-ley / dat ik / indien 'er een ander Schip / hoedanig het mogt zijn / daar omtrent quam / eer ik met dit kilaar was / het een of het ander soude moeten verlaten / was ik begeeriger / om door mijn eygen Volk haar lading te laten doorzien / als haar daar verder na te brengen / en wy haalben / eer het nacht wierd / met grootte moeyte over verscheyden pakken en baalen met goed / als ook wat booter en lamp-oly / welk ons alles wel te pas quam / en doorzagen het overige / welk bestond in eenige pakken Katoenwol / welk wy des volgenden daags nader dagten te besien. Op die selven dag sond de Maharim Aga van Aden my een bereetning van hoender-eperen / limoenen en plantanen / die ik niet wilde aansen en veel min als een gescheuk aanneemen / maar liet den Aga door den bringer boodschappen / „ dat de menigvuldige sijnadheeden mijne „ bzienden en lands-genooten boozleeden jaar aan- „ gedaan / de reden waren / dat ik tegenwoordig „ weder hier gekoomen was / om voor my selven „ en mijn Volk so veel regt / als in mijn magt „ was / tot nadeel van de Turken te soeken; „ dienbolgende gelijkt ik niet gekoomen was / om „ hun gunst te versoeken / so wilde ik ook niet de „ minste schijn van bzienschap van hen ontfan- „ gen: want daar sy ons / als wy in bzienschap „ qua-

„quamen / den hals wilden af-snijden / wat kon-
 „nen wy nu van hen verwagten / nu wy als
 „byanden de Turken van dit geheele geweest qua-
 „men aantasten? Dog nadien het reeds gevonden
 „was / soude mijn Volk daar voor geeven 't geen
 „het waardig was. Daar quam ook een Dis-
 „fers-schuytjen met een rupinte verffe vis / die ik
 „liet koopen / dog met beding / dat de byzengers
 „van 't gebragte moesten mede eeten / also ik vrees-
 „de / dat het moogt vergiftigd weesen.

En visch
 koopende
 voor vergift
 vreesd.

Den 26. 's morgens sagen wy wederom in 't
 Zuiden van Aden een Schip / dat Oostelyk aan
 voer; ik sond mijn Pinas daar na toe / die het ten
 eersten by my bzagt; het was een Jelba van Sha-
 her, gaande na hups / en geladen met gzaan en
 andere waaren; als Opium en diergelyke: ver-
 scheyden pelgrims van Mecca koomende / voeren
 in het selve om na hups te varen.

Doen nog
 verscheyden
 scheepen
 aan.

Den 27. dito sagen wy een Jelba tuffen ons en
 het land Oostelyk aan houdende / weshalven ik
 mijn Pinas, om deselve nader te bzengen / ont-
 fond / waar op ik bevond / dat het deselve Jelba van
 Shaher was / die wy den 17 en 22 hadden sien booz
 by ons heenen varen: waar int wy tot een proef-
 jen 9 pond en een half Opium kogten / en daar
 op lieten vertrekken.

Den 28. dito gingen wy des morgens onder
 zepl / en hebbende een Oostelyken wind / hielden
 het na de wind af en aan.

Den 29. nog onder zepl / wierden des namid-
 dags 2 zeplen gewaar / die haart maakten na
 Aden; tegen den avond sond ik mijn Pinas wel
 bemand derwaards / om deselve op te haalen /
 diese den 30. 's morgens ten 8 uren by my bzagt;
 sy hoorde tot Bander Zenda, een plaats op de
 Abaxinsse kust / t' hups / en waren geladen / de
 een enkelijkt met matten / de ander met eenige mat-
 ten / en 68 Schaapen met groote stuyten / die wy
 van hen kogten / en daar op lieten vertrekken;
 sy bozderden met een Oost-Zuid-Oosten / en

1612

Oost-Noord-Oosten wind / aanstonds hun weg na Aden.

En vertrekken na de Bab.

Den 8. Mey hielden wy onse streek / en setteden het met een fraaye koocke uyt het Noord-Oost ten Oosten na de Bab aan. Ten 10 uren ontdekten wy het land van de Abaxinsche Kust / welk sig in 't eerst op-deed als een Eiland / maar nader koomende bevonden wy dat het vast land was: vervolgens stuurden wy Noord-West aan na de Bab, zijnde by gissing 10 mylen van ons af / welk wy 's namiddags ontrent 4 uren in 't oog kreegen / en daarom de tijd verlengden met heen en weder te varen / en also die nacht te slijten. Wy

Daar sy in-koomen.

het dooz-bzeken van den dag bozderden wy onse weg na de Bab; in den ingang van de engte gekoomen zijnde / sagen wy een kleyn zepl agter ons uyt / mede in de straat inkoomende; wes halven ik mijn top-seplen ballen liet / om het in te wagten / en mijn Pinas daar na toe sond / die ons in-volgende den Nohuda en Malin by wy aan boord bzagt; ik bevond na ondersoek / dat sy ondersaten van den grooten Mogol waren / en tot Larree, aan de mond van de Rivier Zinde gekeegen / t' huys hoorde; met hen voer ik na een sekerre Baap / die aan de Oost-sijde lag / alwaar ik op 7 baden ankerde; ondertussen liet ik dooz mijne kooplieden ondersoeken / wat haar lading was / dee 'er verscheyden pakken linnen en sijde / leder / baten met booter en een meenigte van oly (die sy ten deele aaten / en ten deele in de lamp bzanden) vonden. Genierkt ik nu dat Schip / waar op veel reysigers waren / en dat gebreck van water had / niet gehoeglyk konde mede-scepen / te meer ik op de wind geen staat konde maken / besloot ik daar uyt te ligen / eenige pakken linnen / om ons daar van te bedienen / en wat booter en oly tot ons noodig gebruykt / gelijc uyt de aantekening van onsen Boekhouder en Maakelaar blijkt / en het te laten vertrekken na Moha. Ondertussen / eer wy dit konden in 't werk stellen /

Daar sy een Schip aandoen,

Waar uyt sy 't geen hen diende wilden ligen,

ont-

medelkte ik ontrent 3 uren na de middag in het Oosten van de engte een Schip van 200 ton / en agter het selve een groot zepl met een seer hooge mast. So dza ik de selve sag / zijnde by na by / eer ikse weegen het land sien konde / liet ik mijn Volk aan boord koomen / upt-genomen 5, die ik wel gewapend tot bewaring van het Schip van Larree liet blijven / haalde mijn Muker op / en maakte zepl; maar het groote Schip / hoewel hoort by my / raakte / dooz dien het een goeden stroom en een walikere koelte had / en ik in de Waap de wind niet tot mijn voordeel had / eer ik 'er teegen over koomen konde / voozby / so dat ik het agter aan moest koomen / en aan de masten en blaggen sag de Mahomedy van Dabul, onsen vriend / (daar wy niet aan konden hebben) te zijn: egter gedagtig zijnde / dat desselfs Kapiteyn so grootz was / dat hy te voren op de See van Moha, en laast tot Dabul de Heer Hendrik Midderton niet eens had willen bezoeken / had ik hem geern onder mijn bedwang gehad / dog hy was te verre vooz upt / dies ik een scheut na hem gedaan hebende / na het ander Schip aan settede / welke ons op het groote Schip siende jagt maken / alles by-settede / om ons in het donker van de reeds nakende nacht te ontkoomen. Ik sag het vooz een Schip van Diu aan / maar nader gekoomen zijnde / hoorden wy / dat het van Cuts-nagone, ^{Waar van} een plaats niet verre van de Rivier van Zinde, ^{sy het eens} quam; het was geladen met katoene-wol / eeninge pakken Indisch katoen / wat booter en oly. ^{aan-dnen.} Ik liet de voornaamste van het selve by my aan boord koomen / en voer met hen en hun Schip na de ondiepte op de Arabische kust / alwaar ik by ligten mijne 5 mannen / op het Schip van Larree gelaten / wilde opsoeken. Ter midder-nacht ankerden wy op 12 badem water 4 mijlen binnen de Bab; hier zijnde / haalden wy uit het Schip van Larree, 2 dagen na malikander 66 pakken Indische stoffen / maar also wy daar niet om ver-

1612

En dat ge-
daan heb-
bende meeft
weder ga-
ven.

Eenig berigt
van de En-
gelfe Schee-
pen.

En befon-
der van den
Generaal,

teegen / en van die foort voor onse Engelfe waā-
ren reeds voorszien waren / gaben wy defelbe we-
derom / neffens een gedeelte van de booter en
olij / dog behielden 8 Baalen Basta's , daar
voor wy hen te vreeden fielden. Dit gedaan
zijnde / deed ik daar op ober-gaan de Kieps-
gers en Pelgzijs van het katoen-Schip / welk /
fo heel de wind toellet / fijn reys na Moha voort
fette: met het felbe gaf ik een Brief mede aan
de Heer Hendrik Middeltou , indien sy hem op
de Kie van Moha mogten vinden : maar eer de-
se vertrokken / fagen wy een Jelba van de Bab-
koomen / welk / alfo haar de wind niet dien-
de / hun Canoe voor wyt fonden / en na ons lieten
toe roepen. Hier wyt verftonden wy / dat dit
haar-tuyg tot Bender Zeada , op de Abaxinfte
Kuft / een halbe dag reysens ten Westen van Ben-
der Caffum geftegen / t' huys hoorde / en met
matten geladen was ; dat sy de Bab paffeerende
daar aan het land wyt pemand / die een Brief
aan my had / gehoord hadden / dat mijne lands-
genooten / daar ik na fag / met 8 Indifche Schee-
pen na Affab gebaren waren / maar dat hy hem
de Brief niet had willen mede geeven / alfo hy'er
voor fagt betaald te worden / indien ik door de
wind derwaards gefet mogt worden. Als ik nu
wifte waar mijn Generaal was / ging ik onder
zepl / maar alfo de wind my niet en diende / moest
ik weder mijn Anker laten vallen.

VI. AFDEELING.

Hun handel met de Indifche Scheepen , en vertrek
na Sumatra , en van daar na huys.

DEs volgenden daags fonde d'Heer Middeltou
fijn Schipper Gillis Thornton by my /
met wien hy my liet verfekeren / dat hy ober
mijn komfte verblijd was / en bekend maken /
dat

dat hy alle de verwagte Schee-
pen uit Indiën onder
der zijn bedwang had / te weten / de Rhemy groot
1500. tonnen / de Hassany van 600. de Mahuma-
dy van Suratte van 150. de Salamitæ van 450.
de Cadree van 200. de Azum Cany, toebehoor-
rende den Sabander van Moha van 200. tonnen /
alle van Diu, behalven 3. Malabaarse Schee-
pen / de Cadree van Dabul van 400. tonnen / en een
groot Schip van Cananor. Ook verhaalde my
gemelde Thornton, dat de Generaal / eer ik op
de See soude komen koomen / met de aansienlijk-
ste van zijn Volk / als ook Kapiteyn Saris met
de zijne souden aan land gaan / om den Koning
van Rahita, die met zijn Edel-luyden en Garde-
den Generaal en den nieuw-aangekomenen Ge-
neraal te sien / gekomen was / te ontmoeten;
dese lieten den Koning ontrent den avond in zijn
tent / en gingen na 't hoorde van de Trades-In-
crease om hun avondmaal te doen; ik daar ge-
koomen zijnde / verstond dat 'er voor af tussen
beyden geaccordeerd was / dat men hier voor In-
dische waaren de onse soude ruypen / so als van
bender-sijds kooplieden soude verstaan worden.
My wierd ook verhaald / dat ontrent die selve
tijd van den Gouverneur van Moha by d'Heer
Middelton gekoomen was Mammy, Kapiteyn van
hunnē Galsjoenen / neffens eenige andere / om hem
af te vragen / wat hy tot zijn vergoeding eyste /
waar op d'Heer Middelton, ontrent als voore-
den jaar de somme van 100000. Reaalen van ag-
ten geeyft had; sy hadden / dat gehoord hebbende /
uytsiel versogt / tot dat na Zenan gesonden en het
believen van Jeffer Bassa verstaan was / en wa-
ren-vertrokken.

Die reeds
veele Schee-
pen onder
zijn be-
dwang had,

Douton
komt by
den Gene-
raal.

Die van
Moha laten
vragen, wat
hun eys was,

Door order van d'Heer Middelton, was de
Darling doende / om sig met een klepne lading
van Indische stoffen na Tecoa gereed te maken.

De Darling
vertrekt na
Tecoa.

Den 19. Mey nam de Darling de Kieps aan /
en maakte Kapiteyn Saris de Thomas gereed /
om de Darling na Tecoa te volgen / gelijk ook

Gelijk ook
't Schip de
Thomas.

1612

den 23. gedaan wierd. Op die dag ontfloeg ook de Heer Hendrik Middelton een Schip van Diu, genaamd de Azumcany, den Sabander Shermal tot Moha toebehorende.

Onderhandeling met die van Moha over den eys.

Den 30. dito was 'er op het Schip de Trades-Increase een by-ten-komst van ons allen / alwaar Kapiteyn Saris en Kapiteyn Towerfon ook versogt waren / om ober den toestand van onse saken nader te beraadslagen; op die tijd quam de Sabander van Moha, de Kapiteyn Mammy en een Aga aan boord / die van den Bassa, om met onsen Generaal ober het geen voorszeden jaar gebeurde was / te accordeeren / afgesonden waren: de Generaal epste tot vergoeding als vooren 100000. Reaalen van agten; sy siende geen affslag te konnen krijgen / versogten daar ober met de Nohuda, of Kapiteyn van de Indische Scheepen en andere boozname Kooplieden te moogen spreken / welk hen wierd toe-gestaan: dit sag / so het ons toe-scheen / daar op / om van hen te vernemen / wat sy tot het opbrengen van gemelde som aan den tol vooz de Indische Waaren meer souden willen geeven. Hier op gingen sy na het strand / alwaar vooz hen een fraaye tent opgeslagen was; de Nohuda's hier by hen ontbooden / wilden of niet koomen / of tot geen hooger tol verstaan; dus quam en sy / siende hun oogmerk niet te konnen bereyken / hun afscheyd van d'Heer Middelton neemen / en beloofden / so draa sy bescheyd van den Bassa souden ontfangen / daar van berigt te geeven / en te seggen / wat sy hier in souden konnen doen. Dus keerden sy den 9. Juny weder na Moha. Ondertussen waren de onse geduurig bezig met vasten / openen / pakken en ontpakken van de Indische Koopmanschappen / die ons aanstonden / die wy vooz onse Engelse Waaren overnamen.

Sy ruylen hunne Waaren tegen de Indische.

Den 11. Juny vertrok de Heer Hendrik Middelton met sijn Schip de Increase en Kapiteyn Saris met de Cloue en Hector van de Heer van

Assab

Assab na Moha, mede neemende alle de Indische Scheepen: maar ik bleef met de Peper-corn en een kleyn Schip / genaamd de Jungo, daar in weder deed brengen / al 't geen ik 'er den 9. en 10. Mey had uytgehaald / op de Rce.

Sy koomen weder op de Rce van Moha.

Den 12. dito 's morgens ontrent 3. uuren gingen wy ook onder zepl / en volgden onsen Admiraal en de andere na Moha: maar moesten dooz tegen-wind en stroom ontrent 3. mijlen van de Rce op Anker gaan leggen.

Den 13. dito 's morgens ten 9. uuren / gingen wy met beter wind en ty onder zepl / en quamen 's namiddags ontrent 4. uuren op de Rce ten Anker.

Den 19. sag de Heer Middelton, dat de Turken niet anders als uytstel / om ons verder te misleyden / sogten / dooz-dien sy in ons gesigt een Schip van Curs-nagone, geladen met katoen / gingen ontladen / welk hen egter / tot dat het accoord soude geslooten zijn / van d'Heer Middelton verbooden was; hy quam dan aan mijn boord / en volgens sijn order naderde ik het gemelde Schip / en loste daar verscheyden kanon-schooten op / tot dat sy hun werk staakten. Dus hielden sy ons die geheele volgende week met uytstel sonder nader accoord op.

Daar sy de Indische Scheepen het handelen beletten, tot dat de Turken hen fouden voldaan hebben.

Den 26. deed de Heer Middelton en Kapiteyn Saris alle de Nohuda's van de Indische Scheepen / op dat van Dabul t'samen koomen / die hy / gelijk wel meer geschied was / boordzoeg / wat schijmp en schade hem van Turken aangedaan was / en daar om hen niet konde toelaten / boord dat hy daar van voldaan was / met deselve te handelen; dog dat hy reeds hemselven over de ongelijken in Indiën van deselve gewooken hebbende / nu ook uyt dese Zee alle de Indische Scheepen moest doen vertrekken / ten eynde de Turken dit jaar geen boorddeel van hen trekken souden. Maar de Indianen siende / dat sy om der Turken quade handeling en geduurig uytstel stonden een slegte passaat

1612

De India-
nen accor-
deeren met
d'Heer Mid-
delton.

te hebben / en de Turken, indien sy sonder hande-
ling vertrouwen / groote schade aan hunne tollēn
te lijden / wilden liever met d'Heer Middeltōn en
Kapiteyn Saris accordeeren om vooz hunne Schee-
pen een seker stuk gelds te betalen / midz dat wy
hun handel met die van Moha niet souden stoer-
ren. Dit voorstel der Indianen gehoord en ober-
woogen zijnde / vond onse Generaal raadzaam /
(also hy de Turken niet verder tot voldoening
konde dwingen / als tot nadeel van de Indianen)
hun voorslag aan te neemen / en de verder voldoe-
ning van de Turken tot een andere tijd uyt te stel-
len. Hier op wierd een begin gemaakt / en nog dien
selven dag het accoord gemaakt met Meere Ma-
humet Tackey, Nohuda, of Schipper van de Re-
hemy (welk alleen by-na van so grooten belang
als de oberige 4 was) vooz 15000. Reaalen van
agten.

Den 6. Augusti, na dat het accoord met alle
de Indische Scheepen gemaakt / en reeds ten dee-
le voldaan was / vond Kapiteyn Saris sijn Vice-
Admiraal, Kapiteyn Towerston met het Schip
Hector vooz uyt / om de Roode Zee te verlaten.

'r Schip He-
ctor word
uyt de Roo-
de Zee ver-
sonden.

Den 13. dito betrof insgelijks Kapiteyn Sa-
ris, om de Roode Zee te verlaten / na dat hy al
sijn portie van de bedongene accoorden ten volken
ontfangen had.

En gevolgt
van Kapi-
teyn Saris.

Den 16. dito 's morgens ten 8 uuren / gingen
wy met de Trades-Increase en de Peper-corn ooft
t'zepl / en quamen 's abonds ontrent 9 uuren op
7 baden water ten Anker / missende nog 8 mij-
len van de Bab.

Downton en
de Generaal
vertrekken
ook.

Den 17. 's morgens ten 5 uuren maakten wy
zepl / dog hadden weynig wind; des na-middags
ontrent 2 uuren passeerden wy wederom het nauw
van Bab-mandel, en waren ten 6 uuren Oost-
Zuid-Oost 7 mijlen verder:

Passeeren
Bab-mand-
del.

Den 18. dito van 6 tot 10 uuren / hadden wy
een stilte / so dat niet veel konden vorderen. Van
10 uuren tot Sonnen-oudergang / raakten wy drie-
maal

Inn kours.

maal Oosterlijker / en wierpen ontrent 7 uren ons anker op 21 badem water 2 mijlen van de Arabische Kust / tegen ober het Oostelijck eynde van een grooten Berg / zijnde 17 mijlen van de Bab.

Den 19. hadden wy by Sonnen-oudergang gemelden Berg 8 mijlen in het Noord-West ten Westen van ons. Die geheele nacht en den 20. dito 's middags / was de wind so veranderlijck / dat wy geduurig onse zeplen moesten oberleggen ; so dat wy dooz tegen-wind en te gelyk dooz de stroom so ver te rug na het Westen geraakten / dat wy gemelden Berg wederom in het Noord-Noord-Westen van ons hadden : kreegen toen een fraaye koelte ypt het Westen ; tegen den avond

Sy koomen
ontrent
Aden.

hadden wy het hooge land van Aden 8 mijlen Noord-Oost ten Oosten van ons. Die geheele volgende nacht hadden wy wepnig en variabele wind / so dat wy den 21. by het opgaan van de Son bebonden 2 mijlen Westelijck aan verlooren te hebben. Van die tijd tot de middag toe hadden wy een klepne koelte / die ypt het Zuid-Westen en Zuid-West ten Zuiden allenkens sterker en sterker wierd / so dat wy by gissing wel 9 mijlen Oost-Zuid-Oost aan bozderden. Tegen den avond lag Aden, volgens ons meridiaan Compas / 7 mijlen Noord-Noord-Oost van ons. De volgende nacht was het genoegsaam stil. Van 's morgens ten 4 uren tot Sonnen-oudergang giste ik 15 mijlen gebozderd te hebben / op welke tijd wy Aden Noord-West half Noorden van ons sagen / also het helder weder was.

Den 23. dito wierden wy by klaar weder 15 mijlen van ons af / de Abaxinse Kust gewaar. De Abaxinse Kust.

Den 26. dito bonden wy so sterken stroom / dat wy / willende Oostelijck aan / het geduurig wel Noord-Oost ten Oosten / Noord-Oost / of oost Noord-Noord-Oosten wendden / en egter dooz de stroom Zuidelijck verbielen.

Den 29. dito sagen wy wederom land / welke wy

1612

Sterke
stroomen,
waar door
sy geen
staat kon-
den maken.

wy om sijn hoogte eerst voor het land van de
Kaap van Guardafuy aansagen / maar als de
wolken boven de hoogte der Bergen opklaarden /
bevonden wy het selve land te zijn / dat wy te voor-
ren gesien hadden / waar uyt wy nog meer ge-
waart wierden / hoe ver de bloed / die by gissing
by-na Zuyd-West aan settede / ons bedzoogen had.

Van den 30. 's morgens tot den 31. 's middags
vonden wy / dat de stroom sedert den voorgaan-
den dag ons Noordelyk aan geset had : want
toen hadden wy de breedte van 12 graden 35 mi-
nuten / en op den 1 September op de middag /
hebbende de wind uyt den Zuyd-Oosten / hadden
wy niet meer dan 12 mylen gebozderd / en waren
op de breedte van 13 graden 30 minuten / so dat
wy ons by-kans een graad Noordelyker bevon-
den / en also verlooren te hebben na het Westen
ontrent 55 minuten / waar uyt ik oordeelde / dat de
stroom hier by-na Noord-Oostelyk aan dreef.

Den 2. tot den 9. dito hadden wy doorgaans
meest bedompt weder.

Den 10. en 11. wolken en veel regen.

Swemmen-
de slangen
een teeken
van de Indi-
sche Kust.

Den 12. sagen wy op het water verscheyden
slangen swemmen / welck by buigig weder selven
gebeurd / edog altijd een waarschynlyk teken is /
van niet verre van de Kust van Indiën te zijn.

Den 13. sagen wy nog verscheydene van desel-
ve / en vonden by peyling van 55 tot 40 badem
water.

Sy sien land,

Den 14. 's morgens met het opgaan van de
Son sagen wy hoog land / leggende 16 mylen in
't Oosten ten Noorden van ons. Wy setteden het
vervolgens tot 4 uren na de middag Oost ten
Zuyden aan / tot dat het land van de naaste Zee-
kust tusschen ons en het hooge land 8 mylen ten Oo-
sten van ons lag. Vervolgens namen wy onse
kours Zuydelijk langs de kust van Indiën ; het
water was hier meest modderig en dik / met ee-
nige klare streepen tusschen beyde. Terwijl wy Oost
en Zuydelijk voeren / hadden wy van 30 tot 20
badem /

badem / en na het Zuiden varende / eerst 16 en 1612
daar na 25 badem.

Den 15. dito hadden wy deselbe diepte en een
fraaie koelte uyt het Noord-Noord-Westen met
klaar water / dog vernamen geen slangen meer.

Den 16. liepen wy langs de kust van Indiën,
of Malabar, hebbende tusschen de 20 en 16 badem
water. Ontrent 1 uur waren wy ten Westen van
een sonderlingen hoogen Berg / die gelijk een punt
in de Zee uyt-steekt / dog heeft aan de Zee-kant
laag land; aan de Noord-sijde wijkt het land
Oostelijck / en maakt aan de Zuid-sijde een baay.
Het hoogste van dese Berg-agtige Zee-kust legd
ontrent op 12 graden 10 minuten; dit soude het
land van Magicilan weesen.

Varen langs
de Mala-
baarse kust.

Een hoogen
Berg.

't Land van
Magicilan.

Den 17. dito hadden wy een tegen-wind uyt
het Zuid-Westen met dikke lugt en veel regen;
wy raakten hier dooz op een onbekende kust na
lager wal / dog op den dag liep de wind weder
na het Noorden / waar dooz wy na het diepe wa-
ter raakten: by dit duyster weder verlooren wy
onsen Admiraal uyt ons gesigt / maar als het
opklaarde / quamen wy weder by malkander /
en namen onse kours van het land af Zuid-waards
aan.

Den 18. dito konden wy wegen een nebelagti-
ge lugt het land niet wel bekenen; desen gehee-
len dag vorderden wy meest dooz hulp van de
stroom en hadden tusschen 25 en 20 badem water
met een weeten grond.

Hun kours;

Den 19. waren wy 14 mijlen van de kust /
hadden een Zuid-Westen wind / met schoon we-
der en een weynig regen / en tot 's avonds ten 9
uuren met 40 badem geen grond. Van 9 tot 11
uuren hadden wy een swaren regen / de wind een
weynig Noordelijck / en na den regen Oost-Noord-
Oost; ter midder-nagt hadden wy 44 badem wa-
ter / zijnde by gissing 10 mijlen van het Mala-
baarse land.

Den 20. schoon weder 44 en 45 badem wa-
ter /

1612

ter / sagte grond / en doorgaans variabele wind.

Den 21. hadden wy weynig wind; na de middag viel 'er veel regen / quam de wind uyt het Noord-Noord-Westen / was het dikke lugt / en onse diepte was 45 badem water.

De Kaap
Commerin.

Den 22. 's morgens ten 9 uuren kreegen wy de Kaap Commerin in 't oog / en lag hier na onse gissing de kust Zuid-Oost tot aan de Kaap toe.

Den 23. hadden wy schoon weder / de wind Zuid-West ten Westen / en sagen het hooge land aan de Oost-syde van gemelde Kaap / leggende 18 mijlen Noord-Noord-West van ons.

Zeylan
(Ceylon)
hoe sig
opdeed.

Den 24. hadden wy een siebige wind tussen Zuid-Zuid-West en West / veel wolken / nebel en regen / en hielden volgens een verbeterd compas Oost-Zuid-Oost aan / 's namiddags ten 5 uuren kreegen wy Zeilan in 't gesigt / welk sig in een nebel met veele hoogtens opdeed / en 6 mijlen van ons en van het Noord-Oosten ten Oosten tot na het Zuid-Oosten ten Zuiden sig uytgesirekic was.

Kaap de
Galle.

Den 25. van het opkoomen van den dag tot middag toe waren wy met veel regen belemmerd / hadden ruyme wind; 's middags klaarde het op / en kreegen het Zuidelykste punt van Zeilan (Ceylon,) genaamt Kaap de Galle in 't gesigt / leggende 5 mijlen Noord-Noord-Oost van ons / en bebonden dat deselve op 5 graden / 40 minuten lag.

Den 26, 27, 28. hadden wy schoon weder / min of meer regen / en de wind tussen Zuid-West en West-Zuid-West.

Den 29, en 30. hadden wy deselve wind / en verbolgden onse cours Oost-Zuid-Oost aan / met veel regen en schielijke rukt-winden / waer op een aangename en gemakkelijke koelte volgde.

Ongemak
in het Schip.

Den 30. bonden wy veel van onse weyt in het ruym / door het nat beschadigd / en dat 20 stukken ruuwe Calicuts lywaat van Pormean (zeyl-
doek/

docht / aldaar gelegd / om beter bewaard te zijn)
verrot waren,

1612

Den 19. October 's namiddags ten 3 uren ankerden wy op de See van Tecoa, alwaar wy de Darling vonden / die daar van Julius af geweest en onse komst afgewagt had / hebbende den meesten tijd regen gehad: sy had booz onse komst 3 kooplieden / te weten / Johan Fowler, Francois Glanfield en William Speed, en 3 Zepl-maakers begraven; ook was haar meeste Doik siek; sy hadden maar weynig peper / die op dat Epland was / konnen bekoomen / en daar soude weynig meer te krijgen zijn / booz het naast-koomende sapsoen / te weten in April, of Mey, maar de inlandse Oorlog was het voornaamste heetsel booz onsen koophandel. Wy vonden hier ook het Schip / de Thomas, behoorende tot de agste reys / onlangs gekoomen van Priaman, daar sy niet beter gebaren waren / als onse Darling alhier. Hier hoorde wy / dat Kapiteyn David Middelton sijn reys gelukkig en voorspoedig voltrokken had / gelijk ook de 4 Scheepen van de negende reys / waar van 'er reeds 2 tot Bantam gekoomen waren / gelijk ook Kapiteyn Castleton met sijn Oorlogsschip; die onlangs hier geweest zijnde / gehoord had / dat aldaar 15 Hollandse Scheepen reeds gekoomen / of naby waren / alle geladen met krijgs behoeften / als ook dat 'er 2 Scheepen van Nieu-port in Vrankrijk, om Koopmanschap te doen / gekoomen waren / welk ons alle verber hoop van den goeden uitslag booz onse lang-duurige en ongelukkige reys benam.

Tecoa.
Daar sy de
Darling
vinden.

En de Tho-
mas.

Berigten
van 'teen
en 'tander.

Den 22. dito, als de Heer Hendrik Middelton hier sulken slechten troost kreeg / vertrok hy met het Schip de Peper-corn na Bantam, en liet wy op sijn Schip de Trades-Increase, om daar tot den 16. van de volgende maand te blijven.

De Heer
Middelton
vertrok na
Bantam met
't Schip de
Peper-corn.

Den 2. November trok al het Volk van Tecoa met Raia Boonesoo ten Oorlog op / booz welker weder-komst wy niet verwagten konden / pets op

Douton
met de In-
crease blijft
daar,

het

1612

het vaste land wylt te voeren. Wy sagen thans onse wyljn na / en bebonden dat dooz het verderf der vaten veel lekliagie was.

Neemd peper in, bedrog hier ontrent gepleegd van de Indianen.

Den 20. haalden wy de nog overige peper / daags te voeren gewoogen / aan boord / waar in wy groot bedrog van het Volk bebonden / want in sommige baalen waren klepne sakjens met ander goed / in andere was ryls / en in andere gzoote steenen ; als ook verrotte en bogtige Peper in nieuwe drooge sakken ; dog dat naderhand getwaar wordende / was 'er geen helpen aan. Alles ingenoomen en ons Volk aan boord hebbende / maakten wy alles klaar om te vertrekken / gelijk wy dan ontrent midder-nagt in de Mane-schijn met een Noord-Oosten wind (wylt het land koemende) zeyl maakten. Wy droegen niet alleen sorg om de 2 bekende Klippen / 3 mijlen van het Epland Tecoa, de eene in het Zuid-Westen / de andere in het Zuid-Oosten gelegen / tusschen welke 26 badem water met een sagten grond is / te mijden / maar namen tot onser meerder veplygheyd onse kours / so na als moogelyk was / die weg / als wy daar na toe gekoomen waren ; ondertussen kromp de wind wat tegen ons in ; dies wy het eerst Westelyk / daar na West ten Zuiden / en West-Zuid-West / en eyndelyk Zuid-West en by na West aan lenden ; de stroom settede ons eenigzins na het Zuiden ; de diepte was hier volgens / van 14 tot 27 badem / doozgaans sagte grond ; maar by de naaste wozy van ons lijn hadden wy 4 badem / en raakten schielyk op een klip / daar wy bebonden agter wylt te hebben 4 badem / ten midden van het Schip aan het stuur-boord (of regter-sijde) een vierendeel minder als 3 badem / onder de kop 3 badem / en een Scheeps lengte booz wylt 5 badem / eben ver van het bak-boord was 6 voet / en ten midden van het Schip aan deselbe sijde 16 voet ; onder de gallerij aan bak-boord hadden wy 20 voet ; een kabels lengte rondom het Schip en nog nader was het doozgaans diep water.

Vertrek van Tecoa.

Sy raaken op een klip vast.

water. Hier zaten wy vast van ober 3/ tot 5 uren. Ondertussen was het door Gods goedhepd/ dat het stil en de Zee effen wierd / en dat het vast raken / indien op de grond gelet word / heel gemakkelijk toeging; egter kreegen wy so veel water in / dat beyde de keten-pompen langen tijd werk hadden/ om ons kilaar te maken: maar onser aller werk was om so schielijk/ als moogelijk was een anker agter uyt te krijgen / welk wy dan op 26 badem met 2 derden van een kabel lieten vallen / om het regt agter uyt te hebben; dog de goedertieren God was met ons / so dat eer wy met het wind - aas ons kabel in-wonden / het Schip van selfs in de diepte raakte; waar op aanstonds een koelte uyt het Westen volgde / waar door wy 1 mijl van de klip af geset wicden / alwaar wy ons Anker lieten vallen / om dat wy onse Boot met den Raap-stander moesten inwagten; als het nu helder dag was / konden wy niet bekennen waar de rots lag / dog de boornaamste reden van ons ankeren was / om dat wy ongemeen verlaugden en spoeyden/ om tot Bantam te koomen / so dat ik / ten ware de nood my dzong / geen lust had/ om meer te rug te varen en nog meer tijd te verliezen / en ons lelt / op Anker leggende/ hoopte te helpen. Tot 2 uren na de middag / was ik met die my / om na hun beste kennis te helpen raden / waren by gevogd/ in oberleg/ wat ons best te doen stond / also wy onsen tegenwoordigen staat wikkende/ den selven om versteyden reden gebaarlijk bevonden / voor eerst , wegen het lekken van ons Schip / welk doorgaans veel van ons Scheeps-Volk te gelyk werk gaf; ten tweeden , om dat wy geen pferwerk vooz de ketens genoeg in voortaad hadden/ en die wy thans gebuykten / veel aan stukken raakten / of sa dun waren / datse rekten / welk geen kleyne bekommernis vooz ons was / want indien wy veel tijd tot het maken van deselve besteeden souden / en het water ondertussen so hoog

Waar door
het Schip
lek word.

Hoe het
weder los
raakte.

Dog moe-
sten anke-
ren.

Overleg wat
te doen.

Redenen
van hun
verlegent-
heyd.

1612

quam / dat:men niet onder de pomp koomen konde / soude het haast niet ons ten eynde loopen ; ten derden , om dat veel van ons Volk t'eenemaal / selfs in dese grootste nood / sorgeloos was / en boozgaf weegen hun slegte kost te swak en onbequaam tot het arbeiden te zijn ; ten vierden , om dat 'er in een Schip so veel te bewaren is / en ten vijfden , also men scheen vergeeten te hebben het ongeluk van Kapiteyn Sharpeigh , en hoe qualijk sijn Volk bedagt was / als het in gelijken gebal van de uiterste nood sig so verkeerdelijk droeg. Dese swarigheeden vervolgens (hoewel 'er eerst op gedrongen wierd) nader overwoogen en ten deele weg genoomen zijnde / nam ik booz / tot onse gemeene veplichheid / op gezondve boozslagen van mijn Volk / weder na het Epland van Tecoa te keeren / om aldaar niet Gods hulp dat lek / welk wy aan ons agter-steeven merkten / te stoppen. Met Somen-oudergang quamen wy ter plaatse / die wy thans besogden / ten Niker. Op die dag hielden wy beyde onse keten - pompen een gerupme tijd gaande / om ons het water quijt te maken / dog so dra de ketens bzaaken (en dat gebeurde meermaals) wierd het t'elkens hooger ; aan de 2 pompen hadden 12 menschen te gelijk werk / en om de waarheid te seggen so swaren werk / dat men het sonder verpoosing niet lang kon wytharden ; maar als het water eens laag was / en de keten de eene pomp sonder bzeeken konde gaande houden / wierd men het water meester / egter het geduurig verpoosen vermoejde al ons Volk / waar upt ik wel sag / dat ik pets boven het ordinair / om het schzeenwen en inermucreen der misnoegde en vermoejde / had moeten doen / indien de plaats en gelegentheid het had toegelaten.

Keeren weder na Tecoa.

Moeten sterk arbeiden aan de keten-pompen, also het water anders soude meester geworden zijn.

Sy ligten eenig goed.

Den 22. dito en de twee volgende dagen deden wy ons best om Indigo , kaneel en andere saken aan land te bzeugen / om so veel doentlijk ons agtersteven / daar wy wisten / dat het lek was / te lig-

ligten / also 'er anders niet by te koomen was.

1612

Tot den 8. December toe waren wy doende om onse Iekken te stoppen. Die gedaan hebbende / gingen wy van Tecoa t'zeel met onse Booten voor uyt. Dus quamen wy ober de Baar / hebbende met laag water 4 bademen diepte / en buyten het Epland door toedoen van een fraaye koelste uyt het Noord-Noord-Oosten / Noord-Noord-Westen / die egter / als de Son hooger quam / begon in te krimpen / so dat wy het maar Zuid-Zuid-West en wat Westelyker aan leyden / en by giffing quamen ontrent de plaats / daar wy hadden vast geseeten / dog onse Booten / hoewel sy nauwkeurig toefagen en het een effen Zee was / konden geen teken van die klip vinden. Wy setteden het voortz Zuidelyk / en Zuid-Westelyk van Sonnen ondergang tot 's morgens den 9. toe. Op welken wy met een kleyne koelte uyt het Noord-West ten Westen Zuid-West ten Zuiden 10 mijlen voort voeren / vervolgens hadden wy een West-Noord-Westen en Westen wind / en wierden gewaar een gedeelte van een groot Epland / leggende Zuid-Westelyk van ons ; in de volgende nacht hadden wy veel regen en buyen met donder en bliksen / en seer veranderlyke winden / en waren 's morgens ontrent 8 mijlen gebozderd ; so dat het gedeelte van het Epland / dat wy 's avonds te vooren sagen / nu 8 mijlen in het Zuid-Oosten van ons lag ; op den middag kreegen wy in het Oosten het hooge land van Sumatra ontrent 20 mijlen van ons af in 't gesigt / op 2 graden 11 minuten Zuid-er-breedte / en hadden het Noorder-gedeelte deser Eplanden / daar wy tussen de engte van de Westelyke Eplanden waren doorgekoomen / 9 mijlen van ons af.

Iek gestopt
hebbende
vertrekken
sy.

Hun kours.

Douton
met het
Schip de Pe-
per-corn,
verrekt na
huys.

De Peper-corn tot Pulupanian zijnde kilaar gemaakt / wierd door den Heer Middelron raad genomen ober de laatste schade / die de Trades-Increase door het vast sitten / geleeden had / en bestoten (terwyl het moest gekalefaterd en ghehelhaald

1613

worden / eer het de Reys na het Vaderland soude
 konnen doen / waar toe veel tijds verest werd /
 so dat het dit jaar niet kon t'huys komen) dat het
 Schip de Peper-corn met den eersten na Engeland
 soude afgeveerdigd worden / om de Kooplieden ee-
 nig genorgen te geeven / tot dat de Trades-Increase
 selfs mogt volgen ; welk dan vervolgens bezeugt
 werd.

1613. Den 4. February ging ik met het selve
 onder zepl / d'Heer Hendrik Middleton met de In-
 crease agter latende.

Komt tot
 Saldania.

Den 10 Mey quamen wy op de See van Sal-
 dania, alwaar ik alle de Scheepen / reeds te booren
 na huys vertrokken / hoopte te vinden / dog ik vond
 'er maar de Hector en Thomas, zijnde 2 Scheepen
 van de agtste Reys / en Kapiteyn Newport op de
 Expedition van de twaalfde Reys. Hier bleeven
 wy maar 4 dagen / also wy door het Volk en de
 Kuipers van Kapiteyn Newport geholpen zijn-
 de / al ons water aan boord / en den 14. 's abonds
 daar mede gedaan kreegen.

En vertrekt
 met gesel-
 schap van
 andere
 Scheepen.

Den 15. na dat wy met water boozien waren/
 dog / om dat wy het geselschap van de Hector en
 Thomas niet wilden verlaten / ons swak Volk
 niet hadden konnen verquicken / gingen wy des
 morgens ten 9 uuren met een Zuiden wind on-
 der zepl / maar bukten koomende / kreegen wy
 tegen wind / waar door wy Zuidelijck aan dree-
 ven. Die nacht bleeven wy in 't geselschap van de
 Hector en Thomas. (De Expedition zijnde ont-
 trent de Kaap de Bona Speranza, nam sijn kours
 na de grensen van Persien, om d'Heer Robert
 Sherly en sijn Persiaanse Vrouw / en d'Heer Tho-
 mas Powell met sijn Engelse Vrouw derwaards
 ober te brengen / en op een beplige plaats aan
 Land te setten) Des volgenden daags waren wy
 nog by malkander / maar tegen den avond bleef
 de Thomas ver agter / dog de Hector settede het
 met volle zeplen door. In den avond / of volgende
 nacht raalite dat eerste ook / ik weet niet hoe / uyt
 ons

Daar sy on-
 derwegen af
 raken.

ons geselschap; wy sogten dooz alle middelen het selve weder in 't oog te krijgen / waar toe wy Zuydelijk aan wendden / also wel wisten / dat het boozwaards niet upt ons gesigt konde geloopen zijn / en dagten dat sy / hoewel niet waar schijnlijk / op lager wal verballen waren: dit deed ons aan de land-kant na haar omsien / maar deselve niet in 't oog krijgende / vertoefden wy na haar tot den 19. in den morgen-stond / in welke tijd wy met het verbeteren van onse slegte zeplen besig waren.

Den 19. dito hadden wy Saldania 17 mijlen Zuyd-Oost ten Oosten van ons met wolkige en donkere lugt.

Den 20, 21. en 22. hadden wy donker / wolkig en bedompt weder.

Den 6. Juny quamen wy ontrent het Noord-St. Helena. Oostelijk punt / openende de Riee (van Sc. Helena;) een weynig aan loebende en gereed zijnde / om onse Ankers te laten vallen / wierden wy op de Riee 2 Kraaken gewaar / daar ik niet veel sin in had / en by deselve niet vertrouwde op Anker te koomen / upt vrees booz derselver gewoone valsheid; derhalven ik weder by de wind afsettede om te oberleggen / wat my te doen stond / en nam na beraad booz / wederom derwaards te wenden / om te sien / of sy wilden vertrekken / welk indien sy deeden oordeelde ik / dat sy souden denken / dat'er nog meer van ons geselschap ontrent was / maar wy bevonden / dat de stroom ons so sterk ly-waards aan dreef / dat wy de Riee niet wel weder bekoomen konden. Ontrent 2 uren na de middag setteden wy / siende geen ander remedie / onse hours na Engeland hoozt / also wy geen hoop konden hebben / om ons swak en siek Volk aldaar te verbeteren / of het geselschap van de Hector en Thomas te vinden / of te verwagten.

Den 15 en 16. dito hadden wy veel regen.

Den 18. passeerden wy de Even-nagts-linie.

Passeeren de Linie.

Den 10. September hadden wy een sterke wind

1613

Koomen op
de Kust van
Yrland,

en een holle Zee / en geen kans siende om de Zuid-kust van Engeland te bekoomen / setteden wy onse kours Noord-Oost aan / in hoop van de haven van Milford in Wals-Engeland aan te doen / en van daar te spoediger de Maatschappij mijn overkomst bekend te maken.

Den 11. dito 's namiddags ten 5 uren sagen wy de kust van Wallis onder de wind / en de kust van Yrland in 't ly / die sig opdeed met een Berg tuffen Waxford en Waterfort. Die nacht hielden wy onse kours Zuidelyk aan / en in den morgen-stond na de Yrse kust / resolbeerende / doordien de wind ons geduurig tegen was / so dat wy Milfords-haven niet bekoomen konden / en onse levens-middelen geen langer uytstel toelieten / liever na Waterfort, als na een andere haven te gaan.

Ontrent
Waterfort.

Den 13. in den morgen-stond sagen wy den tooren van Whooke, het eenigste teeken van de Rivier van Waterfort, die 'er 3 mylen vandaan is. Een weynig later sagen wy een kleyne boot de Rivier af-koomen / die op een teeken van ons ten eersten na ons toequam; het was een Franschman, de wil hebbende na Wexfort, dien ik huurde om de Rivier weder op te varen / en den Lieutenant van de Vesting Don-Canon van mijn komste te waarschoutwen / ten eynde wy daar niet mogten ophouden worden / gemeelke ons Schip daar moettende ankeren / gevaar soude koomen lijden. Op den middag quamen wy in de Rivier / die wy opzeplden / so ver het de diepte toeliet. Hier vonden wy Schipper Steven Bonner van Lime, die met zijn Bark daar quam om te bissen; hy staakte zijn voornemen / en quam door alle moogelyke middelen ons swak en sielk volk verquitsken.

't Fort Don-
Canon.

Laat sijn
komst tot
Londen
weeten.

De Bisschop
van Water-
fort komt
op het Schip
prediken.

Den 18. send ik Mr. Bonner na Londen, om de Maatschappij kennig te geeven van mijn komst en ons gebrek / met verzoek van onderstand.

Den 21 quam Doctor Lancaster, Bisschop van Waterfort my besoecken / mede brengende eenige
bet-

verberffing: hy deed binnen ons boord een Pro-
dicatie / en bood my het H. Avondmaal aan /
maar also daar niet toe bereydt was / weygerde
ik het te ontfangen / en bedankte hem vooz sijn
goede genegentheyd.

Ook quam Johan Burrel my besoecken / en be-
loefde my / indien ik yemand met hem na Cork
wilde senden / vooz mijn nood-druft eenig geld te
senden / gelijk ik daags daar aan met hem sond
Mr. Mullineux. Ondertuffen had Antony Strat-
ford, Lieutenant van het gemelde Fort Don-
Canon een booswigt (dien ik om sijn quaad gedrag
tot Waterfort had doen gebangen setten) omge-
kocht / om 't geen hy wilde tot ons nadeel te seg-
gen / en ons vooz Zee-roovers te beschrijven; hy
had tot dien eynde een order van den Graaf van
Ormond weeten te krijgen / en quam na my toe
met verfoek / om mijn boot wel bemand na hem te
senden / om hem en eenige Edellieden tot het be-
sien van sijn Schip aan boord te halen; maar so
dza mijn boot aan land quam / nam hy het boots-
volk gebangen / en quam ten eersten hy my aan
boord / alwaar hy my en mijn Schip over Zee-
roobery arresteerde / en my na het Fort Don-Canon
liet gebangen brengen met een seer scherpe or-
der / om niemand byten sijn last te laten by my
koomen / en die hy by my koomen liet / moest en
met eede verklaren / wat sy met my spraken; mijn
lijf-knigt mocht geen brieven van my aan yemand /
nog van yemand aan my brengen; hy onder-
vraagde verscheidene van ons Scheeps-volk op
hun eed / en bedagt alle middelen / om deselve tot
het beschuldigen van my over te halen: dus bleef
ik eenige dagen gebangen / tot dat gemelde Strat-
ford my een Brief van de Heer Laurens Esmond
sijn Kapiteyn bragt / waar in ik versogt wierd /
hem op de weg te gemoet te koomen / daar ik dan
met hem koomende gemelden Laurens Esmond,
(by hem hebbende den Bisschop van Waterfort)
koomende van den Graaf van Ormond vond /

Beforging
van geld
door een
vriend.

Hy word
op een vals
aanbrengen
gevangen
genoomen
met sijn
volk, als
een Zee-
roover.

Dog weder
ontflagen

1613

die my in mijn plaats herstelde / welk ik op ernstig verzoek en dooz veel aan-raaden weder aannam.

Den 23. quam Mr. Mullineux, hebbende mijne wegen de Oost-Indische Maatschappij met een Brief van de laatst-gemelde moeyelyke bejegening / kennis gegeven / van Cork met geld tot besozging van noodige levens-middelen te rug.

Hy krijgde
volk, geld
en leeftoegr.

Den 25. quam Mr. Benjamin Joseph met een Schepjen van Bristol, my Dolk / geld en leef-togt mede-bzengende / welk wy met aller haast innamen / om te spoediger te konnen vertrekken.

En vertrekt
van Water-
fort:

Den 6. October vertrokken wy van de Rivier van Waterfort na ons lang-gewenste t' huys.

Beachy.

Den 12. dito in den morgen-sond waren wy tegen ober Beachy, en quamen ontrent 8 uren 's abonds op de Kree van Dover ten Anker.

Dover,
Duyns.

Den 13. 's morgens seilden wy van Dover de Kree af / en quamen ten 10 uren in Duyns ten Anker / niet verre van de Assurance, (een Konings Schip) welk ik aankoomende met 5 stukken Kanon bezogtede; waar op aanstonds Mr. Cocker, Schipper van het selve by my aan boord quam / die mijn Schip tot nader order van den Heer Admiraal aldaar arresteerde / dieswegen ik aanstonds gemelden Mullineux na Londen sond / dooz wien ik dit wederbaren de Maatschappij met een Brief liet weten.

Daar sijn
Schip gear-
resteed
wierd.

En op or-
der van de
Compagnij
onflagen.

Den 17. October quam Mr. Adersly van gemelde Compagnij my een Brief tot ontslag van het Schip bzengen / en met hem quam Punniat een loots / om het na binnen te halen.

Komt tot
Gorend.

Den 18. 's morgens maakten wy zepl / en ankerden 's abonds ten 8 uren booz Gorend.

Blakwall,

Den 19. gingen wy 's morgens te 6 uren onder zepl / en quamen 's abonds tot Tilbury ten Anker.

Tilbury.

Den 20. gingen wy des morgens weder t' zepl / en ankerden ten 10 uren booz Black-wall / alwaar

waar 's namiddags de ordinaris Gedeputeerde
neffens eenige andere aan boord quamen / aan
welke ik mijn bediening overgaf. Dus maakten
wy een eynde van onse lange / verdrietige en
moeyelijke reys.

1613

E Y N D E.

O S R E

REGISTER

Der Voornaamste Saken, vervat in de 2 *Scheeps-*
Togten van Hendrik Middleton en Nicolaas
Downton naar Ooost-Indien.

A.	
A <i>Anmerkingen over de Vloed van de Indische Kust tot Socotora.</i>	188
<i>Aanslag der Portugysen op de Engelse.</i>	73
<i>Aanspraak van den Aga van Moba aan Middleton op een harde wijze.</i>	17
<i>Aanval van 500 Portugysen op de Engelse.</i>	169
-- die slegt uytviel.	ibid.
<i>Aart der Inwoonders van St. Laurentius beschreeven.</i>	104
<i>Abba del Curia een Eyland beschreeven.</i>	111
<i>Abdela Chillarbu Gouverneur van Damare.</i>	39
<i>Abdella komt wegens den Koning van Rabeta met verversingen aan boord.</i>	149
-- word seer treffelijk met banquet onthaald.	149
<i>Accoord tusschen Middleton en de Turken.</i>	62
-- tusschen Middleton en Saris gemaakt over genoemene Scheepen.	90
-- tusschen Middleton en de Turken van Moba getroffen.	148
<i>Aden een Stad, hoe sig vertoond.</i>	7
-- des selfs gelegentheyd.	112
-- word seer naauw-keurig beschreeven.	113
-- op wat wijze tot verval gekoomen.	119
<i>Admiraal van Moba gednod op de Darling.</i>	123
<i>Affchrift van een brief van Kapiteyn Saris aan de Engelse ter hand gesteld.</i>	191
<i>Aga van den Bassa van Zenan omgebragt.</i>	37
-- van Moba doet eenige presenten aan Middleton.	10
-- verseekerd Middleton voor alles te sullen beveyligen.	12
-- doet hem met kostelijke klederen om-hangen.	ibid.
-- spreekt Middleton fors aan.	17
-- dreygt Middleton te willen laten onthoofden.	18
-- soekt Middleton te beweegen al sijn volk aan land te doen koomen.	20
-- ontfangt Middleton seer beleefd.	43
-- lokt den Generaal Middleton aan Land.	128
<i>Alcayde van Capo Verde komt aan boord van Middleton.</i>	1
<i>Alle komt aan boord van Middleton om te accordeeren.</i>	147
<i>Aloë door Middleton gekoft.</i>	66
-- op St. Laurentius gevonden.	103
-- van Middleton te Socotora opgekogt.	153
-- Socotrina waar gevonden en beschreeven.	110
<i>Antonio een Malabaarssé jongen komt van de Portugysen tot de Engelse over-loopen.</i>	162. 163
<i>Antonio de Sowso een Portugys Edelman sneuveld.</i>	169

Antwoord van Middelton aan den Aga van Moba. 17
 -- van Middelton op den brief van den Spaansen Kapiteyn te Surat-
 te. 68
 -- van Middelton op de groetenis van den Gouverneur van Su-
 ratte. 69
Arabier aan boord van de Engelse
gefonden. 114
*Arabiers staan alle onder de ge-
 hoorzaamheyd van de Turken.*
 124
Ascension een schip verongelukt.
 7
*Affel een Ree op de kust van Ha-
 baffe geleege.* 45
 B.
Baay van St. Augustyn be-
 schreeven. 102
*Bab, of het Naauw van de Roode
 Zee beschreeven.* 124
Babel-mandel waar geleege. 9
*Baniaanen zoeken te accordeeren
 over den eysch van Middelton.*
 61
 -- (2) koomen by Middelton met
 tobak. 163
*Barbora een plaats op de Abaxin-
 se kust vol leef-togt.* 113
*Bartholomeus Davis werd te Surat-
 te opgehouden.* 172
*Bassa Caya doet veel vriendschap
 aan Middelton.* 29
*Bassa van Zenan spreekt Middel-
 ton heel hard aan.* 27
 -- tot Vizir verheeven. 33
 -- werd daar over van Middelton
 begroet. 35
*Bedriegeryen der Turken in de
 Koop-handel ontrent de Engel-
 se.* 76
*Bedrog van die van Aden aan de
 Engelse.* 119

-- onder de Peper gedaan. 208
*Beesten in groote overvloed op Sal-
 dania.* 97
*Behoefstens uyt een Schip van Por-
 mean door Downton geligt.* 194
*Beloften van den Aga van Moba
 aan de Engelse.* 11
 -- van de Dabullers aan de Engel-
 se. 182
*Benjamin Joseph verliet Downton
 met geld en leef-togt.* 216
*Berg by Aden heeft de gedaante
 van een half Eyland.* 113
*Berigt van eenige Kapiteynen door
 de Engelse te Tecoa gevonden.*
 207
*Biloule een Water-plaats waar ge-
 leege.* 147
Bloos-hertigheyd der Portugysen.
 73
*Boeyen om den hals van Mr. Fe-
 mel en de sijne gelegt.* 55
 -- van den Gouverneur van Aden
 voor de Engelse gemaakt. 123
*Bonner door Downton na Londen
 afgevaardigt, om sijn komst be-
 keid te maaken.* 214
*Boodschap van den Bassa tot Ze-
 nan aan Middelton door een
 Tolk gebragt.* 58
*Boomen van den Tafel-berg be-
 schreeven.* 99
*Boom-gewassen van St. Laurentius
 beschreeven.* 103
*Boosheyd van die van Aden tegen
 de Engelse.* 120
*Boot met volk van Aden aan Mid-
 delton gefonden.* 7
 -- met gevlugte Engelse komt be-
 houden aan boord. 51
 -- met Rijst door Middelton ge-
 noomen. 154
 -- met eet-waren door de Portu-
 gysen genoomen. 158
 -- daar

- daar sy *Sharpeigh* schimpelijk voor bedankten. 158
- Booten* en *Scheepen* schoon gemaakt. 146
- (2) van de *Engelse* genoomen en weder ontslagen. 160
- (2) met fruyt en visch door de *Turken* aan *Downton* gebragt. 193
- (3) by de *Turken* toe-geruyst, om de *Scheepen* der *Engelse* te vermeerstereu. 15
- Brief* van den *Aga* van *Moha* aan *Middelton*. 11
- van den *Koning* van *Engeland* door *Middelton* aan den *Aga* van *Moha* overgeleeverd. 12
- van *Mr. Femel* aan *Middelton* gesonden. 11
- van *Hamet Aga* doet veel goed aan *Middelton*. 30
- van een *Moor* van *Cairo* is oorzaak dat *Middelton* en de sijne niet gedoor wierden. 30
- van *Mr. Femel* aan *Middelton* gesonden. 51. 52
- antwoord hier op aan den *Aga* door *Middelton* gesonden. 52
- van den *Portugysen* *Kapiteyn* te *Suratte* aan *Middelton* gesonden. 67. 68
- van *Nicolaas Bangham* aan *Middelton* gesonden 69
- van *Kapiteyn Hawkins* uyt *Aggra* aan *Middelton* geschreeven 70
- van den *Mogol* aan *Mocrib Chan* 76
- van *Pieter Floris* aan *Middelton* geschreeven. 80
- van *Middelton* aan *Kapiteyn Saris* geschreeven. 88
- van *Downton* aan den *Generaal Middelton* gesonden. 121
- van *Jan Fowler* aan *Downton* geschreeven. 122
- van *Middelton* aan *Downton* geschreeven. 135. 139. 140
- *Antwoord* van *Downton* hier op. 140
- weder-antwoord aan *Downton*. 140. 141
- met verder bescheyd agtervolgt. 141
- van waarschouwing door *Middelton* op *Socotora* gelaaten. 153
- van *Hawkins* aan *Middelton* gesonden. 178
- Brieven* (2) van *William Finch* uyt *Labor*. 70
- (2) van den *Onder-Koning* van *Goa* aan *Middelton* vertoond. 79
- (2) aan den *Generaal Middelton* van *Downton* gesonden. 143
- Budweers* brengen *Vee* aan *strand*, om aan de *Engelse* te verkoo- pen. 145. 146. 149
- C.
- C** *Cameras* een *Eyland*, waar geleegeu. 150
- Caphala* van 100 *Fregatten* pas- seerd de *Engelse* *Scheepen*. 179
- Capo Verde* is een bequame plaats om te ververssen. 2
- Carapatan* waar geleegeu. 90
- Cayro* een stof om touwen te maa- ken. 181
- Censors* waar geleegeu en waar toe dienu. 39
- Christenen* voor *Vyanden* der *Turken* gehouden. 127
- (westerse) waarom in het *Oo- sten* *Franken* genoemt. 189
- Cocos-nooten* (17000) door *Mid- delton*

delton gekogt en aan het volk
gegeeven. 166
Commerin een Kaap, waar gelee-
gen. 206

D.

D *Adels* in plaats van brood
op *Socotora* gebruykt. 110
Damare een Stad, dorps-wijze ge-
bouwd. 39
-- des selfs gelegenheid seer
schoon. *ibid.*
Darling een Schip vertrekt na *Te-*
coa. 199
Darmen van de Inwoonders van
Saldania tot cieraad gedragen. 96
Dragt der Ingesetenen van *Ha-*
basse. 43
Draken-bloed op *Socotora* gevon-
den. 110
Dreygementen der *Portugysen* aan
de *Suratters* wegens de *Engelse*
180
Degen van den *Bassa* van *Zenan*
aan *Middelton* gegeeven. 37
Degens van *Mocrib Chan* van de
Engelse gekogt. 170
Don Francisco de Soto Major ttekt
veel geld van de Paspoorten te
Suratie. 67
Downton, sie *Nicolaas Downton*.

Duas Irmanas 2 Eylanden waar
geleegen. 5

E.

E *ed* van den *Aga* van *Moba* op
wat wijze tot sekerheyd
van *Middelton* gedaan. 44
Eet-waaren op het Strand te koop
gebragt. 168
-- verboden van de *Turken*, om
aan de *Engelse* te brengen. 75

Emior Babar Heer van de Zee by
de *Turken*. 52
Engelse seer mishandeld van de
Turken te *Moba*. 14
-- worden in de boeyen gesloo-
ten. 15
-- worden te *Zenan* in de boeyen
geslooten. 29
-- worden ontslagen en aan boord
gesonden. 45
-- worden door de *Turken* ontsla-
gen en aan boord gebragt. 56
-- seer slegt gehandelt te *Aden*. 121

-- worden overvallen en geboeyt
na *Aden* gesleept. 123
-- van den Gouverneur van *Mo-*
ba valselyk beschuldigt. 127
-- worden verraderlyk te *Moba*
gedoot en gevangen. 131
-- (3) loopen over na de *Portu-*
gysen. 175
-- word belast, om uyt *Suratie*
te vertrekken. 178
-- word het geroofde goed van
een *Portugys* Schip afgenoo-
men. 183
Ermin, een dorp waar geleegen. 39

Eufra een Stad beschreeven. 41
Eylanden, twee *Susters* genoemd. 105

Eysch van den *Caya* te *Zenan* aan
Middelton. 32
-- door *Middelton* van de *Turken*
van *Moba* gedaan. 147

F.

F *emel* word in sijn vlugt agter-
haald. 51
-- word met boeyen om den hals
geslooten. 55
-- raakt met sijn *Engelse* aan
boord van *Middelton*. 56
-- sterft van vergift. 58
-- be-

-- beweegt den Generaal Middleton aan land te gaan.	129	<i>Geschat</i> geloft over de ontmoeting tusschen Middleton, Hoia Nassan en Mocrib Chan.	74
-- soekt aan boord te blijven, dog wierd hem geweygerd.	130	<i>Gevangene</i> (36) koomen weder aan boord.	142
-- komt aan boord en sterft.	147	<i>Gewoonte</i> der Turken ontrent de gekogte goederen.	171
<i>Felix</i> een Berg waar geleegeen.	153	<i>Gisselaars</i> tusschen de Engelse en Turken.	176
<i>Fowler</i> met 18 van de sijne van Aden by den Bassa van Zenan gebragt.	31	<i>Gindus</i> een vrugt beschreeven.	168
<i>Francisco de Soto Major</i> met 18 Fregatten sig vertoonende aan de Engelse.	155	<i>Gouverneur</i> van Eufraas onthaald Middleton seer vriendlijk.	41.
-- Schrijft antwoord op een brief van Middleton.	156		42
-- schrijft met schimpige woorden aan den Generaal Middleton.	157	-- van <i>Suratte</i> laat Middleton beleefd groeten.	69
-- moedigt sijn volk aan om te vegten.	159	-- komt op het Schip de <i>Pepercorn</i> , om het te besien.	77
<i>Franken</i> waarom de Oosterse volkeren dus de <i>Christenen</i> van het westen noemen.	189	-- van Aden send een <i>Arabier</i> om de Scheepen te verspieden.	114
<i>Fregat</i> van de <i>Portugysen</i> verlaaten en door de <i>Engelse</i> genoomen.	159	-- van <i>Dabul</i> is een gebooren <i>Persiaan</i> .	46
<i>Fregatten</i> (18) van de <i>Portugysen</i> snijden alle ververfing voor de <i>Engelse</i> af.	155	-- send ververfingen aan Middleton.	84
		-- send 2 booten met ververfing aan boord van Middleton.	182

H.

G.		H amet Aga send eenige presenten aan Middleton en vertroost hem.	25
G eldeloosheyd binnen Aden.	119	<i>Handel</i> tusschen de Engelse en Turken afgebrooken.	78
<i>Geroep</i> op de Toorens van 't Kasteel van Zenan seer groot.	38	-- op wat wijze by de <i>Indianen</i> kan gebrooken worden.	ibid.
<i>Geschenk</i> van Middleton aan Cayha Abdela Chillarbu gefonden.	47	-- over <i>Koopmanschap</i> tusschen de Engelse en Turken.	174
-- van den Bassa door Middleton geweygerd aan te neemen.	56	<i>Hawkins</i> schrijft aan Middleton.	70
-- van de Engelse aan den Koning van <i>Zocotora</i> .	107	<i>Hector</i> een Schip voor uyt gefonden van de Ree van Moba.	202

- Hendrik Middeldon* komt tot *Cabo Verde*. 1
- komt op de *Ree van Saldania*. 2
- komt in de *Baay van St. Augustijn*. 3
- passeerd de *Even-nagts* linie. 4
- komt te *Zacatora*, doet aldaar een vereering aan den *Koning*. 6
- handelt met den *Koning* over den *Koophandel*. ibid.
- houdt het *middagmaal* met den *Koning* aldaar. 7
- komt voor de *Stad Aden* ten *Anker*. 7
- verfoekt een *Piloot* van die van *Aden*. 8
- raakt met zijn *schip* aan de *grond*. 10
- word verfogt te *Moba* aan *Land* te *koomen*. II. 12
- word met *veele eer-teykenen* aan *Land* *ontfangen*. 12
- neemt zijn *Affcheyd* en word aan de *Engelse* *Logie* *gebragt*. ibid.
- word ter *aarde* *neder-geslaagen*. 14
- word met 7 van zijn *volk* aan een *keren* voor den *Aga* *gebragt*. 17
- word van den *Aga* *gedreygt*, om *onthoofd* te *worden*. 18
- word *seer swaar* *geboeyd* en in een *gat* *gelegd*. 19
- word *gedwongen* een *brief* aan *zijne* *scheepen* te *schrijven*. ibid.
- word van *Regib Aga* *onder-vraagt*. 22
- word met 34 *man* na *Zenan* *gevoert*. 24
- *krijgt* eenige *presenten* van *Hamet-Aga*. 25
- op wat *wijse* hy met zijn *volk* binnen *Tyes* *gebragt* *wierd*. ib.
- *koopt* eenige *bonte* *Rokken* voor *zij*n *volk* tegen de *koude*. 26
- op wat *wijse* met de *zijne* te *Zenan* *wierd* *ingehaald*. 26. 27
- word voor den *Bassa* *gebragt*. 27
- hoe hy *sig* aldaar *verantwoord*. 28
- *leverd* en *Verfoek-schrift* aan den *Bassa* van *Zenan* over. 31
- *verschijnd* voor den *Bassa* in *zijn* *tuyn*. 32
- *vertrekt* van *Zenan*. 37
- komt *weder* te *Moba* en word van al het *volk* *verwelkomt*. 42
- word van den *Aga* *seer* *beleefd* *ontfangen*. 43
- *schrijft* *brieven* na *Engeland* en *Aleppo*. 48
- op wat *wijse* *zijn* *vlugt* *onder-neemt*. 48. 49. 50
- raakt in een *vat* aan de *boot*. 50
- *dreygt* den *Aga*. 52
- *gaat* over op de *Trades-Increasfe*. 54
- *weygerd* een *geschenk* van den *Bassa* aan te *neemen*. 56
- *suuyvert* de *Wellen* *uyt* *vrees* van *vergift*. 63
- komt op de *Ree* van *Suratte*. 67
- word *beleefd* van den *Gouverneur* van *Suratte* *begroet*. 69
- *bedwingt* alle *Indische* *scheepen* op de *Ree* van *Suratte*. 71
- *houd* met *Hoiā Nassan* in *Zee* een *gesprek*. 72
- *ontmoet* *Hoiā Nassan* en *Mocrib Chan* op *strand*. 74
- *komt* met *gewapend* *volk* by *Mocrib Chan* op *strand*. 76
- gaat

- gaat de Kapiteynen *Hawkins* en *Sbarpeigh* met 200 man aan land te gemoet. 81
- ontbied sijne Factoors en ver- trekt. 82
- krijgt eenige verversingen van den Gouverneur van *Dabul*. 84
- komt by de Stad *Aden*. 87
- gaat aan boord van Kapiteyn *Saris*. 89
- neemt eenige schepen. 90
- komt op de Ree van *Affabten* Anker. 91
- gaat den Koning van *Zocotora* bezoeken. 108. 109
- verfoekt een Stuurman van die van *Aden*. 115
- word seer beleefd te *Moha* in- gehaald. 130
- verkrijgt alles wat hy te *Moha* verfoekt. *ibid.*
- word met verscheyde van sijn volk te *Moha* gevangen genoo- men. 131
- schrijft een brief aan Kapiteyn *Downton*. 133
- gaat met al sijn volk op reys na *Zenan*. 134
- komt weder te *Moha*. 141
- schrijft aan *Downton* een seer beleefde brief. 144. 145
- verfoekt *Downton* met sijne schepen by hem te koomen. 146
- accordeert met de *Turken* van *Moha*. 148
- komt in de Baay van *Affab*. 149
- bedankt den Koning van *Ra- beta* voor sijne verversingen. 149
- komt weder op de Ree van *Moha*. 151
- krijgt kennis van eenige *Por- tugysse* Fregatten, op hem wagtende. 154
- komt op de Ree van *Suratte* ten anker. 155
- schrijft een brief aan den *Por- tugysse* Kapiteyn. 156
- gaat aan land, om *Sbarpeigh* in te wagen. 163
- word van 4 mannen aan strand gedraagen en van *Hoia Nassan* treffelijk ontfangen. 164
- gaat over op de *Trades-Increase*. 165
- verwijt den *Portugysse* Ad- miraal sijn onbeleefdheyd. 165
- werd seer beleefd van *Mocrib Chan* op strand ontfangen. 170
- arresteerd 2 *Turken* op sijn schip 175
- send eenige vereeringen aan den Gouverneur van *Dabul*. 182
- laat 2 *Portugysse* schepen ver- meesteren. 183
- gaat met sijn schepen van *Da- bul* onder zeyl. 187
- doet een eysch van die van *Moha*. 199
- belet de *Indische* schepen het handelen op de Ree van *Moha*. 201
- verwijt de *Turken* al hun boos- heyd. *ibid.*
- Hitte* door de Wind veroorzaakt. 58
- Hoia Nassan* houd gesprek met *Middelton* in Zee. 72
- send vereeringen aan den Ge- neraal *Middelton*. 164
- breekt de koopmanschap tus- sen de *Engelse* en *Turken*. 175
- gaat in arrest aan het schip van *Middelton*. 176
- word weder ontslagen. *ibid.*

Hoofd is ligt by den *Bassa* van *Zenan* te verliezen. 37
 Hout seer duur op *Zacotora*. 6
 - - seer schaars te *Zenan*. 38
 - - voor de Scheepen gekapt. 139
 Huys van den Gouverneur van *Moba* beschreeven. 43

I.

Jan *Chambers* bied sig aan, om na *Middelton* op lijfs-gevaar te verneemen. 21
 - - word van den *Aga* scherp aan-gesproken. *ibid.*
 - - krijgt vryheyd, om af en aan te vaaren. 22
Janitzaar van den *Aga* afgesonden komt met een geveynsde boodschap by *Middelton*. 14
Jeffer Basa Gouverneur van *Aden*. 8
Jelba van *Shaber* met eenige *Waa-*
ren en *Pelgrims* genoomen. 195
Indiaan brengt een brief van *Sbar-*
peig aan *Middelton*. 162
Indianen accordeeren met *Mid-*
delton. 202
Indigo, waar gemaakt. 41
Indische Scheepen door *Middelton*
 ontslagen. 57
 - - worden alle van *Middelton*
 op de *Ree* van *Suratte* in be-
 slag genoomen. 71
 - - door *Middelton* ontslagen. 166
Ingesetenen van *Habasse* beschree-
 ven. 45
 - - brengen verversing by de *En-*
gelse aan boord. *ibid.*
 - - van *Saldania* beschreeven. 95
Inwoonders ontrent den *Berg* *Fœ-*
lix vlieden voor de *Christenen*. 112
Johan Chambers spreekt den ge-
 vangen *Generaal*. 133

Jongen van *Pemberton* word sick
 en blijft te *Tyes*. 26
 - - *Turks* gemaakt. 40
 - - op wat wijze sulks was toe-
 gegaan. 41
 - - word op-geeyft. 57
 - - komt wel gekleed weder aan
 boord. 61
 - - komt wederom aan boord. 148

Ismaël Aga wil *Middelton* na den
Bassu van *Zenan* voeren. 23
Jubal Arree en *Jubal Succor*,
 twee *Eylanden* waar geleege-
 n. 150. 151

K.

Kaap de *Galle* waar geleege-
 n. 206
Kabel van *Middelton* door de
 wind aan stukken gebrooken. 58
Kabel-touw van de *Engelse* te *D.*
bul gekogt. 18;
Kapiteyn van een genoomen *Por-*
tugys schip weygerd aan boord
 van de *Engelse* te koomen. 184
Karren met provisie voor de *Engel-*
se van *Suratte* gekoomen. 81
Kasteel op een berg by *Zenan* ge-
 bouwt. 38
Kisten en *Koffers* voor *Mocrib*
Chan door *Middelton* opgesloot-
 ten. 75
Kleed van *Veyligheyd* door den
Aga aan *Middelton* gegeven. 12
 - - door *Middelton* aan een *Spaans*
Gefant ver-eerd. 68
 - - (*gebordurd*) door *Middelton*
 aan *Abdella* gegeven. 149
Kleeding van de *Ingesetenen* van
Saldania. 95
Koning van *Zacotora* handelt met
Middelton over den *Koophan-*
del. 6
Middelton. P - - van

Koning van Galansee verbied zijne
Ingeleetenen met vreemde te
handelen. 107
- - van *Zocotora* ontvangt in een
Tent de geschenken der *Engelse*. 108
- - verhaald eenige saken van
Koopmanschap aan *Mr. Femel*. 108
- - verfoekt de *Engelse* te willen
vertrekken. 109
- - werd beschreeven. *ibid*
- - van *Rabeta* send een Koe aan de
Engelse. 146
Koophandel tussen *Middelton* en
Mocrib Chan kon niet getroffen
worden. 75
Koper tegen Vee te *Saldania* ge-
ruyld. 95
Koopmanschap gedaan tussen de *En-
gelse* en *Suratters*. 176
Koude omtrent *Tyesen Zenan*. 26
Kours van *Middelton* na *Dabulen* de
Roode Zee. 82. 83
- - na het afvaaren van *Swally*
hoe genoomen. 180. 181
Krabben-Eyland waarom so ge-
noemt. 137
Kranen-Eyland waarom so ge-
noemt. 146

E.

L *Ading* van een *Portugys* ge-
noomen schip waar in be-
stond. 186
Lancaster (Doctor) doet een Pre-
dicatie op het schip. 214. 215
Leg-plaats voor de schepen gevon-
den. 167
Lek in het schip van *Downton*. 209
- - waar door groote elende in het
schip quam. 210
Loosheyd van *Mocrib Chan*. 171
Lourens Esmond ontstaat *Downton*
van zijn gevangenis. 215. 216

Lugt seer gefond op *Saldania*. 97
Luypaarden tot de jagt gebruykt,
170

M.

M *Agicilan* waar geleege-
215
Maborim Agav van *Aden* send eeni-
ge verversingen aan *Downton*.
194
- - krijgt daar een harde bejege-
ning over. 194. 195
Maaltijd door den *Agav* van *Moba*
aan-gestelt. 44
- - van *Middelton* gegeven aan
Mocrib Chan en *Hoiu Nassan* op
zijn schip. 74
Maan (niewwe) maakt ontrent
St. Laurentius het vuylste we-
der. 103
Markt-dag op het strand gehou-
den. 168
Mast van *Middelton* in een siegre
staat. 1
Maund een soort van gewigt by de
Turken. 78
Middelton, sie *Hendrik Middel-
ton*.
Mildadigheyd der *Hollanders* door
de *Engelse* mispreesen. 95
Mir van *Aden* soekt met de *Engelse*
te handelen. 117
- - arresteerd 3 *Engelse*. 118
Mocrib Chan word by *Middelton*
wel onthaald. 74
- - besiet het schip van *Middelton*
en koopt eenige waaren. 75
- - komt op strand, om met *Mid-
delton* te handelen. 76
- - omhelst *Middelton*, springt te
Paard en vertrekt. *ibid*.
- - word door den *Mogol* van zijn
bediening afgefer. 77
- - spreekt *Mr. Jorduan* heel fors
aan en gebied de *Engelse* te ver-
trek-

trekken.	81	ontrent <i>Aden</i> te kruyssen.	87
- - komt met een groote stoet aan strand.	169	- - komt op de Ree van <i>Saldania</i> .	93
- - ontfangt den Admiraal <i>Middelton</i> seer beleefd.	170	- - doet een togt met den Generaal na de <i>Tafel-berg</i> .	98
- - komt by <i>Middelton</i> aan boord.	ibid.	- - beklaagt sig, dat geen zaad om te zaayen had mede genoomen.	99
- - komt weder aan land in sijn Tent.	171	- - passeerd de <i>Caapen</i> komt in de Baay van <i>St. Augustyn</i> ten Anker.	100
- - verfoekt eenige dingen van <i>Middelton</i> .	172	- - komt voor de Stad <i>Gallansee</i> ten Anker.	105. 106
- - komt wederom met koopmanschap by de <i>Engelse</i> .	174	- - word gelast voor de Stad <i>Aden</i> met sijn schip te blijven.	116
- - is een wispeluurig mensch.	178	- - schrijft een Brief aan den Generaal te <i>Moha</i> .	121
<i>Moha</i> een stad beschreeven.	43	- - vertrekt van <i>Aden</i> .	123
<i>Mond</i> van de <i>Roode Zee</i> is drie mijlen wijd.	9	- - is in de <i>Roode Zee</i> varende in groote benauwdheyd.	125
<i>Monson</i> hoe in de <i>Roode Zee</i> .	150	- - krijgt kennis van het vermoorden sijner <i>Engelse</i> door de <i>Turken</i> .	137
<i>Moor</i> van <i>Cairo</i> doet veel vriendschap van <i>Middelton</i> en de sijne.	30	- - krijgt een brief van <i>Middelton</i> .	139
- - verhinderde, dat <i>Middelton</i> met de sijne niet gedoot wierd.	31	- - word van <i>Middelton</i> versogt, van de Ree van <i>Moha</i> te vertrekken.	143
<i>Moufa</i> een steedetie beschreeven.	42	- - daar hy in 2 stoute Brieven op antwoorde.	ibid.
<i>Mullineux</i> komt met geld by <i>Downton</i> .	216	- - gaat met 3 scheepen onder seyl.	156
<i>Muystery</i> hoe te <i>Zenan</i> voorgekoomen.	38	- - ondervraagt de <i>Portugysen</i> van het genoomen schip.	184
N.		- - send het geplonderde goed weder aan boord van de <i>Portugysen</i> .	185
N <i>Aauw</i> van de <i>Roode Zee</i> beschreeven.	124	- - maakt jagt op 3 scheepen.	191
<i>Nederlaag</i> der <i>Turken</i> door de <i>Engelse</i> .	16	- - dog laat de selve onbeschadigt vertrekken.	192
<i>Nicolaas Banham</i> komt met eenig nieuws aan boord van <i>Middelton</i> .	72	- - dreymt de selve in de grond te schieten, soo sy na <i>Aden</i> gingen.	ibid.
- - begeeft sig heymelijk uyt de Stad.	73	- - handelt seer bescheydentlijk	
- - schrijft een slegte brief aan <i>Middelton</i> .	155		
<i>Nicolaas Downton</i> komt op de Ree van <i>Moha</i> .	23. 24		
- - word belast van <i>Middelton</i>			

R E G I S T E R.

- met de *Turken*. 193
- - neemt een schip van *Pormean*, waar uyt hy veele goederen haald. 194
- - neemt een schip met veele be-
hoefstns. 196
- - vertrekt van *Moba*, passeert
Bab-mandelen *Aden*. 202. 203
- - raakt vast op een klip. 208
- - keert daarom weder na *Tecoa*.
210
- - komt by *Sumatra*. 211
- - gaat onder zeyl na *Engeland*.
212
- - komt te *St. Helena*, alwaar hy
2 *Kraaken* vind. 213
- - word met sijn volk als een Zee-
roover gevangen genomen.
215
- - vertrekt van de Rivier van
Waterfort. 216
- - komt in Duyns ten anker en
word in sijn schip gearresteert.
ibid.
- - word weder ontslagen en vol-
eyndigt sijn Reys. 216. 217
- Nobadar* een kleyn vlek, waar ge-
leegen. 40
- Nobuda Mahomet* komt by *Mid-
delton* aan boord. 53
- - komt met een onderhande-
ling by *Middelton* aan boord. 55
- Nobuda Melech Amber* word met
groote pragtigheyd te *Moba* in-
gehaald. 44
- O.
- O** *Libanum* door *Middelton* ge-
kocht. 89
- Onsigtigheyd* van *Downton* aan de
Water-plaats. 138
- Onderhandeling* tussen *Nobuda Ma-
homet* en *Middelton*. 53
- - met de *Turken* van *Moba* over
den Eysch van *Middelton*. 200
- Ontmoeting* door *Middelton*, *Mo-
crib Chan* en *Hoia Nassan*. 74
- Ontsteltenis* over de *Vlugt* van *Mid-
delton* onder de *Turken*. 52
- Ontrouw* der *Turken* ontrent het
gewicht. 77
- - van een *Indisch* Koning aan
eenige *Engelse*. 101
- Oost-zy* van *Socotora*, hoe sig in
Zee op-doet. 188
- Oosterse* volkeren noemen de we-
sterse *Christenen*, *Franken*. 189
- Opium* waar van gemaakt en waar
gevonden. 40
- Overloopers* (*Portugysse*) door
Middelton met een *Fregat* weg
gesonden. 186
- Order* van *Middelton* met dreyge-
menten aan de *Indise* scheepen.
54
- - van *Middelton* aan *Downton* op
de *Koophandel* te *Aden*. 117
- - van *Middelton* op een *Portu-
gys* schip gestelt, om niet te moo-
gen plonderen. 184
- P.
- P** *Aspoort* van den *Grooten Heer*
aan *Kapiteyn Saris* gegee-
ven. 89
- Passagiers* uyt de *Suratse* genoo-
mene scheepen ontslagen. 90. 91
- Pelgrims* van *Mecca* op een schip
door de *Engelse* genoomen. 195
- Pemberton* word aan Land door de
Turken gehouden. 13
- - ontvlugt de *Turken* en komt
wonderlijk aan boord. 24
- - wat redenen hem hier toe be-
woogen. 25
- - om eet-waren gesonden. 61
- - ontkomt de *Turken* en seer af-
gemat aan boord. 134
- - word met de *Darling* voor-uyt
na *Socotora* gesonden. 188
- Pengwinen-Eyland* beschreeven. 94
- Peper*

R E G I S T E R.

<i>Peper</i> door de <i>Engelse</i> aan boord gebragt. 208	- - (2) koomen tot de <i>Engelse</i> o- verloopen. 177
<i>Peper-corn</i> een schip, word te <i>A-</i> <i>den</i> gelaaten. 9	<i>Present</i> van den <i>Aga</i> van <i>Moha</i> aan <i>Middelton</i> gefonden. 10
<i>Peter Floris</i> van <i>Dantzig</i> schrijft een brief aan <i>Middelton</i> . 80	- - door <i>Middelton</i> aan <i>Mocrib</i> <i>Cban</i> overgeleeverd. 74
<i>Pieter Botb</i> , Generaal der <i>Hollan-</i> <i>ders</i> op de <i>Ree</i> van <i>Saldania</i> ge- vonden. 93	<i>Provisie</i> door <i>Nicolaas Bangham</i> aan de scheepen gefonden. 80
<i>Piloot</i> van de <i>Engelse</i> uyt een schip van <i>Calicut</i> geligt. 82	- - voor het scheeps-volk door <i>Bangham</i> gekogt. 168
<i>Pinas</i> door die van <i>Aden</i> van de <i>Engelse</i> gerooft. 123	<i>Putten</i> door de <i>Engelse</i> gegraven. 138
<i>Pistool</i> door <i>Mr. Femel</i> op een <i>Turk</i> geloft. 51	
<i>Plegtigbeyd</i> , waar mede den <i>Baf-</i> <i>sa</i> van <i>Zenan</i> tot <i>Vizir</i> wierd ge- maakt. 34. 35	
<i>Pleyn</i> te <i>Zenan</i> waar toe gebruykt word. 38	
<i>Plondering</i> der <i>Engelse</i> op een <i>Por-</i> <i>tugys</i> schip. 184	
<i>Pompen</i> (2) door 12 menschen gaande gehouden. 210	
<i>Pormean</i> een stad onder cijns van den <i>Grooten Mogol</i> . 194	
<i>Portugys</i> doodelijk gewond, word aan boord van de <i>Engelse</i> ge- bragt. 73	
<i>Portugysen</i> soeken de <i>Engelse</i> den koophandel te <i>Suratte</i> te belet- ten. 67	
- - soeken de <i>Engelse</i> te <i>Suratte</i> te bespringen. 71	
- - vlugten voor de <i>Engelse</i> . 161	
- - schieten op de <i>Engelse</i> en vlug- ten. 162	
- - (3) koomen tot de <i>Engelse</i> over- loopen. <i>ibid.</i>	
- - (300) koomen met vliegende vaandels op de <i>Engelse</i> aan. 169	
- - (500) doen een aanval op de <i>Engelse</i> . 169	
- - dog neemen de vlugt. <i>ibid.</i>	
	Q ¹ <i>Ueribas</i> zijn seer gevaarlijke Eylanden. 4
	- - waar geleegeen. 104
	R.
	R <i>Abaita</i> een stad, is de ver- blijf-plaats van den <i>Koning</i> van <i>Habasse</i> . 45
	<i>Realen</i> (100000) door <i>Middelton</i> van de <i>Turken</i> van <i>Moha</i> geeyst. 199
	<i>Ree</i> van <i>Dabul</i> op hoe veel graaden geleegeen. 83
	- - van de <i>Darling</i> gevonden om water te konnen krijgen. 137
	- - van <i>Swally</i> beschreeven. 180
	<i>Regib Aga</i> ondervraagt <i>Middelton</i> . 22. 23
	- - word daar op van den selven geantwoord. 23
	- - <i>Gouverneur</i> van <i>Moha</i> . 126
	- - ontfangt <i>Middelton</i> met groo- te pragt. 130
	- - voert een godloose daad uyt te- gen de <i>Engelse</i> . 131
	- - verloekt de gunst van <i>Middel-</i> <i>ton</i> . 147
	<i>Release</i> op het land gehaald om her- steld te werden. 167
	<i>Rbemy</i> een schip met 1500 men- schen door <i>Middelton</i> veroverd. 16

R E G I S T E R.

<i>Richard Philips</i> gedwongen om <i>Turks</i> te worden. 142	<i>Scheyding</i> tusslen de <i>Engelse</i> schee- pen beraamr. 190
<i>Richard Wickam</i> brengt een brief van sijn Kapiteyn aan <i>Middel-</i> <i>ton</i> . 88	<i>Schrift</i> van <i>Middelton</i> in het <i>En-</i> <i>gels</i> opgesteld over het quaad onthaal der <i>Turken</i> . 56
<i>Rots</i> seer hoog en verweerbaar te <i>Aden</i> . 113	<i>Schip</i> door de <i>Engelse</i> den <i>Portugy-</i> <i>sen</i> ontnoomen. 85
<i>Ruyling</i> van <i>Engelse</i> en <i>Turkse</i> waa- ren te <i>Affab</i> . 200	- - van <i>Middelton</i> raakt vast. 126
S.	- - van <i>Larree</i> met veel behoefkens genoomen. 196
S <i>Abander</i> door <i>Middelton</i> bin- nen boord vast gehouden. 79	<i>Sbarpeigh</i> (Kapiteyn) van den Gouverneur van <i>Aden</i> geprec- sen. 119
- - word weder ontslagen. 80	- - koopt te <i>Suratte</i> eet-waaren voor de <i>Engelse</i> . 158
- - van <i>Moba</i> met eenige andere komt by de <i>Engelse</i> aan boord. 200	- - komt met 100 gewaapende Ruyters by <i>Middelton</i> . 164
<i>Saboyna</i> een witte klip by <i>Zocotora</i> geleegen. 111	<i>Schermal</i> een <i>Baniaan</i> verkrijgt verligting voor <i>Middelton</i> . 19
<i>Saldania</i> een Baay nauw-keurig beschreeven. 94	<i>Siam</i> , een kleyn steedetje be- schreeven. 39
<i>'Samenspraak</i> tusslen den <i>Aga</i> van <i>Moba</i> en <i>Middelton</i> . 20	<i>Siekte</i> onder de <i>Engelse</i> op de schee- pen. 62
<i>Saris</i> (Kapiteyn) komt met 3 scheepen by <i>Middelton</i> ten an- ker. 89	- - waar aan al het Scheeps-volk vast raakte. 147. 148
<i>Schaapen</i> te <i>Saldania</i> hebben geen wol, maar hayr. 96	<i>Slangen</i> in Zee swemmende, wat voor een teeken is. 204
- - van <i>Middelton</i> uyt een scheepje gekogt. 88	<i>Smaatbeeden</i> aan <i>Middelton</i> en sijn volk te <i>Zenan</i> aangedaan. 26. 27
- - (68) met groote stuyten door <i>Downton</i> gekogt. 195	<i>Socotora</i> een Eyland dor en on- vrugbaar. 110
<i>Scheepen</i> (verscheyde) door de <i>En-</i> <i>gelse</i> genoomen. 195. 196. 197	<i>Stambol</i> , kragt van des selfs woord beschreeven. 28
- - (2) door de <i>Engelse</i> van de <i>Portugysen</i> vermeesterd. 183	<i>Statie</i> in welke sig den <i>Bassa</i> van <i>Zenan</i> aan <i>Middelton</i> vertoon- de. 27
<i>Scheeps-raad</i> gehouden, hoe den kours te sullen neemen. 2	<i>Steen-koolen</i> van de <i>Engelse</i> uyt een Fregat gehaald. 180
- - van <i>Middelton</i> gehouden. 57	<i>Stoffen</i> (<i>Indische</i>) uyt een schip van <i>Larree</i> gehaald. 197
- - die afgekeurd wierd. 187	- - worden wederom gegeeven. 198
<i>Schermutseling</i> tusslen de <i>Engelse</i> en <i>Portugysen</i> te <i>Suratte</i> . 71	<i>Stroom</i> van <i>Aden</i> na <i>Socotora</i> ver- anderlijk. 153
- - tusslen de <i>Engelse</i> en <i>Portugy-</i> <i>sen</i> . 159	<i>Stree-</i>

R E G I S T E R.

Stroomen seer sterk tegen de scheepen. 3
 - - seer sterk ontrent de *Queribas*. 105
Surage een kleyn steederje beschreeven. 39
Suratters verbieden eet-waaren aan de *Engelse* te brengen. 173
Swally waar geleegeen. 153
Swemmende Slangen een teeken by de *Indische Kust*. 204

T.

T*Accacee* komt met een vereering uyt *Moba* aan boord van de *Engelse*. 151
Tamerin de Hoofd-plaats van *Zacotora*. 5
Tamarinden beschreeven. 103
Tayes een Stad beschreeven. 40.41
Teekenen van Kapiteyn *Keeling* aan *Saldania* gevonden. 2
Tent voor het Scheeps-volk te *Saldania* opgeslagen. 2
 - - door de *Engelse* opgeslagen tot een wagt. 167
Tenten in gedaante van een stad opgeslagen. 173
Terrie plonderd het schip van de *Portugysen*. 185
Thornton doet een verhaal aan *Downton* van het voorgevalle ne met de *Engelse* te *Moba*. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133.
 - - brengt blijdetyding aan *Downton*. 198. 199
Tijding aan *Downton*, dat *Middelton* alle *Indische* scheepen onder bedwang had. 198. 199
Tijd-reekening van *Downton* hoe waar te neemen. 152
Tokehar doet veel vriendschap aan *Middelton*. 25
Tooren van *Wbooke* een teken van

de Rivier van *Waterfort*. 214
Top-zeyl van *Middelton* raakt over boord. 10
Top-zeylen (2) door de wind van het schip de *Peper-corn* verloorren. 135
 - - scheuren aan stukken. 136
Traan van Zee-honden gemaakt. 2
Trades-Increase raakt in groote verlegendheyd. 135
Trompetter op de *Darling* door de *Turken* gedoot. 132
Turk met een Boot aan het Schip van *Middelton* gesonden. 10
Turken mis handelen *Middelton* schrikkelijk met sijn geselschap. 14. 15
 - - soeken met bedrog de scheepen der *Engelse* te vermeersteren. 15
 - - dog kreegen de neder-laagen bidden om genaade. 16
 - - worden alle gedood, uytgesonderd een. *ibid.*
 - - ligten het schip van *Middelton*. 126
 - - soeken de *Darling* te vermeersteren. 132
 - - dog wierden slegt gehavent. *ibid.*
Turkse Soldaat op de *Darling* gevangen genoomen. 132
Tyes een Stad, vier dag-reysens van *Moba*. 25

V.

V*Aatje* bus-kruyd van de *Engelse* onder de *Turken* geworpen. 16
Valfsebrief van den *Agavan Moba* aan *Middelton* gegeven. 18
Vee van *Socotora* beschreeven. 110
 - - van *Downton* gekogt aan de Water-plaats. 139

<i>Vercierfelen van de Inwoonderen van Saldania.</i>	96	<i>Vis by Zacotora gevangen.</i>	8
<i>Vereering van de Engelfe aan den Gouverneur van Aden gedaan.</i>	114	- - in overvloed van de <i>Engelfe</i> gevangen.	106
- - van <i>Hoia Naffan</i> aan <i>Middelton</i> gefonden.	164	- - feer veel by de <i>Klip Saboyna.</i>	188
<i>Vereeringen tuffen Dounton en eenige Turken.</i>	138	<i>Viffen van veelderley foort by Saldania.</i>	97
<i>Vergoeding van fchade door Middelton vanden Bassa ge-eyft.</i>	58	<i>Vloeyen des waters ontrent de Ree van Swally waargenomen.</i>	180
<i>Verhaal van Thornton aan Dounton over het voorgevallenete Moba.</i>	125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133.	<i>Vloot der Portugyfen volgt de Engelfe in order van Batallic.</i>	159
<i>Verlegensheyd in het fchip van Dounton over een lek.</i>	208. 209	- - der <i>Engelfe</i> raakt van <i>Suratte</i> onder zeyl.	179
<i>Vermilioen door Middelton aan de Turken verkogt.</i>	63	<i>Union</i> een fchip in groote verlegendheyd.	3
<i>Verfchil over het gewigt tuffen de Engelfen en de Turken.</i>	77	- - een fchip feer flegt gefield in de Baay van <i>St. Auguftyn.</i>	100
<i>Verfoek van den Aga door Middelton toegestaan.</i>	53	- - wat rampen het felve al had uytgeftaan.	101
- - van den Gouverneur van Aden aan de <i>Engelfe.</i>	116	<i>Vogels van alderhande foort op Saldania.</i>	97
<i>Verfoek-fchrift van Middelton aan den Bassa van Zenan overgeleevert.</i>	31	<i>Voorftel feer onreedelijk van den Aga aan Middelton gedaan.</i>	18
<i>Vertooning van de Portugyfen aan de Engelfe feer belagheijk.</i>	160	- - van <i>Middelton</i> aan den <i>Aga</i> met groote bedreyging gedaan.	59
<i>Verval van Aden, hoe bygekoomen.</i>	119	<i>Vreede van 12 dagen door den Bassa verfogt.</i>	ibid.
<i>Ververffing door den Aga aan Middelton gefonden.</i>	54	<i>Vry-geley brief van Kapiteyn Sharpeigh aan den Portugyffen Kapiteyn verfogt.</i>	157
- - van <i>Moba</i> aan de <i>Engelfe</i> gebragt.	17	<i>Vryheyd aan het Volk van Middelton te Moba gegeven.</i>	42
- - door de <i>Portugyfen</i> aan de <i>Engelfe</i> afgefneeden.	155	- - aan het volk van <i>Dounton</i> gegeven, om touw aan Land te ftaan.	123
<i>Ververffingen door de Turken aan Mr. Femel gefonden.</i>	53	- - om te verkoopen aan de <i>Engelfe</i> te <i>Dabul</i> toegestaan.	183
- - van den Gouverneur van <i>Dabul</i> aan <i>Middelton</i> gefonden.	84	W.	
<i>Veynferyen der Turken van Aden.</i>	114. 115	W <i>Aaren tuffen de Engelfe en Turken te Affab verruyld.</i>	200
		<i>Wagt der Turken door Middelton dronken gemaakt.</i>	50
			<i>Wat-</i>

R E G I S T E R.

<i>Walter Talbot</i> verdrinkt.	51		38. 39
<i>Wapenen</i> der Inwoonderen van <i>Saldania</i> .	96	<i>Wooningen</i> van de <i>Saldaniers</i> beschreeven.	96
<i>Water</i> by die van <i>Zacotora</i> van alle natiën voor geld gekogt.	6. 7	<i>Woorden-wisseling</i> tusschen <i>Regib Aga</i> en <i>Middelton</i> .	22. 23
- - seer kwalijk te <i>Zenan</i> te krijgen.	38	- - tusschen den <i>Bassa</i> van <i>Zenan</i> en <i>Middelton</i> .	27. 28
- - (versch) in overvloed by de <i>Baay</i> van <i>Saldania</i> .	97	- - seer scharp tusschen <i>Middelton</i> en den <i>Aga</i> .	60
- - op de te rug reys te <i>Saldania</i> ingenoomen.	212	Y.	
<i>Weg</i> seer woest en ongemakkelijk na den <i>Tafelberg</i> .	98	Y <i>Eoman</i> een Landschap, door wie geregeert.	126
<i>Wellen</i> door <i>Middelton</i> uyt vrees van vergift gefuyvert.	63	<i>Ys</i> een vinger dik op eene nagt gevrooren.	26
<i>Wensch</i> van <i>Dqunton</i> ten beste van sijneven-mensch.	99. 100	<i>Yser</i> in plaats van geld voor Vee te <i>Saldania</i> gangbaar.	94
<i>Wind</i> seer heet op de <i>Ree</i> van <i>Moba</i> .	147	Z.	
- - hoe sijn <i>kours</i> by de <i>Bab</i> houd.	89	Z <i>Acotora</i> een Eyland waar gelegen.	5
<i>Woestbeyd</i> der kinderen te <i>Zenan</i> .		<i>Zeilan</i> , hoe sig op-doet.	206
		<i>Zenan</i> een Stad beschreeven.	38
		<i>Zocotora</i> , sie <i>Socotora</i> .	

E Y N D E.

Berigt aan den Boek-binder, waar de Figuren moet stellen.

s 1	—	16
s 2	—	19
s 3	—	45
s 4	—	49
s 5	—	96
s 6	—	123
s 7	—	182

1. Die ...
 2. Die ...
 3. Die ...
 4. Die ...
 5. Die ...
 6. Die ...
 7. Die ...
 8. Die ...
 9. Die ...
 10. Die ...

11. Die ...
 12. Die ...
 13. Die ...
 14. Die ...
 15. Die ...
 16. Die ...
 17. Die ...
 18. Die ...
 19. Die ...
 20. Die ...

B. F. N. D. E.

Die ...

10	10
20	20
30	30
40	40
50	50
60	60
70	70
80	80
90	90
100	100

